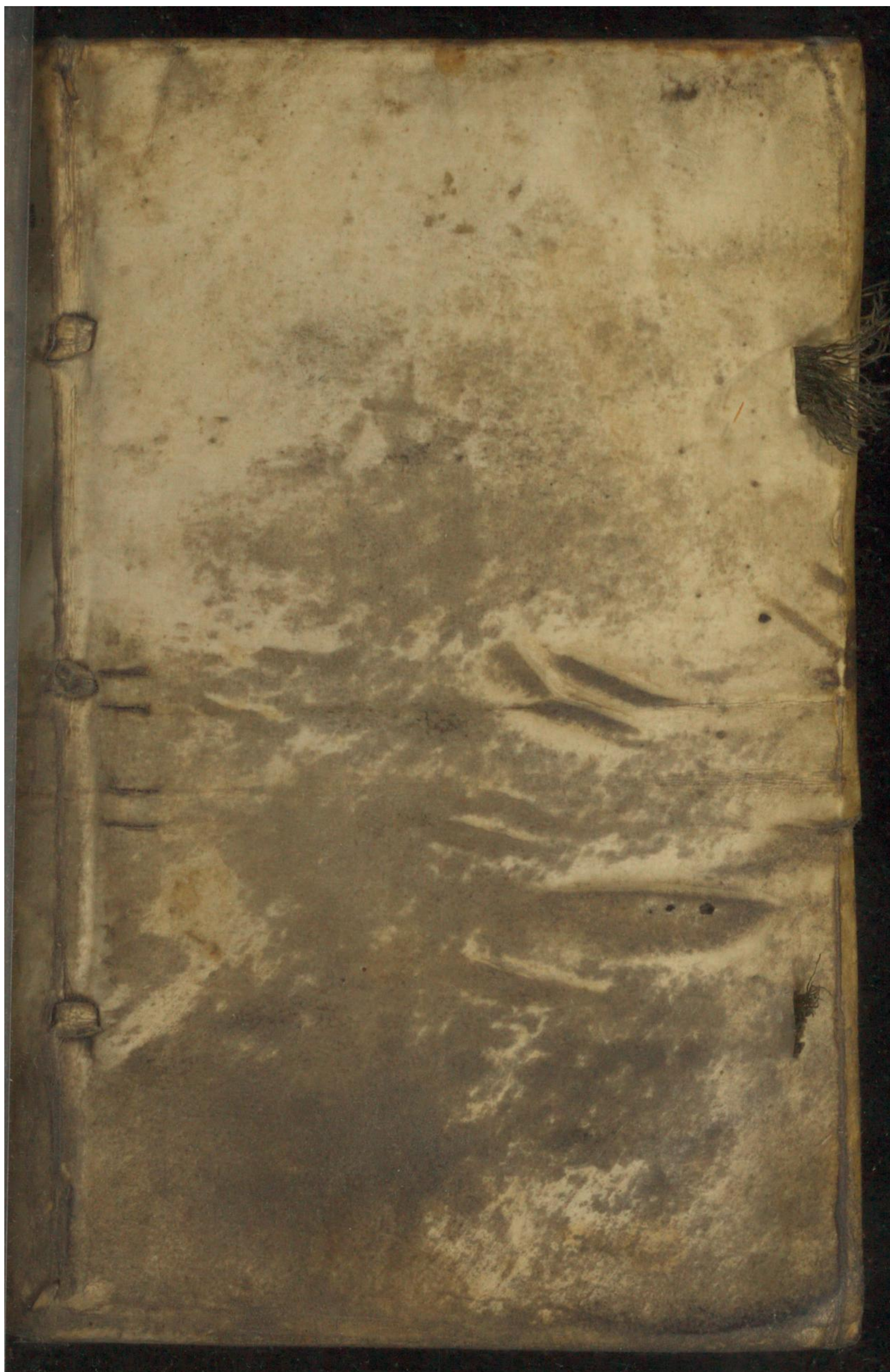

Tyrocinium
chymicum
Beguinus
1618

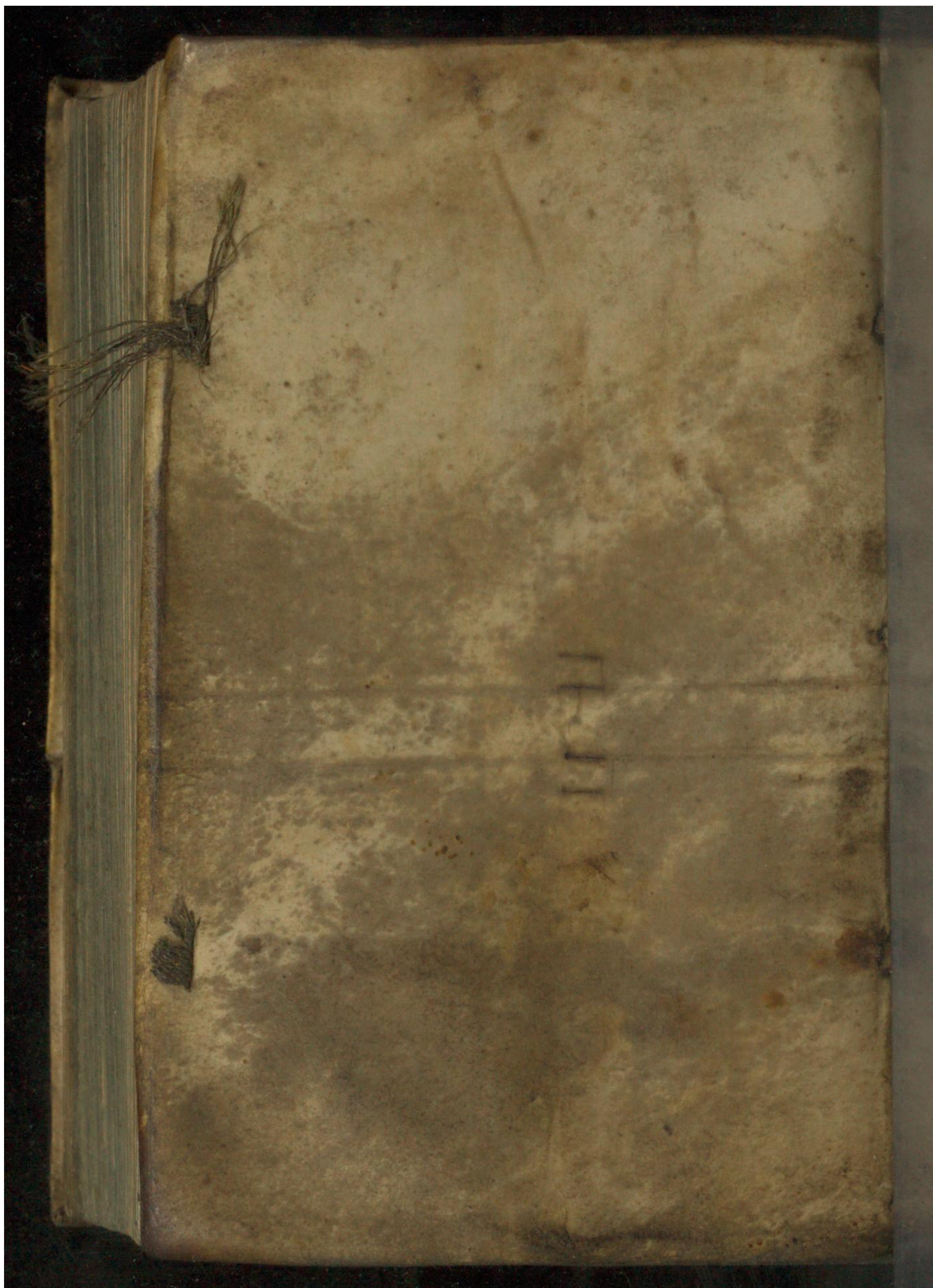

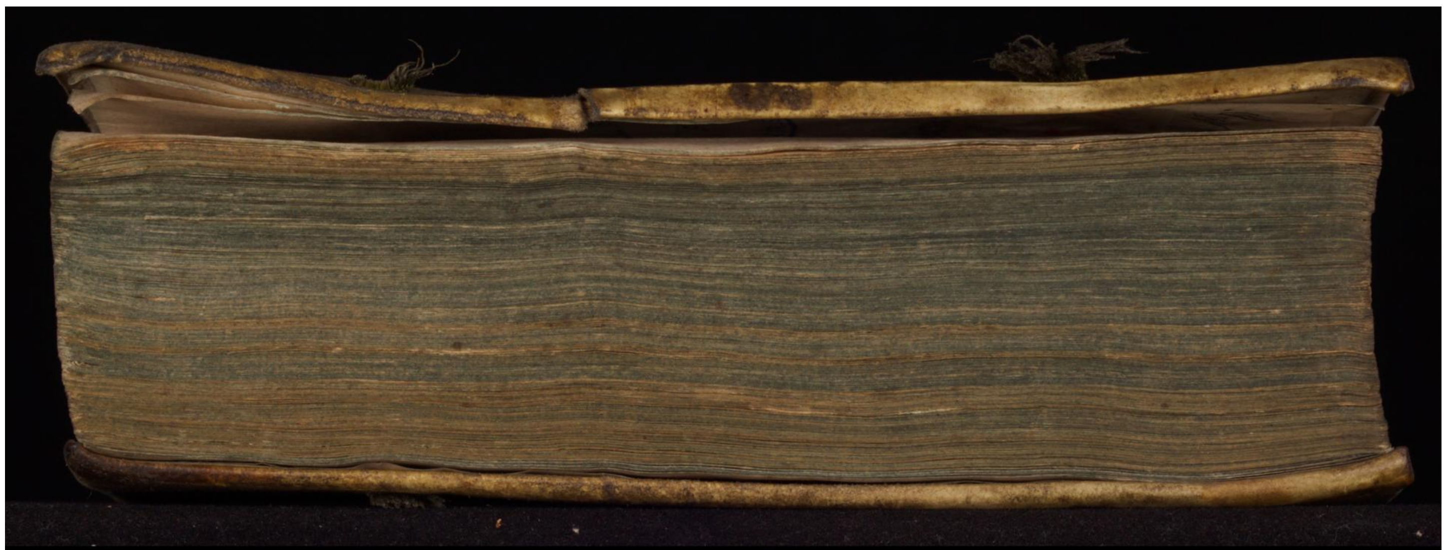

DR. ERNST DARMSTAEDTER
No. 185
COLLECTION

TYROCINIUM CHYMICUM E NATVRÆ FONTE ET MANUALI EXPERIENTIA DEPROMPTUM.

Autore
JOANNE BEGVINO,
Regis Galliæ Eleemosynario.

HAC QUARTA EDITIONE, NON tantùm vera medicamentorum ibidem contentorum explicatione & correctione; verùm etiam notis elegantibus, ex ipsâ ἐγχειρήτει desumptis, ut & aliorum medicamentorum formulis optimis & secretis illustratum, plus duplo auctum, & elaboratum, ac in gratiam Medicinæ veræ, artisq; Spagyricæ cultorum & amatorum, Publici juris denuò factum.

1 6 1 8.

Studio & operâ
CHRISTOPHORI Glückradts/
Phil. & Med. D.
Cum privileg. sacr. Cæs. Majest.
Regiomonti, Impensis Clementis Bergeri.

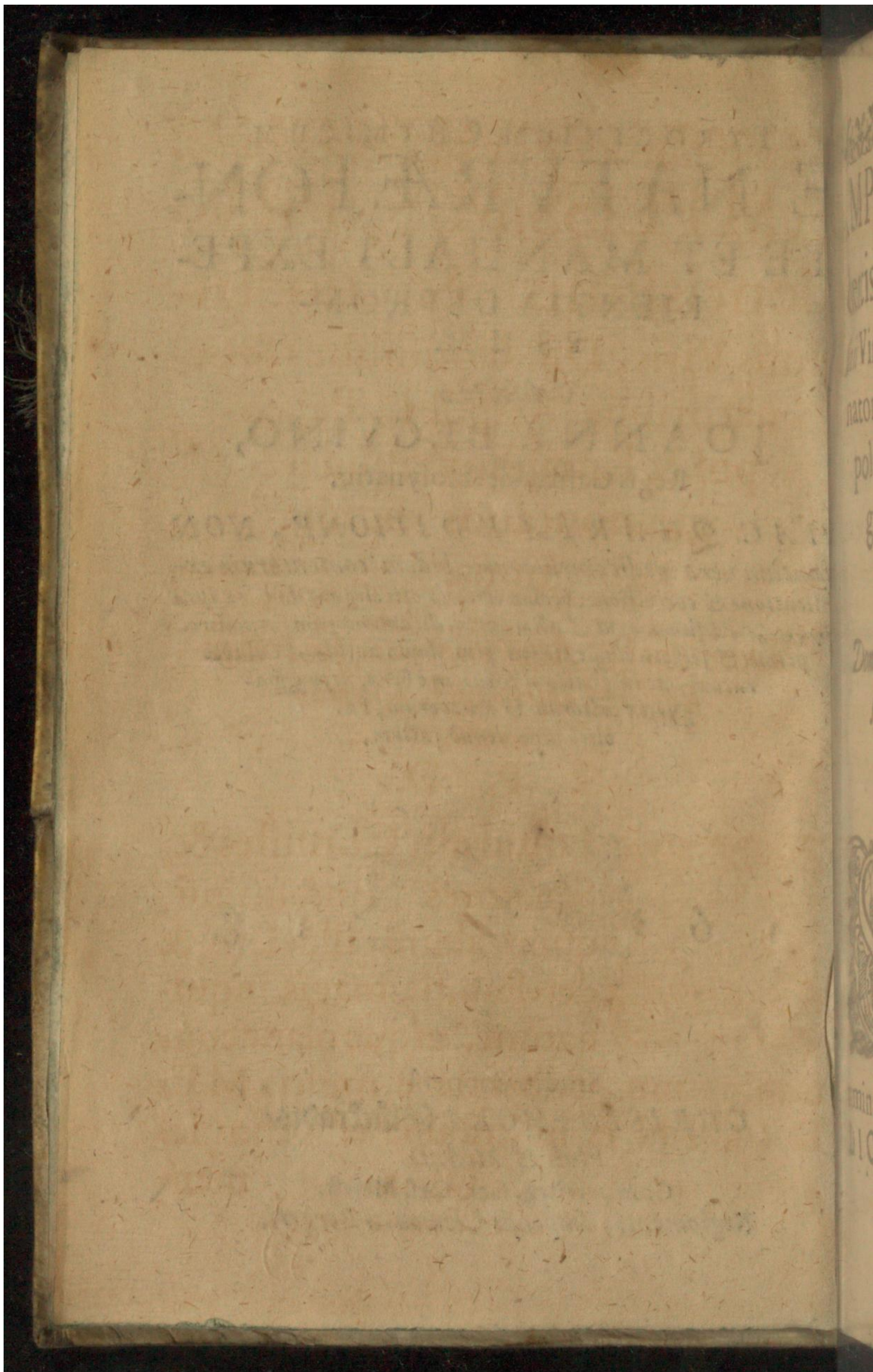

AMPLISSIMIS, PRUdentissimis & doctissimis Viris, Dn. Consulibus & Senatoribus Reipubl. Palæopol. & Kneiphov: apud Regiomontanos dignissimis.

Dominis & Mœcenatibus suis omni studio & observantiâ perpetuò colendis.

S. P. D.

I quid est, Consules & Senatores Amplissimi quod abusu illo fero & detestabili, magis inquinatum, atque planè contaminatum sit, herclè è multis MEDICINA nostra una est; cum la-

mentatione enim comperiri quotidi
cogimur, quod quàm plurima flagitio
sorum hominum καθάρματα, impostore
& sangvinis humani hirudines tanqua
ex equo quodam Trojano prodeant.
Et sanè nasci hos spontè non aliter, ut
mures Ægyptii & ranæ, vel oriri ut puli-
ces ex lotio canino putamus: hinc fa-
ctum ut nulla in toto terrarũ orbe am-
plior reperiatur familia, quã Hermetis
& Æsculapii, & exinde nulla gens Me-
dicis contemtior existat, non quidem
propter artem, sed personas ex omni
genere nequitiarum ad Medicinam, ut
ad ἄσυλον ἱερὸν quoddam confugientes.
Quis enim histrio, miles, circulator;
quis tõsor, seplasiarius, balneator; quis
monachus, mercator; qui parochi πολυ-
πράγμονες, Iuris apostatæ, Pharmacopœi
elatæ mentis, opifices ignavi, aurifabri
inepti, nõ Medici videri pruriũt? Chy-
miæ procum se jactitant, eiq; si possunt

stuprum

tuprũ inferre ſatagunt. Imò quæ ani-
ulæ, ſagæ, veneficæ, pacto forſan cum
tygio Plutone inito, morbos quoſcũ-
que eradicare non ſtudent? Quam ob
auſam non immeritò apud Ducẽ Fer-
ariæ aliquando in prandio morã fuiſſe
uæſtionem legitur, nempè cuiuſnam
eneris artificii, plures in civitate darẽ-
ur artifices? A variis varia nominata
uêre artificia, donec tandem, ſine ullo
ubio maximum eſſe numerum Medi-
orum, quidam Duci interroganti re-
ponderet. Dux autem minus aſſentiẽs
eſponſo reponit, dicendo abundè hâc
ua reſponſione probas te parùm in po-
iticis exercitatum eſſe: Annè ignoras
n tota hâc tã amplâ civitate vix duos
ut tres reperiri medicos? Inſtat, qui
rius reſponſum dederat, vel inde ſatis
manifeſtum eſſe, Ducem gravioribus
egociis occupatum, non habere co-
nitionem propriæ civitatis aut civiũ:

 Verùm

Verùm diu altercando tandẽ fit ſpõſi
certâ depoſitâ ſummâ pecuniæ. Affi
mans, collecturus aſſertionis ſuæ pro
bationes, ſequenti manè faciem ac co
lum obligat faſcijs, ad fores ſummi te
pli ſe ſiſtit, interrogatus à quolibet præ
tereunte, quid mali ſentiret, reſpõdit ſ
dolore dẽtium cruciari, quo audito ſin
guli pro amovẽdo malo ſua indicabã
remedia. Non ſurdo narrabant fabulã
Ipſe enim arrepto calamo & nomin
medicaſtrorum & remedia annotat ſin
gula. Diſcedens deinde à foribus tẽpli
urbem ambulat, & à ſibi obviam facti
remedia contra dolorem, quẽ ſimula
bat, impetrat, adeò ut ſolo ãtemeridia
no tempore, ultra trecentos ãnotaveri
medicaſtros, unà cum remedijs, pro a
movendo dolore dentium. Poſtea tem
pore prandij revertitur in Palatium, &
facie ac collo faſcijs adhuc obligato, ſe
Duci cõſpiciẽdum præbet, maximum
ſimu

mulans dolorem, quod Dux animad-
ertens cōjiciebat, eum dolore dentiū
orqueri, mox ipsi remedium suggerit
ontra hunc dolorem. Æger simulator
ffirmat se adhibiturū id remedii, do-
num se confert, & ordine consignans
nedicastros suos, addito cuiuslibet re-
nedio, Ducis nomen & remedium, pri-
no omniū adscribit loco. Sequenti die
imulans, se sanitati restitutū esse, amo-
is fasciis, adit Ducem, sponsionem fa-
ctam in memoriam revocans, deposi-
tumq́; (quia vicisset) exigens, eductum
indicem suorum medicastrorū, legen-
dum Duci exhibet, qui primò nomen
suum legens, & tot aliorū medicastro-
rum, subridens fatetur, se depositū per-
didisse, mandatq́; victori pecuniā nu-
merari. Ex hâc commemoratione verâ
non fictâ, Consules & Senatores Am-
plissimi, quænā & quanta sit medicinæ
nobilissimæ apud plebē prophanatio,

atq; in remediis præscribẽdis impudẽtia sũma, liquidò satis constare arbitramur. Quam cõscientiosè autem huiusmodi homũciones agant, videant ipsi. Inde non malè Plinius lib. 29. cap. 1. statuit, dũ sic inquit: In nullo alio periculosius mendaciũ est, quàm in eo, qui se falsò medicum profitetur; nulli magis quàm se Medicũ profitenti statim creditur, cum tamen in nullo mẽdacio periculum majus sit; Negociãtur enim animas nostras, & experimenta per mortes agũt. Hinc divinus Plato multitudinem Medicorum malè constitutam arguere Rempubl. miserasq; civitates esse auguratur. Ac id quidem non de veris, genuisq;, sed morionibus, medicastris ut & CacoChymicis accipiendum atq; intelligendum esse, facilè etiã ex lib. 3. de Republ. colligere licet, cum dicit: Medicis, nisi ex ordine exploratis, exercere artem fas neutiquam esto; tum

alibi

alibi quoq; innuere videtur, cū ſic ſcri-
bit: Si quis noverit ea admovere corpo-
ri quæ calefaciunt, & quæ refrigerant, &
quæ alvum ſubducunt &c. Deinde pro
Medico ſe talis gerat, interrogandus e-
rit, num prætereà ſciat, καὶ ὡς αἴνας δεῖ, καὶ
ὅποτε ἕκαστα τούτων ποιεῖν, καὶ μέχρις ὁπόσου, quibus,
quādo, quatenus hæc ſingula ſint adhi-
benda: quod ſi neget ſe hoc intelligere,
certè is inſanire, nec pro homine habē-
dus eſſe videbitur. Cum quo etiam cō-
ſentire videtur illud Ariſtotelis 5. Ethic.
In arte nempè ſalubriū, facilè eſt noſſe
mel & vinum, & helleborum; itemq; u-
ſtionem & ſectionem: at noſſe quomo-
do hæc ad ſanitatem adhibenda ſint, &
cui, & quomodo, ita difficilè, ut Medi-
cū eſſe. Quod ſi triobolates iſti medici
& ſtelliones Chymici animadverterēt,
non ita turpiter & temerè ignorantiam
ſuā proderent; Hic enim ridicula ſua in
Eleuſiniis ſuis ſacris inter ſe muſſitāt, o-

omnia veterum placita aſpernari nõ e-
rubeſcunt: communes itidem præce-
ptores noſtros Hippoccratẽ & Galenũ
planè rejiciũt: (quibus mõſtroſæ adeò
imperitiæ Mulomedici indigni ſũt, ma-
tulam ut porrigãt) novam medẽdi me-
thodum ſuæ ſtultitiæ congruentẽ con-
fingunt: Imò qui inter doctiores cẽſeri
ſatagũt, multa de Beẽdicto quoq; Ignis
lapide apud vulgꝰ hominũ genus bla-
terant & decantant; verùm fruſtrà hian-
te ſemper ore, cum Tantalo poma illa
fugacia captantes, montes aureos ſom-
niantes, atq; Cræſi divitias etiam Ma-
gnatibus ſpondentes, cum ipſimet Iro
& Codro pauperiores, vix panis cru-
ſtam habeant, quâ eſurientem impleãt
ventrẽ, atq; ut plurimum ſunt fugitivi,
pro carbonibus cineres, pro metallis &
auro cinerum favillas micãtes in furno
poſt ſe relinquẽtes. Multi inſuper quo-
q; ſunt rudes & bonarum literarũ planè
ignari,

ignari, ut asini ad lyram ἀπαίδευτοι, cum vix ignem fornaci rectè subjicere didicerint, & Medicinæ fundamina ignorãtes, iis statim ex Receptis nonnullis Teutonicis, furto surreptis in Medicos Practicos eximios inde evasisse stultissimè sibi imaginantur, perfrictaq; fronte morbos etiam cõtumacissimos curare audent, ita, ut nec Medici Practici titulum præ se ferre non vereantur. Huiusmodi quoque viperæ nocentissimæ, & basilisci civitatis in vestras haud ita pridem se irrepserunt Civitates, Consules & Senatores Amplissimi, qui medicinas tàm præclaras non rectè & artificiosè præparare, multò minus methodicè administrare didicerunt, qui ad imperitũ vulgus instar muscarum corporib. insultantium, quotidiè advolãt, & verborũ dulcedine ac lenocinio, sicut pisces hamo, decipiunt, aulas occupant nõ Academias, ubi plus adulãdo proficiunt,

quàm

quàm vera dicendo, & mēdicando amplius quàm medicando: hi verè sunt Sirenes Orbis, monstra Reipubl. atq; civium lues, imò, quid enim mentiar, fūdi calamitates: namq́;

Hi possunt homines alto suspendere naso.

Quid, quod deceptas etiam suas, Receptas dicerem, nemini ostendunt, prætendentes ὅτι οὐ δεῖ τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων βαλεῖν, tantaq́; secreta non cuilibet esse revelanda, ideoq́; arcana sua intra proprios lares conficiunt; hi etiam propolarum instar pharmaca in pharmacopoliis emunt, & aliis pōposis insignita nominibus, pro suis, precio satis magno, divēdunt. Quod si quis se ipsis opponat, tanquam mures in pice hærentes, ad asylum ignorantiæ, propriā experientiam (scilicet) confugiunt, ignati vulgaris versiculi (doctos:

Non Medicos tantum facit Experiētia
Qui facit artifices usus, ab arte venit

Hoc

Hoc malum quoniam adhuc est recens, atq; profundas nondum egit radices, ense recidendum est, ne pars sincera trahatur. Verùm probè mihi conscię sum, hoc mearum virium nec muneris esse, sed legitimi & prudentissimi à Deo benignissimo, clementissimè nobis cõcessi Magistratus officii: quare, Senatores prudentissimi, Patres Patriæ, Rebuspublicis vestris consulite, & ad Mõspeliensium, Noricorum & Augustanorum exempl. ejusmodi inutilia corporis Reip. mẽbra recidite, Medicastrorumq; ignavum pecus & scarabeos à præsepibus medicis arcete: Memores simul Constitut. Criminal: Caroli V. & legis Constãtini, extra urbiũ pomæria ejicite. Comparabitis hoc ipso Rerumpubl. Vestrarũm ornamentum, atque multarum aliarum exemplum imitatione dignum & nobile statuetis. Quod ipsum quoque suadet Petr. Gregorius

Tho-

Tholoſan. lib. 17. de Republ. c. 9. cum inquit; In Republ. benè conſtitutâ, nõ admittãtur Medici, niſi probati & jurati. Hoc ita ut fieret etiam atq; etiam unicè exopto. Interea munuſculum hoc literarium Chymico Medicum, quãvis exiguum, attamen gratum fore minimè dubito, V. A. conſecrare decrevi, tùm ut hoc ipſo meum erga V. A. qualecunque inſerviendi ſtudiũ humiliter declararem; tum etiam, ut V. A. tutelâ & patrocinio, hoc qualeçunq; opuſculum, à viperinis Momorum inſultibus ſalvũ atq; tutum præſtaretur, id quod ſumma animi ſubiectione & devotione mirificè à Vobis contendo.

Deus Opt. Max. V. A. quam diutiſsimè ſuperſtites ac florentes conſervet; & conſilia ſana ſuppeditet: ut ſopitis omnibus diſcordijs in Veſtris Rebuspubl. aurea & optata pax ac tranquil-

quillitas vigeant & floreant perennè.
Datum è Musæo nostro Anno Christianæ æræ 1618. ipsis Calend. Aprilis.

V. V.

A. A.

addictiß. &

studiosiß.

Christophorus Glückradt,
Phil. & Med. Doctor.

AD

A D

Excellentissimum virum

Dn. Christophorum Glückradum utriusque Medic. Doctorem, BEGUINI TYROCINIUM cum notis evulgantem, amicum suum.

Multua quin tandem seponant scommata, quiqui
Curandis morbis invigilare solent.
Nomen, honosq; tuus, laudes GALENE manebunt,
Et laudes, HERMES, nomen honosq; tuus.
Exoriare aliquis, qui, quæ dum, mutua tollas
Prælia; nam Medicæ pax decet artis opus.
Fallor? an id tentat SENNERTUS? tentat, & ausim
Dicere, pertentat: sat citò satq; benè.
Tu GLUCKRADE tui BEGVINI scripta revolvis,
Et variis ditas non sine fruge notis.
Hinc velut è locuplete penu medicamina promis
Quæ solers Chymiæ cura laborq; parant.
Istis pro meritis Phœbæos inter alumnos
Te GLUCKRADE tuum nomen honosq; manent.

Georgius Lothus D.
Medic. publ. Profess.
& Medicus Aulicus.

Lectori Candido & benevolo S.

VEriſſimè dicitur, Lector Candide, quo diuinius nobiliusq; quid eſt, eò plebi vilius abjectiusq; habetur. quia à captu humano remotius: Id quod de uerâ & ſyncerâ Chymiatriâ *noſtra maximè affirmari poteſt. Plebs enim nil celebrat, niſi quod facit ad ſaliuam, ſeq; craſſo fumo in oculos conijcit, quod namq; foris non ſplendet, ſed in abdito nobilitatem ornamentaq; gerit ſua, damnatur. Verum plebi relinquamus ſua, quum ſciamus, quod illius judicium ab omni ſapientiæ memoria hactenus fuerit infame.*

Ad Sapientiorum igitur iudicia *potius confugimus, apud quos* Medicina sine Chymia, *haud immerito* exilem possidet majestatem. Nam hâc unâ Dianæ lampade Medicus plus cernit, quã uulgares medici aperto sole. *Et si dixerimus quod res est, in nullâ Physicæ parte tantum credimus oblectamenti esse, quantũ in solâ Chymiâ. Quod ipsum quoq; agnouit magnus Zuingerus solertißimus ille inuestigator admiratorq; divinitatis in natura. Disputant quidem multi de vacuo, de infinito, de motu, de æternitate mundi, & alijs rebus Physicis, verùm vbi anxie admodum singula euoluerunt, nihil amplius in singularitate rerum profecerunt, quam fortè mediocriter eruditus. E contrario Chymia vera infinita bona quærentibus quotidie*

D. Hartman. in Orat.

Libav. in epist.

diè offert, ut ſanè abſq; eâ ne vi-
a quidem ſatis commodè duci poſ-
t; Illa enim eſt, quæ tot ſtupenda
obis Dei opt: Max: opera pate-
acit, quæ tot pandit naturæ arca-
a, vt etiam vulgus occultas cau-
as & naturæ proprietates benefi-
io ſolertis inquiſitionis exploratas
abeat, quæ ſympathias & Anty-
athias effecta, per quam admirā-
la inquirit: quæ tot ante hac igno-
as medicamentorum præparatio-
es, herbarum, deniq; animantiū,
nineralium, & omnium penè re-
um abditos, & in ipſo naturæ ſi-
u reconditos uſus depromit, ut ita
n genus humanum ingrati ſint,
ui ſepultam illam uelint. Hæc in-
uper magnalia Dei in natura de-
rædicat; hæc veſtigia ejus per u-
niuerſum naturæ diexodum gra-
dientis monſtrat; hæc diuinæ bene-

ficio per diuinum rationis instru-
mentum, & admirabilia opera
Dei imaginem inter homines natu-
raliter admodum repræsentat, fa-
citq; Medicum ἰσόθεον, καὶ πολλῶν ἀν-
τάξιον ἄλλων. Quæ cum ita se habe-
ant, Lector candide, noli putare
nos præfato huic Chymiæ encomio
Veterũ laudabiles constitutiones
imò ipsam Medicinam Dogmati-
cam postponere aut plane respuere
uelle, absit, quin contrarium poti-
æstimes velimus, quod illa cum hâc
conjunctim considerata eam ma-
gis illustriorem reddat. Ideò nos
qui Dogmaticam hanc Medici-
nam omninò tuemur, atq; secta-
mur, non nisi eam prudenter, &
μεθόδως cum Spagyricâ contem-
peratam, probatissimam & no-
bilissimam esse statuimus. Quem-
admodum enim Dogmaticam

Medici-

Hippocr: περὶ εὐσχημοσύνης cap. 8.

Medicinam in se consideratam imperium non semper habere in morbos; Ita etiam in quibusdam Chymicæ haud raro diligentiam vacillare, non diffitemur. Ideo ubi illa silent, fuerunt excogitanda & fortiora & utiliora remedia (quod à doctis Philosophis & Medicis sagacis ingenij factum est) quæ aliorum imbecillitatem sanarent, & æquis viribus, aut saltem paulò fortioribus (nedo ne quid nimis) cum affectu concertarent & vincerent. Imò inhonestum & Medici personâ indignum fore indicamus, hanc ab illâ diuelli; Et sanè. Nullus magnus hodiè Medicus perhibetur cui Chymiatria vera nõ magna. *Hæc enim est illa Medicinæ radix & meta ad quam Viri sapientes hactenus collimarunt: Hæc est vnis*

ca illa medulla & anima Physic[illegible] ac Pharmaceutices, prout à sapien-tibus paßim appellitetur. Hæc de-niq; est polita illa Medicinæ co-lumna. Hac enim, qui caret, i-se habet ad verum medicum, sicu[t] coquus porcorum ad coquum prin-cipum. Quod autem Galenic[i] Chymicos novatores reprehendũt, non eos volunt intelligi, qui inven-tis rationi consentaneis constitu-tionem artis confirmant, stabili-unt & exornant, sed eos, qui adul-terinæ suæ Chymiæ nixi principia artis convellunt & evertunt, no-va principia sibi fingentes. Qui rident & contemnunt omnia, sapi-enter a veteribus inventa & po-sita; sua solum à Deo infusa iacta-re pergunt. Hos impostores atq; imperitos Thrasones, Tenebriones & Lucifugas Stygias ad vndas

Paracels. in parag.

rele-

elegamus. Sunt enim hi nebulones in causa, vt Chymia non solum malè audiat, sed etiam Chrysopœia planè contemnatur, & pro tiosorum hominum speculatione, aut inani insana mentis somnio ac deliro figmento habeatur; cum tamen eiusdem fallere nescia veritas, authoritate, exemplis, & rationibus firmißimis satis superq; probari poßit. Verùm de his suo loco.

Hoffmann. de Ver. us. & fer. ab. medic. chymic.

Nunc, Lector candide, admonendus es de præparationibus hisce MedicoChymicis (ita enim eas verè appellare possumus) quas in tui gratiam iam publici iuris facimus, idq; ex instanti quorundam amicorum & studiosorum sollicitatione; eas tamen non ad euersionem Galenicæ scholæ, cui juramento fidelitatis obstricti, sed in

potius ac rerum medicarum, humano generi inservientium, illustrationem, pro Marte institutas, atq; ferè omnes in celeberrimi Hartmanni famoso illo Laboratorio Marpurgensi (vt vocant) ad veritatis & experientiæ indubitatæ incudem aliquot vicibus revocatas esse, tibi persuasissimum habeas, quippe quod talia sint medicamenta quæ videbantur supprimenda potius, quam publicanda, ne pateant scilicet imposturis. Sed cum istis imposturis sua sit parata pœna: quin & noverint industrii artifices eorum examina, dummodo censendi regula vna adhibeatur, non est quod quis ab ista parte maximopere metuat. Bonis & dignis consultum volumus, non malis & indignis. Bona dedimus, quæ non nisi à prudenti &

circum-

ircumſpecto medico, vſurpentur; ttteſtamur. Et quamvis mens etam præſagiat, non omnibus graum fore hocce opuſculum, à mendis ſuis reſtitutum & auctū; quid tum, non moramur calumniatorum convitia & maledicta, modò proximi noſtri, cuius vtilitati & commodo devincti ſumus, ſalutem ac valetudinem, quantum in nobis eſt, prorogemur & promoveamus.

Proin ſi quid eſt, Lector candide, in totâ Medicinâ laude & commendatione dignum: Inventio certè novorum remediorum, iucunditatem ac ſuavitatem ægris vllum tædium præbentium, præferenda: quorum licet quam minima ſit doſis, ut pote cum major copia ægris ſit tædioſa & faſtidij plena: attamē quæ officio purgandi defungantur, non ſecus ac ſi maiore

iore dosi adhibeantur; Hinc Galenus inquit: Ea quæ parvam

Lib. 2. cap. 2. simplicium.

sortita sunt molem corpoream, magis agere, quam quæ magnã: *Laudanda igitur est e. g. Chymica Essentiarũ extractio, quâ tùm ista omnia præstantur, permanente tamen propriâ purgandi humoris facultate in medicamento, tũ quod eò validius redditur medicamentum, dum videlicet terra, vel fex inutilis ex ipso separatur, & admistis suis proprijs menstruis & correctivis, qualitas omnis maligna adimitur. Quod etiam præstandum præcipit Galenus, cum admiscenda refert ea semina medicamentis, quæ malignitatem ipsorum retundant, opus eorum non impediant. quæq; attenuare & incidere valeant, & quæ crassos humores secare, ac vias, perquas educi debent*

Lib: quô purgare docet, cap. 8.

bent, patefacere possit. Quæ omnia debitè fieri ex hisce quoq; præparationibus docti omnes judicabunt.

Ex quibus abundè liquet, quid sentiendum sit de illis Misochymicis statuentib9, quod omne medicamentum, dum adhuc integrū est, temperamentum quoq; suum integrasq; inde suas vires & facultates habeat. An indignū judicant eiusmodi homines phanatici ac nasuti, si ex cortice nucleus extrudatur, abjectoq; corpore in usum veniat? quo in nucleo, quanta est corporis impuritas, quæ à natura secernitur, dum in primum ens suum nucleus redeat, & sic validè operetur? sic cum in forma aut spiritibus medicamentorum, h. e. Mercurio, sulphure & sale, vis omnis medendi lateat, cur ars ista, à suis impedimentis & impuritatibus

Querc. in defens. Herm. Medic.

ritatibus

ritatibus, ut naturam eo onere expediat, non liberet & enucleet: Nihil sanè à Natura creatũ, quod puris & impuris partibus non cõstet; bona enim cum malis commixta sunt. *Impurum autem puro officere, quo minus prosit homini, propter quem omnia creata sunt, experientia clarius patet, quã vt rationibus res ista indigeat: Hinc necessariò inferendum, purum ab impuro esse separandum, vt in vsum hominis res ista transeat, nec purũ posse homini conducere, si non impuri facta sit separatio; quod artificium sane Spagyricæ artis proprium est. Vnde factum vt sapientiores medicorum* quartam medicinæ columnam Alchymiam *statuerint, quæ aliud nihil est, quam ars purum ab impuro separans, prout modò dictũ.*

Id quod perpendere etiam debeant illi, qui ei nihil præter servile officium asscribunt. Huiusmodi nondum emunctæ naris homines aliter informandi sunt ex Libavio qui ita de ea testatur, dum inquit: Cum Medicinæ iuvandæ esse Chymiam dico, ne putes tàm servilem esse artem, vt nihil habeat dominij, nec quicquam splendoris proprij & magnificentiæ. *Si servitium & ministerium, contemtibilem redderet vtiq; scientiam, cum omnes sibi mutuo serviant, quæ nam igitur aliqua dignitate & honore frui posset? Non semper, nec tantum ministrat Chymicus, sed caput exerit tàm altè, quam ulla philosophicarum contemplationum extulit unquam. Ipsa enim tantum in sui perfectione acquiescit, & cum eius* Lib. 1. epist: Chymic. epist. 2.

opera

opera inserviant aliis, primus tamē finis & proprius servitiū illud non est, sed beata quadam ἀυτάρκεια. *Deinde respondemus illis in cōtroversia adhuc esse,* num medicamenti integritas & vires sint æstimādæ à materia certo modo temperata, & num frigida refrigerēt, & calida calefaciāt, temperamēti respectu, an verò formæ. *Annon longe æquius videatur actionē conditioni sine qua non adscribere, non a causa præcipua? Præterea vobis minimè cōcedimus, quòd* κρᾶσις *medicamentorum, quæ in morbos operatur, destillatione, aut aliâ quâdā præparatione pereat, quamvis de ea, quæ ex elementorū combinatione pullulat, & quâ, quodlibet sibi vivit, atq; constat, nihil dicamus. Verumenimverò, ne diutius hâc in re manifestâ immoremur, unicum*

saltem

ſaltē iſtis veræ Chymiæ hoſtib: tru-tinādum relinquimus; Vtrū medicus magis ſollicitus eſſe debeat, de cōſervatione temperiei medicamentorū, quam de ipſorum vi, atque effectu? *Illud haud dicetis; (modo helleboro nō indigeatis) nam ſpectatur, conſideratur, addiſcitur temperies medicamētorum, propter vim & effectum. Atqui præparatione virtus & effectus medicamētorū variāt, ergò rejicienda eſt illa importuna et phātaſtica ſollicitudo cōſervationis temperiei medicamētorū, imò in hoc magis remis velisq; incumbēdum, ut debitâ atq; cōvenienti præparatione vires integras conſervemus. Ex quibus illud etiā elicimus, quod nec ſapore, nec colore, res ſemper dijudicanda veniat, licet dicamus, quod interdum vires pharmacorū etiam ex illis dijudicari debeant: Quantū autem ut &*

Tertio de simplicium medicamentorum facultatib:

quomodo, & quando id ipsum faciendum, optimè à Galeno docetur & ab aliis abundè etiam explicatur. Aliàs statuendum potius, cum praclaro Zvingero, qui quondam dicere solitus, eos qui res vulgari modo & notis à veteribus traditis, sapore, odore, & aliis cognitas haberent, eorum similes esse qui palatiū aliquod, aut magnificè extructam domum extrinsecus cernerent, atq; in atrium & aulam reciperentur; At vero qui solerti & Chymicâ partium resolutione, intima quæq; scrutarentur, eos planè referre, qui in conclauia & penetralia palatii admitterentur, otiosè cuncta, minima, maxima spectaturi. *Quapropter seriò concludimus. Medici non tam officium esse huius vel illius medicamenti temperiem conser-*

vare

are, quam vires, quæ ut plurimū
ab illa totius medicamenti tempe-
rie, abſconditæ latent, nec prius in
lucem emergunt, quam diſſoluta ſit
illa temperies, uti doctè & elegan-
ter diſputat Baucynetus. In Not. ad Apolog. & Cenſur. Med. Paris. Hara veti.

Faceſſant igitur veſtræ ſophi-
ſticationes, & impudentiſſimæ ca-
lumniæ in Viros longe eminentes,
& undiquaq; celeberrimos, & ſi
quid elegantius poſt hac in vtilita-
tem ægrotantium operari ſatage-
tis, ex Scholâ Chymicâ & verè Do-
gmaticâ, ne pudeat vos addiſcere
aliquid: ab ea enim addiſcetis e.g.
Iecoris aut lienis inflammationem,
vel etiam ardentiſſimas febres, ex
ſulphure natas, non ſolâ ſanguinis
miſſione, & ſolis veſtris decoctis
refrigerantibus (quæ immeritò in-
ter inſtrumenta Chymica refertis)
extingui debere & poſſe, ſed etiam

liquoribus acetosis, ex nitro, sa
Victriolo, sulphure elicitis, ac cu
liquoribus convenientibus permi
tis, id fieri melius etiam posse, exp
rientiâ certâ comprobante. Re
piscite ergò Misochymici, nèc
Naturæ lucem amplius, ipsam
Chymiam, Naturalis philosoph
meliorem partem, admirabilem, h
manoq; generi perquam necessar
am, tam virulenter evomere stud
te. Quam quidem Hermes Trism
gistus veram sine mendacio, cert
imò verissimum appellat, & quan
probant Plato, Eustachius, Suida
Solinus, Strabo, Plinius ac innu
meri alij.

Porrò nec te absterrere debet eor
arrogātia, Lector Cādide, & mer
fatuitas, qui plenis buccis clamitā
quod præparationes, pharmaco
pœis relinquendæ sint, vt indigna
medici majestate, cuius est scri

ber

ere & non operari imò, inquiat, intereſt Reipubl: medicum pharmacopæo ita diſtingui, vt nus præſcribat, alter operetur, uia niſi eſſent diſtincti artifices, oſſet vterq; quando lubet, ægrum npunè occidere, poſſent ſinguli l pro melle, venenũ pro remedio ropinare. *Hic (ut cum magno iro Ioſepho Quercetano reſpondem) incertus ſum quid agam: an antas Pſeudo Galenicorum ineptias rideam, num meã ſortem apud e lugeam, qui in hoc ſtudij genus ngreſſus ſim, tantâ imperitia & nſcitiâ ſcatentes, vt illis Ratio & Experientia (firmiſſimæ tamen ac utiſſimæ medicinæ columnæ) obruntur, iisq; ſubijci ac cedere iniuiſſimè cogantur?* In def. Med. Hermet.

Tota antiquitas contraria docet; nec vſq; adeò deſides medicos it, ut omni labore illos liberet.

Quod ipsum inter alios Celsus (
cæteros studio supersedeamus) La-
tinorũ omnium Medicorum fac
princeps, atq; altera Hippocratis
mia abundè in præfat; suorum l
testatũ facit, quò Lectorem rem
timus. Imò nostra tempora non
nunt nos esse medicos bonos & a
solutos sine Alchymia, ut hinc n
lib. 4. Epist: *immeritò Matthiolus scribere a*
deat. Neminem medicum abso-
lutum esse posse, imò ne medic
crem quidem qui in Spagyric
arte non sit exercitatus. *Qu*
circa illum demum cum Crollio v
in præfat. *rè genuinum esse medicũ censemu*
qui medicamenta debitè cognit
non Ratione, *ut rationales Me-*
dici faciunt, sed propriâ suâ ma-
nu præparare, *& à veneno & fe*
culentijs suis separare, repurgare
& ad puram simplicitatem redu-
cere didicit, eaq; imperito nõ com-

mitter

mittere coquo. Præparata postea deinde debitâ acri judicio, humanis necessitatibus, legitimè accommodat, ut semen morbi evellatur, & hoc pacto omnium ægrotorum quaerelis fidei celeritate occurratur. Adeò non Theoriâ saltem, verum laboribus manuum & practicâ potissimũ operatrice discitur Medicina, ubi Vulcanus indies nova ostendit, & suavissima remedia, qua quotidiè Natura melius meliusq; à superfluitatibus purgat, & operatori suo Oeconomo tradit. Quod ipsum etiam experientiâ suâ comprobare conatur Penotus, dum ita inquit: Sanè experimur facilius esse ℞. scribere, &ad impetitũ coquum ablegare ægrotum, quam in ipsa naturæ penetralia carbonibus, cineribus sordidum ingredi: & promere inde magno sudore quod ipse ægro exhibeas.

In præfat. tract. de per. præp. med. chym.

Sever. in Id. & post eum Croll. in præf.

Et hinc illa lachruma, quod nostri temporis magni illi Doctores, qui in vulgari arte medicâ consenuerunt, nolunt esse discipuli & Tyrones, fodere erubescunt: Et qui annosa arbor difficulter trãsplantatur, & veteres canes loris & venationi assuescere difficile est; malunt apertè veritati contradicere, eamq; obstinatè caninâ voce allatrare, & mordere, quam errores suos laborando emendare, ne si non satis sapuisse, aut ab alijs aliquid melius didicisse videantur: quamvis autem clament Chymicũ non esse medicum etiamsi peritißimus fuerit: sed qui Iudicio Rationeq; (postpositâ Chymiâ) singula morbis remedia vsurpare didicerunt, tamen illi Rationales medici ad lectum ægrotantis stantes (vtimur Crollij verbis) quò se vertant nesciunt, obstupescunt

sæpe

pè, & magnorum morborum non curatores, sed saltem adulatores fiunt, siquidem Ratione non Manu medicamenta præparare, *didicerunt. Quare si seculum præsens aspiciamus, non aliter judicare licet, quam Chymiam cum Medicina ita indissolubiliter conjunctam esse, ut non differant, nisi sicut Theoria à praxi Medicâ, imò eam à nemine rectè exerceri posse, nisi à prudẽti veroq; medico; quod ipsum etiam Libavius testatur, quum in hæc verba scribit: Postquam* ex Arabica & Græca disciplina factũ est unum corpus Medicinæ, Chymica in essentiã quoq; artis sunt recepta, adeò vt si iterum separanda essent, medicinã haberemus nobili admodum membro mutilatam. *Nec inde tamen (quod volunt pseudomedici) officia Medici & phar-*

In Alch: Triumphis cap. 1.

macopœi confunduntur, qui Chy
miæ operationes vilißimorum offi
cinas famulorum esse scribere no
erubescunt: Verum anne longè ab
jectioribus occupari medicum vi
demus, utpote morbos fœdißimo
sæpè contemplando, excrementa in
spiciendo, lue venerea infectos, &
alijs vlceribus occupatos, pesteq;
correptos, & similes etiam cũ sum-
mo periculo vitæ inter contagia &
fœtores cubiculorũ curãdo. Quid
ni, cum otium est, arcana etiam re-
rum perscrutetur, & per resolutio
nes Chymicas quid sit in eis occul-
ti mãifestet, olea suavißima destil-
lando eliciat, aquas iucundißimas
conficiat, aliaq; summi oblectamẽ-
ti magisteria & essentias admi-
randarum virtutum præparet?
Quid si diceremus rationem præ-
parandorum pharmacorum, par
tem esse medicinæ summæ necessa-

riam

iam, imò illum non tàm didicisse integram, qui istam omisit. Et saně quis est, qui non videat, præparatione medicinarum excellentissimarum Medicum majestatem suam, non tàm exornare, quā simul in proximi sui utilitatem & sanitatem prudenter, circumspectè, & tutissimè, ut verè dogmaticum decet, adhibere posse? præsertim cum Rex regium quid faciat, quo sanè ornet dignitatem suam, non autem minuat. Ita ut Medicus medica tractet, fabri fabrilia. Multò minus etiam concludunt adversus nos dum regerunt, Medicum debere tractare sua, pharmacopœum, pharmaca, chirurgum chirurgica. Verum nos dicimus hæc non tàm considerari debent, ut artes subalternæ, quam vnius integræ medicinæ partes seu membra. *Nec didicit vnquam medicinam*

totam, qui unam partem neglexit. Nihil dicam, an ritè totaliter medicari poßit, qui non juxa omnes partes medicinam facit. Quamvis contemta & vilis sic reddatur Medicina nostra, nec vbiq; laudē mereatur. Annon etiā haud paucis lumen illud Galliæ Fernelius (*vt veteres silentio prateream*) ejusdem ordinis parum gratus extitit, & maximopere invisus, quod domestica remedia, quæ amicis periclitātibus exhibebat, non pateretur uulgò in officinas abire, sed domi vel ipse compararet, vel amicorum paucorum fidei concrederet? *Quod tamen ante nemini vitio datum fuisse constat: Quin etiam in summa felicitate cum Clarissimo Dn. Sennerto ponimus*, si ea medicamenta, in quibus vita hominū sita est, ipsi etiam medici componant,

Testatur Plantius in vita Fernelij.

pag. 1036. instit: med.

nec

nec omnia non rarò indoctis hominibus committant. Concessimus quidẽ relinquenda esse pharmacopœorum ministris & famulis sua pharmaca id est vulgaria quæ secundum præscriptas in Dispensatorijs formulas consignata sunt; quæ verò sunt specifica, & non cuivis obuia veniãt, quæq; in præparatione, Medici prudẽtis inspectione & operâ indigeant, non itẽ cuiusvis oculis & manib9 pateat. Quod si practici Chymiatri propter uarias occupationes sæpe Laboratorium frequẽtare, laboribusq; Chymicis sedulò præesse nequeunt, tum Candidis solertibus & doctis pharmacopœis potius, quam circũforaneis istis ardelionibus ac pseudo Chymistis, arcanam illam operam committant, illorumq; studio medicinas suas conficiant, nisi oleum & operã medendo deperdita velint.

Con-

Conclamatum igitur esto neminem iure elegantis medici nostro hoc ævo posse poßidere titulum, qui non Hippocratis simul ac Hermetis legitimus hæres ac discipulus fuerit, qui non Paracelsica simul, & Aristotelica intellexerit principia, Sal, Sulphur, Mercurium; Item Materiam, formam ac privationem, qui non æquè temperiem, vitiatam compositionem, & unitatis solutionē, ac morbos Mercuriales, sulphureos & salinos cognoverit: neminem insuper verum legitimumq; sanandi modum assecuturum esse nisi veterem illam cum Nova Medicina *coniunxerit. Auxilia quidem medica, eorumq; genuinum præparandi modum à* Galeno, *Paracelso & alijs Chymiatris; curandi verò methodum (sine quâ curatio inepta planè & empirica) Indica-*

D. Hoffm. dict. loc.

tionibus

ionibus & inventionibus suis ab Hippocrate, Galeno & recentioribus mutuentur. Hâc namq; viâ & ratione duæ hæ veteris & novæ medicinæ scholæ, sine contradictione uniri, & in medico sine errore scandaloq; notabili, rectè desiderari poterunt, antiquata prius damnabili nostri temporis consuetudine inoleta, qua bonum vna cum malo promiscuè & indifferenter repudiari, ac rejici solet. Croll. in pref.

Ex hisce abundè videre licet Lector Candide, qualisnam hodiernæ Medicinæ nostræ sit status, & quomodo veræ Chymiæ & Medicinæ initiati ergà eam se gerere debeant, vt tandem in eâ maxima cum felicitate & suorum ægrotantium prosperitate, cum Deo versari possint.

Nunc antequam dimittendus sis Lector, scrupulus adhuc vnicus

tibi forsitan exiẽndus fuerit, nempe scieas huiusmodi materias medicamentarias & præparationes varias non eo fine à nobis in apricum productas esse, vt τὰ μεγαλεῖα illa parachymicorũ strenuè defendamus, qui nimis impudenter clamitant nihil unquam chymicũ esse, quin Essentiâ sit purißimum, gustu suavißimum, visu gratißimũ, viribus tàm efficax, ut singulæ res singularum sint instar panacearũ, ad omne genus affectionum morborumq; incredibiliter sufficientes, & ad vsum tàm commoda, delicatæq;, vt nihil tenerius, facilius, dexterius; Et quemadmodum coquus ille Plautinus pollicetur ex virtute suorum condimentorum, ætatem grandem, & odorẽ mirificè extollit; atq; ita eiusmodi Thrasones & splendidi Nugatores ex suis Essentijs promittunt omnia. Ve-

rùm Chymia tanti non est, vt ab ea expectare liceat tot Panaceas, quot absolvit operas. At tantũ quidem potest promittere Chymicus, quantum est in Natura generatrice prima & vitæ administratice; Naturæ enim ductũ sequimur, vltra quam medicando non assurgimus, etiam in his, ubi maximè præcellere medici opera videtur. Nihilominus, (vt & hoc addamus) quamvis non assequatur Chymia eiusmodi magnifica καθόλε; multùm tamen præstat idq; interdum non sine miraculo, præsertim vbi tempestivè & industriè à solerti medico adhibeatur ejus opera, ut suprà quoq; innuimus. Medicus enim rectè adhibens agentia patientibus divinarũ operationum, per DEI gratiam, admiratione minimè carebit. Quocirca vera Chymia magni est æstimanda quidem, sed ita,

ut ni-

vt nihil ei adſcribatur, niſi quod à DEO per naturam accepit, quodq; Ratio & Experientia monſtrant. Quod exemplo præſtitit nullo, id nolis ei adſcribere; experimentatam enim nõ niſi cum ratione volumus Chymiam. Hinc optimè Galenus noſter ſcribit, cum inquit:

Lib. 4. Meth: med:

Noviſſe debet quilibet medicus, quod omnes antiqui in hoc conſentiant, medicamentum id, quod plures experti ſunt, & naturæ eſt familiarius, illi eſſe longo intervallo præferendum, quod non eſt experientiâ comprobatum.

Nil jam reſtat, Lector Candide, quam vt hiſce lucubrationibus manualibus tuas ſimul addas, & ſi fortè aliquid in iſtis, quod Experientiæ reclamare videtur, repereris, illud non tàm nobis, quã eius magnitudini & difficultati adſcribas; impoßibile nãq; eſt, omnes etiã, minimas cuiuslibet præparati ἐγχειρήσεις recẽſere, atq; ad vivum exprimere; neq; etiã conſultum fore arbitramur; *Lege ſiquidem philiſophicâ cautum eſt,* inquit Severinus in Idea, ut & initiatis quædam ſint relicta tædia. Nã ita probantur ingenia ac idonea redduntur Philoſophorũ ſcholis.

pag. 120. edit. prim.

TYROCI-

I.

TYROCINII CHYMICI LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

De definitione Chymiæ.

CHYMIA est ars corpora naturalia mista solvendi, & soluta coagulandi, ad medicamenta gratiora, salubriora, & tutiora concinnanda. Chymia quid.

In hac definitione altera eius pars, quæ est de metallorum transmutatione, excluditur, quæ olim quidem plurimùm valuit. Nunc Medicinæ ministrat potius, & non in mineralibus elaborat tantum, sed & animalibus & vegetabilibus, quorum essentiæ atq; arcana in naturæ abyssu adhuc latescentia mirabili quadam

dam dexteritate in apricum profert, et ad usus humanos, salutemq́ defendendam, quanquam etiam ornamenta vitæ conferat plurima. Hæc non nisi rationem & modum optimè præparandi medicamenta docet, id est, pura ab impuris separare, alienas qualitates alterare, aut prorsus tollere, fixa volatilia, & contra reddere, & omnia deniq; naturæ magis familiaria & amica efficere, ut melius & minori cum periculo, corpus, quod medicinæ proprium est, permutare possint. Aliis definitur, quod sit ars perficiendi magisteria, & essentias puras mistis separato corpore, extrahendi.

Etymologia vocabuli Chymiæ.

Chymiæ vocabulum Græcum est: Latinis idem, quod ars liquorem faciens; aut res solidas in liquorem solvens: dicta ita κατ' ἐξοχὴν, quod Chymia solvere (id quod difficilius) & coagulare doceat.

Vnde dicatur Alchymia.

Alchymiam si quis nuncuparit; Arabum more præstantiam eius: si Spagytiam;

præci-

præcipua officia, σύγκρισιν nempè & διάκρισιν: si artem Hermeticam autorem & antiquitatem; si Destillatoriam; functionem eius præclaram & facilè principem insinuet.

Vnde Ars Hermetica

Vnde Destillatoria.

Non displicet etiam alia notatio παρὰ τοῦ χυμοῦ, hoc est, succo, vel sapore, quem arte sua exugunt Chymici, sicut natura ex nutrimentis. Paracelsus & alii Spagyriam vocant, & exponunt artem segregatoriam puri ab impuro. Forsitan alludunt ad Græcum μαγειρεῖον, quasi excoctoriam metallorum, & succorum nominaremus. Sed quacunque sit tandem artis huius ἐπωνυμία, vera eius notitia exercitiumque est pulcerrimum.

Cum autem omnes disciplinæ vulgò sint vel theoricæ vel practicæ: Chymia non acquiescens in cognitione & contemplatione corporum mistorum, ut scientia Physica: sed finem

habens τὸ ἔργον seu πρᾶγμα, magisterium ſcilicet, tincturas, quintas eſſentias & ſimilia: meritò ipſi locus inter practicas diſciplinas & artes conceditur; etiamſi forte inveniantur, qui theoriâ ſolâ contenti, ad *jucundiſſimas* artis huius ἐγχειρήσεις, vel magiſtris idoneis deſtituti, vel gravioribus aliis negotiis impediti, per accidens ſe non accingant.

Hinc præclarum illud axioma, quod omnibus veris Chymiatris ſummè commendabile eſſe debeat: Quantum, videlicet Experientia in univerſa Alchymia procedit, tantum ratio de eius certitudine & operandi modo meritò ſtatuere debet. *Quapropter cum experientia practicæ veritatem Theoriæ corroboret, unicè verùm Chymiatriæ ſtudioſum, eò allaborandum eſſe cenſemus, ut manuali experientiæ noctu diuq; incumbat, quâ tandem dulciſſimâ huius artis uſurâ frui poſſit. Quod ipſum etiam ſuadet & fideliter*

iter veros doctrinæ filios adhortatur Severinus in Id. Med. Philosophicæ cap. 7. dum inquit: Ite filii, vendite agros, ædes, vestes, annulos, comburite libros, emite calceos, montes accedite, valles, solitudines, littora maris; terræ profundos sinus inquirite: animalium discrimina, plantarum differentias, mineralium ordines, omnium proprietates, nascendi modos notate: rusticorum Astronomiam & terrestrem Philosophiam diligenter ediscite, nec vos pudeat: tandem carbones emite, fornaces construite, vigilate & coquite sine tædio. Ita enim pervenietis ad corporum proprietatumq́; cognitionem, aliàs non. Et addit. *Hæc mandata gravia essent, nisi laborum beata præmia pollicerentur. Hæc ille. Non tamen volumus inde Chymicastrorum experientiam, quæ temeraria, sed eam, quæ ἐν τῷ λόγῳ sit fundata; certum enim est ac firmum eos omnes absq; vera & naturali ratione Vulcani violentiâ sublimationibus variis ac reverberationibus, ardentibus itidem ac erodentibus menstruis rerum naturas quo-*

modo immutare, destruere ac pervertere: non autem veros, ut nugantur, ex illis extrahunt essentias: multò minus solare & salutare illud separant balsamum.

Objectum Chymiæ.

Objectum artis huius, corpus mistum concretumq; statuitur, non quà illud est mobile; ita enim Physicæ considerationis est: verùm quatenus est solubile & coagulabile. Talia autem sunt vel imperfectè mixta, ut ros, grando, nix; vel perfectè mixta, ut plantæ, frutices, metalla, lapides, arbores & animalia omnis generis. Vnde apparet: quàm graviter illi hallucinentur: qui audito Alchymistæ nomine, statim sibi hominem imaginantur, qui nihil tractet aliud, quàm metallorum μεταμορφώσεις, nihilquê meditetur, quam mirabile lapidis Philosophdici μυστήριον.

Dicitur esse objectum Chymiæ corpus mistum, quâ solubile & coagulabile est. Sed notandum, quod mistum nativum non in omni pereat opere. Nam, v. G. extractus Rhabarbari succus crasi effectuq; consentit cum integro. Hinc Chymico propositum ut plurimùm esse, non misturam solvere, sed hâc servata concretionis materiatæ seras & vincula dissipare; quo aditus sit ad intimam substantiam, quam natura arctissimo conclusit complexu, ne externis pateret facilè injuriis. Quocirca falsum dicit is, qui verum Chymicum usque ad ultimum destruere pronunciat. Non est hoc artis. Termini sui singularum sunt præparationum, in quibus ars cessat. Deinde turpé dictu est, quod refert autor de misochymicis, qui Chymiam veram tanto cæperunt habere odio, ut ipsius solo audito nomine inhorrescant, & subinde vomere cogantur. Sed hos Musetus rectè ceu haleces sale condiendos, & postea in fumo suspendendos esse exclamat. Et sanè dolendum est, quod multi de Spagyrica tàm temerè judicent, ut rusticus

ille Aristidem non notum, quod nim[ium] injustè haberetur, damnare voluit. Al[ii] tales lactucas asininis suis labris gusta[re] nequeunt, ideò verbis sesquipedalib[us] damnant, & caninâ quâdam invidiâ [a]lios à pabulo, quo ipsis frui non licet, ar[ce]cere satagunt. Alii Sophistarum mor[e] omnia quæ ipsis non probantur, conte[m]mnunt: quibus tantum illud arridet quod suum est: Sicut stultis sua clav[a] & tintinnabula placent, prout rectè dis[s]erit Paracels: in præfat: de natura re[r]um.

Finis Chymiæ.

Finis eius est medicamentorum suaviorum, salubriorum & tutiorum præparatio: atque hac ratione Ars nostra à Pharmacopœa vulgari, quæ etiam medicamenta concinnat, tuta quidem & salubria, sed minus grata distinguitur. Nam quod ad suavitatem attinet: in confesso est: ægrotum citius parum conservæ rosarum,

Ars hæc à Pharmacopæa differt.

Medicamenta Chymica sunt

um, cui grana forte quatuor Mercurii per inferiora tantùm purgantis, commixta sint, assumturum, quàm multas Diacatholici drachmas: citius pilulam unicam benedictam Quercetani, vel duas ex Electuario Panchymagogo eiusdem conformatas, quam decem vel quindecim pilularum sine quibus, Aurearum, Fœtidarum: citius grana quatuor Bezoartici mineralis celeberrimi Hartmanni, vel octo Antimonii Diaphoretici Crollii, quam potionem aliquam sudorificam: citius jusculum cremore aut magisterio Tartari conditum, quam haustum agonisticum apozematis, syrupivè alicuius magistralis, ad descriptionem, nescio, quot pedes longam labo- vulgaribus suaviora.

riosè confecti. Fieri tamen poterit: ut quandoq; eiusmodi pocula & canthari medicamentorum vulgarium suavitate Chymicâ longè superent: nimirum tunc, cum nonnulli ægrotantium, allatis illis & nondum manu præhensis, solâ saporis & odoris eorum nauseabundi imaginatione, non vi aliquâ magneticâ concitati, ἄνω καὶ κάτω vomunt & dejiciunt: id quod medicamentis Chymicis præstari hactenus non potuit. At inquiunt: triumphent sanè Spagyrici remediorum suavitate: referant autem recepto more præparata in pharmacopoliis medicamenta, laudem salubritatis & curationis tutioris. Hîc Rhodus, hîc salta. Nam dicunt: Vestra re-

edia non modò noſtris non
nt ſalubriora, & tutiora: cùm
: quidem ſatis ſint ſalubria &
ta. Pleraq; enim veſtra ſunt ve-
enata, & naturæ humanæ planè
dverſa: utpotè metallica & ex
ineralibus deſumta: pleraque
rria, corroſiva: pleraq; calidio-
, quàm ut conveniant, & grave
ἐμπύρευμα redolentia. Gravia hæc
nt tela, & Chymicorum jugu-
ım petitura, niſi rationis & ex-
erientiæ clypeo excepta dex-
rè elidantur. Negari equidem
aud poteſt: multa noſtrorum
nedicamentorum, è mineralium
x metallorum familia petita eſſe:
ed propterea non venenata, non
umanæ naturæ prorſus infeſta.
Quod ſi enim veteres iiſdem o-
mnibus, ſed crudis & non præ-

paratis,

paratis, ſicut ex Galeno, Dio-
ſcoride, Antidotario Nicolai
Myrepſici & aliis videre eſt: &
recentiores quidam famoſiſſimi
Medici, uti Rondeletius mer-
curio crudo in pilulis Barbaroſ-
ſæ, ad morbum Neapolitanum
expugnandum; Crato trium
Cæſarum Medicus feliciſſimus
cinabari ad vertiginem; & alii
Antimonio, ut Cardanus, Iulius
Alexandrinus, Matthiolus; Vi-
triolo Geſnerus; Croco Martis
ad icteros Fallopius; Sulphure
univerſi ad pulmonum affectus
uſi ſunt: cur nobis eadem recte
præparata & omni venenosâ
malignitate exutâ, in uſum me-
dicum transferre non liceret?
præſertim cum videamus eos,
qui vulgaribus Pharmacopola-

m medicamentis firmam ſa-
atem recuperare non potue-
nt, ſuaſu ipſorum Miſochymi-
rum ad thermas metallicas
t fontes minerales ablegatos,
rum uſu continuato perfectè
iſſe curatos. Vnde ſanè con-
tiendum eſt: in eiuſmodi mi-
ralibus & metallicis balſamum
uendam fixum ſpiritusq; po-
ntiſſimos & corruptioni mini-
è obnoxios concluſos eſſe.
l quod ex uſu etiam medica-
entorum Chirurgicorum con-
icuum: ubi vix ullum magna-
m virium eſt niſi cui vel me-
llum vel minerale aliquod ſit
ommiſtum.

Abſit autem: ut ea cruda,
u veterum ſeu recentiorum
iorundam more, intra corpus
pro-

Vera medicamentorum malignorum correctio.

propinanda esse censeamus. Vi-
le ab inutili separandum: ve-
nenum à mumia salutari; nucle-
& medulla à corticibus, putam-
nibus, siliquis & fecibus secl-
denda. Sic demum exinde
pta remedia ad deploratissimo-
quosque morbos citò, tutò, &
jucundè curandos, si à medic-
doctis, expertis & circumsp-
ctis, & ad præscriptas Thera-
peiæ leges adhibeantur, exsu-
gent. Sic vipera, venenatiss-
ma bestia ritè præparata basi-
Theriacæ, alexipharmaci illi-
universalis, tot seculorum ex-
perientiâ comprobati, consti-
tuit. Sic ex serpentibus vul-
garibus tam προφυλακτικὸν quàm
θεραπευτικὸν certissimum, contr-
omnis generis venena, vulg-
nun-

unc parari, quotidiè videmus.
c Draco marinus, quem Galli
vive nuncupant, in dorſo ſpi-
im habet; quâ ſegregatâ, cibus
xinde paratur delicatiſſimus.
âdem planè ratione & foſſilia
d eam mediocritatis naturam
educi poſſunt: toto in partes
onſtituentes reſoluto, qualitati-
usq; malignis & fatum accele-
antibus averruncatis: ut certo
ertius ſit: eos, qui talibus legiti-
nè præparatis ritè utuntur, non
ìm internecinum hoſtem, quàm
enignum hoſpitem; non tàm
enena, quàm alexipharmaca &
norborum ῥιζοτόμους in vitæ ſuæ
enetralia admittere. Nam ſi
netallorum & mineralium ve-
enoſitas à forma eorundem
lependet: quis non videt, ſi ea
n tria ſua principia, artificio
chy-

chymico conſumantur, omnes qualitates lethiferas ablatum iri: Et ſi in parte aliquâ conſtituente malignitatem ſtabulari opineris, tantò faciliùs intelligis: toto in partes ſuas diviſo; illam ſegregari poſſe. Atque hoc modo inſtituta feralium medicamentorum correctio; quàm ſalutaris ſit, infinitis exemplis: niſi ea nota eſſe arbitraremur, comprobari poſſet. Deſinant igitur Miſochymici, à mineralium & metallorum uſu, intra corpus exhibendorum abhorrere, & neſcio quam ἰλιάδα τῶν κακῶν ex eo repullulantem temerè pertimeſcere: quin potius diſcant à Chymicis verum malignitatis remediorum, quibus veneranda antiquitas uſa eſt, (puta, Antimonii,

monii, Mercurii, utriusq; Hel-
bori, omnium Tithymali ſpe-
rerum, Pytyuſæ, Elaterii, Co-
cynthidis, Euphorbii, Tha-
iæ, Scammonii, Thymelææ,
pidis Lazuli & Armenii, Ae-
s ſcoriæ Sandarachæ,&c.) ma-
gnitatis, inquam, perdoman-
æ modum: qui fit corporis he-
erogenei in ſuas partes ἀνακυία;
on autem conſvetâ Maſtiches
Dragacanthæ, ſpicæ, Cinamomi
ut ſimilium additione. Nam
ui ita medicamentorum ſimpli-
ium qualitates venenatas diſ-
ellere, & infringere ſatagit: næ
lle ſimilis videtur cocis impe-
itis & ſtolidis: quibus ſi car-
iones deſquamandi & eviſcerā-
li eſſent; amarorem bilis, fellea
yſti forte fortuna pertuſâ, non

eluendum aut ſegregandum; ſed ſacharo melleve addito obtundendum eſſe contenderent: aut ſi iidem inteſtina animalium in alimentum hominum præparare deberent: nec ea ab excrementis ſordidis & fœtidis mundanda eſſe; ſed vel ambrâ additâ, oleisvè odoriferis affuſis, coquenda, ſtultè judicarent. Porrò Spagyrica non videntur ſalubria eſſe & tuta, quia acria & corroſiva, ignisq; violentiâ magis cauſtica reddita, & quia impreſſum ἐμπύρευμα redolent. Verùm ſi acria, ſi corroſiva intra corpus non recipienda: Deus bone, quanta medicamentorum copia è vulgaribus Pharmacopoliis ejicienda? quantus eorum numerus ex Antidotariis expungendus?

Chymica remedia ſunt ſalubria & tuta licet acria.

lus? quot condimenta è culinis removenda? Cantharides à Galeno inter medicamenta exitialia, quod per eroſionem interimant, numerantur: & tamen parcè ſumtæ, & quibus oportet, commixtæ, τοῖς λιθοντρίβουσι & diuretícis, vehiculi loco, ab eodem conceduntur. Vitriolum quàm corroſivum ſit; omnibus conſtat: & tamen in laudatiſſimam antidotum Theriacam recipitur. Allium, cæpe, ſinapi, naſturcium, quàm acria? & tamen quotidie iis inter epulas uti non reformidamus. Limonum, Citriorumq; ſuccus, firmiſſima Perlarum & Corallorum corpora diſſolvunt; & tamen cum in extremâ virium imbecillitate, Cardiacum efflagitatur,

4. ſimpl. medi. c. 18.

nullum eo præſentius & præſtantius vulgô propinatur. Ergo nec Chymicorum remediorum acrimonia, & vis cauſtica metuenda: præſertim, cum multa ſint forinſecus corrodentia, quæ intrinſecus, cùm ob majorem interraneorum repugnantiam & vegetum caloris nativi robur; tùm ob humores noxios, in ventriculo ſtagnantes, pari ratione vires ſuas explicare non poſſunt. Accedit: quòd, ſicut nec integros manipulos ſalis devoramus, nec aliquot libras eius in juſculis, ſed fortè pugillum unum diſſolvimus, parumqué aceti & aromatum ad cibos condiendos adhibemus; ita cum neceſſitas Medicos Spagyricos, ad medicamenta acria uſurpanda

a compellit: guttam granumvè unum aut alterum; nec ſola, ſed idoneis liquoribus permiſta exhibeant. Imò acerrima quævis ita edulcorari poſſunt: ut omnē acrimoniam deponant: quod ex aqua forti & regia, ſi Tartari ſal is commiſceatur, manifeſtum evadit. De ignis contagio, quæ obiiciuntur: adeò vana ſunt & frivola, ut ne quidem refutatione egere videantur. Ipſe enim Galenus c 18. de Theriaca ad Piſonem, ignem multa efficere meliora, & interdum latentem rerum naturam detegere, quædam etiam, quos volumus in uſus, apta reddere, expreſsè ſcribit: unde etiam idem Elementum, titulo Magiſtri artium, à Cicerone non immeritò inſignitur. Et

Medicamenta Chymica non ſunt periculoſa propter acredinem ab igne contractam.

9. *ſimpl. medic: facult. c. 62*

ut taceam: quod Galenus metalla acria & mordentia, ut mitiora reddantur, ignis examini ſubjiciat: chalcitis uſta melior exiſtimatur, quàm non uſta: Balanus Myrepſica ſecundum Meſuen vomitum movet, & ſimul per alvum dejectiones enititur. Aſſatâ autem & humiditate eius nauſeabundâ ablatâ: ſola vis humores per ſeceſſum expurgandi remanet. Ita Mercurius ſublimatus, qui acerrimus exiſtit, ignis violentiam cum Antimonio paſſus, ut in mitiſſimum, ita ſaluberrimum abit alexipharmacum. Sic ferrum, cum in crocum Martis in reverberio calcinatur: extremum flammarum calorem ſuſtinet: nec tamen ipſi ea inprimitur acrimonia, ut

lib. 2. c. 12.

De quibus infra lib. 2 c. 12.

De quo infra lib. 2. cap. 15.

uſus

ûs eius in hæmorrhagiis & a-
s fluxibus non sit frequentis-
mus, non utilissimus. Contra
qua & oleum Cinamomi quan-
m acredinem solo vaporis bal-
eo acquirunt ? quantam eo-
em vinum ? Vnde hoc ? in-
elliges rationem: si, quare sol
nduret lutum, liquefaciat au-
em ceram, idemq; linteamina
lbefaciat, faciem verô deni-
gret, perpenderis: Falleris igi-
ur: Si spiritus Vitrioli acri-
noniam ab externo calore con-
rahi: Si oleum salis ab igne re-
verberii, eadem infici existimas.
Nisi enim Sales mixto insint:
etiamsi violentissimo igne id
exerceas: Nunquam tamen
ei tanta acredinis stigmata inu-
res: Et contrâ, licet mode-

Vnde acrimonia medicamentorum chymicorum. Acredo medicamentorum chymicorum, non ab efficiente, sed à materia proficiscitur.

ratiſſimo in quibuſdam calore u-
taris: ea tamen ob ſalium præ-
ſentium vim, acriora redditum
iri ne dubites.

Chymica remedia non redolent empyreuma.

Cæterùm ἐμπύρευμα medica-
mentorum Chymicorum tanti
momenti non eſt: ut Medicis
practicis eo nomine exoſa eſſe
& periculoſa videri debeant. Si
enim quoddam iis veſtigium
medicamentis inhæſit, id aut à
calore moderato, aut forti, ori-
genem ſuam ſortitum eſt. Si ab
illo: & propterea medicamenta
Chymica evadunt noxia: tùm
nec eſculenta, nec poculenta no-
ſtra, nec vulgaria remedia tuta
erunt & ſalubria: cum ad ea pa-
randa, maior ſœpè ignis gradus
requiratur, quàm ad medica-
menta Chymica; quod patet ex
coctio-

ctione cerevisiæ: ubi horde-
n primò valenti igne torretur:
ost majori coquitur: item ex
uibusdam vinis Rhenanis, quæ
o salubritatem populis Septen-
tionalibus in omnibus ferè mor
s, loco remedii sunt; & tamen
l veram maturitatem, non nisi
nis Elementaris beneficio per-
ici possunt: item ex piscibus
satis, carnibus fumo induratis
t sexcentis aliis. Si verò ab hoc,
ne scilicet violento: nec in-
e periculi quidquam ægrotan-
bus imminet: cum vel ablutio- *Empyreuma duobus modis corrigitur vel ablutione, vel digestione.*
e vel digestione corrigi possit:
t videre est ex cineribus: qui
aliditatis suæ notas ab igne com
nunicatas, affusâ aquâ, in lixi-
ium deponunt. Imò ablutio
imis crebrô repetita, purgan-

tia quædam metallica & mine-
ralia chymicè præparata, ad ser-
tinam pravorum humorum ex-
hauriendam, inepta reddit. Di-
gestione autem quàm omnia
dulcescant: notius est, quam u
exemplorum inductione, ad i
comprobandum, opus esse vide-
atur. Quod si a. fortè per Em-
pyreuma intelligis; quando ve
calor potentialis, qui in misto
latebat tanquam sub carbonibus
igne violento in actum produ-
citur, & liber jam ab omnibus
compedibus potentiores exerit
vires; vel quando calor, qui hinc
inde dispersus erat, Vulcani be-
neficio unitur: nec hanc ob cau-
sam, seu Empyreuma, seu calor
nimius metuendus: cum Medi-
ci officium sit: calidis, ejusmodi
dextr

xtrè uti, ſicut & aliis, quæ ſi
prudenter adhibeantur, ægro-
nocumentum allatura viden-
. Sed inſtant Miſochymici &
avius nos urgent: dum præ-
dunt noſtra medicamenta eſſe
utilia: quia emortua & ex mi-
s deſtructis, corruptisq́; orta
midoq́; primogenio deſtituta.
erùm enimverò ſi miſtorum
rpora non ſolvenda, vel ut
ſi odioſo vocabulo utuntur,
on deſtruenda: cur iſti miſtio-
s harmoniam turbant? cur in-
ſiones, decoctiones, ſirupos
ne violento parant? Cur aſſa-
onibus, cur toſtionibus, cur de-
illationibus, cur diagridio, & nō
ammonio integro? cur trochi-
is Alhādal & non colocynthide
ſimet utūtur? cur in extrema vi
rium

Præparationon reddit medicamenta Chymica inutilia.

rium imbecillitate, destructo c
pone, hoc est aqua eius stillat
tia ubi certè omnis κρᾶσις & μιξ
totius periit, ægrotos jam ja
animam quandoq; exhalaturo
nutrire præsumunt? An quia N
turam hac in parte imitari vo
lunt: quæ cibos in ventriculu
ingestos non crudos & integro
adhuc existentes, ad partes al er
das devehit; sed destructos ho
est, ab inutilibus & crassioribu
partibus denudatos, & in hepa
tis officina in quintam quasi e
sentiam redactos. Dicant si pla
eet: an cum infantes ab uberi
bus matrum adhuc pendentes
lacte earum, quæ infuso Rhabar
bari, vel suæ, vel illorum valetu
dinis gratia usæ sunt, purgantur
concentus, temperies & harmo
nia

a totius Rhabarbari in lacte
aterno pressum data fuerit: an
rò forma huius mixti de sub-
cto suo in aliud, & ex hoc rur-
s in aliud translata, & multas
utationes passa, salva & integra
rmanserit, atq; ita ex corpore
mores pravos excluserit?
orte hinc fit: quod quidam Mi-
chymicorum à caseo & tum
tyro abhorrent: non naturali
adam ἀντιπαθεία, sed quod ob
ncentum lactis destructum,
rmam eius & temperiem abo-
am verentur, hæc & similia a-
ndo corpori esse inidonea. De-
de dum Chymica remedia,
ortua cadavera nuncupant:
midoq; primogenio spoliata
e contendunt: partim sibii-
is contraria; partim veritati
non

Chymica remedia non sunt ea mortua cadavera.

non conſentanea loqvuntur.
enim ſceleta ſunt: cur alibi
potentius agere, quàm human
temperiei mediocritas permitt
aſſerunt? Deinde nonnè neceſ
eſt: ut tàm animalia, quàm v
getabilia, vita illa quâ ſibi vivun
hoc eſt, nutriuntur, creſcunt
augeſcunt, priventur: quô eſ
& uſui hominibus eſſe poſſint
Nec enim ipſi Scythæ tàm ba
bari ſunt: ut licet carnibus v
crudis vel curſu equorum co
citatiori, ſub ephippiis ferveſ
ctis veſcantur: vivas feras in o
ingerere & deglutire velint. It
etiam plantas ſtirpes & frutice
ut in corpore humano vitale
edere actiones valeant, mo
oportet: hoc eſt; ex ſolo eo
rum nativo erui, ne exinde am

piùs alimentum pro vita ſua
onſervanda attrahant, ſed ut
hominum ſanitatem tuendam,
orbosq; profligandos apta re-
edia ſuppeditent: id quod et-
m herbæ & alia ita emortua,
iprimis ſi legitima eorum
κερτθρωσις præceſſerit, intra cor-
is aſſumpta feliciter præſtant.
t ut experientiâ, certiſſimo
eritatis, κριτηρίῳ, evincam: vi-
m vegetabilium operationibus
hymicis non deſtrui, nec hu-
idum miſtorum primigeni-
n iiſdem abſorberi: certum
t & multoties probatum: ſa-
s herbarum præſertim cali-
arum: ſi certo quodam mo-
o & nobis cognito ſeminen-
ır: alias producere ſuæ ſpe-
ciei

ſpeciei herbas ut taceam ea quæ Quercetanus cap.23 in reſponſione ad Anonymum, pro veritate Hermeticæ Medicinæ, ſtupenda & ſuſpicienda adfert exempla: Quid? quod in Arduenna & aliis multis locis deſertis, ſterilibus, & aridis, ut agricolæ æſtate, quod metere poſſint, habeant: dumeta, geniſta & vepreta paſſim comburant, & cineres hinc inde per campos diſpergant, ut ſubactâ terrâ, ſale beneficio pluviarum ſupercadentium ex illis elicito pingvefiat, ac lætas ſegetes poſtmodum ex ſemine in terram projecto producat. Fungitur nimirum eiuſmodi cinerum ſal officio fimi, quo nunquam agri impinguari poſſent: niſi urinis &

e animalium brutorum (eſt e-
m in ſale pinguedo, quod mi-
rmur, ut Plutarchus poſt Ari-
otelem in Sympoſiacis lib. 1.
uæſt. 9 teſtatur) eſſet imbutus.
on tamen planè abnuerim: vi-
entia quædam & nōdum emor-
a rectè interdum adhiberi, ut
allus circa podicem depluma-
us, ad venenum è carbunculis
eſtiferis extrahendum: ut ca-
elli ad ventriculum frigidum &
mbecillum benigno calore &
emperato extrinſecus foven-
um: ſicut etiam non negarim
ntegra interdum præſtare de
ructis: modò & ipſi fateantur:
non minùs deſtructis uti quam
Chymicos. Supereſt nunc ſcru- *Medica-*
ulus unus, qui multorum ani- *menta chy-*
nos valdè torſit, diuq; ſuſpenſos *mica non*
imprim.

membris principalibus corporis pravam dispositionem.

tentos remoratus eſt: quò m
nus in uſum Hermeticorum m
dicamentorum conſentire p
tuerint: nempè quod illa, pr
ſertim ſi ſint metallica aut min
ralia calorem nativum & ſpirit
ſubitò diſſipent, & in partibu
principalibus funeſtas reliquias
malignum fermentum & pravar
διάθεσιν relinquant: Vnde aliq
per accidens curati, & paulò pò
recidivam paſſi maturius ex ho
mundo diſceſſerint. At immeri
tò remedia Spagyricè præpara
ta eo nomine malè audiunt: cun
ſi fortè tale quidpiam ex uſu eo
rum accidat: id non tàm reme
diis quàm vel artificibus, qui e
concinnarunt, vel Medicis, qu
ea exhibuerunt, imputandum

ſit.

Notum eſt enim, quantus
t eorum numerus, qui illotis
anibus ad hanc artem nobiliſ-
nam accedunt: qui ex libris
atum, non αὐτοψίᾳ artem hanc
octi, ſtibium & hydrargyrum
ſanitatem hominis vel con-
rvandam, vel deperditam re-
ituendam, audacter parare, &
rata intra corpus exhibere
on verentur. Talium Chymi-
rum præcipitatis, non mi-
m ſi illis, qui his utantur, in
pulchrum præcipitentur: ſi eo-
ndem Mercurius vitæ, non vi-
m; ſed mortem & magno in-
rdum precio emptam, qui-
m improvidi & valetudinis
e prodigi, conſequantur. De-
de culpa tàm gravium acciden
m non raro in iis etiam reſi-

det qui dicta medicamenta p
pinant, quorũ aliqui legitimu
ipſorum uſum nunquam vider
aliqui planè indocti ſunt, ſtupi
omnis methodi Galenicæ & H
pocraticæ ignari, quales ſunt
dæi & Agyrtæ ſimiles quibus
ligio non eſt, latronum more,
corio humano, pro libitu, lud
re. Non abſimili ratione, & v
garibus medicamentis, quæ ſu
potentiorum virtutum, utpo
Scammoneatis, Helleboratis
ſimilibus dica interdum ſcri
tur: quando à Pharmacopo
imperitis ſiniſtrè parantur;
ab expertis dextrè conficiu
tur; ſed præpoſterè ab empy
cis uſurpantur, licet aliâs ex
ſu eſſe poſſint, benè ſcilicet pa
ta, & methodicè adhibita. N

igitur: quod Medici docti & udentes à Chymicorum meicamentorum usu in posterum stineant, cum si ea ab experartistis, inter quos in Gallia ninet Nicolaus Bonne, Illuissimi Ducis Bullionæi in arce danensi Pharmacopœus, qui ficinam habet selectissimis reediis, cùm Galenicis, tùm Sparicis, præsertim verò Theria-s communi & essensificatâ ad uercetani leges solertissimè & delissimè præparatis instructissnam, conficiantur; omnis magnitas, si quæ ipsis suâ naturâ int, ministerio Vulcani auferar: ut impossibile sit ea posse, methodicè usurpentur, vel carem nativum & spiritus, indiduos animæ satellites destrue-

re; vel pravam diſpoſitionem partibus principibus inurere.

Atq; ita hactenus monſtratum eſt: quàm vano & falſo prætextu, remediis Chymicis quaſi periculoſa, inutilia & peſtifera ſint, jus civitatis in republica Medicâ denegetur; nunc quod eadem ſint vulgaribus ſalubriora & tutiora evincendum eſt; quod quidem ex prioribus ſatis liquet: ſed tamen ut omnia melius dijudicari poſſint; pauca quædam pro noſtra aſſertione attexenda videntur. Salubriora igitur & tutiora ſunt arte Spagyricâ concinnata remedia, quàm vulgari modo præparata, quia in illis purum ab impuro, malignum ab alexipharmaco, corporeum à ſpirituali, inutile ab utili ſeparatum

Medicamenta ſpagyrica ſunt ſalubriora & tutiora vulgarib.

tum

rum: ac proinde ventriculum
â mole non molestant: nec
perationes suas differunt; sed
rò cum morbis colluctari in-
piunt, eosq; victas dare ma-
s festinanter cogunt. Sic ce-
visia defecata salubrior est non
efecatâ: sic vinum à tartaro
o depuratum, tutiùs hauritur;
uàm vinum ex uvis recenter
cpressum: sic cibi, seclusis à
turâ excrementis, pòst mul-
s coctiones singula corporis
ostri membra nutriunt: sic ci-
ùs aqua cinamomi aut balsa-
us eius in lipothymiis, spiritus
ficit; quàm ipsum cinamomũ
tegrum: sic guttæ aliquot olei
usi plus præstant; quàm inte-
æ eiusdẽ unciæ. Vulgus a. præ-
rationes omnes improbat, &

integris uti mavult, quam in prin-
cipia ſua conſumptis; partim
non ſufficientes aut convenien-
tes adhibet, unde non rarò æ-
grotantes ob devoratas parte
noxias excrementitias & vene-
natas unà cum ſalutaribus & uti-
libus, expugnato morbo, cum
ſymptomatis gravioribus poſt-
modum ſupervenientibus, & ip-
priori morbo periculoſioribus
conflictantur. Deinde quis n
ſcit; aquas Chymicas, odore
& ſaporem vegetabilium inte-
grum referre: vulgares autem
nihil aliud eſſe, quàm phlegm
inutile, & aquas leviter putre-
ſcentes: illasq; multos annos du-
rare; has verò vix menſem u-
num aut alterum. Et ſicut aqu
vulgares Pharmacopolarum, e
tr

ſtemam malignitatem à vaſis
plumbeis acquirunt: ſic non mi-
norem & decoctiones eorun-
dem, à vaſis cupreis: quæ eò
deteriores adhuc evadunt: quod
in earum præparatione, ſubtilior
& melior pars in auras evane-
ſcunt; & ſitu paulò pòſt contra-
cto corrumpantur, inutilesq; red
dantur. Adhæc analeptica &
cordialia, quæ ex corallis per-
lisq; in pulverem contritis &
cribratis, nec non auro foliato
præparantur, quas vires alias in
corpore humano exerunt: niſi
quod ventriculum incruſtant, e-
umq; aliàs languidum magis e-
nervant: Contra quintæ eſſen-
tiæ Chymicorum & magiſteria
ex iiſdem, ut & tincturæ auri
abſq; corroſivo factæ, ſicut in
 quo-

quovis liquore facilè ſolvuntur; ita ſoluta, & intra corpus admiſſa, vires collapſas reſtaurant, & priſtinum vigorem reſtituunt. Quid, quod medicamenta vulgaria in morbis chronicis, rarò optatos ſortiantur effectus: utpotè ex vegetabilibus tantùm deſumta, quibus radices affectuum contumaciorum firmiores funditùs exſtirpari & evelli nequeunt. Chymica autem præſertim ex metallicis & mineralibus præparata utpotè potentiorum virium & majoris efficaciæ, incurabiles vulgò morbos, epilepſiam lepram quartanam podagram hydropem, ἡσύχως, ταχέως καὶ ἀσφαλῶς percurant. Non igitur abs re à nobis factum eſſe putamus: quod Chymiam, artẽ medica-

[medi]camenta gratiora, salubriora [&] tutiora concinnandi, in libelli [n]ostri frõtispicio definiverimus.

CAPUT II.

De solutione in genere.

SOlutio Chymica est ἐργασία sive operatio, quâ corpus na[t]urale mistum in tria sua princi[p]ia, Mercurium, Sulphur & Sal, [e]x quibus à natura conflatum [es]t, separatis heterogeniis, reclu[d]itur. *Solutio quid?*

Cum Natura nihil puri nobis dedit, [se]d omnia per multis, imò noxiis permi[x]uit fæculentiis, ideò necessitas hic ar[te]m fecit, quæ purum ab impuro, salubre [ab] insalubri separat, haud alio conatu [q]uàm cæteræ scientiæ id populariter & [q]uotidiè peragunt, rejectanea semper a-molien-

moliendo, erratáq; corrigendo, ut natura in semetipsâ quasi deficiens, hanc ipsam artem Chymicam ab infantiâ cognoscendam subinde inculcasse videatur. Corpus autem naturale mistum non uno, sed variis peccat modis, vel impuritate, tùm intrinsecâ, tùm extrinsecâ, vel duritie seu corporis contumaciâ, utrumq; tollitur separatione & alteratione, vel etiam transmutatione: illa omnes impuritates penitus aufert, hæc & substantiam tractabilem, balsamoq; nostro haud absimilem reddit, & vel totum, vel qualitates immutat. Quin imò malignitatibus sæpè per universum subjectum chymicum dispersis, omninò expedit eius continuitatem corrumpere, & ad minimas particulas sectionem instituere. Nec enim aliter ad speciem scil. Chymicam pervenire, aut malignas qualitates alterare, aut noxias tollere licet. Nam universum hoc opus est præparationis: quã propterea Hippocrat. 2. de diæta ἐργασίαν appellavit, tanti profectò usus, ut sine eâ tota benè medendi ratio periculi, ter-

rorisq;

prisq́ plena, cuivis pio cordatoq́ medico
ſpecta eſſe poſſit. Quod ſi enim ali-
menta per os ſumpta coqui & elixari po-
ſtulant, ne corpori fructus crudos inge-
rerent, quidni etiam medicamenta ad
mediocritatem, præparationis ſedulita-
te, reduci debeant. Hinc rectè & pru-
denter ab autore noſtro factum, quod de
his prius, variisq́ præparationis gradi-
bus, antequam de legitimâ medicamen-
torum præparatione ageret, admonere
voluerit. Quoniam autem varii ſolu-
tionis gradus dentur, quibus non ſemper
corpus naturale miſtum in tria ſua prin-
cipia Mercurium, Sulphur & Sal reſol-
vitur, ideò nonnulli huic generali magis
ſtrictam addunt definitionem, dum de-
ſcribunt, quod ſolutio ſeu corruptio Chy-
mica ſit præparationis Chymicæ gradus
primus & ſummus, compagem corporis
quoquo modo dirimens; hæc enim vel
in ſolâ dislocatione continuitatis acquie-
ſcit; vel ſimul etiam inquinamenta ſepa-
rat. Quantumvis enim in opere Chy-
mico corruptionem neceſſariò ſequatur
ſepa-

separatio; hæc enim eius mensuram certam explet, seu finem addit: nihilominus tamen quamplurimæ operationes sunt, quæ solam corruptionem citra separationem postulant, ut e. g. Magisterium definitur, quod sit ens medicum ex toto citrà ullam separationem, impuritatibus duntaxat segregatis, elaboratum & exaltatum.

In lib. ἀκροάσεως.

Sicut Aristoteles principia corporis naturalis verè statuit tria: Materiam, Formam & Privationem; licet ea sint noëtica potius, quam verè hypostatica: Et veluti Galenus quatuor elementa, ignem, aërem, aquam, terram pro principiis, etsi remotis, haud abs re adstruit: ita Chymicus artifex sensatus sensibilium corporum tria asserit principia sensibilia & proxima, Mercurium, Sulphur & Sal; sequiturq́;

lib. de elementis.

Tria sunt principia Chymica.

hâc

hic in parte ipsum Aristotelem,
rtio de cœlo textu 61. quem
cum Petrus Ramus ad nause-
n usq; in scholis Acroamat.
hilosophi superius allegatis
rincipiis opponit: & pòst eum
ragius contrâ Peripateticos
aldè urget. Per Mercurium au- Quid per ea intelligendum.
m, sulphur & salem non intelli-
endum est, quod eiusmodi mi-
ralia ex mistis concretisq;
orporibus, beneficio ἀναλύσεως
hymicæ, possint erui: qualia
lgò à mercatoribus vendũtur:
erum sufficit: si sint talia præ-
rtim in vegetabilium & anima-
um familia, quæ mineralibus il-
s sint ἀνάλογα, & tantùm inter se
fferant essentiâ, proprietatibus
actionibus, quantum illa in suo
enere minerali.

De

De principiorum numero magni apud antiquos Philoſophos erat contentio, ita ut contra ea variis & diſſentientibus inter ſe opinionibus ſeſe effuderunt. Democritus ac Epicurus in principi nobis obtruſerunt inane, infinitum, atomos, quorum concurſu omnia corpor conflagrentur. Diodorus Cronus cognominatus ex corporibus minimis & individuis, tanquam principiis, res compon dicebat. Empedocles omnia, quæ componuntur ex diſparibus iiſdemque conſentientibus naturis concreſcere cenſuit. Pythagoras lineas, figuras atque numeros rerum omnium principia eſſe ſtatuit: it ut ſinguli ſuas ſententias undiquaque rationibus ſuis fulcirent. Sed cum hæc jam olim, tanquam futilia ac inania confutata & exploſa ſint, fruſtrà his diutiu immoremur. Academicorum autem & Peripateticorum ſententiam potiùs audiamus, quos de principiis rerum doctiù diſputaſſe & melius ſenſiſſe, propiusque a veritatem acceſsiſſe conſtat. Plato d principiis diſſerens modò tria conſtitui

Deum

eum, exemplar, & materiam; modò
o tantum stabilit, infinitum nempè, &
rminum, materiam infiniti nomine,
rmini verò formam innuens, tanquam
m sistentem. & finibus aut cancellis suis
ateriam vagam & excurrentem, co-
centem. Aristoteles non procul reces-
t à sententia præceptoris, etsi aliis ver-
is suam explicarit, quæ tamen eodem
cidunt. Siquidem quod Plato termi-
um dixit, formam vocavit Aristoteles.
Quod Plato infinitum, materiam dixit
ristoteles, tertium principium priva-
onem seorsim constituens. Quæ cum
a habeant, opinandum non est, quod ab
ermeticis antiquorum Philosophorum
rincipia, suis principiis sensibilibus, e-
ertantur, tot jam seculis adhuc compro-
ata. Quin potius credendum, illis cum
sis facilem esse in hoc consensum ac con-
rdiam. Nam Hermetici cum dicunt,
rpora omnia constare ex sale, sulphu-
& Mercurio, non repugnant Aristo-
li, qui rerum principia statuit, Mate-
am, formam & privationem: nec

Platoni dicenti Deum, Exemplar & Materiam esse principia omnium. Singuli quippe diversas creaturarum œconomias scrutantur. Causa autem Hermeticorum, quod in principiis istis vulgaribus & decantatis non acquiescant est ea præcipuè, quod hæc in Generationum & transplantationũ causis & processibus declarandis undiquaq; sufficientia non sint. Aliàs etiam libenter admittunt distinctionem, quâ Aristoteles principia sua partitur in materiam primam simplicissimam, ac remotissimam omnes formarum vicissitudines sustinentem; vel in quâ est potentia, ut possit omnibus formis subjici, & in duo ἀντικείμενα *formam sc. & privationem distribui. Hæc principia concedunt esse omnium prima & simplicissima, ex quibus res omnes naturales primùm constant, ita tamen ut distinguant inter constituentia & demonstrantia: vel si mavis, inter principia rerum & notionum. Et ut ab illis Hermetica non diruuntur quæ constituimus earum rerum principia, e*

quibus

quibus proximè res omnes mixtæ componuntur & constant: Sic ab his, Aristotelica nequaquam convelli certissimum est. Quod ipsum ex indivisibili & admirandâ rerum cœlestium cum sublunaribus unitione, longâ serie demonstrari posset, nisi instituti nostri ratio contrarium suaderet. Denique trium illorum principiorum Chymicorum; salis, Sulphuris & Mercurii nomina ideò ex mineralium familia ad eadem vegetabilium & animalium principia translata sunt, quod radices sint & fundamenta omnium in omni composito potestatum, nihil prius quod sit tale possidentium usq; adeò, ut eadem principia jure quodam omnibus in toto mundo rebus adaptata sint, in membris etiam similaribus secundum potentiam existentia, nutrimenta & remedia, morbos, morborumq; causas, venena & quævis noxia constituentia.

D. Hartmannus in Naturæ consulto.

Mercurius

Mercurius eſt liquor ille acidus, permeabilis, penetrabilis, æthereus ac puriſſimus à quo omnis nutricatio, ſenſus, motus, vires, colores, ſenectutisq; præproperæ retardatio.

Confertur elemento aëri & aquæ: illi quidem, quatenus caloris vicinia alteratus facilè in auras abit: huic, quatenus ut ea difficulter proprio; facilè autem alieno termino continetur.

Vel ſic: Mercurius eſt liquor ille acidus, permeabilis, penetrabilis: puriſſimum & æthereum illud corpus ὀσιῶδες aërea, ſubtiliſſima, vivifica ac ſpirituoſa ſubſtantia, pabulum vitæ, & ὀσία ſeu formæ proximum inſtrumentum.

Sulphur

Sulphur eſt balſamum illud dulce, oleaginoſum & viſcidum nativum partium calorem conſervans

ervans, omnis vegetationis, ac-
retionis & tranſmutationis in-
rumentum, odorum tùm gra-
orum tùm ingratorum fons &
rigo. Aſſimilatur igni propter
ammam, quam facilè concipit:
t omnia reſinoſa & oleaginoſa
lia: eiq; hoc peculiare eſt:
uod habeat vim leniendi & ex-
rema contraria conglutinandi.
icut enim nunquam tenacius lu-
um confeceris ex aquâ & are-
â, niſi calcem aut aliquid gluti-
oſi commiſcueris: ita nec Mer
urius; volatilis & ſal fixus coi-
e in unam ſubſtantiam tenaciter
oſſunt, niſi vinculo & copulâ
u phuris, quod utriuſque prin-
ipii particeps. Salis ſiccitatem
x Mercurii liquiditatem, ſuâ vi-
coſitate; Salis denſitatem, &

Sulphuris proprium.

Calcis analogia cum Sulphure.

Mercurii permeabilitatem, molli suâ fluiditate; Salis amaritudinem & Mercurii aciditatem dulcedine suâ contemperat.

Sal. Sal est corpus illud siccum salsum, res mistas à putredine defendens, mirabilibus dissolvendi, coagulandi, detergendi & evacuandi facultatibus pollens: à quo omnis rerum soliditas, determinatio sapores & alia infinitæ virtutes. Analogice respondet terræ: non quâ hæc est frigida & sicca; sed quâ elementum hoc est firmum, fixum & generationis corporum omnium subjectum.

Principia Chymica inter corporis & spiritus naturam ambigunt. Sunt autem dicta principia propriè loquendo, nec corpora quia planè spiritualia ob cœlestium seminum influxum, quo in

prægn

[p]rægnata sunt: nec spiritus: quia [c]orporei: sed inter utramq; na[t]uram ambigunt: variisq; nomi[n]ibus à Philosophis insigniun[t]ur, vel saltem his a[d] illa allu[d]itur: ut ex sequenti tabella vi[d]ere est.

Sal,	Sulphur,	Mercurius.
Sal com- (mune,	Sal Pe- træ,	Sal Armo- (niacum.
Acerbum (& amarũ,	Dulce,	Acidum.
Corpus	Anima	Spiritus.
Materia	Forma	Idea.
Patiens	Agens	Informans aut movẽs.
Ars	Natura	Intelligẽtia.
Sensus	Iudicium	Intellectus.
Vinculũ	Calidum	Humidum (nativum.
Materiale,	Spirituale	Gloriosum,

 Verum

Omne corpus mistum potest in sua principia tria dividi.

Verumenimverò omne cor-
pus mistum in hæc principia, sa-
cro ternario (ita secundum Py-
thagoricos omne & omnia tri-
bus terminantur) constantia re-
cludi posse & consumi; etsi vali-
dis rationum momentis com-
probari posset: tamen eas o-
mnes evidentiâ longè superat in-
spectio ocularis: ac proinde
exemplis, ex vario mistorum
genere desumtis, omnem rem
in tyronum gratiam dilucidabi-
mus. Exordiamur autem à li-
gnis viridibus, quæ si cremes,
egredietur primò aquosum quid-
dam, quod ignis flammæ conci-
piendæ planè inidoneum est, &
in fumum conversum si colliga-
tur, in aquam resolvitur (atque
hac ratione è flammâ potum pe-

ter-

[fo]re, non impoſſibile) diciturq;
[M]ercurius: deinde exibit olea-
[g]inoſum quiddam, facilè inflam-
[m]abile, quod in vapores reſolu-
[t]um, ſi cohibeatur, in oleum a-
[b]it, vocaturq; Sulphur: tandem
[r]emanet ſiccum & terreſtre,
[q]uod ex cineribus, aquæ bene-
[fi]cio extrahitur, inq; humido &
[f]rigore ſolvitur; calore autem
[c]oncreſcit, Salisq; nomen obti-
[n]et. Ita lac ſubſtantiam conti-
[n]et ſulphuream butyroſam, de-
[i]nde Mercurialem ſeroſam, &
[t]andem ſalinam caſeoſam. In o-
[v]is albumen Mercurium exhi-
[b]et: vitellus Sulphur, pelliculæ
& putamina Salem, ita ex lini ſe-
mine oleum elicimus expreſſio-
ne: aquam ab oleo ſeparatione:
Sal ex fecibus relictis extra-
ctione.

ctione. Pari ratione ex Garyo-
phyllis, aqua Mercurialis præ-
stantissima, oleum Sulphureum
excellentissimum, & ex fecibus
Sal educitur. Sic Nitrum in a-
quositatem dispescitur, pingue-
dinem & Salem. Non secus e
sale marino, producimus Mer-
curium γλυκύπικρον dulces crista-
los sulphureæ planè naturæ, a-
tandem ipsum sal fixissimum. E
Antimonio elicitur Regulus, α
qui eius Mercurius: deindè ru-
brum sulphur, flammam conci-
piens: & tandem Sal, qui vo-
mitivus β. Atque sic de cæteris
idem esto judicium.

*α Regulus elicitur quidem ex anti-
monio, verùm is non est ipse Mercurius,
sed instar potius eius.*

β Vom

β Vomitivus non est; Salia enim ...erumq; habent vim diaphoreticam, & ...ureticam, quamvis interdum quoque ...r secessum deturbandi vires possi...eant.

Notandum est autem pri-nò: nullum prædictorum prin-ipiorum simplex atque solum, quod de reliquis non participet, eperiri. Mercurius enim con-inet substantiam sulphuream at-que salinã: Sulphur substantiam salsam & mercurialem: sal verò substantiam oleaginosam & mer-curialem. Deinde observandum etiam est: quod in spagyrica mi-storum ἀναστοιχειώσει præter prio-ra tria commemorata principia verè activa, duo alia resultent corpora. quæ priucipiorum nu-mero à Chymicis non adscri-buntur: quòd illorum tantum sint,

Nullum principium planè simplex est.

Caput mortuum & phlegma non sunt principia.

ſint, quaſi integumenta, omniq; δυνάμει Hippocraticâ deſtituta; quorum alterum ſic cum, Terra arenoſa eſt ſivè cinis elotus, vocaturq; Terra damnata & caput mortuum, nullâ vi aliâ præditum, niſi ſiccante & emplaſtica, quodq; facili negotio in vitrum abit: alterum humidum & accidentaliter aëreum, nempè phlegma inſipidum & inodorum, quodq; tantum humectat, citrà ullam aliam ἐνέργειαν aut activitatem medicam.

CAPUT III.

De Calcinatione.

SOlutionis ſpecies duæ ſunt: Calcinatio & Extractio.

Cal-

Calcinatio est misti α in calcem solutio Calcinatio

α Omne mistum perfectè mistum dicitur Chymicis ratione principiorum, quæ omnibus mistis insunt, nisi unum magis alteri magis sit consolidatum.

A Gebero definitur: α quod rei per ignem pulverisatio β per privationem humiditatis γ, partes consolidantis. Per Calcem autem intelligunt Chymici, quemlibet pulvisculum tenuissimum, ablatione superfluæ humiditatis (præsertim ex mineralibus) factum. Quando verò pulvis, vel calx planè redditur impalpabilis, ad sensum subtilissimus, instar tenerrimæ farinæ: eum Alcohol appellitant: hocq; vocabulum etiam ad subtilissimum vini spiritum, sæpissimè reite-

1. Summ: perfect: cap. 51.

Calx Chymicorum.

Alcohol.

reiteratis destillationibus recti-
catum, commodè exprimen-
dum transferunt; eum Alcoh-
vini indigetantes.

Alcohol vini.

*α. Quæ definitio paulò exquisiti-
est priori.*

*β. Scilicet Chymica. Siquidem n-
omnis pulverisatio per ignem fit, nisi ch-
mica; multæ enim fiunt Solis radiis; S-
lis vi etiam sub terra.*

*γ. Accidentalis scilicet; nunqua-
enim potest absumi illa humiditas esse-
tialis per ignem, nisi facta incineration-*

*Circa Calcinationis doctrinam, a-
tequam de ea sermonem instituamus, pr-
prietates & significata calcis, à qua ca-
cinationem formamus, prius explicare-
portet. Calx igitur Chymicis non est l-
pis coctus ideò dictus, quod in ædificiu-
calcetur, sed est tenuissimus pulviscul-
ablatione superfluæ humiditatis, fact-
Quemadmodum igitur lapis calcare-
beneficio ignis inter coquendum om-
humiditate privatur, sic quicquid, qu-
cunq-*

ng, modo, humiditatem suam amisit in ymicis, calx dicitur. Species calcis est ohol pulvis ad sensum subtilissimus, star farinæ tenerrimus, in quo nulla miditas elementaris amplius viget. efertur alcobol ad spiritum seu quin- m Essentiam vini, ubi omni humore ueo seu elementari, crebris, hoc est, ilosophicis præparationibus, ablato, id ntaxat, quod substantiam vinosam ritiuosamq; solum complet, eruitur, hoc ominis per metaphoram accipit. In ge- re dicimus calcinationem reductionem isti in calcem. Calcinamus ergò res, humiditate partes misti copulante ab- ta, ex iis pulvis fiat. Sed cum humi- itas duplex sit, essentialis & acciden- lis: vel utraque aufertur, & dicitur cineratio, vel saltem manente priore, boletur posterior: & dicitur propriè lcinatio; de illa paulò pòst nobis a- endum. Perstringamus igitur ube- ius calcinationis naturam, siquidem ius usus magnus est & necessarius. Sic calcinamus nonnulla, ut ad solu-

Alcohol

Calcinatio cum fiat

tionem

tionem magis accommodata reddantur: verisimile enim est, essentias ex integr. propter duritiem minus extrahi posse quàm si in minimas partes, & atomo divisæ fuerint. Deinde tollitur calci natione acrimonia, quæ in tenui subsi stens substantiâ, & à volatili Sale ple rumq; dependens, ignis vi evaporat: hâ ratione medicamenta acria mitescun Vice versa reperiuntur, quæ calcination tantum abest, ut mitiora evadant, qui acriora reddantur: nec enim humor a queus acrimoniam in integris multum a lioquin diluens, pòst sui ablationem ean dem minorem, sed potius majorem præ stat. Sic victriolum crudum, sic sulphu crudum, minus acria sunt calcinatis. Cæ terum ex Gebri sententia, tum spiritus id est, mineralia ignem non patientia tum corpora, hoc est, metalla calcinan tur: spiritus quidem ut facilius figantur & deliquio in aquas abeant. Omne enin calcinati genus fixius inq; deliquium so lubilius est non calcinato: semel enin passa ignem à fixione procul haud absunt

præter-

pæterea, partes calcinati per ignem ma-
subtiliatæ facilius cum aquis commi-
ntur, inque aquam transiunt. Corpora
rò calcinantur, tùm ut deponant in a-
uam impuritates, & cruditates suas,
m verò ut hoc pacto facilius in liquo-
m abeant, tenuitatemque consecuta, na-
ram corpoream & torpentem facilè
m spirituali commutent. Insuper cal-
nationis necessitas, eiusque accurata ad-
inistratio, locum proximè meretur in
s, quæ alterationem saltem, paucis mu-
tis, passa, in alcoholia abeunt: ceu sunt
agisteria; quorum licet etiam varie-
s præparandi modos diversos pariat, o-
nia tamen sic immutanda sunt, ne quid
etrimenti essentia capiat. Itaque ignis
everberii hic maximè laudatur, qui ta-
en, ut ab initio oportet sit lentus, ac
raduatus, si corpus levibus, & subtili-
us erit donatum spiritibus; secus enim
ssentia ignis vehementiâ exhalaret. Vbi
erò ariditas spiritus fixiores arguit,
tiam citra graduum ignis observatio-
es, nonnihil intensius ignem multipli-

camus, quandoquidem nullum periculum perdendæ essentiæ imminet. Cæterum calcinamus, vel igni potentionali, vel actuali: uterq; enim ignis, continuati vincula absumit. Potentionalem ignem suppeditant corrosiva omnia, ut sunt sa lia, & exinde facti spiritus, seu aquæ sty giæ, vel fortes, quibus tota compages cor roditur. Materiale ignis ad ministra mus rebus primùm in minimas particu las comminutis, posteà vasi pro re nata vel aperto vel clauso, loricato vel non loricato, sine vel cum spiraculis inditis tum cum additamentis calcinationem ad juvantibus, fusionem nempè prohiben do, vel simul corrodendo. (qualia addi tamenta sunt salia) vel etiam sine iisdem commistis. Verùm sæpè usus postulat, so lidiora subjecta ante calcinationem a ctualem prius aquâ, aut aceto extingui quo modo compages divisa ignis facil ingressum largitur. Sunt quæ prius pe aquas suas corrodenda, postea igne re verberii in cinerem redigenda: i quod fit propter tenacissimam partium

cohæ-

Calcinatio quot modis fiat.

*oæsionem, quam neutiquam ignis dis-
vere potis fuerit, nisi corrodantur.
uis verò naturâ suâ felicius agit in
ulum antè divisa, quam integra, pro-
reaq; valdè contumacia. Nihilominus
t quædam, quæ vice versa reverbe-
ri, posteà corrodi desiderant: neq; e-
m aliter in calces suas abeunt, nisi ab
ne materiali prius aliquid passa fue-
nt. (At de his prolixè) præcipere
lle, commentarii leges transgredere-
ur: apud autores enim usu receptum
, ut de peculiari calcinatione acturi,
rumq; modos eius simul indigitent:
is hic fuerit in generalibus operam po-
isse, & ad autorum lectiones, vel potius
am praxin accommodasse.*

Fitq; vel Corrosione; vel
gnitione.

Corrosio, est misti calcina- **Corrosio.**
o, per res corrosivas.

*Vel sic: Corrosio est Calcinatio res
agulatas per corrodentes spiritus in
lcem reducens. Hæc quia non est*

vera rei solutio, ideò sub calcination doctrinâ meritò de ea præcipiendum.

Fit hæc variis modis: po tissimùm tamen quatuor: vid licet Amalgamatione, Præcip tatione, Stratificatione & Fum gatione.

Nonnulli eam in dichotomias re gunt, ita ut corrosio alia sit vaporosa, lia verò immersiva; hanc vicissim humidam & siccam dividunt, sub hum dâ comprehendunt amalgamatione præcipitationem; sub siccâ, cæmentu & commixtionem.

Amalgamatio. Amalgamatio, est corrosi metalli, per hydrargyrum.

Hæc metallorum propria est, bilq; aliud, quam eorundem subactio massam per hydrargyrum, ut aliquan calx fiat. Derivatur ab amalgama seu potius malagmate: siquidem am gama est cum adjectione literæ a, & m tathesi ejusdem, pro malagma. Quod

Malagma

*lgama à quibusdam clarius sic expri-
tur: est metallum cum mercurio in-
rporatum, ut instar butyri in vola ex-
di possit. Finis & usus varius est in
chymia. 1. ex ☉ & ☽ artifices per
m heterogeneitates tollunt: 2. inser-
t præcipitationi ☉ cum ☿ pro turpe-
aureo. 3. multos in ☉ & ☽ usus habet,
fermè in omni operatione occurrat, in
& ♃ (alia enim metalla non amalga-
antur, ob prorsus alienam à ☿ natu-
m) pro oleo ex eis parando. 4. Auri-
bris, pro deauratione.*

Fit: quando metallum, ex-
epto ferro, in tenues bracteas
el laminas ductum, cum octo
artibus plus minus Mercurii
ommiscetur, ut fiat massa un-
iq; sui similis, ad metalli unita-
em solvendam. Hydrargyro
nim evaporato super igne: me-
allum instar tenuis calcis relin-
uitur.

Administratio vulgaris est it[a]: aurum, argentum aut stannum (nam [his] familiaris est hydrargyrus) rediguntur in lamellas, vel pulveres, aut elimata [in] scobem: huius pars una miscetur illi[s] vel duplo, vel triplo, usque ad octuplum: massa inde facta effunditur in catinu[m] intus cretâ obductum, peneq; candentem: bacillo ligneo probè subigitur, & agit[a]tur, declinando tamen, ad evaporati[o]nem argenti vivi: ubi benè subacta su[nt] omnia, in aquam frigidam malagm[a] conjicitur, exsiccatur, pars argenti vi[vi] per corium hircinum, vel cervinum e[x]primitur, quod restat tollitur aut subl[i]mando in vase, aut corrodendo per ac[u]tas, aut exhalando superprunis.

Præcipitatio. Præcipitatio, est corrosi[o] per aquas fortes.

Fit: quando corpora, a l[i]quori corrosivo immerguntur, & postmodum corrosa & solu[ta], vel aquæ fortis abstraction[e]

vo

vel alio modo, in calcem repercutiuntur.

a mineralia & metallica.

Præcipitatio non tantum est corrosio per aquas fortes, sed etiam per spiritus acutos, cæterosq; liquores, vel eorundem abstractione, vel alio ἐγχειρήματι corporum in Calcem repercussio. Spiritus acuti sunt menstrua potissimum ex mineralibus mediis, vel seorsim, vel coniunctim, certâ proportione commistis, violentiâ ignis lege destillationum elicita. Horum varia sunt genera pro rerum calcinandarũ, & scopo artificis, ubivis in communi usu recepta: communiter ex simplicibus sunt, ut, spiritus aluminis, oleum acidum sulphuris: his accensentur cæteri liquores acres, ut, acetum destillatum, succus limonum & berberum, muria, oxalme, aquæ aluminosæ, chalcanthosæ, aqua mellis suo sale exasperata, Spiritus Tartari, & infinitæ aliæ aquæ, tàm naturales, quàm artificiales. Ex mistis sunt aquæ fortes, ex alumine & victriolo, adjecto interdum sale vel

Præcipitatio quid? et qua ratione fiat?

Quibus fiat

sulphure, factæ: Sunt aquæ regiæ, qu
regem metallorum nempe ☉ dilaceran
potißimum ope regii satellitis, aut aqu
Aqua qd. *læ, quem salem ammoniacum nuncupan*
Principio itaq; spiritus acuti corporis
metalli compagem dissolvit, inq; sua
naturam aqueam consumit. quibus rem
tis, vel diuturnitate temporis defatig
Sepatio qua *tis, Calx subsidit. Si verò pòst dissol*
ratione fiat. *tionem corporis aqua calcem non dim*
tat, solent artifices addere, quæ separ
tionem faciant, videlicet, aut aqua
communem affundunt, ut hâc ratione
tura vis aquæ fortis calcem amplius n
retineat, sed descendat, hoc est, præcip
tium patiatur, adeoque sese manifest
Aut salem addunt, vel aquam salsam
lidam, sed diversæ materiæ diversas
pè habent separationes; ut pro argen
solent injicere laminas Veneris, ad qu
naturali inclinatione Lunæ calx se
volvit. Huius ἐγχειρήματος causam e
esse puto, quia spiritus victrioli, ex q
& alumine omnes aquæ fortes præcip
fiunt, tanquam cupro connatus ac hom

genei

neus, sese eidem conjungendo, quam
ipse absorpserat argenti calcem, hoc mo-
do derelinquit, & penes Venerem abji-
cit. Omnes istæ calces, aquis segregatis,
sedulosè per pluvialem, vel destillatam
calcem eluuntur, siccantur, & ad usus
reponuntur. Non est autem in hâc cal-
cinatione negligendum, quin unicuique
corpori calcinando, sua præstò sit aqua
corrosiva, ne frustraneus planè, aut non
speratus subsequatur effectus. Quemad-
modum non eadem aqua fortis solvit ar-
gentum, quæ aurum: sic nec promiscuè
qualibet corpora à quibuslibet corrosivis
discontinuari desiderant, possuntq́. Sic
aliâ aquâ opus est cum calx paratur in
usum humani corporis; alia cum pro me-
dicinâ transmutatoriâ.

Stratificatio, est corrosio per pulveres corrosivos. Stratificatio.

*Stratificatio licet propriè calcina-
tio dici nequeat: est enim tantùm ad
hanc consequendam subsidiaria operatio,
itaq́. per se calcinationem non absolvit:
quia tamen eidem inservit, id quod et-*

iam amalgamatio facit, autor cum vulgo ad calcinationem refert.

Fit: cum crucibulum, pixis vel olla metallo laminato & pulveribus corrosivis repletur: faciendo S.S.S hoc est, ponendo aliquid de pulvere corrosivo in pixidem, & huic supersternendo tenuem laminam corporis metallici, & sic pergendo, donec vas referciatur. Postea ponuntur carbones per circuitum, vel datur ignis reverberii paulatim augendo, ut res postulat. Dicitur etiam.

Stratificatio qd.

Vel clarius sic: Stratificatio est quando in olla seu catino, de pulvere corrosivo & laminis vel pulveribus metallicis, strues, seu S. S. S. id est, stratum superstratum usq; ad summum orificium extruitur, vas posteà igni rotæ, seu circulari per gradus committitur, donec laminæ metallicæ friabiles fiant. Coincidit penè cum cæmentatione, de quâ jam.

Cœmentatio, eiq; affinis est.

Cœmentatio est corrosio sicca, quâ Cœmentatio:
[c]orpus aliquod metallicum cum salibus
[c]orrodentibus, aliisq; rebus exsiccantibus
[s]tratificatum confringitur & calcinatur.
[A]pparatus eius est talis: Corpus metalli- qua ratione fiat?
[c]um cœmentandum in tenues laminas
[r]edigitur, & in frustula forcipe scindi-
[tu]r; species autem corrodentes pulveri-
[za]ntur, & aceto, urinâ vel aquâ forti
[m]adefiunt, ut fiant instar pulticulæ:
[(]nonnulli illis siccis utuntur) Deinde hu-
[iu]s pulticulæ, vel pulveris aliqua portio
[p]yxidi cœmentatoriæ inditur, illiq; la-
[m]ina superponitur, & laminæ alia pul-
[v]eris portio aspergitur, & sic fit stratum
[s]uper stratum, ut loquuntur artifices, us-
[q]ue ad summum, vel circiter, pixis luto
[a]liquo tenaci armatur, tegitur operculo
& agglutinatur, atq; igni, vel (quòd sa-
[t]ius est) suo furno imponitur, & secundũ
[g]radus cœmentatur quatuor, sex, octo,
[d]uodecim, vel viginti quatuor horis, imò
[e]tiã aliquot diebus (pro re nata) intbi con-
servatur

vatur, dato tamen spiraculo in summo, vel etiam pluribus, si sales fugaces, ut ammonius, sal petræ &c. sunt in cæmento; aliàs opus disrumpitur. Tandem pixide infrigidatâ, eximitur, laminaq; à pulvere separantur, quæ totæ confractæ ac calcinatæ inveniuntur. Fines cæmentandi dependent àb artificis consilto, qui eò dirigit cæmentum ut scilicet depuretur metallum, colore & constantia exaltetur.

Commixtio. Commixtio, quâ corpus corrodendum cum pulveribus corrosivis commiscetur, & igni postmodum admotum in calcem redigitur.

Hoc est, quando corpori calcinando species quædam, utpote sulphur, sal petræ, sal commune, vel alia commiscentur ac conteruntur, quibus igni admotis corpus in calcem redigitur.

Fumigatio Fumigatio est corrosio metalli per fumum, vel vaporem acrem.

Fumigatio secundum duplicem fumi
aturam duplex statuitur: quandoq; e-
im sicco, quandoq; humido vapore res
ragitur. Siccus vapor est mineralium,
& potissimum argenti vivi & plumbi;
ùm ad nobiliora metalla hac ratione per
lterutrumq; calcinanda, tùm etiam so-
ius plumbi ad argentum vivum. Modus modus
rioris est eiusmodi: superfusum plum-
um, aut argentum vivum calens in olla
ngustioris orificii lamina vel auri vel
rgenti superne apposita, vaporem ab al-
terutro adscendentem combibens friabi-
lis fit, exindeq; cum sale teri, & in cal-
cem redigi potest. Posterior ratio est ta-
lis: in plumbum leviter sine ignitione
liquefactum pòst primam, vel aliqualem
refrigerationem fovea vel bacillo vel la-
pide imprimitur, in eamq; adhuc calen-
tem argentum vivum immissum, & pòst
refrigerationem exemtum, repetitis post-
modùm aliquoties illius plumbi fusioni-
bus, & hydragyro in foveam immisso,
undique friabile fit, adeòque in pulve-
rem seu calcem abit. Vapor humidus est
lique-

liquorum vel aquarum acutarum suis halitibus corpora corrodentium. Sic lamellæ metallorum filo per foramen in ollam orificii angustioris, super acetum destillatum, vel aliam aquam stygiam suspensæ, ollaq; probè obstructa in calidis cineribus, vel ventre equino aliquandiu relictæ, paulatim à vaporibus humidis subtus evaporantium liquorum superficietenus corrosæ, calcē acquirunt: quibus abrasis, prædictoq; opere identidem repetito, tandem planè in calcem abeunt.

Fit hæc variis modis: In genere ſcire ſufficiat: quod corpus metallicum in lamellas reductũ, & per fumum calcinandum ſuſpendatur, vel ſuper aquas fortes, acetum, vel vaporem plumbi liquefacti, vel mercurii, vel ſimilium rerum acrium: uti vulgò ceruſſam parare conſueverunt,

Ignitio. Ignitio, eſt calcinatio per ignem.

Nulla

Nulla fit abſq; igne calcinatio, ſi
actuali, tamen potentiali: ſi non im-
diate, tamen mediatè. Sic fumigatio
calcinatio per ignem, quamvis non
mediatè, tamen mediatè.

Eſtq; vel Cinefactio, vel Re-
rberatio.

Cinefactio eſt ignitio quâ cor- Cinefactio
ra vegetabilia & animalia in ci-
res, igne violentiori redigũtur.

Mineralia (Chymico more loquen-
propriè non in cineres, ſed in calcem
igi dicuntur. Ideò cinefactio ſeu inci-
atio definitur, quòd ſit ignitio corpo-
vegetabilia & animalia vehementio-
igne in cineres convertens: vel ut cla-
s deſcribã, eſt operatio Chymica miſta
porum vegetabilium & animalium
nt humiditate tam eſſentiali quàm ac-
entali (quarum mentio etiam ſuprafa-
) abſorpta, in cinerem ignis beneficio
ligens, ſiquidem in iis nihil relinquitur
ter ſalem & terrã quandam damna-
, nulli uſui niſi ſiccanti & emplaſtico
inſer-

inservientem. Eius administratio e duplex: aperta & occlusa. Aperta, qua materia viva flammâ combureitu ita ut fiat flammæ quasi pabulum, usqu quo in albissimum & perfectissimum c nerem redigatur, ex quo Sal elementar tantùm extrahitur. Occlusa administr tio est, cum in olla apposito operculo, u diquaq; luto agglutinatis commissuris cinerem comburitur, atque hac ratio volatilia cum fixis figuntur. Ex quo e trahitur Sal essentialis, qui alkali dic tur, in hoc differens ab altero, qu quamvis in hac calcinatione omnis h mor absumatur, tamen spiritus quida figuntur & retinentur, unde & esse tialis dicitur, quod aliquid de essentia r tineatur.

Sal Alkali seu essentia lis.

Reverberatio.

Reverberatio, est ignitic quâ corpora igne vivo, in furn reverberii, calcinantur.

Dicitur reverberium, seu ignis r verberans inde, quia flamma, sive pr na sit, sive lignorum in ipsam materia

...at undiquaque, adeò, ut cum natura ...us sit subvolare, hic cogatur replicare, ...e in ipsum, vas reciproco cursu sese in-...equere. Componitur autem hæc re-...rberatio ex duplici motu, tùm naturæ ...rectum, sursum; tùm violento in ob-...uum, deorsumq́. Cum enim ignis ma-...cia sit fumus, qui vastis voluminibus, ...non datur exitus, in se revolvitur; ...otus iste mistus ei competit. Hæc ab ar-...ficibus in duas dispescitur differentias, ...reverberationem scilic. clausam & a-...ertam. Clausa est, quando corpora re-...rberanda in furno reverberii clauso ...lcinantur. Hâc reverberatione ignis ...adus ad amussim administrari possunt, ...calor intendi remittiq́ possit, quod in ...ulgaribus non accidit. Reverberatio ...erta est, quando materia in reverbe-...torio furno omnibus foraminibus a-...ertis calcinatur. Hæc reverberatio ...ldè vehemens est, & utimur ea in ...rporibus duris & pertinacibus resol-...ndis.

Desiccatio humiditatis nativæ.

Huc pertinet & DESICCATIO humiditatis nativæ, ut fieri solet in sale, victriolo, alumine & similibus.

Malè autor hic vocat Desiccationem humiditatis nativæ; melius enim & ... ctius dixisset humiditatis accidentalis ... quidem nulla talis desiccatio, arte spa... ricâ, comparari potest, quæ etiam hum... ditatis essentialis consumtionem, aut a... litionem denotaret. Nam impossibile ... ut essentia, humiditate nativâ abol... per se subsistere valeat.

CAPUT IV.

De Extractione.

EXtractio, est species resolutionis, quâ corporis mixti partes subtiliores à crassioribus segregantur.

Hic vocabulum extractionis in ... tissimo sumitur significatu, ita, ut ... tant...

ntùm pro essentiæ ex corpore per men-struum separatione, & postea separato menstruo, vel evaporatione, vel destil-latione corporis essentia in fundo relin-quitur, quæ extractum vocatur; verùm etiam quod simul sublimationem, & de-stillationem sub se comprehendit, acci-piatur.

Estq; duplex: vel generali-ter; vel specialiter sic dicta.

Generaliter sic dicta fit dupli-citer: cùm ascensione & descen-sione; tùm modo intermedio.

Vel sic; aut sine medio ut ascen-sione & descensione; aut cum medio.

Estq; illa vel sicca, vel humida.

Sicca sublimatio; hæc De-stillatio dicitur.

Sublimatio, est extractio par-tium subtiliorum siccarum, per ignem in sublime elevatarum, & vasi adhærentium. *Sublimatio.*

*Cum in sublime quid evehitur si-
stollitur, illud Chymici sublimatione
vocant, quamvis non admodum lati-
dictione. Hinc puriori latinitati add-
cti, eam elevationem siccam (ut destill-
tionem, elevationem humidam) nom-
nant: sublimatio siquidem maximè af-
nis est destillationi per ascensum, cum
hæc, ita & illa requirant vasa re-
& in eo saltem differant, quod sicut
destillatione vapores, qui in altum t-
luntur, in liquorem concrescunt: ita
sublimatione exhalationes siccæ adsce-
dunt, & in altum sublatæ, alembici la-
ribus instar atomorum adhærescunt.
de sublimationem definimus quod sit
peratio, quâ corpus halitus specie vi
gnis in sublime propellitur, ibiq; ab a-
biente frigido congelatum subsistit, e-
forma operationis sublimatum nuncu-
tur, præcipitationiq; opponitur. Sic
ber lib. 2. summ: perfect. part. 4. cap.
sublimationem esse dicit, rei siccæ pe-
gnem elevationem, cum adhærentia
suo vase. Vasa autem sublimatoria n-*

al-

ora ſunt, nunc humiliora, prout mate-
ſublimanda magis vel minus volati-
eſt. Si enim ſit volatilis, adhibendum
ſublimatorium altius. Sin minus aliè
endat, humilius. Interdum plures ol-
in hunc uſum parata adhibentur, &
tera alteri imponitur, quæ omnes in
rte ſuperiore ſunt perforatæ, ſuperior
um clauſa eſt, & in latere roſtrum ha-
t, ut ſi quid humidi adſit, exſtillare
eat. Adhibentur autem eo fine tot ol-
ut magis purum & volatile in ſupre-
m aſcendat ollam, qua impurior verò
gravior in imò ſubſideat. Porrò ſub-
natio diverſificatur ſecundum diver-
atem ſpirituum ſublimandorum, ut lo-
ur Geber; quædam enim fit cum igni-
ne forti, ut marchaſitæ, magneſiæ &
tiæ; quædam mediocri, ut mercurii &
ſenici; quædam cum igne remiſſo, ut
phuris. Quomodo verò tota ſublima-
inſtituenda, in genere, hâc vice, ſuf-
ant ea, quæ ſequuntur; ſupervacane-
enim foret de variis & infinitis ſub-
ationum modis hic præcipere velle,

*cum hi non aliunde, quam ex ipsâ ἐνεργ-
γήσει magis innotescere poßint, quam u-
nicè Chymiatriæ studiosis commendamus.*

*Materia sublimanda, eaq; vel sola,
vel cum aliis fixis magis miscenda, qua
eam tardare poßit, ne statim, ubi igni
incalescit, fugiat, & impuritates omne
secum quâdam affinitate retineat: ve
si res sublimanda est fixa, misceatur cùm
volatili, quæ ipsam vel totam, vel par-
tem eius in altum tollat. Observand
quoque sunt ignis gradus: Primò igni
lentus est adhibendus, & talis solum, qu
aqueum & humidum, (modò talis sit ma-
teria, quæ inutili humore abundet) quod
inest, evocare poßit. Et si quid per il-
lum gradum simul sublimetur: igni
non augeatur, ut ita subtilißima par
adscendit igne debili, quæ seorsim, si pla-
cet, colligi potest. Sin autem parùm ad
scendere deprehendas, augeatur. Anim
advertendum etiam ad alembici vel ol
lamagnitudinem, si enim materia subli
mata referta est, tum vel cum novâ per
mutari debet, vel evacuari materia, n
flore*

..es prius collecti, vicissim in cucurbi- ..decidant. Verum nec hæc sublimatio- .. doctrinam complere possunt, nisi ar- ..ex quoq; intendat ad materiam subli- ..ndam, num ea sit simplex, num verò ..posita; in simplici sufficit evectio par- ..m subtiliorum siccarum per ignem in ..lime elevatarum, cum corporis in a- ..am formam transmutatione, ut in ..rcurii sublimatione videre est; in ..posità verò requiritur etiam diver- ..um rerum incorporatio in unam sub- ..ntiam, ut inde sublimatum composi- ..n emergat, & novum medicamen- ..n, ut in cinabari.

Fit: cum res sublimanda ..æparatur, ut decet, nempe vel ..tione vel calcinatione, tostio- .. coctione vel similiter; & ..stmodum vel sola, vel alii ma- ..riei permista matulæ inferius ..tundæ aut latæ, ut media tan- ..n eius pars repleatur, imponi- .., cumq; hac aludel extra for-

nacem in altum protuberans, l[illegible]
to falſo conglutinatur : cui alem[illegible]
bicus cœcus in medio vertic[illegible]
perforatus, ut ſpiritus humidi p[illegible]
foramen illud exhalare quean[illegible]
ſuperſternitur. Datur poſtea ign[illegible]
per gradus : oculusq; alembi[illegible]
cum humiditas omnis expirav[illegible]
(id, quod vel vitro, vel lami[illegible]
aliqua ferrea polita, quando [illegible]
adhibita halitu non amplius in[illegible]
citur, animadverti poteſt) lu[illegible]
clauditur, ignisq; ad ſpiritus [illegible]
ſublime pellendos intenditur.

lib. 2. ſum: perfect: part. 4. cap. 40.

Cum igitur ſecundum G[illegible]
berum, Sublimatio ſit rei ſicc[illegible]
per ignem elevatio, cum adh[illegible]
rentia vaſis : patet : quàm m[illegible]
vulgò Deſtillatio & Sublima[illegible]
confundantur : & aquæ, quæ d[illegible]
ſtillatæ ſunt, ſublimatæ vocite[illegible]
t[illegible]

ur. Deinde notandum etiam ſt: quod hæc operatio Chymia, non novum ſit inventum; d & veteribus cognitum. Ita eim Cadmia paratur, teſte Galeno & Dioſcoride: & ex hac Pompholyx & ſpodium, iiſdem eſtibus. lib. 19. cap. 85.

Deſtillatio, eſt partium humidarum in halitus à calore extenuatarum atq; elevatarum extractio. Deſtillatio.

Deſtillatio Græcis κατασταλαγμὸς di-itur, proprieq́ ſignificare videtur paulatim fluere, & quia alembicorum roſtra aulatim & guttatim ſtillant, ideò deſtillare dixerunt. Sic Dioſcorid. in chalanth. quoddam dici σταλακτικὸν ait, quaſi illatim decidens & concreſcens; unde ςάλαξις deſtillatio. Hæc inter operationes Chymicas ferè frequentiſsima & maximè neceſſaria eſt, ita ut tantus eius ſit ſus, ut omnibus aliis operationibus in-

serviat, vel menstrua præparando, vel eadem iterum ab essentiis separando; nec non essentiarum extrahendarum gratia inventa esse videtur. Essentiæ verò ut exaltentur, & subtiliores ac ad penetrationem promptiores reddantur, debent destillari. Quamvis nomine destillationis alii aliter utantur, nonnulliq; destillationis vocabulo, totam artem chymicam intelligant: hic tamen magis propriè destillationis nomen sumitur.

Quidam etiam destillationem elevationis humidæ nomine indigitant. Hanc alii aliter definiunt, ita ut quibusdam sit partium humidarum in halitus extenuatarum, à siccis & grossis subtiliatio. Alii describunt, quod sit operatio, quâ, quod in corpore est humoris, totum illud vaporis specie ab eo separatur, qui postea à frigido ambiente congelatus in liquorem ab excipulo recipitur.

Verum esse, quod Aristo-
les 4. Meteor: dicit: μιμεῖται ἡ
χνη τὴν φύσιν: id vel ex hac ope-
tione praxeos chymicæ vul-
ri constat. Sicut enim vapo-
s ex terra, radiis solaribus in
ediam aëris regionem subve-
i, eiusq; plagæ cœlestis frigi-
tate densiores factæ, in pluvi-
n facessunt: ita & Chymicus
tifex. ex rebus halabilibus &
porabilibus, ignis ministerio,
nuium spirituum à crassioribus
rtibus separatione, & ad frigi-
s capitelli cameras elevatione,
entiam earum, formâ liquoris
cit: Sic in humano corpore,
m ἀναθυμιάσεις ex inferioribus
rtibus, in aëream microcosmi
gam, tanquam in alembicum
eruntur: eius frigore, in excre-

mentum

mentum pituitosum & mucosum condensantur: unde postea per ennis eius in nares, palatum, au alias corporis partes fit destilla tio & defluxio. Hinc fit: quo in ciborum elixatione, ollas c perculo claudamus, ut quidqui vaporum in aquam concrevit in suam originem pòstliminii revertatur. Et quando dapun calorem fovere volumus: pat nas, quibus eæ apponuntur, ali cooperimus paropsidibus; un de vapores ciborum, ab illarum ἀντιπεριστάσει frigida incrassati, glo batim delabuntur.

destillatio quotuplex

Estq; Destillatio, pro d verso vasorum positu, ut alia multas differentias taceam, v Recta vel Obliqua. Illa fit pe alembicum, aut vesicam; ha

pe

r retortam in rebus præser- n spiritus contumaciores fo- ntibus.

Ex diversitate materierum etiam versa separandi ratio inventa, & ne ic arti aliquid deesset, artifices varios stillandi modos & genera finxerunt, ibus tandem voti compotes facti. Nam a in halitus & vapores ac spiritus fa- è converti possunt; ex aliis non nisi ajore ignis vi halitus eliciuntur; atq; litus illi caloris beneficio elevati, vel cilè in sublime feruntur, & sursum ndunt; vel ob gravitatem deorsum runtur; vel medio modo sese habent, in sublime quidem nonnihil eleven- r, sed tamen in locum nimis altum non scendunt. Hinc ignis patens dat ma- rem calorem, minorem arena; adhuc inorem cineres; adhuc minorem aqua. t hæ differentiæ omnes ad tria genera n incommodè redigi possunt, & tri- x constituitur destillatio; per Adscen- m, ad latus, & per Descensum; vel

ut autor distinguit in Rectam & Obl
quam. hanc vicißim vel per latus, v
Destillatio recta. *per retortam. Recta est, quâ partes hu*
midæ subtiliores in æthera elevatæ, e
frigidis alembici cameris adhærentes i
humorem condensantur, atq; per eiusde
canalem guttatim in appositum vas de
stillant ac dilabuntur. Fit autem illa h
pacto: Materia destillanda inditur cu
curbitæ non nimis altæ, sed satis ampl
(requirit enim cucurbitam rectam, si
ut quibusdam placet, matulam, vel an
pullam, ex materia rei operante meli
inserviente, cum suo pileo rostrato i.
alembico) & imponitur alembicus m
gnus, qui spiritus ascendentes facilius c
piat, & in humorem resolvat. Postea p
retione rei elevandæ ad calorem ad
quatum ponitur, apposito receptacu
humorem delabentem accipiente, omn
busq; juncturis probè clausis ignis acce
sus secundum gradus adhibetur eò usqu
quò omnis humiditas alembicum tra
Destillatio per campanam quomodo fiat. *scenderit. Præterea ad hanc formam r*
ferri possunt, destillatio per campana

qu

qâ oleum Sulphuris præparatur, & de-
stillatio per patinam, quæ una cum flo-
ribus odoriferis (quibus præcipuè inser-
vit) super fornacem cum lentissimo i-
gne collocatur, & supponitur alia pati-
na per quandam inclinationem cùm in-
posito linteo, quod recipiens vapo-
res adscendentes per linteum in ollam
suppositam guttatim demittit. Destil-
latio obliqua per latus est, quando hu-
mor ex vase in latus inclinato prolici-
tur. Hæc præcipue usum habet in mi-
neralibus, nonnunquam etiam in vege-
tabilibus quibusdam, ut in lachrymis ar-
borum, gummi & eiusmodi, quæ quia
gravia sunt, ægrè ascendunt. Vas, per
quod hæc destillatio peragitur, seu vitre-
um, seu terreum sit, nonnulli cucurbitam
curvam, alii bociam contrà bociam
nominant. Ponitur a. retorta plerumq;
in ignem patentem, interdum in cineres,
potius in arenam: unde ferè secundo,
tertio, aut quarto caloris gradui hæc de-
stillatio apta est. Et eadem destillatio per
retor-

Destillatio obliqua ad latus

retortam est, quando humor ex retort propellitur igne patente. Eius autem ap paratum hic describere studio supersede mus, cum is apud autores passim reperia tur. His omnibus apponenda sunt su receptacula secundum discretionem arti ficis, maximè respicientis materiam ela borandam. Nam quædam requirunt n cessariò magna receptacula, siquide parva rumpentur, ut oleum Antimon Victrioli, &c. quædam parva, ut aq communes, & species.

Huc pertinent Rectificat & Cohobatio.

Rectificatio. Rectificatio est repetita quorum destillatio ad eos mag purificandos α & exaltandos Perficitur tamẽ hæc etiam qua doque Digestione.

α *Id est, ad vires eius magis redd das efficaciores.*

Rectificatio ad destillationem p tinet, (quamquam interdum reitera

sub

...limationis rectificatio nuncupetur)
...e potius usus est destillationis repetitus.
...nc rectificatio aliàs ab artificibus do-
...a vocatur, respectu scil. effectus, quem
...ducit. Vsum tantum habet in liquo-
...us, nimirum ut alienitates separen-
..., ut phlegma à spiritu vel oleo, vel
...trà. Magnum etiam in acuendis,
... sale suo proprio, spiritibus, usum ha-
... Immò tàm necessaria operatio est
..., ut sine ea rarò perfectum medica-
...ntum â destillatione producatur. Eun-
...n tamen habet instrumentorum & o-
...ationis apparatum, qualem destillatio
...n per ascensum, quam per latus, non-
...nquam verò per descensum, possidet.

Cohobatio, est destillationis *Cohobatio.*
...teratio, quâ liquor destillatus
...rsus fecibus reaffunditur, &
...nuò destillatur. Fit autem fe-
...bus priùs tritis, & humore,
...ulatim ut macerentur, imbutis.

Quemadmodum omnis maceratio
...tinuata menstrui sui præsentia mate-

teriam mollificat, & ad separationem cogit: sic cohobatio multiplici sæpius repetitâ menstrui affusione idem præstat. Cohobatio igitur parumper à maceratione distat, nisi quod hæc requiem; illa continuum motum requirat, suum itaque usum destillationibus proprium facit. Estque nihilominus partium corporis ob frequentem vehiculi affusionem, eiusdemque exinde beneficio destillationis prolectationem, solutio seu corruptio. Finem permittit duplicem: aut enim materiæ aliquid vel virium, vel substantiæ in menstruum sæpius aggestum & evocatum simul transmittit; aut vice versa ab eodem sibi nonnihil identidem retinet. Illo modo etiam fixa redduntur volatilia; hoc volatile fit fixum.

Extractio, generaliter sic dicta, quæ fit descensione, est duplex: vel calida; vel frigida.

Causa destillationis per descensum secundum Geberum, est, ut ex vegetabilibus oleum eliceatur, nam pinguia difficil-

[…]liùs adſcendunt propter pondus: infrà [ve]rò facilè dilabuntur. Huius à nonnul[lis] quatuor recenſentur diſcrimina ad [mo]dum elementorum, ita ut una deſtil[la]tio per deſcenſum ſit per ignem; alte[ra] per terram (quæ tamen parùm inter [ſe] differunt, niſi quòd in hâc mitius ſem[pe]r agatur) tertia per aërem; & quarta [pe]r aquam. Sed commodius ea ad διχο-[τομ]ίαν rediguntur, dum deſtillatio per [de]ſcenſum diſtinguatur in calidam & [fr]igidam.

Calida eſt quâ partes ſubti[li]s à groſſis per deſcenſum, me[di]ante igne, ſeparantur: unde et[ia]m deſtillatio per deſcenſum di[ci]tur, & in picis confectione ad[hi]betur: cum ex ſtrue tædarum [co]ncisarũ, obſtructis undiq; ſpi[ra]culis igneq; intra acervum ſuc[c]enſo, pix defluit, ut videre eſt [a]pud Plinium lib. 11. c. 16. & Mat[th]iol qui operationem hanc exa[ct]è deſcribunt. — *Deſtillatio per deſcenſum calida.*

 De-

Destillatio per descensum calida se-cundum breviores lineas sic describi po-test: quod sit liquoris è corporibus disso-luti inverso vase extractio. Nominatu[r] autem hæc destillatio per descensum, quo[d] in hâs liquor ex resolutis halitibus colle-ctus, non sursum feratur, neq; ad latu[s] sed infrà tendat, ac in vas suppositu[m] destillet, potissimumq; adhibeatur in ii[s] quæ calor ascensorius corrumpat, aut qu[æ] à fortibus spiritibus dissipentur prius quam consistere possint. A Gebro tum maximè vocatur Descensio, cum calc[es] metallorum fusione reducuntur, conve-niens excoctioni metallorum per cana-les, vel super ligno, (ita enim appellan[t] in quà è furno prodit canalis obliquus, e[t] tendit sub furnum in peculiarem cat[i-]num: nec expectatur fusio totius, sed [ut] primùm quid fluxit; mota materia pe[r] lignum incurvum; (unde alterum ope[ris] nomen) descenditur in suffurnium, ne [ab] igne jacturam patiatur. Loco liquor[is] descendit nonnunquam vapor unctuos[us] deorsum compulsus, qui excipiendus e[st]

aqu[a]

...ua lebetibus contenta, ubi coagulat. ...let autem tunc plerumq́; ferrea lami... perforata pro fundo vasis esse. Huius ...tem apparatus varios hoc loco descri... ...re opus esse minimè censemus, cum fa... ...es & ubivis obvii inveniãtur apud au... ...res, inprimis Geberum & Iohan. Bapt: ...rtam, qui consulantur.

Frigida est, quâ per descen... ...m absq; igne, partium subtili... ...n â crassioribus fit separatio.

Estq; vel Filtratio, vel De... ...quium.

Filtratio est, quâ humores ...quosi per tritorium, aut char... ...m emporeticam, in modum ...fundibuli convolutam, aut ma... ...icam Hippocratis, laciniam, ...t simile quiddam, relictis in ...ltro aut vase, partibus crassiori... ...us, percolatur. *Filtratio.*

In hac operatione frequenter nob
ministrant pilei, unde credo chymicoru
filtrum dictum. Nam ex pilis coactis
formam panni fit, quod Germani Fil
vocant; unde vulgò trajicere est Filt
liren / quasi per lacernam aut penula
pilosam agere. Hæc tamen, à destillati
ne per lacinias, vel alios modos in tex
expressos, minimè differt; diversi eni
modi unius operationis operationem n
variant, quapropter cum sanioribus p
eâdem operatione habemus, dum omn
isti modi ad unum colliment finem, c
ius est aquæ vel liquoris serenitas
puritas, ut habet Geber. lib. 1. part.
summ: perfect. cap. 50. Apparatus ei
principaliter sic habet: Charta emp
retica convolvitur, aut complicatur, v
loco eius pannus villosus consuitur
sacci formam, aut vasi applicatur, v
uti in fundibulo, &c. Liquor infus
sinitur paulatim in excipulum destill
ri. Quod semel traductum est, nisi
purum est, iterum percolatur. Qu
resistit spissamentum, abraditur, si u
le es

est, vel eluitur, aut si liquori planè transitus denegetur, mutanda est charta. In aliquibus adhibenda expressio est; Quæ autem sine expressione filtrantur, fiunt clariora: quæ cum expressione, turbidiora. Quædam non semel, sed sæpius, ut clarescant, filtranda sunt. Si lenti sunt succi, etiam calor admovetur. Porrò laciniæ seu panni ita sint comparati, ut inferiores densiores sint superioribus. Ita enim maximè liquor depuratur.

Quod si deniq; res pretiosa & plerumq; spirituosa atq; exhalabilis sit: commodißimè instituetur filtratio per duplicem retortam, quem modum tradit Vlstadius c.56. ubi vide.

Deliquium est, cum immundæ calces, sales, & similia liquabilia, seu per se, inclinatæ tabulæ marmoreæ aut vitreæ imponuntur, vel sacculo inclusæ suspenduntur: ut in aëre vapido ta- Deliquium

beſcentia, purum ſuccum emi-
tant. Fit tamen interdum: ut
nulla fiat partium ſegregatio per
deliquium, uti quando ſales re-
purgati, aut ſimilia in cellam, aut
alium locum frigidum humidum
collocantur, & ab humiditate
externâ, quæ in eâ promtè ſe in-
ſinuat, in liquorem, qui in ſubje-
ctum vas deſcendit & defluit, re-
ſolvuntur.

*Peculiare liquationis genus eſt de-
liquium, ubi corpora coagulata cella, a-
ri, puteo aut alii frigido & humido lo-
ſuper marmore, tabula vitrea, vel i-
manicam Hippocratis (ut vocant) expo-
ſita, externæ humiditatis hiſce corpori-
bus ſeſe adjungentis adjuvamine, in li-
quorem reſolvuntur, & in ſubjectum
vas defluunt atq; deſtillant. Reſolvun-
tur autem in frigido potiſſimùm pulv-
res calcinati, ſalia, & eiuſmodi alia cor-
pora ſalium naturam redolentia. Ni-*

quo

d calces resolutæ pòst se relinquant ram mortuam. Sales verò totaliter quescant. Sed omnia quæ in frigido lvuntur, in calido rursus coagulan- . Huius loci est purgatio salium ab nibus impuritatibus; frequentia enim quia subinde evaporato liquore ex- neo, paulatim terras damnatas abji- nt, salesq; omni terrestreitate abjectâ tallinos, id est, translucidos faciunt. paratus huius deliquii est multiplex. m interdum quod deliquescere in aë- volumus, vel tabulæ marmoreæ, vel reæ, vel ferreæ stanno inductæ, insper- ur, cuius latera cera inducuntur, atq; dem vel tabulam eo locamus situ, ut superiore parte, ubi posita res est, in livia ad unum exitum liquor decur- & excipiatur admoto vasculo. Po- ur tabula in locum subterraneum, & am frigidam. Optimè autem fit ac ituitur mensibus Iunio, Iulio & Au- o, quo tempore cellæ sunt frigidio- Nonnunquam materia includitur culis, & suspenditur alicubi ad vapo-

rem, seu in puteo, seu balneo roris. In-terdum etiam guttæ aliquot aquæ, v[el] alterius liquoris convenientis calci v[el] sali insperguntur, ut solutio eò citius fia[t]. Quod si liquorem simul alteratum cup[i]mus tinctumq́, seu odore vel alia qua[li]tate; rem liquandam exponimus dec[o]cto herbarum convenientium, vel mus[to] fervescenti & similibus. Præterea tem-pus deliquii est indeterminatum, rati[o]ne enim salis vel puri vel impuri brev[i]us & longius requiritur, prout etia[m] pulveribus calcinatis multum vel paru[m] salis insit, nam quò sal est purior, subtili[or] & copiosior, eò citius in deliquium ab[it] atq́ liquor funditur, quippe quum om[ne] deliquium sali debeatur. Tandē vasa a[d] liquius destinata, densa & sine poris op[or]tet ut sint, ne videl: liquorē transmitt[ant].

Extractio, quæ fit modo in-termedio, est qua rerum liquid[o]rum vel siccarum humectataru[m] partes puriores ab impurioribu[s] sine destillatione & sublimatio[ne] separantur.

vel extrahuntur.

Chymiatri in eo præcipuè laborant, formam illam rerum naturalium, à præcipua in medendo efficacia, ac suâ propria materia, à fece crassiore, & inutili terrestri ac aquea materia separent, id quod præcipuè variis extractionis modis cum dexteritate summâ perficere conantur; hac enim operatione essentiæ ex corpore per menstruum quodvis idoneum & determinatum (nam unus idemq́; liquor quamcunq; essentiam ad se non trahit, sed certus certam) factâ separatione eruuntur, & posteà mediante vaporatione vel destillatione in fundum relinquuntur, ac tum propriè Extracti nomine gaudent; aliàs cum adhuc forma liquidiore est, & cum menstruo conjunctum, etiam colorem rei habet, peculiari nomine Tinctura appellatur. Deinde notandum, etiamsi autores, nonnulliq́; alii, inter extracta etiam ea numerent, quæ è succis liquidarum, seu viridium herbarum expressis & depuratis conficiuntur: tamen,

Tinctura qd.

quæ

quæ ex rebus ſiccioribus, intervenien aliquo liquore, quem menſtruum arti ces vocant, præparantur, proprio extr ctionis titulo ſunt inſignienda. Niſi en res, ex quibus extracta parare cupim prius exſiccentur, humidum illud ſup fluum & alienum impedimento eſt quori extrahenti, ne in penitiora ſeſe ſinuare poßit.

Qualis autem menſtruorum in trahendis rebus electio eſſe debeat, de infrà ad caput 9. præcipiemus.

Species illius tres ſunt: I geſtio, Putrefactio, Circulatio

Hæ ſpecies propriè non extrah tur, ſed duntaxat qualitercunq; coqu tur, ut infrà ex ipſomet autore hinc de colligi poteſt. Quamvis interi quod ea fiant propter extractionem, negemus.

Digeſtio. Digeſtio eſt, quâ res calc digeſtivo, ad modum natura ciborum digeſtionis in ventri lo, coquuntur ſive maturantu

Bre

Breviter sic definiri potest: dige-
…st maturatio simplex, qua in calore
…storio res inconcoctæ digeruntur.
…ta autem est inter digestionem &
…erationem affinitas, ut sæpè ab auto-
…bus pro uno usurpentur, nisi quod ra-
…e finium discrepent. Huius digestio-
…vis, & efficacia ea est, ut etiam cor-
…t alioquin durissima, quæ nullo modo
…erari possunt, molliat, atque ita intra-
…ilia penetrando seu digerendo eva-
…t operibus apta & mitiora: & si
…d inest semicocti perducatur ad par-
…m absolutarum conditionem, ut posteà
…bundantior sit essentiæ messis. Et sic
…estio conjuncta cum maceratione ad-
…to competente calore ipsum corpus
…lle ac tractabile reddit, & penetratio-
…n menstrui admittit, & tincturam
…em liberè transmittit, simulque quod
…huc feculentum est in rebus, separat,
…fundum quod grave & terrestre præ-
…itat, levius, ut spumam, superficiei
…atare cogit, idque vi & efficaciâ ex-
…ni caloris, & quidem concoquentis.

Insuper

*Insuper digestio spissos humores subti-
liat: aquositatem restantem in succis con-
coquit, acerbitatem mitigat, opaca illu-
strat. Atq; ex his cuivis est facilè videre
in quibus nam digestio & maceratio dif-
ferant, & si macerationi additur dige-
stio quid præstet. Administratio ei
talis est: Res digestioni exposita ponitu
in vitrum benè clausum, collocaturq;
B. M. vel altum locum calidum. Ita eni
calore lento in materiam agente impur
tates graviores, terrestres & substanti
les separantur, atq; alienæ qualitates to
luntur.*

Qua ratione enim ventricu-
lus, calore suo moderato, cibo
crudos exceptos digerit, & i
chylum concoquendo transm
tat: ut seclusis fecibus & in int
stina amandatis, ex illo ab hep
te, benignioris puriorisq; sub
stantiæ fiat extractio: ita etia
per calorem cuivis rei comp

nem, Digeſtio ſubtilia à groſ-
e ſeparat; quæ craſſa ſunt, inci-
t & attenuat: quæ cruda, co-
t: quæ acerba, mitigat ac e-
corat: adeoq; omnia taliter
borat: ut ex digeſtis copio-
ſemper eſſentiæ meſſis ſpe-
da ſit.

Adminiſtrationem eius do- *lib. 1. Alch. cap. 57.*
ſimus Libavius deſcribit hunc
nodum. Res digerenda va-
nquam ventriculo includitur,
diq; ſtipatis acceſſibus, niſi
n divaporatio eſt conjuncta,
in empyreumatis correctio-
, coagulatione & ſimilibus.
nc enim exiguum foramen
operculo relinquitur, & ju-
m tempus obſervatur, ne quid
ſubſtantia pereat. Quod ſi eſt
rus ſuccus aut liquor: res
plana

plana eſt: Sin minutal herbaru
& ſimilium: vel proprius ſucc
relinquendus eſt, vel foris ar
logus humor addendus: qu
tamen nonnunquam fit, etiam
diverſi generis liquoribus, ve
ti cum olea digeruntur cum v
ſpiritu, &c. Vbi proclivitas
ad putredinem, nec adjectu
menſtruum ei ſatis cavere p
teſt: (Non enim debet fieri p
trefactio: cum quid digerimu
licet digeſtio poſſit eſſe ad ea
via) ſal addendum eſt. Ita app
ratum vas collocetur in foco
geſtorio caloris competentis,
biq; ſinatur uſq; ad quæſitum
nem, qui diverſus eſt: pro mu
plici uſu digeſtionis. Exem
gratia: Herbæ recentes ſuo ſu
co madidæ, è quibus deſtillati

elicienda essentia est, mace-
atur triduo: siccæ vino resper-
septendio: semina & aroma-
dimidium mensem: Radices
mensem: siquidem sunt sic-
: mineralia per mensem Phi- *Menstr Philoso-phicus.*
ophicum, qui est dierum qua-
ginta, aut etiam diutius, pro
mitate & ratione menstrui.
uædam bis macerantur, asper-
vino græco, ut aromata ali-
ando, quæ irrigata usque ad
citatem digeruntur: pòst pul-
risata & denuò conspersa ma-
rantur secundò. Ita soliditas
raritas etiam discrimen facit.
luæ destillatæ digerēdo ad So-
n, rectificantur per medium
ensem, vase clauso, ita ut duæ
rtes sint plenæ, tertia vacua:
nonnunquam arenæ infodia-
H tur

tur parte vitri tertia, id quod frigidis potissimùm spectare bent artifices. Calidæ verò aq & olea rectificantur in arena gida item tertia parte sepulta, in cella vapida per mensem. humor alienus addendus: ta esto, qui digestionem juvet, trà corruptionem substantiæ. hic, si est alienior, separatur o cio peracto: sin paucus, & miliaris, aut etiam alterabilis naturam digesti, relinquitur. densis est acrior & nonnunqua corrosivus, ut acetum, vini s ritus, vinum forte, &c. In a mitis, ut aqua destillata pluv rosacea, &c nonnunquam oleu certi generis. Interim quæ alie naturæ sunt, & per digestion secessum fecerunt, separantur.

Ancillatur autem Digestio
tantum destillationibus aut
ractionibus, verùm etiam re-
icationi, coagulationi, fixa-
i, calcium per aquas fortes
paratarum edulcorationi, &
ellatur Maceratio: quia hæc *Maceratio.*
n vim habet penetrandi, re-
compagem reserandi, &
uritates separandi.

Putrefactio est, quâ mistum *Putrefactio.*
putredinem naturalem, hu-
e, siccum terminans vincen-
& externo calore fortius;
n interno operante, resol-
r, ad essentiam ab heteroge-
extrahendam & segregan-
.

Iodus est talis: Quod putre-
ndum est, præparatur ut de-
eiq; in cucurbitâ vitrea, si vel

ſiccum ſit, vel humiditate ad p
treſcendum ſufficienti non ab
det: ὄχημα quoddam ſeu m
Menſtruum quid. ſtruum (ita in genere à menſe
trefactionis, liquor omnis app
latur, rerum extractioni in
viens: ſive is ſit eius rei pro
us, ſive analogus, ſive aq
conveniens, quod exceſſu
miſti ſiccitatem auferat: τὴν
reſeret: exeuntem eſſentiam
ſe alliciat: eamq; integram &
corruptam, ad extractionem
que conſervet, ſuperfunditur
ne calor cum ſuo humido ex
ret; vas Hermetici claudi
poſtea in ventrem equinum,
eius vicarium [a] ponitur, ei
calor ad tempus præfixum c
ſervatur.

[a] *ſcilicet B. M.*

Putrefactio

Vulgo abominabile nomen putre-ctionis est. Sed Philosopho vero grata ... et voluptas, caussas rerum gerenda-... scrutanti intuentique. Itaque non opor-... Chymiæ initiatum tædio affici, si ...ndo de putrescentibus quoque sermoci-...tem artificem auscultamus ἐν πᾶσι ... φυσικοῖς ἔνεστί τι θαυμαστόν. Principiò ...ones admonendi sunt, ne decipiantur ...ρολογία & catachresi autorum, qui ... putrefactionem nominant, cum in-...gunt macerationem vel digestionem, ... tamen digestio propriè respectu ge-...ationis accipiatur, putrefactio autem ...ectu corruptionis, ut cuius finis est ...tio unitorum mistione naturali. Di-...ionis finis est aptitudo seu dispositio ... misti generationem. Nec propterea ...nandum cum ipso judicamus, qui di-...ionem, vocat putrefactionem, quia ...dque commistum suo apparet ordine, ...sa & aërea innatant, terrea petunt ...dum. Hic autem singulariter & in-...idue rem quamvis putrefaciendam ...icare; artis non est. Quapropter si

 tale

tale artifices præstare nequeãt, non sta[...]
succensendi sunt, sed potius arti add[...]
da experientia, & sufficiens partic[...]
rium cognitio. Nam Catholica ad p[...]
ticularia benè adhibita praxin dirig[...]

Putrefactio 7o.

His præmissis, putrefactionem definim[...] quod sit digestio, substantiam rei ex[...] porum retentione, calidiq́; externi [...] cessione, ad rem præstantiorem gener[...] dam dissolvens. Aut est corporis c[...] creti dissolutio, per putredinem natu[...] lem in calore humido substantiam ips[...] corrumpente, eiusq́; penetralia reser[...] te. Dicimus putredinem naturale[...] quandoquidem hic præcipuè natura c[...] peratur; à calore enim externo calor [...] ternus seu connatus excitatus, indeq́; [...] bustior factus, omnium partium reso[...] tionem molitur, quam tandem hu[...] re adjuvante, & corpus siccum e[...] perãte, continuatis putrefactionum g[...] dibus, absolvit. Omnem enim rem pu[...] faciendam humore abundare, atq; a[...] siccum terminans vincere oportet, c[...] perante calore externo: hinc calor i[...]

ùm humido suo substantiali à mi-
segregatur, suamq; homogeneam con
ans seorsim consistit. Quibus omni-
a constitutis, facilior pòst modum se-
tio ab arte absolvitur. Ad huius a-
tionis μεταχείρησιν ritè, recteq; com-
dam, canones sequentes observatione
i sunt. 1. Putrefactio est merè na-
lis: curiosæ itaq; præparationes hic
s obsunt quam prosunt, quocirca so-
naturæ cursui studendum. 2. Omnis
efactio naturalis calore humido per-
r: Hæc itaq; artificialis per B. vel
ris equini calorem nullum requirit.
ota non facilè putrescunt. Non n. ab
ente vincuntur facilè, separata ergò
portet. 4. Omnis putrefactio fit in
re materiæ intrinsecus adjucto, hu-
imirum beneficio partium abjectio
ducitur. Homogeneus est rei conge-
qualis est succus herbarum recenti-
dventitius verò est eidem rei ana-
estq; plerumq; aqua, qualis qualis
primis ne noxam inferat, caven
Satis enim est si conclusa corporis
ra reserat, ut hoc modo in apricum

producantur, quæ antea sub naturæ volucris latitabant. Hinc apparatus omnis putrefactionis enascitur talis; corpora recentia, ceu sunt herbæ, flor radices, &c. incisa & conquassata hu re actuali & proprio, aut sicca pulver ta, & contusa analogo liquore perf in ampullam putrefactoriam, vel cuc bitam imponuntur, osculoq; benè ol rato, ne quid peregrini inspiret, vel terni exspiret, in B. vel fimum equin ad putrefaciendum reponuntur. Pu factionis tempus generaliter est men sæpè tamen spatio suo non determina siquidem res omnes putrefaciendæ e dem naturæ non sunt: hic igitur ar nicuiq; rei subjecta naturâ sua putr ctioni tempus commensurabile red Vbi tamen inprimis observandum ne solutio fiat totalis: quæ enim propter stitutum facta, plus laboris facessit, nonnullæ partes, alioquin conservar prorsus pereunt. In putrefactione he rum, vel florum, ad eliciendum ol copiosiùs interdum adjicitur vel Sal

vic

triolum, vel alumen, vel tartarus: enim modo putrefactio acceleratur, ctio citius absolvitur, materiaq; à putrefactione fœtida, quam inprimis vitajubent artifices, vindicatur: in quem tem nonnulli portiunculam fermenti is superaddunt.

Proprium autem putrefaionis est: & calores, & odos, & sapores rerum immutare, rumq; naturâ veteri destructa, ovam generare. **Putrefactionis proprium.**

Circulatio, est liquoris, ab ementis depurati, in pelicano, er varias circumvolutationes it rotationes, quibus impuritas residuæ prorsus auferuntur, in radum præstantiorem, convero sive exaltatio. **Circulatio**

Circulatio nihil aliud est, quam species seu modus digestionis, atq; ita reipsa digestione non differens. Hanc nonnuletiam Pelicanationem, à vase, in quo Pelicanatio.

 persi-

perficitur, nominant; Vas enim Pelicanus dictum inservit ascensui & descensui, atq; ita reciprocis spirituum discursationibus aptum. Habet nomen à Pelicano pectus suum fodiente cuius imaginem propter ansatos canales propè caput productos, & inter latera reflexos, repræsentat. Eius vices supplent alioquin alembici cæci, haud absimili modo discursibus spirituum inservientes, eosq; cohibentes. Est itaq; circulatio liquoris puri, per circularem destillationem in Pelicano, vel alembicis cæcis, agente calore, exaltatio. Vas hoc circulatorium Hermeticum quoq; nominari solet: ipsa signatura item Hermetica, quâ adeò exactè clauduntur iuncturæ & foramina, ut ne subtilissimo quidem halitui possit esse transitus, idq; vel luto fit, vel strictura ferri candentis. Insuper aves Hermeticæ nihil sunt aliud, quàm spiritus illi intrà sphæram circulatoriam contenti, ascendentes, modò versus cœlum, modò se contorquentes, & per gy-

rum

... in terram revertentes. Inde ta... circulatio chymica non est nuda ...tigo, sed conjuncta alterationi & ge...ationi, cum ex corrupto inferiore ...tat prodeatq; tandem nobilius. Di...nus liquoris puri, hoc est, qui jam ab ...nibus fecibus est depuratus, ut sunt, ...æ, spiritus & olea destillata, quorum ...ma saltem quæritur subtiliatio. Ita ...itus vini jam rectificatus circulatio... in optimam, quam quintam nomi...it, essentiam transire dicitur. Insti...tur autem Circulatio, vel circa quin... essentias faciendas, ubi totalis fit ...puritatum ablatio, & tunc procedit ...estio; vel etiam ad figendum usurpa..., & tunc sublimatione perficitur. ...nc facilè intelligi potest, qui sit eius ...aratus: Sumatur vas circulatorium, Quae ratio, ne fiat. ...e Pelicanus seu vas Hermetis, sivè a...d quodcunq; ei simile fuerit, implea... liquore rectificato ad tertias, (nam in ...culatione alicuius materiæ tantùm ...tia pars vitri debet esse impleta)

Herme-

Hermeticè claudatur, ac in arena vel B. collocetur, ad mediam, aut etiam tertiam extantem, ut duæ tertiæ sint in foco, ubi calor est, una verò extrà focum in aëre frigidiore, ut ibi fiat attenuatio, hîc coagulatio. Ita finitur eò usque, donec quæsita exaltatio respondeat voto. Quocircà finis huius inventi is, ni fallor est, ut essentia ab elementari fece libere tur, quæ non tantùm puritate sua, sed & motu cœlum repræsentare debeat.

Fit ita: Sumitur liquor ex altandus, includiturq; Pelican aut vasi circulatorio quatuor au quinq; eius partibus relictis va cuis, & ponitur in fimum ve balneum, ad altitudinem liquo ris attenuabilis, vel paulò pro fundius: adeò ut reliqua vasi pars in aëre frigidiore extet; u à fundi & laterum calore fiat at tenuatio; à verticis verò frig

re

, coagulatio: detineturq; ita
ctum vas, in calore moderato
continuo: donec Artiſta fi-
m ſuum ſit aſſecutus: fecibus,
fundo vitri, ſubſidentibus.

Huc non immeritò referri
oſſe videtur & FERMENTA-
IO: licet interdum per eam,
on tàm fiat conſpicua ſalubrium
artium, à craſſioribus ſegrega-
io; quam potiùs ad nobiliſſimæ
ſſentiæ extrahendæ diſpoſitio.

Eſt autem exaltatio rei in
ibſtantia, per quam mediante
igeſtione, calor agens exupe-
at, inq; naturam ſuam vertit pa-
iens.

Fermentatio.

Cæterùm quæ fermentan-
ur: ſunt vel liquida; vel ſolida.
Quæ liquida ſunt: vel talia ſunt
impliciter; ut aqua, vinum: vel

ſpiſſa

ſpiſſa & mollia: ut mel, ſapa. Liquida quæ ſunt ſimpliciter talia ſi ſint ſimul calida per ſe fermentantur, ut vinum pyraceum, pomaceum. Quæ autem frigida ſunt, ut ſucci expreſſi frigidi opus habent additione rei externæ, ut fecibus vini, cereviſiæ, ſale, vel aciditate aliquâ, ad accelerationem ebullitionis & fermentationis. Spiſſa autem & mollia, ſequentem in modum fermentari poſſunt. Recipe verbi gratiâ, mellis libras x. *a* his adde libras quinquaginta aquæ.

Hydromel vinoſum.

Stent in calore moderato, per diem naturalem: deinde lento igne ſimul bulliant, & deſpumentur. Tertia pars exhalet: ſi vel cum liquor efferveſcit: ovum imponatur recens; quod ſi

ſurſum

ſum fertur, perfectæ coctio-
n ſignum eſt. Tum liquor ab
ie remotus, calidè per dupli-
m pannum traiiciatur, & ad
cem, in vaſe idoneo, additis
ichmis duabus Salis Tartari,
Salis communis, vel unciâ u-
alicuius aciditatis ponatur: &
per quadraginta dies aut cir-
er, donec liquor ſit clarus, vi-
; odorem referat, bulliat. Tūc
m vas claudendum, & hydro-
l in cellâ uſui reſervandum.
æ ſolida ſunt & dura: ut ſemi-
triticum, fœniculum, aniſum,
cæ juniperi, aromata, &c.
mminui debent: iisq; aqua af-
di: & ſal proprius, vel analo-
, aciditas, vel feces cerevi-
vinivè, ad fermentationis ac-
eratione addi: ita ut ad doliū
rei

rei fermentandæ pinta δ fecu
adijciatur. Quæ verò durissim
sunt, ut lapides: priùs calcinar
posteà fermentari debent: ut
sequentibus de corallis & plun
bo dicetur.

α Expeditior est ratio, si octupl aquæ ad unam partem mellis sumat Hic notandum, quod Quercetanus se per tartarum crudum, diligenter aut purgatum, ad conficiendum hydrom sumpserit.

β imò media pars.

γ vel ad fornacem hyberno te pore.

δ Hoc est, 240. libras.

Extractio specialiter sic dicta.

Extractio specialiter sic
cta est, quâ è misto, partes sub
liores & nobiliores à menstr
aliquo apprehensæ, element
crassitie in fundo relictâ, ext
huntur: & in syrupi aut sa

nsistentiam, destillatione, vel
aporatione coagulantur.

Fit: cum materia tincturam
bens, in menstruo convenien-
infunditur, clausoq; vase ad di-
stionem ponitur. Posteà eo
erto menstruum coloratum,
r inclinationem separatur: af-
oq; alio, vas clausum, ad di-
stionem rursus ponitur: idq;
ties repetitur, donec menstru-
n non ampliùs tingatur. Porrò
pletiones filtrãtur, circulantur,
coagulantur, menstruo ad o-
formem consistentiam, vel
am interdum ad siccitatem,
o rei naturâ & usu, detracto.

Vt res hæc Philosophicæ Medicinæ tiatis magis innotescat, agedum exem quodam vulgari magis eam illustre-s. Sumatur Rhabarbari quantum

placet, illiq; pulverisato tantùm aq. endiviæ vel buglossæ, borrag. aut alterius convenientis affundatur, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoq; vase per quatriduum, ad digestionem in B. collocetur, posteà aperto vase, per inclinationem liquor coloratus à radice separetur affusoq; novo liquore vas clausum rursus ad digestionem ponatur, idq; tantisper donec liquor non amplius coloretur. Tunc enim omnis tinctura & essentia Rhabarbaro extracta est. Porrò confusis omnibus extractionibus, liquor, seu menstruum in B. M. abstrahatur, residuaq; essentia in vitreo vase ad usum reservetur; quæ in evacuanda bile & aliis affectibus, plurimùm potest.

CAPUT V.

De Coagulatione.

HActenus dictum est de solutione, eiusq; speciebus: sequitur nunc de coagulatione.

Coagu-

Coagulatio, est principalis ...rationum Chymicarum alte- ...quâ res molles & liquorosæ, ...onsistentiâ tenui fluidaq; in so- ...dm, per humiditatis privatio- ...n coguntur. Coagulatio.

Hæc etsi ferè inseparabiliter ...n solutionis speciebus, uti ...cipitatione, amalgamatione, ...imatione, destillatione, &c. ...æret: tamen ea peculiariter

Primò exhalatione: quâ hu- ...r à re coagulabili expirat.

Secundò coctione; quâ res ...idæ ad solidiusculam consi- ...tiam coquuntur. a

a ut in culinis.

Tertiò congelatione: ut cum ...alli in cellis à frigore produ- ...tur.

Quartò fixatione: quâ
ignem fugientes & volatiles,
in eo fixæ perseverent, assuefi
id quod fit vel medicinæ fixæ
ditione: vel misturis, vel sub
mationibus, cœmentis,&c. p
cuiusq; rei naturâ.

Coagulationi sæpè inserviunt siccatio, evaporatio, exhalatio, ut & gestio, ita ut pro evaporatione & ex tione sæpius ea accipiatur. Vnde & ber lib. 1. part: 4. summ: perfect: c. 53. finit coagulationem, quod sit rei liqu ad solidam substantiam per humidi vationem reductio. Quæ definitio ræ & chymicæ coagulationi competit quidem excludit congelascentia & g rationi dicata. Nam coagulatio, ut men habet à coagulo, est quo lac cogi separatis partibus humidis, determin verò & consistentibus siccis terreis. propter cum in aqua coagulanda hu dum non tollitur, aqua non tàm coag

*quàm congelascitur. Sic cum spiri-
a corpus redeunt, id propriè est sub-
ationis & destillationis opus, fitque ge-
tione, non coagulatione. Coagulatio
ous modis absolvitur, alia fit separa-
e & segregatione, & hæc propriè si-
oagulationis nomen vendicat; alia
fit comprehensione, relictâ separa-
, quæ impropriè & ad generatio-
magis spectat. Coagulatio per sepa-
onem est, cum id quod est consistentiæ
is fluidæque ad solidam redigitur. Ex
ous liquet coagulationem semper se-
dissolutionem, sive illa fuerit in men-
o aliquo, ut in Mercurio, sive sine
ruo, ut in deliquio salium. Huius coa-
ationis maximus & frequens est usus
orporum depuratione & purgatione,
ab iis peregrina discedat humiditas,
usque in solidam substantiam conver-
r. Porrò coagulatio alia peragitur
re, quo divaporat seu exhalat paula-
humor, qui erat causa fluoris, idque
one humoris vel pauci, vel copiosi.
rumenta huic operi varia adhiben-*

*tur, ut ollæ, ahena, sartagines, pro re na-
ta. Quædam etiam fimo includuntu
Hic probè observandum est, ut liquo
prius sit purè filtratus, quod si aliqu
impuritatis coagulo adhæret, abluitur c
leri manu; alia verò frigore cum res i
calido resolutæ in frigido coagulantu
Huius apparatus E. G. talis est: Sal v
ctrioli in aqua pura dissolvatur, dissoli
tio filtretur ad medias vel tertias pa
tes, prout diluta est, coquitur, in ce
deinde frigida locatur (si fuerint coag
labilia, ut hoc Victrioli saccharum, i
jiciuntur bacilli lignei, quibus coagul
tum adhæret; si verò non, ut in salibu
bacillos ligneos imponere non est opu
usq; dum totum coagulatum fuerit.
verò aliquid in menstruo sit relictum, r
petatur ut prius. Tandem ea coagulati
quæ per comprehensionem fit, est, cu
totum simul comprehensum remistum
ad uniformem substantiam coagulat.
hæc potissimum perficitur modis ab a
tore in textu expressis.*

C

CAPUT VI.

De Lutatione.

ORdinis ratio poſtularet, ut nunc fornaces, vaſa, variq; ſupellectilem chymicam, & ignium diverſorum regimi- deſcriberemus. Verùm cum c oculari inſpectione potiùs, àm præceptis & regulis addintur; ſilentio illa brevitatis uſâ prætereunda, & pauca tann de lutamentis Philoſophicis jungenda duximus.

Pro fornacibus conſtruendis.

Recipe terram pinguem, cuunque coloris ſit: miſce & ge cum arena, fimo equino, qua ſalſa.

Pro retortis loricandi[...] quamvis ego nec vitreas, n[...] terreas unquam lutare solean[...] seu destillem per arenam: [...] per ignem nudum; seu per r[...] verberium clausum; seu igne[...] suppressionis.

Recipe argillam figulina[...] stercus equinum lotum & exs[...] catum, farinam laterum, & squ[...] mam ferri, miscendo & cum [...] quâ communi subigendo.

Vel sit tale: Recipe luti mundat[...] exsiccati part. X. cinerum lotorum p[...] ij. fimi equini part. iij. scobis ferri pa[...] pilorum bubulorum vel jumenti par[...] M. cum sanguine bubulo vel ovillo.

Lutum sapientiæ, ad spiri[...] subtilissimos arcendos. *a*

a non est.

Fac lutum ex calce vi[...] & albumine ovi, in aquam re[...]

ti, ſimul miſcendo, & citò ap-
icãdo, quia facilè exſiccatur. ß

ß Poſtea ſuper alutam, vel laciniam eam extenſa fracturis applica.

Pro vitris & hydriis fractis
conſolidandis.

Recipe boli Armeni, Minii, :ruſſæ, ana partes æquales: re- c in pulverem ſubtilem, & m oleo lini, vel vernice liqui- tempera.

Pro vitris ſimul lutandis.

Vſus ſum feliciter uſque in nc horam veſicis porcinis, vel vinis pro alembico cum cu- rbita lutando, tâm in deſtilla- nibus aquarum; quàm ſpiri- ım acrium & acidorum.

Pro roſtro alembici cum
recipiente lutando.

Recipe ceræ unciam j reſi-

næ, colophoniæ ana drachm
j. liquefcant fimul in fictili: q
bus adde modicum olei oli
rum, mifcendo baculo, ut inco
porentur, poftea ollam ab ig
remotam imple frigidâ, & eti
manibus fubige.

Pro retortis cum recipient
bus collutandis, in deftilla-
tione fpirituum acrium.

Lutum pro retortis lorica
dis fubige cum aquâ falsâ ;
mifce cum colophoniâ pulve
fatâ, & applica.

Recipe lutum commune, diftemp
cum aquâ falsâ, vel etiam cum fangu
bovillo fubigendo exactè, adde poftea
los jumentorum, diligenter priùs c
baculo concuffos, & â fecibus purgat
Demum adde particulam capitis mort
aquarum fortium, quæ ex victriolo, f
petræ & alumine fiunt, & exactifsi
pulv

verisatam cum toto misce. Est fortis-um lutum ad commissuras pro retor-tùm loricandis, tùm & pro commissu- vasorum, ne exhalent spiritus, mù-ndis.

TYROCINII CHYMICI LIBER SECUNDUS.

ACtum est superiori libro, de Solutione & Coagulatione in nere: nunc in sequentibus de erationum illarum effectis tra-turi sumus: licet in specie, omodo singulorũ corporum torum claustra reseranda sint, nstrari debeat: id quod etiam stare conaremur si nobis inte- Chymiæ systema, & non ty-niũ conscribere proposuissemus.

mus. Sunt autem ſolutionis & coagulationis effecta, ſive, ut quibuſdam appellantur, ſpecies Chymicæ vel liquidæ, vel molles, vel duræ. Ad liquidas referri poſſunt: aquæ ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, ſeminibus, lignis: aquæ fortes, Spiritus, acetum: olea; tincturæ liquidæ. Ad molles: balſama, extracta varia, tincturæ molles. Ad duras: Sales, flores, magiſteria, calces, croci tincturæ ſiccæ.

CAPUT I.

ANtequam ad ipſas liquorum formas, quæ ut plurimum deſtillatione fiunt, parandas nos accingamus: generales quidam

canones præmittendi videntur: quorum hic est,

PRIMUS.

Vaſa, in quibus deſtillatio, non ſint plumbea α Hæc e- m qualitate malignâ liquores ficiunt, eos vomitivos β red- nt, ſapores immutant nativos, nonnunquam ipſamet à vapo- us acribus ex re deſtillanda ſpirantibus, corroduntur. Et Galenus, aliiq; Medici ſapien- res, aquam, quæ per canales umbeos fluit, improbant, pro- r malignitatem, viſceribus in- nis valdè infeſtam, quam in- contrahunt: de aquis in va- plumbeis deſtillandis quid tiendum ſit: patet præſertim, n non rarò, quando per ali- quot

Canones ad deſtillationis doctrinam neceſſarii.

quot dies, eiusmodi stillatitii li-
quores immoti steterunt, in fun-
do cerussa ex plumbeo alembi-
co abrasa; inprimis si experiun-
di gratia, guttam unam aut alte-
ram spiritus Victrioli infundas,
reperiatur. Quod autem de
plumbeis vasis dictum: pari ra-
tione & de stanneis, æneis, fer-
reisq; γ intelligi debet: nisi fit
destillatio in vesica ænea, ubi, quæ
destillantur, citò effluunt.

*α Sæpiùs tamen aceta per va-
plumbea destillanda veniunt, in quib-
dulciora evadunt.*

*β non semper: aquæ enim desti-
latæ per se non facilè vomitivam vim
trahunt ex vasis plumbeis, aut aliis.*

*γ non pari ratione vasa ferrea
plumbea prohibentur.*

II.

Vitra, quò altiora, eò me-
lior

a. δ Sic enim una destillatio
præstat, quàm tres rectifica-
es. Sint autem cucurbitæ ut
imùm altæ duos cubitos. ε

δ Scilicet in destillationibus & spi-
is rebus, quæ verò sunt fixa, ut ole-
ræ, & alia, non opus habent vitris
ibus, neq; etiam conducunt.

ε Id est, pedes tres.

III.

In omni destillatione vasa
nimis refarcienda. Tutiùs
iberis: si cucurbitas ex
a parte: & retortas ex me-
t circiter: vesicam verò
n, ex tribus α partibus re-
is.

α ex tertia parte potiùs.

IV.

es flatulentæ, ut cera, β re-
similia, sicut & ea, quæ fa-
cilè

cilè ebulliunt, minore imponu-
tur quantitate, & magnis γ v-
destillentur, & quidem sale,
na, aut similibus additis. δ

*β Cera, resina, & talia per
scenda sunt cum arena, cineribus,
tùm ob flatuum aliqualem repreßion-
tùm ob partium dislocationem; flui-
nim & pinguia in se consìdentia non
cilè adscendunt.*

γ amplis.

*δ ut, cinere, bolo, farina late-
pumice calcinato, argilla, scobibus f-*

V.

Destillatio per balne-
convenit rebus levioris com-
gis. Cavendum tamen in he-
maximè calidis: α ut in ab-
thio, salviâ, roremarino & si-
libus, ne nimis leni calore
mur, & non tàm essentiam: q-
phlegma inutile prolician-

l in lactucâ, endiviâ, & simi-
is tenuioris substantiæ, calor
deratus adhibendus: & suffi-
interdũ Balneum roris, quod
ꝓ empyreuma imprimit neq;
tes aëreas tenuiores dissipat.

a scilicet propter earum olea.

VI.

Destillatio per cineres vel
iam, competit rebus consi-
tiæ solidioris, ut seminibus,
is, radicibus, &c.

VII.

Per vesicam, non tantùm
ia destillantur; sed & alia,
sunt firmioris texturæ, in
tamen menstruo β præma-
a.

β vel proprio, vel analogo, v. g. anisi macerari potest, vel in aqua vel in aqua communi.

VIII.

Deſtillatio per retortam n
tantùm ſpiritus graviores è 1
neralibus elicit; ſed etiam è
nuioribus, ut lignis, ſeminib
radicibus, gummis, reſinis, &
aquas & olea extrahit.

IX.

Herbæ recentes ſuccul
tæ cum deſtillandæ ſunt, tund
tur, ſuccusq; exprimatur, & p
ſteà per calorem Balnei in cuc
bitâ altâ deſtilletur.

X.

Herbæ, vel ſuâ *a* temper
vel temperiei ſiccæ, tundantu
& aquâ communi, vel propr
vel roris *Maji*, vel vino irrore
tur. Copia autem menſtrui ta
ta ſit, quæ macerationi ſufficia
ſin plus affundatur, tota quan
t

s non abstrahenda. Factâ maceratione ad placitum, per balum destilletur: aut si per vesim destillationem instituis: ad- ad quamlibet libram herbam, libras sex β aquæ, & destilut artis est.

α ut Satyrium, Serpillum, &c.
β potius libras iij.

XI.

Eodem modo per vesicam, icquid est aromaticum, sive radices, sive cortices, sive na, sive semina, sive folia, sive ces, destillantur: & oleum si- l cum aqua elicitur.

XII.

Sunt quædam, quæ vehentem ignem postulant: sed en ea, non nimis violento *a* enda sunt: ne natura eorum rsus corrumpatur.

α in principio : in laboribus enim Chymicis semper gradus ignis observandus est.

XIII.

Detur opera; ne lutum, quo vasa destillatoria conglutinantur, exspiret, & liquorem aliena qualitate inquinet; præsertim, cum ignis violentior adhibitus.

β Ideò confectio luti suprà est servanda.

XIV.

Acidorum α destillatio hoc peculiare habet: quòd ignobilior pars semper priùs egreditur, & nobilior ultimò. Vnde in eorum rectificatione, quod primò elicitur, tanquam phlegma separandum.

α ut victrioli, aceti, &c : utpote quorum natura per putrefactionem,

...a fiunt sit veluti inversa. Et quàm vis ...tum ex natura vini prodeat (unde a... um vinum mortuum vocatur) nihilo... nus destillatio eorundem est planè di...rsa, utpotè cum in vino primùm spi...us exeat, in aceto verò posterius; & ...um phlegma suum pòst se relinquit, ...tum præmittit, quod probè observan...n. AEstimamus autem hoc fieri pro...r naturam fixam.

XV.

Si aquæ β empyreuma, seu ...nitem quendam igneum val...q; calidum, per exiguas par... dispersum, redoleat: corri...ur illud: si vitrum in locum ...idum γ humidum collocetur.

β non ut aqua, sed ut adhuc de o... participantes empyreuma possunt ...rahere.

γ vel in arenam humidam fri...m.

XVI.

Cum liquores per B.M. de-
ſtillati, inſolatione rectificandi
ſunt: ꝺ tum vitra ex duabus, vel
ad ſummum tribus partibus re-
pleantur, & membrana, quâ
claudi conſueverunt, acu per-
tundatur: ut factis perſpiraculis,
lis, phlegma inutile exhalet. ε

ꝺ in cella per æſtatem apertâ.

*ε Non tàm facilè, potiùs ne vaſa,
ob denegatum ſpiritibus ſpatium, rum-
pantur.*

XVII.

Deſtillatio tàm diu conti-
nuetur, donec liquor egrediens
non ſentiat ζ ampliùs rem impo-
ſitam.

*ζ id eſt, non ampliùs ſapiat, vel
guſtu & odore non referat.*

CA-

CAPUT II.

De aquis ex floribus, herbis, radicibus, corticibus, seminibus, lignis.

AQVA ROSARVM.

Ariis hæc præparatur modis: 1. Modi, aquam rosarum destillandi, varii.
Alii sumunt rosarum q. s.
ꝗs per triduum, in balneo di-
tas, vapore aquæ calidæ de-
ant. Alii absque digestio- 2.
præcedaneâ, aquam, ex iis
alembicum conjectis, eli-
nt. Alii per cineres destil- 3.
: ubi tamen maximâ opus
cautione & circumspectio-
ne empyreumate liquor stil-
ius inficiatur. Alii lucro 4.
is quàm valetudini homi-

num intenti eas integras, ut c
cerptæ ſunt, cum magnâ aq
copiâ, per veſicam æneam c
ſtillant: ac ex triginta roſaru
libris, centum aquæ odoratæ v
nalis extrahunt. Alii flores t
5. ſos, α abſq; menſtruo, β aut
ſaltem tàm pauco, ut ad irrig
tionem ſufficiat, modico baln
calore deſtillant, & ad vim r
frigerantem: tantò expeditu
evocandam, unâ deſtillation
quam præcedit irrigatio, ex
quâ communi vel roſaceâ ve
ri, aut ad virtutem confortante
& fragrantem prolectandam
pluribus in deſtillata aqua inf
6. ſionibus utuntur. Nos γ ita ea
parandam ducimus; diſtingue
do inter roſas albas, & incarn
tas. δ Ex illis enim ut plurimù

refrigerans petitur: ac pro-
tea paucâ aquâ pluviali irro-
e in mortario marmoreo con
dendæ ſunt: inde torculari
cus exprimendus & deſtil-
lus. Incarnatæ abſq; irriga-
e contuſæ, reponuntur in
gno vaſe vitreo, in cellam:
t triduum ſuccus exprimitur,
per balneum ε deſtillatur.
c aqua eſt fragrantiſſima,
q; vel multos annos, odoris
ragrantiam conſervat. ζ Non-
i recrementis eius aquam pu-
ſuperfundunt, & ita per o-
uum maceratam, vel bal-
, vel veſicâ deſtillant, quæ
mmuni venali viribus & effi-
â non cedit. 7.

*ε non in mortario æneo, ſed aut
rmoreo aut ferreo.*

β scilicet proprio.

γ Est optimus aq. rosarum refri-rantis destillandi modus.

δ ad quas etiam referuntur r- canina, seu agrestes, quæ hortensibus -bis præstant.

ε vel rore majali.

ζ In cucurbita vitrea, vel fic- vitreato.

AQVA †ROSARVM ARDENS.

Sicut ex aliis rebus om- bus, præsertim autem aliment- sis, aqua flagrans & fragrans f- mentationis beneficio educi p- test: ita etiam ex rosis, quæ v- gò statuuntur frigidæ.

Porrô recipe rosas inc- natas, cœlo sereno, cum rori- madore destituuntur, collecta- eas tere accuratissimè, & in c- curbitam vitream, quæ p-

be-

è clausa, in cellam reponatur,
bi fiat earum fermentatio, im-
te. Cum jam acidum α quid-
n redolere videntur : sume de
ibus tritis q. v. & per balneum
illa: aquam inde extractam
raffunde parti rosarum alii:
rsus destilla, similem in mo-
n pergendo, donec omnis
rum fermentatarum quanti-
per alembicum transierit; fe-
s, quæ in fundo remanere
nt, semper segregatis. Tan-
omnem aquam ex rosis e-
m, per balneum destilla; β
uodecimam saltem partem,
irciter, abstrahe, eamq; si vis,
fica. Sic aquam habebis γ
ssimam & odoratissimam,
què non minùs promptè,
spiritus vini, flãmam con-
t.

† Est

Fermenti parti addi posset.

† *Est spiritus magis quàm aqu*

α *Acor est fermentationis f*
cientis nota.

β *in phiolâ alembico adjecto*
gno recipiente: per phiolam enim f
cilior & melior operatio.

γ *Spiritum potius.*

Spiritus Rosarum compositus

Ad hunc modum spiritus qui
rosarum compositus, insignis parar
test, speciebus sequentibus adjunctis,
fortativum quoddam insigne & reg
quod tale est: Recipe ambræ grysea
centis partes VIII. moschi odoratiß.
lexandr. part. j. adde sacchari cand
bißimi aliquantulum, tere subtilißi
ac pulverem posteà cum spiritu rosa
diutiùs contere, ut totum quasi puln
tum fiat. Reconde Sigillo Hermeti
phiolam, vel cucurbitam aptam, ea
in terram defodiendo per mensem un
serva, donec totum fiat homogene
quo elapso tempore, iterum cum spi
rosarum recenti terendo distempera
rursus priori modo repone, posteà se
ad usum. Dosis est instar pisi mino

omnium viſcerum confortativum
imum, inprimis verò vim generan-
omovet.

AQVA CICHORII.

Recipe herbarum & radi-
n Cichorii, medio Majo le-
um libras XII. tunde vel mi-
m incide; iisq; affunde aquæ
nmunis libras viginti: &
quam per triduum macera-
ex veſicâ libras ſaltem octo
lla.

Ex floribus etiam cæruleis de ci-
ſecreta quædam aqua ophthalmica
i poteſt, quâ in affectibus oculorum
m palpebræ externè ſingulis diebus
ndæ albugines, nubeculæ, ungues,
nes, caligo, ipſa quandoq; cæcitas
e tolluntur. Eius autem præpara-
conſultò præterimus.

AQVA

AQVA FOENICVLI

Recipe seminum fœni crassiusculè contritorum, lib quatuor: aquæ communis lib viginti quatuor: macera in l calido: & adde α Tartari vel lis communis, uncias duas. stilla posteà per vesicam æne cum refrigeratorio. Sic a cum oleo transibit, quod ab separandum.

α Hæ duæ lineæ sunt transpo nam & tartarus, vel sal simul est cerandus.

AQVA CINAMOMI

Recipe Cinamomi opti crassè triti libram unam: cui funde aquæ rosaceæ & vini a ana libras tres: macera in ca re congruo fimi, vel eius vica ß q. s. γ deinde destilla per b

neu

um, separando aquam primam
e est optima: secundam item
rsim, ut & tertiam colligen-
Secundæ usus potest esse ad
cerationes pro menstruo.ꝭδ.
rtia, est phlegma inutile.

† *Huc referendus modus aquam &*
n Cinamomi proliciendi, quem ha-
Crollius pag. 168. qui cæteris præ-
ior est.

β *Balnei scilicet.*

γ *14. dies.*

δ *tùm subjecti proprii, tùm alia-*
rerum extrahendarum.

VA ACIDA QVER-
CUS, JUNIPERI, GUA-
jaci, Buxi.

Lecipe serraturam quercus,
obem juniperi, Guajaci,
rticulas Buxi: destilla in re-

torta

retorta α usq; ad siccitatem:
para posteà oleum ab aqua,
chartam emporeticam: aqu
rectifica in arena, super colc
thar, β aut salem marinum,
proprios cineres: posteà ph
gma ab acido liquore separa,
stillatione: γ tertiam saltem e
partem, aut circiter ultimò
servando.

Vsus eius est, δ in cora
& perlis dissolvendis, ad tinc
ras extrahendas.

*α ex igne balnei sicci, vel re
beratorii clauso.*

*β Hoc est, Victriolum ad rub
nem calcinatum.*

γ per Balneum.

*δ Huius usus est & intrà corp
ea, ad quæ ingredientia usurpantur:
sudores copiosè provocat.*

AQV

AQVA CINAMOMI COMPOSITA.

Macera & deſtilla Cinamo-
m, ut ſuprà: addendo radi-
n Dictamni Cretici, Angeli-
ana uncias duas. In hac aquâ
olve ſaccharum album, quan-
n poteſt, & digere per diem
ıralem: poſteà aquam ſuper-
m deſtillatione ſegrega: do-
ſyrupus placeat: cui adde
æ vitæ rectificatæ uncias du-
x probè miſce. Eſt virtutis
irandæ in peſte & partu dif-

Modus huius Cinamomi aquam **Aqua cinamomi composita.**
ſitam conficiendi convenientior eſt
s: Macera Cinamomi lib. ſ. rad.
nni Cretici, Angelicæ ana ℥ij. in
nalvatici lib. iij. per triduum, ad
n ignis calorem, poſteà coletur. In
râ diſſolve ſacchari albiſſimi lib. I.

 & tan-

& tandem lentè omnia coque ad Syr… consistentiam. Huic misce quid spiri… vini. Confortat cor, & spiritus anim… les mirificè. Dosis est ad ℥iij vel per … vel cum aliis.

CAPUT III.

De Aquis fortibus.

AQuæ fortes, quæ & caust… cæ, chrysulcæ, separatori… & gehennæ nuncupantur: vi… lento igne, ex atramento α sut… rio, halinitro, β sale Armoniac… stibio, γ Mercurio sublimato, … lumine, cinabari, δ &c. confic… untur: quarum ea, quæ vim ol… tinet omnium maximè caust… cam & corrosivam, STYGIA… illa verò, quæ aurum solvit, RE… GIA dicitur.

α *Victriolo.*
β *Id est, sale petræ.*

γ *Ant…*

γ *Antimonio.*

δ *Sale communi, sale alkali, sale gemmæ, &c.*

AQVA FORTIS COMMUNIS.

Recipe victrioli exſiccati libras duas, ſalis petræ repurgati libram unam:

Tere ſimul & miſce, deinde impone retortæ optimo luto loricatæ, & colloca in fornacem α reverberii, appoſitoq; recipiente amplo β deſtilla per gradus, ſpatio viginti γ horarum. Cum ſpiritus albi & nebuloſi in receptaculo diſſipantur: finis adest: δ ſine pedetentim refrigeſcere: Aquam exemtam clariſice per argentum, hâc ratione. Cape quartam ζ partem iſtius deſtillati: injice puri argenti

drachmam unam, & solve η 1
per prunis: solutionem infun
aliis tribus partibus θ & lact
scent: sine residere: purum e
funde. ι Si Regiam cupis: in u
ciis quatuor huius communis
dissolve unciam unam salis Am
moniaci, vel salis communis ex
siccati: atq; ea aurum solvet.

α Id est, in ignem apertum.

β intus tantùm aquæ simplicis con tinente, quantum deperditum est ab ex siccatione.

γ potius viginti quatuor horarum

δ paulatim subsidentibus spiriti bus rubris.

ε aquæ fortes clarificatæ dicuntur Germanicè gefellet *aqua fort.*

ζ vel saltem unciam unam atq; al teram.

η in cucurbitâ altâ.

θ reliquis tribus partibus.

ι & in vitro probè munito serva.

Aqua

Aquæ fortes omnium optimè de-
lentur ex cacabo ferreo in furnum
è collocato, quem ad marginem supe-
rem, posteaquam jam materia indita
exactè in peripheriam suam claudit.
del terreum forte, cum alembico ro-
to conjunctum & munitum; hac e-
ratione, & aquæ fiunt fortiores, &
ta mortua faciliùs ex cacabo ferreo
ntur, minorq́ue jactura vasorum fit,
mq́ue vas infinitis destillationibus suf-
e potest, cum econtrà ad mentem
ris singulæ destillationes singula re-
ant vasa, quod probè notandum.

QVA FORTIS PERPETUA, ET MODUS FAciendi cinabarim.

Dissolve mercurium in a-
forti, adde sulphuris par-
æqualem, destilla per re-
m: & habebis aquam vali-
em β quàm anteà, & cina-
n γ ad collum retortæ.

α potius tertiam partem; aût summum dimidiam.

β magisq́; gradatoriã, ac fixatoriam.

γ Vbi ignis in fine vehementior excitatus fuerit, elevatam habebis cinabrim.

AQVA PHILOSOPHICA sive REGIA. †

Recipe Nitri repurgati,

Salis Armoniaci ana uncias duas: Simul tere, α misce & impone retortæ amplæ, cui appone magnum vas recipiens, commissuras retortæ cum recipiente leniter lutando: deinde destilla e cineribus: β donec omnes fumi magnâ violentiâ egressi fuerint, nec guttæ ulterius ex retortâ decidant. Tum retortam ita calentem exime, & materialia supradicta nova in eâdem dosi repone, & misce cum capite mortuo destillando ut suprà. γ

† *Dicitur etiam aqua pugilum, quod*
trum & sal armoniacum, cum sint in-
sißimi hostes primo statim congredi-
tur contactu. Regia autem dicitur,
ia aurum solvit, quod est rex inter
talla. Hinc etiam sal armoniacus A-
ila vocatur, quia Ganymedem seu au-
n secum elevat, qui deinceps facilè se-
etur per aquam.

α cum tertiâ parte silicis, vel pumi-
calcinati.

β igne admodùm leni.

γ aqua enim regia non est adhiben-
nisi sit defæcatißima.

Nonnulli eandem aquam destillant
retortam posticâ parte tubulatam.
m cum retorta talis in igne reverbe-
posita (præmisso recipiente capaci) &
latim ignis subministratus fuerit, do-
nempè retorta paululùm incandescat,
ostea per tubulum istius materiæ in-
atur cochleare unum, ac tubulus di-
nter argilla clausus fuerit madi-
cùm impetu procedit aqua, cuius

Aquæ Regiæ præparatio secundum alios.

ſpirituoſioribus partibus ſubſidētibus,
nuò nova materia injiciatur per t
lum, atq; ita procedatur donec ſuffic
quantitas aquæ prolecta fuerit.

CAPUT IV.

De Spiritibus.

SPiritus participant partim
aqua, partim de igne: & p
ut ſunt vel aquoſiores, vel ma
oleaginoſi: pro eo etiam vel
qua, vel oleum dicuntur. Q
tamen è mineralibus prolect
tur: olea ut plurimùm vocant
a Inter ſpiritus autem animaliu
excellit ſpiritus ſanguinis hu
ni; vegetabilium, ſpiritus vi
mineralium, ſpiritus victrioli.

a κατ' ἐξοχὴν ἐπιτηδειῶς.

Spiritus quid.

Spiritus ſunt menſtrua è re ſimp
ci, ſed acri producta, ignei halitus na
r

m habentia. Menstrua dicuntur, quia rumq; horum loco usurpentur: halitus ei; ipsorum enim pars potissima est litus igneus, mixtus parte vaporosâ, c ergò consistentiam habent aqueam.

SPIRITVS VINI.

Digere vinum generosum *a* fimo, vel eius vicario, in vasis culatoriis *β* *justæ* amplitudi-, per octo vel decem dies: stea vase refrigerato effunde d in cucurbitas altas, *γ* quibus erpone alembicos rostratos, cturis cum vesicis porcinis bovinis benè munitis; de- a, ut artis est, per B M Pri- egredietur Spiritus, *δ* quem ara, mutato recipiente: dein- rge phlegma usq; ad mellis idi spissitudinem: feces per *Spiritus.*

retortam destilla, dando igne per gradus: & accipies oleu pingue. Ex capite mortuo elicies, phlegma superfundendo, digerendo, filtrando & coagulando. Quod si præstantiorem spiritum vini desideras: rectifica eum, ε destillationibus sœpius repetitis.

α quale est Creticum vel Hispanicum.

β Vasa circulatoria sunt cucurbitæ cum alembicis cæcis.

γ Secundùm Canonem destillationis secundæ.

δ qui sexta pars est vini generosi, vel octava vini Rhenani optimi; reliquum est phlegma inutile.

Spiritus vini rectificatio genuina.

ε Rectificatio spiritus compendiosior & melior est hæc: Injiciatur spiritus rectificandus in phiolam, ita ut pars ventris eius sit vacua, apta posteà alembicum rostratum juncturis benè munitis

vesicis porcinis vel bovinis, rostro
applica receptaculum capacissimum,
tamen in latere colli sit fistulatum;
us fistulæ interioris orificium perfe-
nterius tangat, ipsum rostrum alem-
in vas recipiens immissum.) Huic
fistulæ applica cucurbitam aliam, ac
biq; juncturas benè claude ac muni,
to paulatim effervescente, videbis
tum defæcatissimum ascendere per
m phiolæ, eiusq; vaporem, per ro-
n alembici transire in receptaculum
tualiter; Quod verò cum quâdam
sitate simul elevatur, quod tamen
odùm paucum est, illud ex alembici
o in fistulam lateralem recipientis
, & ab exciupulo eo loci applica-
excipitur. Perge ita donec nihil
ius prodierit, semper leniter ebul-
e balneo, & relinquetur in ven-
hiolæ substantia aquea planè sine
us, aut si non potest recipiens ma-
taliter fistulatum haberi, inter
um alembici & collum recipientis
inter-

interferitur tale vas tricollatum, quor-
uni inferitur rostrum alembici, reli-
duo inferuntur, inferius quidem ex-
pulo minori, posterius collo recipien-
majoris; vas tale est.

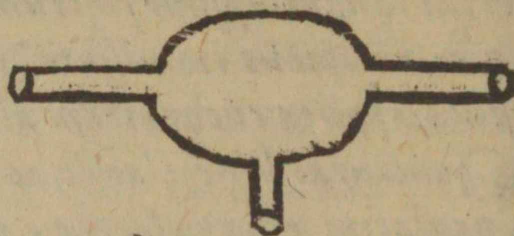

Spiritum vini conficiendi modus elegans.

Compendium autem generosissi-
spiritus vini elicendi sic se habet: Re-
pe spiritum vini, vel alcohol eiusdem r-
ctificatissimum, quod est sine phlegma-
libras ij, vel etiam si vis, plures: mi-
cum vini generosi anteà digesti & circ-
lati lib. VI. vel 4. Deinde destilla & p-
alembicum non plus minusvè lento ba-
nei calore evoca, quàm quantum fuit a-
coholis vini anteà affusum. Idem hâc v-
ce prolectum secundò cum recenti vi-
generoso, priori mensura, misce, ac d-
nuò eandem quantitatem simili destilla-
tione evoca, atq; ita perge ad 9. vel 1-
conjunctionem novam recens destilla-
spiritus cum generoso vino, cavend-
sem-

ter ne unquam plus minusvè inde lleris, quàm junctum fuerit. Habebis nodo spiritum generosißimum, & m alcohol, sine omni aquositate, te-admodum & fugax (cuius guttula rem effusa terram non attingit, sed escit) aërem & ignem tanquam alia principia referens vini, ideoq; ficiendum validißimum.

IRITVS TARTARI. †

Recipe Tartari albi puri α is quinq; pone in retortam eam eiq; in ignem cinerumβ ocatæ recipientem satis ca-em adapta. γ Dato igne per lus, primò δ spiritus egredie-postea oleum, ε quæ rectifi-? debent, addito sale tartari, òst ab invicem separari.

Est egregium aperiens, η un-menstruis retentis θ in para-

lysi,

lysi, ι ictero κ & similibus affe-
bus mira præstat. Vtuntur et
in hydrope, λ cum aquis aliis
dragogis: in leprâ, μ morbo
dico: ν pleuritide: ξ anginâ
exhibent à scrupulo uno ad
os, in aquis convenientibus.

† Paracelso astrum vini dictu-

*α vel cremoris Tartari, quem-
cet autor infrà cap. 17. Tartarus a-
Austriacus huic operi non inservit,
pleraq; vina Austriaca nascuntur in
cis petrosis, unde eorum tartarus mu-
fæculentiæ secum trahit.*

β potius arenæ.

γ & luta.

δ cum fumis albis.

ε fœtidum.

*ζ rectificationem quære ex Cr-
pag. 159. ubi tamen notandum, quod
lius sit, simul cum eodem spiritu sal sp-
tuale reddere, quàm saltem ab eo
rectificare.*

*η præsertim is qui cum victriol
præparatus.*

ϑ in aqua artemisiæ, vel infuso flor. g. & bugloß. cum violis; aut cum sabinato.

ι Si ter quotidiè exhibeatur in aq. potiùs arcano melissæ, multùm facit; m enim corpus penetrat, nervos à pi- t, & viscidâ putrilagine liberat, & rat, quæ in hoc morbo maximè re- untur.

κ in decocto fragariæ.

λ cum aq. soldanellæ & ebuli; præ- autem in hoc casu reliquis spiritus tari cum victriolo confectus.

μ Initia duntaxat lepræ profligat ino sumptus.

ν Si turbith minerale aliquoties edat; posteà verò spiritus Tartari in el arcano hydropiperis, extremo se- bri, vel Octobri collecti, exhibeatur.

ξ pleuritidi, ut & anginæ prodest card. mar. & rhoeadis.

NOTA.

Paracelsus in consil. Medic. quæ ex- V. Tom. edit germanicæ in quarto i- pag. 128. facit mentionem alicuius diapho-

Paracelsi diaphoreticum imperactum.

*diaphoretici in peracutis: cuius ru-
menta etiam in lib. de peste ad Sterz-
genses 3 tom. pag. 116. & 117. eiusd.
editionis. Quod sanè est magnarum v-
tutum, proptereaq; non negligend-
Nonnulli hodierni practici vocant m-
turam simplicem; est enim medicam-
tum compositum per se ex Tartaro: -
ritu vini; theriacâ; myrrhâ & spir-
victrioli; Sed quod posteà ad alias m-
turas varias quorumlibet aliorum mi-
bilium, aliis morbis utilium, tanqu-
basis usurpari & misceri poßit, eius -
spectu vocatur simplex.*

SPIRITVS TERE-BINTHINÆ. †

Recipe Terebinthinæ cl-
ræ q. p. Inde in vesicam ænea-
cum refrigeratorio aquâ prop-
modum repletam. Sic eliciet-
spiritus, qui aquæ innatabit, & p-
B. M. rectificari α poterit. β

Lo

† Lorchet Paracelso dictus.

α aut si placet cum aqua communi junctam terebinthinam ex B. M. per bicum destilla, & non opus erit re- icatione.

β dosis est gutt. VI. ad 20.

Vsus eius in medicina mul- ex est. Tussim, α phthisin β at: venenis pestilentialibus stit: γ ventriculum ab illuvie didâ & viscidâ mundat; uri- n δ provocat odoram, instar larum: ε calculum & arenas it: ζ stranguriam & ulcera ve- sanat: η nervosas partes a- it & confortat: vasa θ sperma- calefacit, & libidini stimulos it, sanguinem ι coagulatum lvit: κ uterum purificat, ac terea suffocationi matricis è utilis est. Extrinsecùs in λ

contusionibus maximus eius sus & utilitas.

α cum aq. plantaq. vel equiseti.
β cum lacte sulphuris.
γ cum aq. menthæ.
δ cum vino.
ε cum aqua alkekeng.
ζ cum lacte chalybeato.
η in aq. Chamædryos.
θ in vino malvatico.
ι in aqua cherefol.
κ in aq. artemisiæ.
λ illinitione cum unguento pop leonis.

Ex spiritu terebinthinæ balsami tempore collectæ, & floribus sulphuri conficitur balsamus pretiosus, ad exulce rationes pectoris & pulmonum mirifi faciens, qui sit commendatissimus: & e talis: Colligatur terebinthina in diebu Veneris, quando Luna est in Cancro (qu singulis annis ferè ter, aut quater con tingit) eaq; statim recondatur, ne nemp aëri multùm subjiciatur, posteà ex ea d stilletu

Balsamus pectoralis preciosus.

lletur spiritus lentißimo B. tenuis & ...cerus, prius tamen affuso, in aequali ...antitate, rore majali destillato. Dein... recipe flores sulphuris, ceu docebit au... infrà cap. 18. eosq́ praepara cum aloë, ...rrhâ & thure ad mentem Crollii pag. ...2. horum unciae duae misce cum unciis ...idem spiritus terebinthinae balsamicae ... cucurbita parva, ac vase probè muni... in igne arenae fac ut leviter ebulliant ...vicem; fit extractio florum instar ru...ni. Huius extracti guttae 15. ad 20. ma... & vesperi in decoctis pectoralibus, ...emißis tamen universalibus, praeser...m vomitoriis, aliquandiu, donec sana... fuerit absoluta, exhibitae mirificè & ...utariter, quoslibet affectus pulmonum ...lunt. Cavendum tamen est ne prohi...t huius usum febris quaedam maligna.

...PIRITVS SVLPHVRIS.

Ponatur sub campana vitrea, ...terreum cum sulphure, quod ...endatur. Ita verò vas subje-

ctum ad campanam adaptet
ne fumi egredientes flamma
suffocent, sed liberè in illam s
vecti in liquorem densentur,
in scutellam appositam β des
let. Ex libra una elici potest
cia una, γ tantæ efficaciæ, ut L
onhardus Fioravant, eius intr
corpus assumti vires non s
admirari possit. Dari verò p
test cum aquis appropriatis,
syrupis, ad guttas quatuor, qu
que, sex: & commisceri c
electuariis & pilulis, tàm in m
bis calidis, quàm frigidis. E
terius etiam prodest ad denti
dealbationem; ulcera luis V
nereæ, gingivarum: verruc
ani & cœterorum membror
fistulas. ζ Appellatur etiam o
um: sed καταχρηστικῶς.

α vel retorta subtus foraminata.

β Si retorta supra fuerit; partim ...âdem retorta, partim in vas adje... è rostro retorta.

γ non est κατὰ παντὸς, interdum ... drachmæ duæ, interdum etiam plus ...iâu nâ prodire visum est.

δ huius spiritus sulphuris usus intrà ...us non est usque quaque tutus.

ε destillata sunt hermophroditicæ ...uræ, & Chymici potissimùm non re...unt ad qualitates primas.

ζ Quibus affectibus conducit Spi...us Victrioli, iisdem etiam Spiritus ...phuris.

Spiritus seu oleum sulphuris per ...panam, nihil est aliud, quàm spiri... Victrioli acidus, qui solâ alteratione ...llo differt; victriolum enim crudum ... assumtum à sulphure communi in eo... digestum magis est, nec aliunde pro...it hac aciditas, quàm à victriolo sul...ris; dum enim ardet sulphur, fumus ... in locum frigidum ad condensatio... aptum, sublatus, ilicò hoc victrio- Oleum sulphuris per campanam quidnam.

 lum

lum tollit. Id igitur ibidem in campa- condensatur, ac in aciditatem abit; quia hoc victriolum est pars aliquota sulphuris, tantum id, quod ipsius est, in aciditatem hanc spiritualem abire pote- non verò totum sulphur.

SPIRITVS VICTRIOLI.

Natura Victrioli.

Tres sunt victrioli specie- viridis, alba, cœrulea: *a* partic- pantes de naturâ salium, alum- num, sulphurum, secundum m- gis & minùs: prima quidem m- gis de sale, altera de alumin- tertia de sulphure: Constant ex parte aquea, terrea & inte- media, quæ, teste Riplæo in pu- pilla Alchymiæ, separari non p- test à suis extremitatibus aque- & terrea; nisi mediante mercu- rio, qui adstipulante Gebero quod naturæ suæ est, retinet, ali-

nu-

m respuens & igni exponens.
ec substantia intermedia dia-
ina per sublimationem exal-
ur in candorem niveum oc-
tè in se semen sulphureum
ntinentem instar vermiculi ru-
undissimum; Vnde in Turba
itur: Mirati sunt Philosophi,
edinem in tanta albedine exi-
re. De hoc sulphure, ita lo-
itur Geber. 28. cap summæ:
r Deum altissimum idipsum il-
ninat β & rectificat omne cor-
s: γ quoniam est alumen &
ctura. Hæc est illa aqua vitæ,
ua sicca, quæ manus non ma-
facit, aqua cõgelata, sal anima-
n, de quo Raimundus Lullius
st Alphidium: Sal non est nisi
nis, nec ignis nisi sulphur, nec
phur nisi argentum vivum, re-

ductum in illam pretiosam su-
stantiam, cœlestem, incorrup-
bilem, quam nos vocamus La-
dem nostrum. Vnde etiam q-
dam, ad literas VITRIOLV-
ita allusit: Visitando Interio-
Terræ Rectificando Inven-
Occultum Lapidem Veram M-
dicinam.

*α reperitur & lucidum, præser-
Goslariæ.*

β splendore Solis & Lunæ.

γ metallicum.

Quod Vi-
ctriolum
optimum.

Porrò valdè inter artist-
controvertitur: utrùm inter tā
varia victrioli genera, prim-
obtineat. Has alii α Cyprio d-
ferunt: alii Romano; β alii Hu-
garico. Cyprium & Rom-
num meritò suspecta esse debē-
quod sint fere adulterata, s-

phist

ſticata, varia, diverſorum ſci-
t colorum, formarum, virtu-
n Quod ad Hungaricum
ò attinet Galli & Germani
rcatores, qui nobis victrio-
ı quoddam cœruleum, dia-
inum, aliquando ſubviride,
genuino & ex ipsâ Panno-
allato vendunt, impudenter
ntiuntur. γ Cum n. ante octo
nſes eò locorum me contu-
em: ut auri argentiq; fodinas,
æ Schemnitii viſuntur, intra-
n, & mineraliũ, metallorumq;
titiam perfectiorem ex αὐτοψία
npararem; Illuſtris ac gene-
us Dominus de Bloenſtain,
ıeralis minerarum regni Hun-
ici Præfectus pro humanita-
ſuâ eximiâ, mihi certò con-
navit: quod etſi duo victrioli
 gene-

genera, album unum valdè alu-
minoſum, ex quo aquas chryſu-
cas ♂ conficiunt; alterum cœru-
leum longè præſtantius, rep-
riantur: huius tamen minera
quamvis fertiſſima; planè nc
colatur: eò quod nunquam ſi
mercatores, qui tale victriolu
coëmtum in alienas terras aſpo
tare dignentur. Idem & de Ant
monio profitebatur, quod in A
ri fodinis reperitur copioſiſſ
mum. Illud autem jure mer
toq; cenſeri debet præſtantiſſ
mum, quod è Venere elicitur,
quæ beneficio, ut poſteaª dicetu
Huic bonitate ſuccedit illud
quod cœruleum eſt: plus Sol
in ſe continet: plus Martis
Venerem tranſmutat: & diutiu
ignis examina ſuſtinet, antequa

Antimonium Vngaricum rarò in alias regiones adfertur genuinum.

ultimo

mos reddat ſpiritus, unde-
que id afferatur.

α ut Quercetanus in Tetrade pag:

β Romanum nullum ortum eſt.
æ enim nullum foditur, ſed καθ' ἐξο-
ſic dicitur, quia Roma mundi caput
ta eſt.

γ autor falſi inſimulat mercato-

δ hoc eſt, fortes regias.
ε cap. 17. ſcilicet.

Huius ergò Victrioli recipe
as duodecim: calcina in va-
erreo, igne moderato: do-
omnis humiditas abſcedat.
e refrigerato, maſſam quæ
ſeptem circiter librarum, re-
in pulverem ſubtilem, α cum
a una circiter particularum
dē teſtæ: & impone retortæ

firmæ

firmæ lutatæ: ita tamen ut ter
ad minimùm pars ſit vacua. Ea
in fornacem colloca reverber
adhibito receptaculo amplo
colliq; brevis deſuper lutato;
commiſſuris retortæ cum rec
piente, luto ſalſo diligenter m
nitis. Dein paropſidem terr
am latam, pedem unum altam
& in fundo quadrangulariter pe
foratam, retortæ, ut æqualiter
fornacis claudat, ſuperſtrue: a
que ad extremitates fornacis
cuiuscunque illa ſit formæ, qu
dratæ rotundævè, lateres altitu
dine paropſidem adæquant
adapta: ſpatiumq; inter later
& paropſidem, quod intercedi
cineribus uſq; ad ſummum ob
rue. Tunc fac caminum ex qua
tuor laterum particulis, ſuper to
ſta

foramen quadrangulare, ut
nma, mediante tali vehiculo,
riùs, cum tempus fuerit queat
lare. Orificium camini, sic-
& cineritii ostiolum ita clau-
tur, primis quatuor horis, ut
bones furno impositi saltem
eant, & non extinguantur:
ò paulatim & successivè retor-
alefiat. Exinde sequentibus
tuor horis, calor augeatur:
amina iis singulis, suprà & in-
paulatim aperiendo: donec
nma per superiora incipiat e-
npere, & retorta undiq; can-
t. Quod cum fit: cineritio &
nino omninò apertis: per o-
decim vel viginti horas ignis
ndi debet, donec omnes spi-
s egressi fuerint. Pòst bidu-
, lutum salsum & valdè indu-
ratum,

ratum, quod retortæ colli cum recipiente tenet colligatum, linteo madido, per horam donec recipiens, absq; vitri fractione, abstrahi possit, humecta: & postmodum phlegma à spiritu, destillatione per Balneum, aut blanda cinerum, separa. Sunt qui pòst phlegmatis separationem, spiritus super corallos præparatos ex arena rectificant.

virtutes Spiritus hic in febribus ardentibus, cum aquis appropriatis mistus & haustus refrigerat: sitim extinguit: humorum putredini resistit: per urinas, & poros cutaneos operatur: Phlegma consumit; crassos & viscosos humores incidit: languentem appetitum excitat: & succos rosarum, violarum, aliorumq; florum pulcherrimè tingit.

a In calcinatione Vitrioli ut plu-
m exhalat pars dimidia. Sic libras
nti vidimus redactas ad libras de-
cum dimidiâ.
ita paratus est sine omni corrosione.
y renes à mucilaginibus feliciter
lit.
non ipse tingit, sed tincturam sal-
vocat.
Hisce apponere lubet spiritum Vi- Spiritus Vitrioli præparatio juxta Crollium.
li Crollii pag: 186. sed correctum, qui
admodum probus est & genuinus.
præparatio est talis: Recipe Vitrio-
Hungaricum, solve in aqua destilla-
el rore Majali, & solutū cola, posteà
etur in digestionem cinerum seu a-
vel fimi, in alembico negligēter sal-
bturato, quia nil evaporat: stet per
m, tunc ad superficiem ejicit feces
ndas: Iterum ponatur in digestio-
m diu, donec nullas feces ampliùs
t; posteà coletur, & quod clarum
lento igne Balnei vel arenæ de-
r usq; ad cuticulam in frigido, de-
crescunt lapilli, toties colligendi,
id fieri potest. Huius li. V. vel VII.

ex cucurbitâ probè loricatâ igne ape- per alembicum destillentur, spatio a- quot horarum duarum, vel trium ph- gma egreditur, quod auferendum postea sequuntur spiritus (ubi hi incip- ascendere, quod gustando poteris dep- hendere; senties enim aciditatem, & debis, ut in destillatione aquæ vitæ f- solet, striarum instar, ut signum spiri- volatilis, in alembicum ascendere) mutato vase recipiente seorsim collig- di sunt. Hic spiritus Victrioli ad odo- suavitatem, & dulcis aciditatis grati- reductus, in quo nec sensibilis corrosi- lingua apparet, nec tarda austeritas, spiritualis aciditas, utile est medicam- tum & curationibus necessarium. Ei-

Spiritus Victrioli Philosophicus.

dem imò penè melioris usus est spiri- Victrioli noster Philosophicus, cuius scriptio genuina non nisi paucis conce- mirabilia enim præstat in Medicinâ, quia corrosivus non est, solâ austerit- gratus eius virtutes evidentiores c- sentur. In superiori autem processu volet ulterius persequi destillationem

Oleu vitrioli

auctio

iore igne oleum profluens, ad suos seorsim colliget, & huius rectifica-lei partem unam cum quatuor vel partibus spiritus vini alcoholizati, t, sine omni phlegmate, in Balneo ido, per aliquot menses digeret, & à destillabit, habebit oleum victrio-pernatans aquæ suavissimi odoris & adi saporis, separetur per tritorium, quam acidæ guttæ prodierint, alio-hoc cum illis remiscetur.

PIRITVS NITRI.

Nitrum, sive sal petræ mi-tur cum tribus partibus boli mmunis: α & destilletur per rtam, β spatio decem vel decim horarum. Ex libra salis petræ, accipies libram n spiritus: si benè opera-ueris.

Spiritus hic est verus i gnis

naturæ balsamicus: & prode[...] colica, δ pleuresi, anginâ. ε

α vel terra figulina.

β igne reverberii.

γ sic vocat eum Quercetanus, [...] mortificat omnes spiritus corrosivos.

δ miscetur cum ana spiritus [...] ac dantur de illâ mistura scr. ij. vel [...] spiritus verò non debet esse purus, sed [...] huc cum suo phlegmate: prius tam[...] solvenda est alvus. Nam si vini & [...] spiritus puri confunderentur, facilè [...] ret inflammatio. Aliàs optimè valet [...] colicâ scil. flatulentâ.

ε Datur & in febribus cum aq[...] endiviæ, portulac. Cichor. ad extingue[...] dum calorem à guttis 6. ad 16. Estq[...] spiritus in febribus præstantior lap[...] prunellæ.

Crollius in præparatione huius [...] ritus pag. 153. prius globulos oblong[...] efformat, dein ad opus eos adhibet; [...] melius procedit operatio sine globoru[...] efformatione, si nempè saltem terra be[...] admisceatur pulveri salis nitri, ac ta[...] dem ipsa destillatio instituatur.

SPIRITVS ARDENS.
E SATURNO.

Calx Saturni ſive minium, ceto deſtillato, vel eius ſaltem legmate perfunditur: α poſteà r diem naturalem ſœpius agi- ndo, ne in fundo vaſis concre- at β digeritur: menſtruũ detra- ur γ: aliudq́; donec omnis ſal- lo δ abſtrahatur, ſubſtituitur. pletiones filtrantur, & ex dua- s circiter partibus evaporãtur: ſtalli loco frigido expectãtur, arantur: in novo aceto ε diſſol- ntur: filtrantur: & toties ut ſu- , coagulãtur: donec ſufficien- ſale aceti Armoniaco, tanquã prio fermento imprægnẽtur. i calore balnei, per mẽſem di- ntur: ut pepetuò inſtar olei quorem reſolvantur. Deſtil-

lentur posteà per retortam, in
renâ: servatis ignis gradibu
adhibitoq; recipienti amplo, u
nisi diligentissimè cum reto
lutetur; tanta fragrantia, totu
laboratorium replens, deperit
non dubitem: quin ea omniu
vegetabilium odoratorum sim
congestorum & mistorum od
res longè superet. Pòst destil
tionem, omnibus frigefactis: c
put mortuum reperies niger
mum nullius momenti. E liqu
re egresso, separabis oleum f
vum supernatás, & oleum sang
nis instar rubicundum, fundu
petens. Phlegmate per reiter
tas destillationes, ab aqua a
dente separato: servabis spi
tum Saturni odoratissimum, ta
quam balsamum præciosissimu

varios morbos, tàm intra λ
àm extra corpus utiliter ad-
pendum.

Cæterùm non è Saturno tan-
n arte Chymica, ſpiritus eius-
odi fragrans elici poteſt: ve-
m etiam ex omnibus aliis me-
lis, mediante aquâ illâ viſcosâ
nerali, quæ ſolius Vulcani be-
ficio, abſq; ullius rei externæ
ditione, breviſſimo tempo-
ſpatio, educitur, & de qua
hodianus in tractatu trium
rborum: Mutatur iſte ſpiritus
noſus, aquoſus & aduſtivus in
biliſſimum corpus, & non fu-
amplius ab igne; ſed currit,
oleum, &c: Recipit enim o-
nes qualitates metalli, cui in-
ſtria ſagacis artificis immiſce-
, odorem, colorem, ſaporem,

cum conſervatione facultatis ve-
getantis : Et ſicut Rhaſes dicit
prout mutatur, mutat. Vnde
conſtat : quàm turpiter rerum
phyſicarum ignari ſint vulgares
Miſochymici, qui odores, ſapo-
res, & virtutes reliquas Medicas
ſolis vegetabilibus vendicant, an
metallica tanquam humano cor-
pori infructuoſa, cane pejus &
angue fugienda exiſtimant.

*α ad eminentiam trium digi-
rum, ſeu ad libras iij. minii, accipe libr
quatuor aceti deſtillati.*

β lento calore.

γ depletur.

δ dulcis.

ε deſtillato.

*ζ excipiatur primò phlegma inſi-
dum, quod ſi pòſt hoc ſpiritus albicant
prodire videris, &c.*

η excipiantur illi.

θ Qu

θ Quod simul atq; aëri exponitur
mam concipit.

ι magis ad sensum & experientiam
scribendum: separabis oleum sangui-
nstar, &c. demtis supervacaneis.

κ in phiolis.

λ Spiritus ardens Saturni non us- *Spiritus ardens Saturni non adeò tutò intra corpus sumitur.*
uaq; tutò intra corpus sumitur; vi-
atem enim destruit & emasculat; in
ibus tamen ardentibus & malignis,
ereaq; in peste eius usus sæpissimè
uit, nec à scopo aberrant, qui Bezo-
ti loco, in tali casu propinant, guttu-
idelicet duabus, aut ad summum tri-
in aquis cordialibus.

Inter destillandum huius Spiritus *Oleum Saturni.*
l prodit oleum rubrum in guttis ru-
, exindeq; quod prolectum est rube-
videtur. Quod si ergò rectificatur,
bis quatuor diversa menstrua spiri-
nimirùm ardentem, qui primò pro-
deinde oleum flavum, quod secundò
it: tertium est phlegma; quartum
est oleum quod in rectificatione in
manet.

CAPUT V.

De Aceto.

ACETUM DESTILLATUM.

ACetum sine digestione, e-
dem modo destillatur, ut
& vinum: nisi quod phlegm
in omnibus acetosis aliis pri
egrediatur; Spiritus autem u
mò. Oleum α & sal pari ratio
uti de vino dictum, eliciuntu
α *fœtens.*

ACETUM† ALKALISATUM.

Aceto ad mellis liquidi c
sistentiam α destillato, supert
ditur aqua communis, ut ad
mæ altitudinem emineat: dig
tur in balneo per biduum: β
nitur in loco frigido, ut cri
los producat: aqua per incl
tion

nem effunditur, aliaq; γ donec
nnis oleaginositas abscesserit,
erfunditur. δ Tum cristalli
pius solvuntur in aqua bullien-
& coagulantur in frigido, ut
nninò reddantur diaphani: a-
umq; quartò destillatum, &
omni phlegmate depuratum, ε
superfunditur: ita ut ad unam
ram cristallorum, addantur
atuor aceti: & per arenam, in
orta, dando sub finem ignem
is fortem, destillantur. Quo
to: ζ feces η calcinantur: fi-
m sal θ elicitur, acetumq; sale ι
entiali animatum rectificatur;
dein à sale fixo, igne satis vio-
to destillatur, reaffundendo
ies super id, quod in fundo re-
net: donec totum sal per a-
bicum ascenderit. Tandem

acetum hoc ſale proprio impr-
gnatum, per balneum bullie
bis κ deſtillatur: accipiturq; ac
tum, ad duriſſima lapidum c
ſtallorumq; corpora calcinanc
validiſſimum.

† *Id eſt cum proprio ſuo ſale co junctum, vocatur aliàs acetum radica.*

α quæ eſt fæcum à deſtillationi multis aceti in reſiduo manentium, con nens in ſe & oleum & ſal.

β filtratur, & ad tertiam parte evaporando deſtillatur.

γ ſuper feces reliquas.

δ digeritur, filtratur, evaporat & colliguntur cryſtalli.

Crebriores aceti deſtillationes vim eius retundunt.

ε quod acerrimum. Nam crebri res deſtillationes aceti vim potius retu dunt, quam augent: itaq; ſatis eſt hab re acetum fortiſsimum, quod omnibus a latis aquoſitatibus, primò egredientibu ultimò deſtillatur; oportet igitur in ace ti deſtillatione primas deſtillationes a modum eſſe lentas in Balneo, ne ſi fort

rgeatur cum phlegmate, etiã spiritus
simul transeat, quod benè notandũ.
ex fecibus residuis. (nantur.
deleantur illa verba, feces calci-
cum phlegmate aceti, vel aquâ
nuni.
quod primâ hac destillatione si-
cum aceto transiit.
sufficit semel.
l aceti, ut & vini, duplex est, vo- Sal aceti duplex.
unum, quod & armoniacum vocãt,
cum; volatile semper transit cum
super salem proprium destillato, fi-
verò manet; quod ut similiter cum
conjungatur, utere compendio illo,
ad spiritum tartari suprà est osten-
Sic igitur procede: sume illum sa-
ixum, solve in aceto, prius cum sale
olatili animato, quantùm potest, di-
aliquãdiu, posteà cum terra figulina,
olo, impasta, ut globoli fiant, qui per
tam in vas recipiens magnum ignẽ
per gradus destillati, omnẽ salẽ de se
ualiter emittunt, eundemq; in acetũ
ferũt; hâc igitur solâ destillatiõe effi
ties

cies id, quod vel multis cohobiis præst[...]
nequeat. Huc pertinet etiam acetum [...]
Acetum Terebinthinatum pag. 167. dicatum, Husero quondam terebint[...]
natum dictum; à Crollio verò in B[...]
sil. Chymic. descriptum, cuius apparatu[...]
castigatum tamen, hic annectere lib[...]
qui talis: Recipe, exempli gratiâ, lib[...]
vel tres vel 4. Terebinthinæ, affunde [...]
timæ medietatis aceti destillati, id e[...]
spiritus aceti, libras duas, & destilla [...]
cundum artem in arena primò lento [...]
gne, donec acetum cum spiritu Terebi[...]
thinæ egressum sit, posteà auge ignem, [...]
exibit oleum flavum, & aqua rubicun[...]
acerrima, quando oleum rubrũ vult st[...]
lare, cessandum est à labore. Separa post[...]
spiritum Terebinthinæ, & oleum ab a[...]
to per tritorium, & solum acetum per [...]
rectifica bis vel ter, donec nullas fe[...]
pòst destillationem relinquat; sed omn[...]
nò purissimum evadat. Rectificatio a[...]
tem debet fieri per se, ut diximus, [...]
suprà zinziber, eâ ratione, quia zinz[...]
ber suam aciditatem non deponit in a[...]
tum, ut apparet zinziber in cibis: qu[...]

aciditas est à sale volatili, atq; ita ibilis minimè redditur. Potest etiam gma ipsius terebinthinæ per se in spi- um destillatæ, asservari, aliquoties re- cari, & tandem cum aceto forti de- ato conjungi, ad similes operationes tionum perficiendas; sed prior mo- potior est & melior.

CAPUT VI.

De Oleis.

OLeum propriissimè dicitur de oleo ex olivis expresso, nnis excedentis qualitatis ex- rte: de reliquis verò, non nisi r similitudinem. Omnia au- m olea inter aëris & ignis na- ram ambigunt: & quò acriora nt; eò magis ignea: quò mi- s acria, eò magis æetherea & rea censentur.

a sci-

a ſcilicet ob viſcoſitatem.

Quæſtio eſt nobiliſſima, num in ſua natura ſeu eſſentia puriſſima, combuſtilia? id quod negamus, ex damento Anatomiæ vitalis, in qua tur eſſentia ita ſpirituoſa, omniq; ſua terogeneitate liberata, ut nullam im mat inflammationem, quin potius dem ſuâ facultate tincturali exting hoc apparet abundè in affectibus infla matis, ubi maximâ cum utilitate ol eiuſmodi ſpirituoſa adhibentur. Sic o ginoſa perlarum ſubſtantia, eſt conf tativum, in cordis & reliquarum pa um affectibus, præſtantiſſimum. Q propter concludendum, ſerioq; ſtatu dum, cum inflammationem Anaton eſſata ignoret, eam craſſo cuidam, a narcotico fœtidoq; ſulphuri adſcribe dum. Sic empyreumata oleis imprimu tur, non ſpirituoſis & puris, ſed craſ fæculentis, atq; multùm virtutis narc ticæ poſſidentibus, quibus ſi exuta ſun nullum ſanè empyreuma recipiunt. S mile exemplum eſt in Anatomia ſalis

Olea in ſua eſſentia puriſſima conſiderata minimè ſunt combuſtilia

qu

æ nullam proprietatem sitim indu-di agnoscit, sic & in aliis quàmplu-ius.

OLEVM EX VITEL-LIS OVORUM.

Vitellos a comminutos in tagine frige, igne temperato, nec rubescant & oleum remit-t, continuò spatulâ lignea vel rea movendo, ne adurantur. eum posteà calidè exprime; cum magna aquæ β stillatitiæ ıntitate, per mensem in B.M. ere. Aliqui frixos sic vitellos, linteo, oleo amygdalarum ci madefacto includunt, & sub elo γ exprimunt.

Matthiolus in Dioscoridem bẽs, hoc oleum cõmendat ad

aspe-

aſperitatem cutis, impetigin
fiſſuras labiorum, manuum,
dum, dolores ulcerum, a
culorum δ & omnium locor
nervoſorum. Præterea utile
locis igne ambuſtis, & in me
branis cerebri. Vlcera mali
cicatriſat ε & pilos generat. ζ

α coctos.

β roſarum, aut alterius, add autem, ut oleum corrigatur, nec f rancidum fiat.

oleū è vitelli ouorū ana-
rum.

γ Hoc modo oleum ex ovis ana expreſſum, & poſteà illitum; & cum ticulis laterum per retortam ex ar actum ad herniam inteſtinalem pen ſanandam mirè commendatur. Sic ol vitellorum anſeris ad dolores luis Ve reæ inveteratos in articulis valdè ficuum cenſetur.

Anseris

Olei lumbricorum præparatio.

δ Valet etiam egregiè ad art dolores oleum lumbricorum in hunc ratum modum. Recipe butyri & lu b

i ana. lib. j. Commisceto, & ponito in vitreatâ, cuius fundus aliquot foraibus pateat, imposito operculo, & posita alia ollâ collocato in furno pio cum pane: destillabit oleum in ol infertorem, id eximito, & in eo deuito, flor: verbasc. Chamæmel. Cheyri, erici, herb. meliß. perfoliatæ, betoni- baccar. & fol. paridis ana M. j. unâ lterâ ebullitione factâ modicè exprimur oleum & reservatur. Aqua verò rum sic fit: Recipe album: ovorum lorum q. v. adde pulverem putamino- ovorum, & destilla ex alembico per rtam, igne ad extremum vehemene, prodit cum oleo fœtido, etiam a-, quam separatam aliquoties nimi- sexies vel septies destilla per se, doclara & à sensibili fœtore libera fu- sit. Aquæ ovorum destillatio.

e cum pauxillo salis Saturni.

si cum muscis junctum fuerit.

OLEVM SALVIAE.

Recipe magnam Salviæ a

quantitatem, eamq; per duas a
tres septimanas in umbram p
ne β: posteà per refrigerium
stilla: & accipies aquam, quæ
ctificari poterit: & oleũ flavur
Prodest δ in omnibus n
vorum morbis; paralysi, apop
xia, convulsionibus & similib

α efflorescentis.

β cum aqua communi, quantum
tis macera, & &c.

γ Hic communis est modus om
um vegetabilium olea eliciendi.

δ Olea herbarum adeò prosunt,
ipsæ plantæ.

OLEVM CERAE.

Liquefac ceram, igne m
derato: tamdiu stet in fusion
donec bullas ulteriùs non prod
cat. Tùm amotæ ab igne comm
sce duplum sui ponderis salis d
crepitati, & destilla per retortã
ign

ne moderato. Ex libra ceræ,
trahes uncias duodec: olei β
γ Resolvit: attenuat penetrat,
nollit, discutit: ac propterea u-
e est apostematibus duris & tu-
oribus frigidis. Sanat fissuras
pillarum in mãmis mulierum,
dolores earũ mitigat. Vulnera
am recentia cõsolidat: si ea bis
die inungas. Cõfert & in ambu
, cõmistum cum oleo ovorũ.

α rectificetur bis vel ter, si præsertim,
d plerumq; fit, crassiusculè transierit.
β circiter duodecim olei.
γ Intus sumptum à tribus guttis ad
in aq. petrosel. aut vino malvatico.
erius præterea ubi dolores, vehemen-
urge, & loco dolorifico, cum oleo scor-
um & de lateribus ana mistum, &
ctum, calculum & urinam feliciter
et suppressam. De usu & efficacia hu-
lei plura qui desiderat consulat tra-
7. med. destill. part. 1. Conradi Khün-
f.

Aliud modus elegantior. *Elegantior modus olei ceræ co-ciendi est hic: Recipe ceræ eleganti bram j. oßium calcinatorum quoru libras duas, misce & destilla per re tam, vel cucurbitam non nimis alt prodit oleum & aqua, quò tardior de latio, eò melius fit oleum. Ex libra j. ciæ sex vel septem olei prodeunt, q fœtet quidem, sed ita corrigitur: Re ceræ novæ duas partes, olei ceræ jam stillati unam partem, ceram finde in p ticulas parvas, & misce cum oleo, de la per retortam igne cinerum lento, oleum provenit, colorem & odorem c repræsentans. Phlegma verò ex hoc per se nil facit, ut & in reliquis, a huic oleo acetum addatur, postea v hoc acetum terebinthinatnm egregiè corallia dissolvenda.*

OLEVM TERE-BINTHINÆ.

Recipe medullam, ex d stillatione spiritus Terebinthi

re

luam: eamq; per cineres, in
rta, per se destilla: sic ubi o-
n extractum fuerit: restabit
ndo retortæ colophonia. Si
eras posteà in balneo: ut de
o vitellorum ovorum dictum
omni empyreumate spo-
ir.

Calefacit, emollit, discutit,
rit, purgat, atq; exterius loco
i balsami α usurpari potest in
nibus vulneribus, ulceribus
oëtheis, insanabilibus, fœti-
uti fistulis, lupo & similibus
gedænicis, parotidibus, fra-
ris, contracturis, &c. β præstat
em hæc non semper per se, &
im usurpatum: sed requiritur
per ut cum aliis, affectui cu-
do idoneis, convenienter mi-
atur.

Balsamus ex ol. Terebinthinæ confectus.

α Si hoc oleum leniter in scut
aperta evaporaverit, reducitur in co
phoniam instar rubini translucentis,
pulverisata, & cum spiritu vini ext
cta, remoto posteà per destillationem s
ritu, relinquit balsamum admodùm
lem in doloribus nephriticis, regione
num tantùm cum pluma aliquoties
unctâ.

terebinthine modus exhibendi

β Terebinthina etiam alvum pe
feliciter movet, præsertim verò, ubi i
puritates renum simul sunt extermin
dæ. ~~Exhibitio eius est talis~~: Recipe Te
binthinæ Vnciam semis dissolve cum o
tartarisato, id est, cum eo spiritu, qui
tartaro calcinato, vel sale tartari ru
dinem extraxit; adde aquam commun
destillatam, & albescit instar lactis, qu
solutionem hauriendam exhibe; vel
~~cipe terebinthine~~ unciam semis, dissol

Aliter.

cum vitello ovi crudo, benè invicem co
miscendo, adde sacchari albissimi un
am.j. Hoc totum compositum dissolve
haustulo vini, & jejuno stomacho pro
na bibendum.

S

Sic D. Schröterus in Consil. VVitipilulas de Terebinthinâ format eum modum: Rec: Terebinth: Cypriæ lotæ genter in aq. hyßopi, posteà addatur ahyssopi libra una, in vase vitreo ndo ad consumptionem aquæ ebulliat, teà injiciatur in vas frigidum, & aam hyssopi frigidam Terebinthina hæc, cum incipiat frigesieri, manibus maetur, & addatur pulveris ireos drachuna. Et ita semper, subindè manus mittendo in aquam, pilulæ formentur mâ cicerum rubeorum, & exhibeanr pro dosi drachmæ duæ. In Orthopnœa ldè proficuæ, nam alvum ita non mont, ut vires prosternant, dilatant pes & abstergunt, & per urinam (quod aximè in hoc casu competit) promovet. ctenus D. Schröterus dicto loco. Apratus autem varios huius olei, quod racelsus Germaniæ balsamum appella non dubitavit, ut & eiusdem vires æstãtißimas, vide apud Conrad. Khünidt in Medull. 5. Destillat. Tom. 1. tract: 2. pag. 583. & seq. aliis multis.

Pilulæ de Terebinthinâ.

OLEVM CARYO-PHYLLORUM.

Recipe Caryophyllor grossè tusorum libras quatuc aquæ fontanæ libras quadrag ta. Macera in loco calido q adde Tartari ß uncias duas: c stilla posteà per vesicam ænea cum refrigeratorio: & habel olei uncias octo. Eodem mo destillantur macis, piper, semi anisi, coriandri, &c.

a aromata destillanda in pulv rem minimè sunt redigenda, quia oleu aromatum in formâ pulveris quasi fig tur, & in feces abit, atq; illis se insinu ß crudi.

Confert frigidis ventricu morbis, hepati, cordi, diarrhæ à causâ frigidâ: spiritus melan cholicos dissipat, & clarifica

cra

ſſos. α Extrinſecus vulnera β
entia ſanat, & vices veri bal-
ni obit.

α memoriam acuit, lypothymias
it, inprimis verò apoplexiæ mede-
Doſis à guttis duabus ad VI. in aquis
venientibus.

β præſertim capitalia.

Crollius aliter oleum elicit caryo-
llorum pag. 169. ſicut ſuum oleum ci-
nomi. Quoniam autem hoc oleum
amomi inter efficaciſsima confortan-
ſpagyrica referatur, eius deſcriptio-
n genuinam hic docebimus: Primò — Olei Cinamomi deſcriptio genuina.
namomum in fruſta confringatur, mo-
umq́; contundatur, contuſum ita craſ-
modo ſelectiſsimum cinamomum in
ortam vitream immittas, & in bal-
ſicco lento calore deſtilles, tunc exit
ua, quod ſi in fine fortiùs urſeris, oleum
tidum prodibit, quod ab empyreuma-
in modum olei Tartari à Crollio fa-
m fol. 158. liberandum. Illam aquam
centi ligno, vel cortici affunde & per-

ge in destillatione, quam si continua
aliquoties dicto modo, habebis mag
copiam aquæ & olei, fæces in fundo o
nò aridas subnigras & insipidas, sal
men inde conficiendo perquàm ut
Præstantiùs est oleum ex Cassia lig
malè à quibusdam inter canellam &
namomum relata. Habet enim in se
torem quendam & mucilaginem i
masticatione deprehensibilem, quæ in
namomo non deprehenditur; Præte
sapor eius cum acumine fortiori, &
gis oleaginoso; quamobrem oleum q
ex eadem destillatum fortius major
virtutis esse, maximè consentaneum
Hic notandus quoq; venit balsamus v
nerarius hunc in modum confectus:
cipe caryophyllorum crassiusculè tr
rum ac contusorum q.p. ex retorta pe
renam igne primò leni, posteà forti
stilla, & prodibit oleum crassum ac fæ
dum; relinque aliquandiu in aëre ape
loco frigido & humido donec evapo
empyreuma. Huius crassi balsami gu
te. immisce sacchari Saturni grana q

Cassia lignea malè à quibusdam inter canellam, vel Cinamomum relata.

Balsamus vulnerarius egregius

su

..., ac utere ad vulnera, tùm recentia, ... antiqua, mirabiliter consolidat. I... & quidem præstantiùs intra 36. ad ...mum horas præstat balsamum, ex oleo ...um, præsertim cum mumia commi-...

OLEVM SACCHARI.

Recipe sacchari albi grossè ... uncias quatuor. Aquæ vitæ ...cias octo: aquam vitæ inc-...de in scutella, argentea vel fi-...ina vitreata: in quam saccha-...m injice, continuè spatulâ agi-...lo, donec flamma cesset. Tum ...de aquæ rosaceæ uncias duas. ...isce. α

Corroborat: & à pulmo-...m perfrigeratione, tussi labo-...ntibus certo experimento o-...tulatur. β

α dosis cochleare semis.

β asthmati, raucedini & pectoris ...ectibus medetur.

OLE-

OLEVM TARTARI.

Oleum hoc, præter modu superius in ſpiritu eius, traditu fit etiam per deliquium, α pone do Tartarum ad albedinem c cinatum, β in cellâ vel alio loc humido, donec reſolvatur in leum, quod poſteà filtrandun Parari etiam poteſt: ſi Tart rum poſt calcinationem, in aq communi diſſolvatur, filtretu coaguletur: & in loco humic donec reſolvatur, collocetur.

Optimum eſt remedium omnibus ſerpiginibus, ulceribu præſertim autem venereis, tine ſcabie, verrucis. Faciem erug & cutem reddit teneram. γ

α id eſt per reſolutionem ab aë humido frigido.

β vel ſalem eius, qui docetur inf cap. 16.

γ E

℞ Est porrò huius olei tartari ele-
s usus in extractis vegetabilium pur-
tium conficiendis, eius enim guttæ 4.
cum menstruis misce, ilicò tincturas
etabilium extrahunt.

De hoc oleo Tartari per deliquium
er & incidenter docet Crollius in
Basilicâ sub Tartaro Victriolato,
116.

OLEVM SVCCINI. †

Digere libram unam succi-
triti, in vini albi ℔ libra una.
m adde manipulum salis præ-
ati; destilla per retortam: ß
vatis ignis gradibus. Rectifi-
ur, ℞ bis destillando, cum sale
tùm.

Sacrum hoc oleum olim ap-
latum fuit: ob vires eius exi-
as, quas cùm per se; tùm cum
s mixtum præstat: in epile-
psiâ,

psiâ, apoplexiâ, melancho-
spasmo, vertigine, peste, cal-
lo, frigidis capitis defluxionib-
cordis palpitationibus, animi
liquiis, ictero, difficultate re-
randi, dysuriis, partu δ diffic-
uteri strangulationibus, mensiu
retentionibus, fluore matricis
bo, vermibus, febribus. ε

† *præsertim albi.*

α *Crollius pag. 190. addit aqu-
rosarum & betonicæ.*

β *in arena vel calce mortua.
est, addantur prius fragmentis succin-
renæ albæ puræ, aut ossa combusta, vel
iam silices calcinati. Hæc enim om-
eâ potestate pollent, ut succinum ebull-
quasi supprimant, nec idem permitta-
ut per retortã in recipiens dilabatur
fluat, quæ sanè ratio est accommodati-
& ad destillãdum oleum succini securio*

γ *Antequam oleum succini recti-
cetur, benè abluatur prius in aqua com-
muni, volvendo sæpiùs, posteà rectifi-*

-lente in B. M. per aquam rosarum majoranæ.

Nonnulli tantùm per retortam de- Aliter
-unt sine ullâ additione, saltem obser-
-tes olea diversa prodeuntia, quæ sigil-
-m colligunt, primùm prodit album
-d optimum est, hinc flavum, deinde
-rum; Cæterùm inter destillandum in
retortæ & receptaculi elevatur sal Sal Succini
-tile succini album, quod colligendum
& juxta mentem Crollii pag. 191. pu-
-andnm, estq; diureticon præstans, do-
-e eodem pag. 149. Dosis à gr. iiij. ad
Quod si ex capite mortuo succini in
-erberio in cinerem reverberato per
-am communem salem elicueris, &
sali volatili miscueris, eiusq; com-
-i sc. j. cum scr. ij. visci querni pulveris
-q. pæoniæ bis vel ter in morbo ad-
-dente exhibueris, id quemlibet cadu-
morbum tollere creditur.

Si scil: olei succini gutt. VIII. vel IX
-onätur in umbilicum, & guttæ 5. vel
-m pauxillo vini bis intrà horam bi-
-ur sivè mortuum sivè vivum educet
-m.

ε *Vſus elegantes plures vide*
Crollium pag.191. & ſeqq. exinde e
autor hos deſumpſit ; ut & apud Anſ
Boët. de Boodt cap.162. Externus
uſus poteſt eſſe talis: Recipe olei ſuc
℥j, mellis ℔ ſalis communis ℥ij Miſc
tur, & emplaſtri loco ſuper ulcera
dentia ponantur, ardorem extrahit,
lorem ſedat & ſanat. Huius olei ℥j.
opodeldoch lib.j. diligenter miſta a
illud confortat, ut ulcera ab omnibus
cidentibus, præſertim verò ab ardor
& humoribus præſervet & defend
extrahit etiam ex vulneribus oſſicu
feſtucas, turundarumq́; particulas
imprudentiam Cheirurgi profundiùs
lapſas.

Externus olei ſuccini uſus.

Quod ſi album ſuccinum hab
nequit: eſt enim rariùs & pretioſiùs
vo, hoc æquè præſtat, niſi quod prius
tificio quodam ad albedinem reduc
dum ſit: id præſtabis hoc modo: Rec
ſuccini flavi e.g. lib.j. pone in cucur
tam terream validam, ſuperadde ſa
marini, vel ſi eo cares, ſalis gemmæ,

Succini albi præparatio artificialis.

ſa

communis optimi libras duas, super e aquæ fluviatilis tantùm, quantum est ad solvendum salem, quo soluto er affunde recentem aquam fluvia- ebulliant posteà posito alembico cæ- dies 14. integras continuo igne, & em succini particulam exemtam amq; examina, quod si satis alba sit endum est ab opere coctionis, sin mi- diutiùs insistendum, donec nempè al- nem sufficientem ostenderit. Inter endum providendum fuerit, ne aqua iat, itaq; identidem alia fervens a- superadjicienda.

LEVM AD HEMICRA- NIAM COMPOSITUM.

Recipe Rutæ manipulum m. Bulliat in libra una olei a- arum, in olla nova, per ho- dimidiam. Deinde funde il- in retortam, eiq; adde, Tere- hinæ ß Venetæ uncias duo- im.

Colophoniæ uncias quatu
Deſtilla in arena. Aqua cla
quæ primùm exit, & nullius m
menti eſt, ſeparetur: poſteà ig
per gradus aucto: oleum deſ
latione prolectetur, ſeorſim aſſ
vandum. Præſente paroxyſm
parum de eo ad ignem calefia
& goſſypio in eo humectat
frons & tempora, ut & ipſa pa
dolens, cum cubitum eundu
eſt: inungatur.

α recentis.

β claræ ſcil: Additur autem pr pter penetrationem.

OLEVM AD VTERVM †COMPOSITUM.

Recipe pulveris rutæ pa rum ſiccatæ libram unam: Ca ſtorei uncias duas: olibani, My rhæ ana uncias quatuor: oleum

lin

ni libram unam semis: Digeantur quatuor diebus, in ventre equino vel eius vicario: postea per retortam, in reverberio clauso destillentur. Hoc liquore umbilicus ungitur manè & vesperi.

† *Suffocantem.*

OLEVM LATERINVM †

Candefac particulas laterum, vel silicum instar fabarum, in crucibulo, quas ita ignitas projice in vetus oleum olivarum: cooperi; α & relinque per noctem: posteà lapillos cum oleo per retortam β destilla: secundò & tertiò rectifica oleum destillando cum sale præparato. γ

† *aliàs Philosophorum dictum.*
α *ne accendantur in catino.*
β *igne nudo.*

 γ *Vsus*

Vſus olei laterini eſt in exter- præcipuè in gangrænâ, lupo, phagæ- cis, &c. in internis poſſunt de eo ſ- guttæ duæ vel tres in liquoribus deſti- tis, vel decoctis convenientibus. Ole- hoc ob præſtantiam dicitur etiam ole- ſapientiæ, & benedictum & ſanctum divinum à veteribus eſt nominatu- cuius virtutes à Diodoro Euchyont. li- de polychym. cap: 9. 44. numero, & poſ- Conrado Khünrath medull. ſ. deſtil. To- 1. tractat: 11. recenſentur. Alii hoc ole- reddunt melius hoc modo: Recipe Sto- cis, Calaminthæ, partes tres, olei te- binthinæ partes duas, olei Philoſophórū partem unam digere aliquandiu, poſt deſtilla per retortam & ſerva.

Alii

OLEVM SVLPHVRIS.

Recipe ſulphuris triti libra- unam, Calcis vivæ libram ſemi- ſalis Mercurialis α uncias qua- tuor. Miſce: & per retortam

deſtilla

ſtilla. Ad vulnera β & ulcera γ
le.

α id eſt, ſalis armoniaci, qui ſubli-
tur inſtar mercurii.

β ſcilicet antiqua.

γ maligna.

NOTA.

Si per ſalem petræ vis deſtillare, ne pè admoveas igni, ſed altè in cineri- loces, donec diſcat ignem pati.

Penotus in hunc modum feliciſſimè it: Sulphur ter ſublimatum in vitro funditur ſpiritu Terebinthinæ, quan- ſatis ad ſolvendum. Stent in calore quouſq; colorentur ut ſanguis. Af- de optimum vini ſpiritum ad tres di- s. Relinque donec ſpiritus vini tin- ur. Effunde refuſo alio, & extrahe turam totam. Spiritum deſtilla in neo: quo extracto, muta receptacu- , & igni intenſiore exibit oleum ſul- ris rubicundum non fætens. Hic nec celii apparatus contemnendus, qui ſic atus: Sulphuris libra infunditur ter

Olei ſul-phuris præ-paratio ſecundum Penotum.

Alia

Fincelii apparatus.

aceto. Siccatum pulveratur. Pulvis ci-culatur cum vini ſpiritu. Deſtillat igne balnei, idq́ ter repetitur. Loco vi-ſpiritus aquam roris ſumere potes. Pu-veris tandem libræ miſce ſpiritus tere-binthinæ q.ſ. & loco macerationis, qua autor vult, coque in vaſe clauſo; ita e-nim feliciter opus procedet. Affunde po-ſteà vini ſpiritum, & extrahe tinctu-ram. Quam tandem deſtilla, & ſpiritu exibit prior. Auctiore igni excipies o-leum rubeum mutato receptaculo.

OLEUM SALIS.

Natura Salis. Sal conſtat ex partibus di-verſis: terrea, aquea ignea. Con-ſiſtentia & ſoliditas eius à terra, liquabilitas ab aqua, mordicatio ab igne. Acris eſt, γλυκύπικρος, in-ciſivus, ſubtilis penetrativus, pu-rus, fragrans, incombuſtibilis, & alia à corruptione præſervans, diaphanus aëris inſtar, per reite-ratas præparationes, diſſolubilis

in

umido, liquabilis in igne, in-
metallorum: estq; ceu anima
orpore, secundum Plinium, a
pòst Stoicos ait; salem datum
carni porcinæ, suâ naturâ qua-
ortuæ, pro anima. Hic enim
nodum fermenti, corpus, cui
cetur, modò id penetrare pos-
in suam naturam convertit;
norem viscosum putrefactio-
bnoxium consumendo. Rai-
ndus Lullius vocat liquorem
uginosum, per totum corpus
persum, humorem urinalem:
racelsus Mumiam.

Sunt autem varii ab artistis ex-
gitati modi oleum seu spiritum
s eliciendi. Aliqui sal decrepi-
um per se destillant, absq; addi-
ne alicuius rei externæ. Sed
sal sit facilis fusionis: & cùm in
ū coierit, spiritus contumacissi-

dei Opera, no.

mos foveat: β pòst destillation-
viginti quatuor horarum, om-
bus refrigeratis, retortam fr-
gunt: massam salis terunt: & n-
væ retortæ imponunt: cum
quore destillato; idq; toties
petunt; donec totum sal in o-
um resolvatur, quod octavâ
nonâ destillatione γ fieri sol-
Tædiosa nimis operatio. δ A-
Alit sal calcinatum, in cellâ vel aq-
pluviali dissolvunt: & cum a-
gillâ figulinâ cribellatâ impastâ
indeq; orbiculos vel globul-
formant: quos exsiccatos r-
tortæ indunt, & spiritus eliciun-
Alit Ego verò sic parare soleo. Acc-
pio libras duas salis marini calc-
nati: ε misceo cum sex libris f-
rinæ laterum, vel terræ rubræ, v-
boli communis: impono reto-
t-

firmæ & amplæ, ut tertia ad
nimùm pars vacua remaneat:
hibitoq; recipienti amplo, in
em prius aquæ stillatitiæ li-
m infudi, destillato per trigin-
horas: servatis iisdem gradi-
ignis, de quibus destillatio-
spiritus Victrioli dictum. Pòst
arationem aquæ & phlegma-
accipio viginti ad minimùm
cias olei acerrimi, quod recti-
ari debet.

Vires exerit potentissimas,
n interius; tùm exterius sum-
m. Renovat totum homi-
n, & præservat ab omnibus
rbis: si in generoso vino aut
uâ vitæ usurpetur. Cum sale
inthii mistum, & in vino aut
uâ absinthii usurpatum, hydro-
n tollit. Curat epilepsiam, i-

 cterum,

ćterum, febres, calculum, lumbricos. Inunctum ſanat membra luxata, contracta, paralytica, apoſtemata, dolores item podagricos mitigat, ſi cum oleo v Terebinthinæ, vel ceræ, vel chamomillæ miſceatur. Calcinat etiam omnia metalla, lapides, vitrum ipſum, artis opus perfectiſſimum.

ALIVS MODVS.

Diſſolve ſal commune in humido per ſe: toties filtra; donec nullas relinquat feces: deinde pone in ventrem equinum per duos menſes: poſtea fortiſſimo igne deſtilla: & phlegma per balneum, à liquore unctuoſo ſalſuginoſo, ſepara. Quicquid corruptioni maximè obnoxium eſt, hoc liquore ſi imbuitur, multa

-la manet incorruptum. Cre-
r illud formosissimæ fœminæ
aver, hoc liquore fuisse con-
m, quod, referente Raphaë- lib. 6. Geographiæ.
Volaterano, tempore Papæ
xandri VI. ante annos cen-
& sedecim aut circiter, in
quo sepulchro, prope Alba-
, adeò integrum, nullaq; ad-
corruptione contaminatum
rtum fuit, ac si eâdem horâ
irasset: cum tamen ex scri-
a marmori insculptâ, ultra
e trecentos annos, jacuisse i-
efossum constaret.

α *Plinius hæc non habet.*
β *Imò sal fusum nullum planè spiri- de se mittit, nisi vicißim disconti- ur.*
γ *vix duodecima.*
δ *sed valdè bona.*
ε *Id est, decrepitati.*
ζ *terreæ.*

In Non

η Non opus est affusione aquæ, per se etiam phlegma destillat.

θ dosis à gutt. 4. 5, 6.

Oleum salis dulce conficiendi ratio.

Gloriosa est apud Chymicos adhùm de oleo salis dulci ostentatio, sed nunquam demonstrari potest: tale e oleum seu spiritus salis dulcis à sale nullâ destillatione prolicitur absq; spiri vini. Hic itaq; solus est, qui eandem cedinem procurat, sive ab initio cum destillando conjungatur, sive posteà ritus salis cum eodem sæpius cohoba subtilientur: sic enim & non alio m omnem acrimoniam à spiritu salis fert, eumq; subdulcem reddit, simili do in cæteris spiritibus efficiendo. Apparatus eius est talis: sal solvitur in a pluvia destillata, filtratur & coagu tur, posteà calcinetur igne modera semper movendo ne fluat, idq; fiat dec quinquies, vel sæpiùs: posteà idem extrahatur cum vini spiritu optimo, q particulatim ablato sal lapillescat. (est, biß zu Crystallen wird/ oder b sie anschiessen) Ex istis crystallis, c

arg

-lla seu terrâ sigillatâ crustâ impasta-
at more usitato spiritus dulcescens,
-ius cum alcohole vini conjungen-
& sæpius cum eo per cohobia destil- Aliis modis
-us. Nec Crolliana olei seu spiritus Pag. 149.
præparatio vilipendenda, quam ita Spirit. seu
-ectam damus: Recipe salis Craco- olei salis
-sis nativi, id est, salis gemmæ, vel
marini exsiccati, vel calcinati, sal-
scilicet decrepitati, lib. 4 affunden-
-quam pluvialem, impasta vel mala-
-um albæ argillæ figulinæ recentis &
-etaceum cribratæ libris duabus (vel
melius, argillæ loco sumatur ma-
-si haberi possit, seu cortex Terram
-atam involvens, & proximè am-
-, & è qua Terra sigillata tanquam
-us eruitur, sic enim efficaciorem li-
-em ad usus medicos habebis) inde
-s orbiculos, hoc est, pastillos, rotun-
-seu oblongos, quos retrò fornacem ad
-tiem exsiccatos impones retortæ ter-
-utò obductæ, vix ad dimidietatem
-etæ: jungatur Recipiens satis capax
luto

luto tenaci connexum, & servatis i
gradibus, donec phlegma egressum
ultimò pelle forti & indesinenti ign
perto continuando, donec spiritus al
mnes egreßi sunt. Sic sal marinum
terra sigillata cruda tripla, vel quad
pla proportione mistum, & ad præs
ptum authoris destillatum, spiritum r
dit elegantiorem. Spiritus hic seu ole
salis dicitur habere antipathiam, ac
turam contrariam, quod tamen non
liunde dependet, quàm ratione mistio
Sal enim tanquam mistum corpus ha
in sese partes diversas; quarum sing
alias atq; alias habent qualitates, ac al
effectus: Conjunctim verò id ostendu
quod mixti corporis est. Ita Sal comm
ne excitat sitim: spiritus hic pellit ea
dem, quod manifestè apparet in hydro
cis, in quibus sitim sedat, & quidem ta
fortiter, ut posteaquàm spiritus sal
præsertim verò compositi, usum aliqua
diu continuaverim, in posterum non
tiam; quod tamen alias in sale resolu
microcosmico cuius est hydrops, perp
tuum

Spiritus salis cum sale communi antipathia unde.

Aliis mod.

n & quasi inseparabile est. Essentia enim humiditatem, quæ multùm exitur in hydropicis, spiritus salis adit, & ventriculum cæteraq; viscera oborat; sal verò tanquam mistum us essentialem humiditatem non pro- et, sed eam aufert: Sitis itaq; à sale o non minuitur, sed promovetur. dem elegantium virtutũ est oleum, ritus salis compositus, ex sale nempe æ, & sale communi confectus, qui eprimè commendatur, nec immeritò, dem eo medicus verus commodè canequit.

Oleum salis compositum.

OLEVM VICTRIOLI.

Dissolve victriolum optimum qua communi: dissolutionem eni balnei calore digere; po- filtra: & per vaporem balnei, ase vitreo, aquam abstra- donec cuticulam contrahat.

Tùm

Tum vaſe in loco frigido poſi
criſtallos diaphanos produc
quibus ſeparatis, reliquã aqu
evaporabis, donec novam co
trahat cuticulam, & novos
frigido produxerit criſtallo
quos omnes ſeparatos diſſolv
digeres; filtrabis: rurſus in
gido criſtalliſabis: & ut ſuprà
parabis, eundem laborem te
repetendo: donec victriol
ab omni terreſtreitate hetero
neâ ſit liberum. Hoc victriol
cucurbitæ altæ impone, & ph
gma per balneum ad ſiccitat
abſtrahe: reddendo toties p
priæ terræ; donec ſiccum e
berit totum humidum. Maſſ
exime, & in pulverem ſubtil
tere: eumq; in retortam firm
immitte, cum octavâ parte
po

-deris ſpiritus vini ſummè de-
-ti: & ſervatis ignis gradi-
-per triduum, omnes ſpiritus
-ca. Vaſe refrigerato: quod
-cipiente fuerit: redde aliis
-bus libris colcotharis, ut ſu-
-præparati: & iterum per tri-
-n deſtilla. Tum vini ſpiri-
-, per Balneum, in cucurbita
-ſepara: Deinde ſpiritum vi-
-oli per cineres deſtilla: in
-ſi corallos vel perlas diſſol-
-s: Verum Antepilepticum β
-bis. Oleum inſtar ſanguinis
-um, quod in fundo hærebit,
-ificare poteris, deſtillando
-retortam in arenâ, vel ſolâ γ
-ſtione, feceſq; terreas, quæ
-um petent, ab eodem oleo
-tare.

Spiritus nitrioli

Antepilept.

oleum nitrioli

Q Eius

Eius usus est in meta
potius, quam medicinâ.

a quod ferè primâ operatione
tinget.

Oleum Antiepilepticum ex victriolo.

β Fit hoc oleum Antiepilep
præstantius hoc modo: Recipe hunc
tum Victrioli funde super corallia p
risata, & radicem pæoniæ quantu
tis; calcinantur corallia & exalbes
relinque aliquandiu, & corallia pe
fundum, aquam supernatantem dec
quæ parùm acescit: cuius recipe coc
re unum, & tantundem aquæ radic
oniæ, ac in eo solve salis verbenæ dr
mam unam, da epileptico post par
smum, ac repete per triduum vel qu
duum manè jejuno stomacho, abstine
ab omni potu pòst sumtum hoc per 4
ras. Eo pertinacissimæ etiam epile
solvi creduntur.

γ quod melius est.

Alia præparatio olei vitrioli

Operosiorem autoris præpara
nem, quæ suo loco quidem haud inut
fuerit, sublevat victrioli saltem, ad

vedin

...inem usq; calcinatio: cui si miscueris ...icularum silicis partes duas, & cum ...tu vini imbiberis, ut fiat instar pul... per retortam tandem destillatũ, rubi...dum oleum prodit: à quo si auferatur balneum phlegma, idem est, cum eo ...d autor hic proponit. Fit & oleum ...cundum victrioli hoc modo: Recipe ...thar rubeum q. v. fac istud ebullire ...vino albo generoso ad colcothar du... usq; ad siccitatem, posteà tere, & ex ...rta igne aperto destilla primò phle...: posteà applica receptaculum capa...num, ac juncturis benè munitis de... more cõsueto oleum instar sanguinis ...cundissimum. Potest etiam hoc oleum ...rioli fieri dulce (quod Crollio apud ne...em adhuc videre licuit, ut de seipso ...tur in s. Basil. Chymi: p. 223.) hunc in ...um: Oleum hoc in sartagine ferreâ ...cum aquâ cõmuni tàm diu coquatur ... sal corrosivum ad fundũ sartaginis ...lum fuerit, & tunc reliquum oleum ...scit; idem facit ferrum candens ...o Victrioli, aliquoties extinctum:

Alia olei Victrioli præparatio compendiosior.

Oleum Victrioli dulce.

Sed ab hiſce ἐγχειρήμασι virtutes i[...]
olei valdè imminuuntur, nec effectus
dici inde ſperantur. Videatur de
Victrioli dulci Triumph. Antimonii
ſil. Valentini Monachi.

OLEVM ANTIMONII

Recipe Antimonii crud[...]
Sacchari candi ana uncias
Aluminis calcinati unciam
nam: ſimul tere & miſce. Di-
ſtilla per retortam, α igne val[...]
moderato. Sic accipies oleu[m]
rubicundum, β ad ulcera apt[...]
ſimum.

α ſatis capacem.

β prodit potius gummi nigrum [...]
ſpiſſum loco olei.

Tinctura Antimonii
γ Ex oleo illo Antimonii cum a[...]
to ad ſupereminentiam trium aut qu[a-]
tuor digitorum in digeſtione extrahit[ur]
tinctura, quæ ſola manet pòſt evocatu[m]
ſpiritum vini in B. rubicundiſſima [...]

dulcis

cis; Eius compositio sequens laudatur Quartanam: Recipe istius olei uncisemis, aloes succocitrinæ drachmas us; ambræ gryseæ drachmam unam, ntiæ croci drachmam semis, cum porne aliquâ conservæ borraginis fiat ssa. Dosis scrupulus semis in principio roxysmi, purgat per inferiora. Medicamentum ad Quartanam.

Coronidis loco, antequam capiti huic oleis finem imponamus, nonnullorum pyricorum versutiam & imposturam, m cum oleis aromatum præsertim dellatis aurum potabile (putabile potiùs) bricare student, detegendam esse necesriò duximus, ut eiusmodi stelliones à ris doctoribus Chymiatricis & Medi quilibet vir bonus discernere valeat. urneisserus, & pòst eum Huserus, ac ab is aliquot multi cum oleis aromatum stillatis, inprimis verò oleis garyophylrum: thymi, cinamomi & tiliæ, cum eo camphoræ, quod vocabant, limatum Solis, vel eius calcem in coloratam andam essentiam redigebant, ac pro ro potabili magno precio vendebant. Auri potabilis falsa præparatio

Q 3 Sed

Empyricorum aurum potabile fictitium conficiendi describitur.

Sed falsò. Processus est talis: Campho-
prius electa solvatur in aqua forti ex
tro & alumine ana facta, ac paulò
innatabit aquæ camphora instar olei
vi, quòd separandum & seorsim serv
dum est. Deinde sint in promtu oleæ
ryophyllorum, thymi, tiliæ & cinamo
ac insuper calx Solis subtilissima: R
pe igitur olei garyophyllorum drachm
quinque ol. thymi & cinamomi dra
mas duas, ol. tiliæ drachmam unam,
camphoræ per aquam fortem resol
drachmas quatuor, calcis Solis subtilis
mæ drachmas tres. Hæc singula sigil
tim in suis vasculis statuantur præse
tia: celeriter enim res expedienda e
in promptu insuper sint duæ conchæ v
treæ, quæ ad miscendum superiora pr
bæ, tersæ & idoneæ sint. Vna concha c
pit oleum camphoræ: in hoc calx So
immittatur, & simul oleum caryophy
lorum infundatur, statim omnia ferve
re & ebullire videbuntur. Extempl
itaque ex illa conchâ in alteram bin
ind

e transvasando totum mixtum fun-
ur, ac refundatur, ut cum incale-
e & ebullire visa sint Calx Solis si-
l cum illis misceatur, & inter bulli-
dum quasi solvatur: fiunt enim omnia
icundissima & crassa instar sangvi-
Dum hæc transvasando perficiun-
, deinceps etiam residua addantur
t, ac identidem transvasando, mi-
intur omnia diligenter. Nota. Con-
vitrea, quemadmodum & olea ad
nc operationem requisita, debent pla-
esse sine omni phlegmate aquoso, alio-
in res ipsa non succederet. Hanc er- Vnciam scilicet secunda pro 18. Imperialibus.
compositionem Thurneisserus pro ma-
o secreto habuit, & admodum carè
ndidit. Atqui Philosophus Herme-
us hanc empyricam & crassam o-
rationem vituperio dignam existi-
at; est enim fallax & nimis à verita-
alienat Camphora ab aqua forti redi-
tur quidem in oleosum liquorem; si-
ul enim spiritus illius aquæ fortis in
continet: oleum itaque revera non
. Iam igitur quando miscetur

hic liquor cum cæteris oleis pingui
mutua ebullitio, quæ non aliund
quàm à salium aquæ fortis spiritibu
liàs simili modo cum aliis oliis pr
contrariam naturam pugnantibus
rùm itaq; aut nihil de Sole simul s
tur: aut si quid solvitur, id à nullo
rum fit, sed merè ab ipsis corrosivis
tibus invicem cum oleis incalescenti
Præterea eadem olea sine calce Solar
ter se, eo ut diximus modo, confus
mista, deinceps crassa fiunt & rub
hæc igitur rubedo est ab ipsis, non pr
nus ab auro. Quid itaq; de eiusmodi
boni sperandum sit, modò liquet.
obiter saltem monere voluimus, ne t
tam stultitiam defendere videamini.

CAPUT VII.

De Tincturis Liquidi

TIncturæ vocabulo, Chym
non intelligunt, ut vulgus
pinatur, colores simplices à n
f

o separatos, vel exaltatos: sed
lores essentiæ rerum & quali-
tibus formalibus, è concreto
rpore extractis inhærentes:
nde Tincturæ interdum olea
cuntur, interdum spiritus, in-
rdum quinta essentia.

Arcanum & tinctura reipsa non ferunt, siquidem arcanum Paracelso oprie id vocatur remedium, quod aliis ltis præcellit. Arcani itaque nomen elibet Medicina magnetica & vir- osa cuiuscunq; etiam speciei meretur. nctura verò nihil aliud est quàm arca- m specificum, cum essentia qualitati- ą; formalibus etiam colorem rei ha- ns, ut in sui similem naturam tingere ssit, adstipulante idipsum Libavio lib. Alchym. tract. 2. Hæc in medicina plu- mùm ad valetudinis restaurationem sanitatem firmandam adhibetur, ita ob validam virtutem etiam reno- ndi potestatem habere dicatur, cum nia membra, spiritus, sanguinem &

Arcanum & Tinctura reipsâ non differunt.

*calorem usu sui reddat vegetum & v-
lentem. Omnis autem tinctura cælo se-
no & quidem sic est paranda, ne cra-
substantialis cum colore vivo pereat:
hoc enim totum consistit artificium,
non nisi veris Chymiatris proprium, q-
bus exactè est nosse num color is me-
struis additis; num verò ipsi rei tinge-
dæ, sit adscribendus: menstrua eni-
non pauca in digestione per se spontè r-
bescere observavit Crollius in Basil.Ch-
micâ pag.164.& 165. Huius variæ su-
differentiæ; aliæ enim paßivæ dicuntu-
quæ extrahuntur, ut tinctura rosar: &
aliæ verò activæ, quæ scilicet paßiv-
extrahunt, imò ipsas tincturas commu-
nicant. Vt magisterium sapientum, cr-
cus, &c. Item tinctura alia est naturali-
alia artificialis; quædam metallica qu-
dam animalis. Item aliæ simplices, ali-
compositæ. Quæ interdum olea dicuntu-
interdum spiritus; interdum quinta e-
sentia, prout magis cum his participan-
vel illis.*

TIN

TINCTURA ROSA-RUM SICCARUM.

Impone unciam unam ro-
rum rubrarum exsiccatarum,
libras quatuor aquæ tepidæ,
ibus adde drachmas duas aut
citer spiritus Victrioli vel Sul-
uris. Intra tres vel quatuor
ras, aqua fiet coloratissima,
æ filtrari debet: in quâ si dis-
veris uncias duodecim sac-
ari: verum hepatis a refrige-
ivum habebis.

*a In febribus, aliisq; coloribus præ-
naturalibus, quos inprimus expedit,
s eius est magnus, prætereaq; ipsi he-
i confortativum est, propter spiritum
Vrtioli, ventriculiq; ob id bonam dige-
nem promovet.*

INCTURA VIOLARUM

Flores ß contusi macerētur in
opriâ aquâ, vel sacchari oleo,

supe-

ſuperiùs deſcripto: pòſt expri-
mantur: expreſſum coletur
donec tinctura voto reſpon-
deat.

ß poteſt & hic addi victriolum, ut in tincturâ roſarum monitum fuit.

VEL.

Pone flores ad alembici ro-
ſtrum: ut propria aqua deſtilla-
ta, præterlabendo tincturam ſe-
cum abſtrahat.

Operatio melior eſt talis: fiſtula ventrioſa inter roſtrum alembici, & recipiens poſita, capit flores integros ... centes. Ex floribus a. contuſis in cucurbitam poſitis deſtillando per eos flores tranſiens aqua, ſecum colorem flavum rapit. Quæ tamen Tinctura non diutu... pa. Müllerus in miracul. Chymic. pag. 8...

CA[P.]

CAPUT VIII.

De Balsamis.

BAlsami Chymici nihil aliud sunt; quàm olea composita, aliarum rerum additione spis-[s]iora reddita. Constant ferè li-[qu]ore triplici, spirituoso seu a-[qu]eo, oleaginoso & crasso instar [m]ellis: quibus interdum pro rei [na]tura, moschus, ambra, Zibet-[th]a, &c. addi solent,

Hoc est, balsami conficiuntur ex [tri]bus scilicet ex proprio oleo, tinctura [&] sale. Hinc Paracelsus definit balsa-[mu]m quòd sit res temperata, non dulce, [no]n amarum, non ponticum, sed liquor [..]s; non sit sal minerale, sed sal liquo-[ris] ideò potentissimè præservat à putre-[fac]tione, de tart. lib. 1. tract: 4.

Ad balsamorum verò compositio-[ne]m an certum pondus principiorum per [om]nia observari debeat, vel etiam possit, *In balsamis conficiendis certum pon-*

contro-

Qui princi- controvertitur: Nos negamus: quae
piorum per enim sicciora sunt, habentq́ tinctur
omnia ob- planè aridam, quale est cinamomũ; q
servari nec dam habent tincturas oleosissimas, ut n
debet nec moschata, fœniculum, anisum, ma
potest. quædam mediocrem obtinent naturam
ut Zinziber: prout itaq; tincturæ sin
ridæ vel sicciores, pro eo etiam pon
olei informatur. In genere verò tant
ceræ admiscetur, ut oleum exinde q
coagulari, posteaq́ faciliùs cum tinct
permisceri possit. Exempli gratia in b
samo fœniculi hæc ponderum ratio obs
vetur: Recipe tincturæ uncias sex, c
unciam unam, olei unciam semis. Cer
itaq; benè mundatam, & rasam tenui
leni calore ignis funde, fusæ adde ole
& extrà ignem spatulâ ferreâ tàm
agitando misce, donec consistat, adde p
eà tincturam cum spiritu vini extr
ctam, & iterum misce. Cum omnia ja
ad consistentiam suam perducta fuerin
& refrixerint, adde salis fœniculi
singulas uncias totius compositi drac

mar

...m semis, quæ faciunt drachmas tres ...n semisse, atq; ita reservetur usui. ...ia verò cera, per vetustatem rancida ...& ob hinc talibus compositionibus in...tum saporem conciliat; insuperq; in ...balsamorum externo à cera potius oc...dantur pori, ne vis eorum rectè pene...re poßit; igitur pro hoc incommodo ...tando sapientiores Medici ex oleo ...dam puro vegetabili, per acetum tin...ram extrahunt, donec corpus albißi...m residuum fuerit; Quod, cum pla...insipidum, nulliusq; qualitatis pere...ne capax sit, id loco ceræ, ad consisten...n balsamis conciliandam sumunt, o...nempè & tinctura aromatum cum ...undem sale in istud magma immistis.

Quid in bal. samis gfici" cadit pro cera substituendu".

...ercetanus meminit artificii cuiusdã ...i sibi à Medico Germano communi..., olea scil: reducendi in essentias gra...mas & utilißimas, quæ propriis suis ...ribus, odoribus saporibusq; nobilitan... nulla accedẽte mixtione: quàm Man...elesti optimè depurato, quod harum ...vires, atq; virtutes allicit, easq; sua

In Pharmacop. Dogmat. circa finem.

Inventum novum olea in essentias reducendi.

admi-

admixtione exquisitißimè corrigit, quod hieroglyphicis tantùm verbis ar... ni huius descriptionem adumbrare ... luit, & quidem meritò; prudenti e... & experto Chymico sat dictum. Qu... modum elegantiorem etiam à Quer... tano se didicisse profitetur Lauren... Hoffmannus Medicus Hallensis exim... & qui beneficio Lorchæ omnis ali... qualitatis expertis, & tincturæ vit... perficitur. Hoc enim medio, ait, ... cinnati balsami nativum colorem, ... rem & saporem retinent, effectus ... ptatißimos proferunt, & facili nego... quod singulare habent, in tenuißim... pollinem redigi, atq; ad multos an... conservari possunt, de us. & abus. me... Chymicor. pag. 79.

BALSAMVS CINAMO...

Componitur hic ex tinc... ra, per Spiritum vini extractâ inspissatâ, oleo & sale eiusde... nec non α cerâ albâ, in aqua ... sa...

eâ probè soluta: lota: & ab o-
i acredine vindicata, quæ me-
n dat consistentiam. Vel fit
sebo cervi, aut vervecis, dili-
ter mundato & loto: ita ut
odlibet per se, vel unum ex
cum cera possit misceri, &
teà cum extracto, oleo & sa-
l justam consistentiam redu-
Ita parantur balsami ex Ga-
phyllis, junipero, salvia, ro-
arino, aniso & similibus, qui
pro externo illitu, quàm in-
o usu sunt efficacissimi.

*a pro cera substituatur oleum ar-
m vegetabile superius; redduntur
eo balsama durabiliora, nec illud
facilè rancescit quàm cera.*

ALSAMVS SVL-
PHURIS.

Recipe florum Sulphuris
as duas: Ol. a: Terebinthinæ

uncias quatuor: Miſce: &
trum in arena colloca, ut ſp
octo horarum lentè bulliat
fiat inſtar ſanguinis. β Tum
perfunde aquam communem
per alembicum γ deſtilla δ ol
ſuperfluum cum aqua. Man
in fundo balſamus ſulphuris
Tinctura ſulphuris. quo tincturam per ſpiritum
extrahere potes, & coagul
quæ in aqua Hyſſopi vel Syr
liquiritiæ, datur à tuſſi vex
propter pulmonum affectus.
let ε etiam ad ulcera maligna

† *Quercetano vocatur ru ſulphuris.*

α *ſpiritus Terebinthinæ.*

β *Separa ſpiritum & adde minentiam 4. digitorum deſtillata quam: & per alembicum, &c.*

γ *in balneo.*

δ *Spiritum.*

ε *& in aqua ulmariæ, vel c benedicti ad peſtem.*

℥ dosis à guttis 4. ad 7.

Insuper de hoc balsamo sulphuris videatur etiam Penotus in tractat: de vera præparatione & usu medicamentorum chymicorum.

Præstantißimus quoq; fuit Rulando Patri, ex hisce floribus cum oleo nucum balsamus sulphuris confectus, qui in variis & infinitis morbis ab ipso fuit adhibitus, prout videre est Curat. 92. cent. 1. Emplastro simul Diasulphuris, ita vocato, eiusdem super imposito, cuius descriptio est: Recipe olei sulphuris uncias tres, colophoniæ drachmas tres, ceræ unciam unam semis, myrrhæ ad pondus omnium. Ceræ, colophoniæ, oleoq; liquefactis simul & benè commixtis inspergatur myrrha subtilißimè trita paulatim, igneq; lento coquantur, spatulâ semper agitando donec benè permixta fuerint. Posteà scilicet post quartam horæ partem ab igne deponantur, & paulatim frigescant. Habebis emplastrum præstantißimum, certum & infallibile in curandis omnis generis ulceribus & vulneribus quibuscunq;.

Balsamus sulphuris Rulandi.

Emplastrum diasulphuris eiusdem.

BALSAMVS SATVRN[I]

Deſtilla duas partes ac[eti] impręgnati ſale Saturni, ut te[rtia] tantùm pars ſuperſit. Deinde [ac]cipe olei roſati uncias quatu[or], aceti imprægnati uncias oc[to]. De hoc guttatim ſuper ole[um] infunde: & ſimul continuè [mi]ſce in mortario æneo: α & [fiet] inſtar unguenti: quod confert [in]flammationibus, & podagræ [ca]lidæ. β Si idem acetum ſale [Sa]turni imprægnatum mixtum f[ue]rit, cum æquali parte aquæ co[m]munis, & applicatum calid[è] cum linteolis replicatis, ſup[er] contuſiones γ in quâcunque c[or]poris parte, ſtatim ſedat omne[m] dolorem. δ

α plumbeo.

β item cancro, & omnibus pha[ge]dænicis ulceribus. γ ...

γ earumq; lituras.

δ & maculas extrahit.

Sal Saturni paretur hunc in mo-n: Recipe cinerem plumbi aperto igne sophisticatione, sive alio adjecto, præ-atum, ex illo salem non aquâ, ut ha-t irriti vulgarium descriptionum la-es, sed aceto destillato, extrahas, quem eà à suo sale aqua pluviali, solvendo, ando & lenissimè in Balneo evapo-do septies edulcora, tandem in deli-o in liquorem solve. Salis Saturni præparatio.

CAPUT IX.

De Extractis.

Arantur EXTRACTA spe-cialiter sic dicta ex genere a-nalium & vegetabilium, be-icio dissolventium sive men-iorum accommodatorum, lia sunt spiritus vini, juniperi, um lactis, hydromel vinosum,

aqua pomorum redolentium, ...
miterræ & ſimilium, vel aquæ ...
iiſdem, ex quibus extracta co...
cinnare animus eſt, deſtillatæ. E...
animalibus carnes, aut Mum...
hepar, ſplen, pulmones, teſtic...
& ſimiles partes eliguntur: un...
vulgò inclaruerunt extracta ...
cranio humano ad epilepſian...
ex ſplene a bovis ad mẽſes pr...
vocandos: ex hepate vituli, ...
hydropẽ & fluxum hepaticum...
ex pulmone vulpis, ad aſthma...
ſimiles morbos. Ex vegetabi...
bus varia fiunt: utpote ex herb...
floribus, radicibus ſuccis, bacc...
corticibus lignis, aromatibus, ...
minibus, fructibus: ut videre e...
apud Quercetanũ, cap: ult: Pha...
macop. Dogmaticorũ reſtitut...

Cæterum ad extracta purga...

præparanda: multi hactenus
ni ſpiritu, pro diſſolvente uſi
nt: qui tamẽ, quod vim eorum
tharcticam valdè infringat; ß
omiſcuè in omnibus non vide-
r uſurpandus. Adhiberi poterit
terdum in Hellebori, Colo-
nthidos, Scãmonii extracto:
aliis autem, ſubſtituentur aquæ
ſtillatæ: utpote Rhabarbaro,
commodata erit aqua Endi-
æ: Foliis Senæ Orientalibus, a-
ua pomorum redolentium, fu-
ariæ, fœniculi: Agarico aqua
namomi: & ſic porrò aliis a-
e. Quod ſi talis aqua vitæ,
roprio ſcilicet ſale armoniaco
rivata, uti Dariotus, & pòſt
um, Ioannes du Val, Medicus
ſoldunenſis, Penotus quoq; in
actatu de vera medicamento-

Pag. 192. rum Chymicorum præpara
ne, in magiſterio Tartari,
cent, daretur: præſtantior
omnis generis extracta paran
deſiderari non poſſet. Ver
quamvis Dn. Mayaud, Vir i
Chymicâ longè exercitatiſſi
& amicus meus ſingularis, a
lorum doctorum placita, m
ſtruum tale parare, mecum t
taverit; tamen nunquam non
operatione hac oleum & o
ram perdidimus. Vnde cõjic
quis poſſet: quod, cum bo
ille Penotus in ſuprà citato n
giſterio Tartari, alios ad Dei
morem, & pro tàm raro ſec
to, gratiarum actionem mon
& invitet: ipſemet Deum n
ſatis timuerit, nec illi gratias eg
rit: quando tale magiſterium p
ſteritati conſecravit.

α Idem præstat hepatis bubuli ex-
ctum, quod sic fit: Recipe hepar bovis
oris castrati, seca in particulas, easq;
clibano exsicca & pulverisa, adde vi-
m adustum à fecibus suis crassis destil-
um, & cum eo extrahe subtiliorem
stantiam jecoris, quantùm eius fieri
est: si non amplius extractio procedit,
verem hepatis exsicca ut prius, & se-
dò cum spiritu vini, ut antea, extra-
atq; id repete etiam tertiò, conjunge
nes extractiones, & ad consistentiam
ndam destillando redige, adde tan-
n sal proprium ex capite mortuo hepa-
cum aquâ destillatâ extractum, & mi-
. Eius usus est, ut extracti splenis bo-
; sed longè promptior & expeditior.

Hepatis bubuli extractum.

β Vtrum ad extracta purgantia con-
enda spiritus vini pro idoneo men-
o adhiberi possit, pòst alios multos di-
tat hic autor noster. Existimat autem
d in nonnullis vis purgans, digestio-
per spiritum vini infringatur: ast
mittere videtur elenchum: non enim
ringit, sed eam ad se non trahit: fa-

Spiritus vini ad extracta purgantia est menstruum minimè idoneum, & quare.

cultas enim purgantium hoſpitatur
ſale Mercuriali, ea itaq; deſiderat, ſimi-
le menſtruum, cuius ſymbolum eſt idem
cum eo quod extrahendum eſt; ſpiritus
autem vini eſt ſulphureus, naturam
ſulphuris retinet: itaq; ille attrahit
rebus id quod ſuæ naturæ eſt, nimirum
ſulphur, ſales intactos relinquit: is ita
potius ad eorum extractionem facit, quo-
rum eſſentia conſiſtit in Sulphure, quales
ſunt diaphoretica, de purgantibus non
item. Nec hanc noſtram labefactare po-
teſt ſententiam, eorum opinio, quæ con-
trarium perſuadere conatur, quod ſcilicet
nulla vis purgandi in iis relinquatur,
quibus ſpiritus vini affunditur; dicunt
enim, extrahi quidem vim catharcticam
à ſpiritu vini, ſed ab eo non facilè ſepa-
rari poſſe, ſed dum abſtrahitur eam ſi-
cum auferre. Verùm diverſum dictat ex-
perientia, nam primò quomodo ſpiritus
vini ad ſe trahere poteſt, id quod non eſt
ſuæ naturæ, uti modò dictum. Dein
vim purgandi planè extrahat, qui fit
quòd eiuſmodi extractum hoc menſtruo
inqui-

uinatum posteà probè exsiccatum, ac-
mmodatumq; aliud affusum, vim ca-
rcticam in ipso adhuc delitescentem,
ımè in apricum proferat? Et tandem
d additur vim catharcticam à spiri-
vini non facilè separari posse, huic iti-
n experientia manifestò reclamat;
enim negabit, quod spiritus vini
nstrui loco in extracto colocynthidis
ibitus, non facilè à tinctura purgan-
parari possit? Quocircà nec vis pur-
di in vini spiritu figitur: magmata
m purgantium à spiritu vini extra-
nis ministerio absoluto relicta aliis
nstruis posteà excitata, vim purgandi
iritu vini non attractam, demũ mit-
t, quæ nulla esset, si ab eodem spiritu
i anteà figeretur. Ad extracta itaq;
gantium, exceptâ colocynthide & Ad extracta colocynthidis & scammoneæ præparanda Spiritus vini requiritur.
mmoneâ inserviunt alia menstrua,
lia sunt, hydromel vinosum, vinum
aria, serum lactis, aquæ pomorum
olentium, betonicæ, fœniculi, endi-
, anisi, rosarum, ulmariæ, carduibe-
ecti, fumiterræ & similium; ubi in-

primis

primis semper guttulæ aliquot olei T[illegible] tari per deliquium concinnati, adm[illegible] fuerint; Sic enim illæ sal mercurial[illegible] tiùs aggrediuntur, ac ad sese rapiunt. [illegible] his omnibus abundè liquet, quænam c[illegible] sa quod in extractis sæpè vis purga[illegible] debilitetur, ut non rarò purgantia q[illegible] dam in substantia in praxi addere so[illegible] mus. Quamobrem probè animadvert[illegible] dum, quænam, huic vel illo purgan[illegible] menstrua sint adhibenda.

EXTRACTVM SENAE

Folia senæ α macera per vi[illegible] ginti quatuor horas, in sufficie[illegible] ti aquæ stillatitiæ β pomorum r[illegible] dolentium quantitate: quod ti[illegible] ctum est, effunde & filtra: foli[illegible] prius fortiter expressis. Interi[illegible] ex fecibus, secundum artem, sal elice; & tincturæ commisc[illegible] quam deinde lento balnei calo[illegible] re, ad duas partes destilla; vel i[illegible] scu

ıtella vitrea, vapore calentis
lnei reliquum humorem, ad
tracti consistentiam exhala.
ɔsis eius drachma semis. δ

NOTA: tincturæ extractio-
n ex iisdem foliis Senæ non
: secundò repetendam: ne
tractum intrâ corpus admis-
ı, in eo gravia concitet tor-
ıa. ε

α sine stipitibus.

*β vel alterius qualiscunq; aquæ de-
itæ non gravè olentis; ideò verò ab
re aqua pomorum redolentium ca-
r, quia ut succus eorundem, ita & a-
tincturis vegetabilium extrahendis
imè idonea est.*

*γ In extractis purgantibus admi-
em salium propriorum improbamus,
salia potius adstringant, quàm pur-
. Quapropter omnium absolutissimè
s, si tantùm menstruo aliquot gut-
olei Tartari per deliquium præ-*

parati

parati adjeceris, ut suprà etiam in-
mus.

ẟ Dosis potiùs est à scr.j.ad ℨi
ε quia per crebriorem extra-
nem etiam impuritates extrahun-
quæ tormina pariunt.

EXTRACTVM RHA- BARBARI.

Rhabarbarum recens
nutim concisum digere in a
Endiviæ,[a] vel alia odorifera
nec coloretur. Quod tinctũ
deple: novamq; aquam to
reaffunde; donec ea non tin
tur ampliùs. Depletiones filt
circula: & menstruum ad ext
cti consistentiam per balneum
voca: sale priùs ex fecibus
dito: [β] ut in superiori præpa
tione dictum.

a buglos: borrag: portulac: cichor:
alterius convenientis, cum guttulis
quot olei tartari.

β Neq; hic admiſtione ſalis opus.

Quercetanus correctivi loco adjicit
[...]inamomum & ſantalum rubrum, ſed
[...]o judicio parùm fructuosè, ſiquidem
[...]d nullo alio modo fieri debet, quàm
[...] aquas cichorii, endiviæ, centaur. mi-
[...], aut alterius convenientis, cum gut-
[...]aliquot olei Tartari per deliquinm
[...]i, ſine ulla compoſitione alia. Acui ta-
[...]n illud poteſt, neceſſitate requirente,
[...]n diagridio; item cum Chitta Che-
[...], elaterio, philoſophicè præparatis,
[...]npè per levigationem in marmore,
[...] guttulis aliquot ſpiritus Victrioli,
[...]oleorum aniſi, fœniculi, cinnam: an-
[...]ic. citri, &c. pro ratione morbi & pa-
[...]atis. Doſis eſt gran. XV.

[...]ANCHYMAGOGVM†

[...]cipe pulpæ Colocynthidos. α
Ellebori nigri, β
Diagridii ana uncias duas
[...]nis :

Tur-

Turbith, γ
Hermodactylorum,
Agarici,
Aloës ana unciam unam:
Foliorum ſenæ Orie͂talium
Rhei electi ana uncias qua-
tuor:
Specierum Diarrhodō Ab-
batis unciam unam.

Fiat Extractum ſecundum artem, cum aqua Cinamomi, addendo ſal ex fecibus. Doſis ſcrupulo uno ad drachmam ſ mis.

† *De hoc vide Crollium pag. 1 Quod etiam deſcribit Iſaacus Hollan in opere vegetabili. Panchymagog autem dicitur propterea, quod trahat omnes humores.*

α antiquæ.
β veri Styriaci.
γ gummoſi.

Scu

& cum vino parata.

ε Non opus. Vt ex superioribus lat.

Descriptio panchymagoga non minùs lis & utilis est hæc: Aliud.

Recipe Folior. senæ Alex. sine stipiti- uncias duas.

Rhabarb. opt. unciam unam semis.

Radic. hellebor. nigri styriaci un- unam.

Turpethi albi gummosi,

Polypod. querni,

Trochiscor. alhandal,

Agaric. trochisc. ana unciam semis:

Medull. sem: Carthami

Myrrhæ rubeæ select. ana drach- tres:

Specier: aromat. garyophyllor. di- æ, ana drachmas duas:

Cortic. citri drachmam unam.

oncisa & contusa extrahantur simul a cum affusione spiritus vini boni, uæ Cinamomi ana libram unam se- postea exprimantur; Feces iterum hantur cum solâ aquâ Cinamomi

tenuiori: procedatur posteà secund mentem Crollii pag. 138. Extracto a Extracti aloës cum aq. betonic. vel ve nic. facti uncias tres. Fiat mixtio, de ceps ad majorem consistentiam in cal redigendam: adde ol: garyophyll. gutt. Dosis à gran. X, ad XX, vel XXVI.

AD QVARTANAM.

Recipe Aloës uncias quatuor

Myrrhæ, *a*

Radicum Gentianæ,

Aristolochiæ rotundæ a drachmas tres,

Croci Oriental. drachma unam semis:

Trium Santalorum an drachmam unam.

Rad. Asari drachmas duas

Folior: senæ mundatoru unciam unam semis:

Mithridatii optimi unc: sen

Pulverisanda pulverisentur

fiat

iatq; massa cum syrupo β de sco-
opendrio, ex qua fiat extractũ,
um aquâ Carduibenedicti: ad-
ito sale ex fecibus: cuius dosis,
crupulus unus ad drachmam se-
nis, pridiè accessionis, manè,
ĩ drachma una aquæ extracti.

α electæ rubræ.

β melius cum succo si haberi potest.

In Quartanariis cautè purgantibus Quartanarij qualiter tractandi
*progrediendum; imò à medicamentis
rgantibus vehementibus, ut & robo-
ntibus calidioribus summè abstinen-
m. Quartana enim ludibrium Medi-
um nisi convenienter & molliter tra-
tur, sivè jam recens nata fuerit, si-
adoleverit, aut ad ætatem aliquam
venerit, rarò sui dominatorem exa-
m relinquit. Præterea multùm situm* Circa Quartanam observatio.
*in naturis Quartanariorum, quæ sæ-
ludunt medicamenta etiam cum mol-
summâ adhibita. Loco α. purgantis
uoties cum fructu tale exhibuimus
ctũ; Recipe decocti senæ uncias qua-*

tuor, Syr: rof. folut. fyrup. è fena ana v
ciam femis, diacatholiconos, diaturb
cum Rhabarbaro, ana drachmas tr
cort. hellebori nigri fcrupulum fem
Redigantur, diluanturq́; pro potu, q
manè jejunus 4. horis antè cibum exha
riatur calidè. Interim ftatuimus qu
ad quartanas inveteratas non fit pr
ftantius remedium Crollii digeftivo
Tartaro Victriolato, quod defcribit pa
117. Tandem vomitum in hoc cafu
Craton. in Conf.f. Medicinal. approba
reperimus; verùm in hâc febri haud p
deſt: Etfi enim regionem primam ve
tris aliquantulum expurget, & circà v
ciniora loca aliquid heterogenei depop
letur, nihil tamen attingit, quod prox
mè febrem continet. A vomitu ita
fæpè repetito potius abftinendum judic
mus. Nifi caufam antecedentem refpici
mus, dum educendæ pituitæ prius incum
bendum fit, antequam fentina illa M
lancholica eliminanda veniat.

MO

MODVS hic parandi ex-
acta purgantia, tàm ſimplicia,
àm compoſita, vulgaris eſt.
ovi autem modum α longè
mpendioſiorem, tincturam &
nnem vim catharcticam, ſpa-
quadrantis horæ, è medica-
entis purgantibus, abſq; ullo
lore externo, & additione ul-
s rei mineralis eliciendi: quo
tracta longè majoris fiunt ef-
aciæ; quàm ſi trito & con-
to more parentur.

α Non certè eſt alius, quàm qui fit oleo Tartari admixtis guttulis 4. aut d ſingulas drachmas.

THERIACA GERMANORUM. †

Grana juniperi recentia &
tura in mortario marmoreo
aterantur: quibus, ad ſingulas
libras,

libras, aquæ pluvialis destillat
libræ quatuor superfundatur,
per triduum, loco calido dig
rantur: α posteà per pannum c
lentur, β & fortiter exprimantu
Colatura filtretur, γ exhaletq; a
extracti consistentiam. δ Dos
drachma una. Datur in colic
calculo, suffocatione matrici
mensium suppressione, defluxi
nibus frigidis, hydrope. Est e
iam præservativum specificu
contrà pestem, & omnem aëre
contagiosum. ε

† *Hoc nominis putant à Parace tributum esse, verùm in scriptis eius non invenitur; Electuarium quide juniperinum proponit consil. 1. Tom: pag. 105; at longè aliud magisq; compo tum, atq; ideò etiam melius est hâc th riacâ.*

α *vel etiam coquantur leniter horas non ita multas.*

ß agitando ut nimirum pulpa tan-
transeat, semen verò & tunicæ re-
eantur, quod optimè per cribrum fit.
γ additurq; sacchari albißimi ad
lus extractionis.
δ ad cuius libram unam adde pul-
s zinziberis drachmam unam, ma-
& calami aromatici ana drachmas
, rubebarum drachmam unam, fi-
Electuarium in formâ mithridatii,
in vitro benè munito insoletur
mensem unum; cuius usus est à
.
ε caput enim & cor hoc succo mi-
liter recreantur.

AVDANVM sive Νηπενθὲς quovis Homerico præstantius.

Extractum α Narcoticum di-
r Laudanum, quasi laudatum
edium: ob insignes scil: ef-

 fectus,

fectus quos in gravissimis m
bis & doloribus sœpissimè c
spicimus. Aliqui Nepenthes
cant. Testatur enim Homer
Odyss. 4. remedium tali nomine insig
tum Helenæ ß fuisse, quo om
cordis languores & ægritudi
abegerit, & jucundam hilar
tem lætitiamq; induxerit.

Recipe Tincturam e
Hyoscyami unciis duabus c
spiritu vini per spiritum vitr
li vel sulphuris acido facto, e
tractam ut artis est.

Ex opii ∂ uncia una, ut
pra extractam. Croci Orient
unciis duabus extractam.

Misce: & pone in loco
pido per dies quindecim, quo
die agitando. Quibus finitis, s
ritum vini per balneum evoc

de

ende massæ in fundo remanen-
dde:
Extracti Castorei drach-
s duas.
Tincturam ex unciis dua-
Diambræ, per spiritum vini
peratum in balneo vaporo-
extractam unà cum dissol-
te.
Stent in digestione per men-
, sœpiùs agitando: dum o-
is odor gravis evanescat.
idem adde:
Tincturæ corallorum,
Succini pellucidi præparati
drachmam unam.
Ossis è corde cervi scrupu-
semis.
Tincturæ auri drach. semis.
Omnibus in mortario mar-
reo mixtis, & priùs contusis
tundendis, adde: O-

Olei Succini,
Macis,
Cinamomi ana scrupulum

Extracti Moschi (quod tamen in mulieribus omittendum est) scrupulum semis. Hæc omnia pone in loco temperato, ut exsiccentur, ad pilulas inde facilè formandas.

Dosis à gr. j, ad quatuor.

† *Laudanum hoc verè laudatu Theodorus Zvingerus, vir summus insignis medicus, primùm illud appella censuit Nepenthes nomine, quod lati sonat quasi nullus luctus; ob summos a tem & admirabiles effectus, quos exer Laudanum ei aptißimè & summo ju competit.*

α paregoricum hoc insigne, aut extractum quoque narcoticum vocita quamvis minus convenienter, siquide qualitas eius narcotica & soporifera, d pendet potius à sulphure quodam Φλογ

tido & immaturo, quo opium plu-
n abundat, quam à causa quadam
a. Nam & fumus sulphureus car-
, & vapor sulphureus, tàm vini,
Croci multò citius hominem in so-
præcipitabunt profundum & le-
, quàm aqua nivis, aut glaciei
um, quantumvis in summo excessu
ßima. Hæc enim frigiditas caret
bus vaporosis & sulphureis, qui ce-
ventriculos opplentes, eiusmodi so-
as inducunt affectiones. Odor præ-
pii fœtidus, certißimus index est
ui in eo inest copiosi sulphuris &
Quapropter separato & demto hoc
re fœtido, opium hoc in anody-
ræstantißimum evadet, siquidem
αρκόσεως sublatâ, necesse est ipsa
άρκοσις tollatur, ut hinc manifestè
error apparet narcotica ab anody-
n distinguentes, cum tamen ipse
eus in dispensatorio Medico profi-
atur, Narcotica impropriè, ac
nominetenus anodyna vocari.

Laudanum hoc opiatum potiùs essentiale anodynum, quam narcoticum vocitandum.

Institut: pharmacent. lib. 3. cap. 13.

Quum

Quum autem anodyna commun
sunt paregorica, quæcunq; dolorem
lunt: doloris verò cruciatuumq; e
mes paßiones leni introducto somno
rumq; consopiuntur, ac sæpè etiam,
quiescit cum corpore morbus, simul
rum causæ extirpantur; Ideò multù
tum est in mitigationum momento.
cunq; igitur essentiale anodynum (
allioticum, aut narcoticum) ritè re
præparatum, ipsi naturæ convenie
applicare poterit, is meritò gaude
instructum thesauro Attalico, poßi
panacæam ad obliterandum quoscu
tàm internos, quàm externos crucia
ad id autem in acie novaculæ tan
ad sacram salutis anchoram conf
virtutes poterit, nec colica, lumbago, vigilia
lirium, cardialgia, febrium inquie
nes, vomitus, pleuritides, arthritis
culus, uteri suffocatio, morbus com
lus seu Herculeus, aliiq; quamplurin
fectus repugnabunt. Quod ipsum
cap. 23. memorabile illud exemplum Querc
circ. finem. in pharmacop. confirmat, quod sic

Matrona quædam ampliſsima, nec
o loco nata, gravi quodam affectu
rico correpta, intolerabilibus conti-
r affligebatur doloribus convulſi-
qui neq; philonio, neq; pilulis cyno-
, neq; aliis remediis ſivè internis, ſi-
ternis mitigari poterant. Tandem
confugiendum fuit ad Nepenthes
um: ex cuius uſu continuò prædicta
ona per quinq; ſexvè menſes, ſingu-
ctibus ſemel & interdum bis nullum
am in capite ſtuporem perſentiebat,
tiam ſpe ſua fruſtrabatur unquam
loribus ſubitò ſedandis, & quiete
ri concilianda; Interdum quidem
llendi cauſa, pilulam aliam utcumq;
cauſa formatam, & magnitudine
ore, veris Nepenthes pilulis reſpon-
m exhibeamus: ſed ſequentem to-
octem inde lamentando & ejulan-
ſerè tranſigebat. Vnde altero die
rta, graviq; objurgatione, verbiſq;
ſperis ac duris nos excipiebat, ſeq;
ritò à nobis deluſam, & noſtra cul-
ermiſsione, per totam noctem tan-

tis

tis doloribus & cruciatibus exagit conquerebatur. Quæ omnia à nob eum finem dicuntur, ut oculis om objiciamus tàm præclaros & infall Nepenthes nostri effectus, quod tantùm piperis grani magnitudine hibetur, contra omnes dolores à qua que causa ortos. Hactenus ille.

β Helena tale remedium dedit lemacho, quod quidam putant fuisse stram buglossam.

γ An hyoscyami tinctura qu docunq; parata utilis necessariaq; si Laudani opiati confectionem non meritò quæritur? Nos negamus pliciter: hyoscyamus enim est narcoti vehemens, adeoq; deleterion, ut non tùm in hominibus insaniam, capitis tigines & veternum gignat: verùm iam Æliano teste, pastu illius resolv tur apri, unde & suillafaba appellat Deinde hanc vim suam tantùm abest reclusam vel correctã exhibeat eius ctura; ut potius propter summam ten tatem, quam à vehiculo spiritus vini

Hyoscyami tinctura planè inutilis est ad Laudani opiati confectionem.

b

cuius nimirum ministerio extrahi-
eandem magis noxiam prodat: re-
lis itaq; craßitiei ipsius remotis clan-
nè in omnes corporis cavernas sese
uare potest. Quapropter hyoscyami
turam meritò à laudabili laudani
s opiati confectione excludimus, &
iquam huius laudati medicaminis
esse seriò statuimus, secus ac quidam
nantes.

δ Thebaici scil: Thebaicum autem
num & præstantißimum illud dici-
uod ex Cairo advehitur, albicatq;, ut
n vult Galenus. Ex Syria verò, Ale-
ria, & aliis regionib. allatũ, nigrum,
inus bonũ est. Nec minoris virtutis
ud, quod ex Cambaja hodiè affertur.
ε seu menstruo, spiritu vini iuni-
.

ζ ut à laudani confectione meritò
ami essentia excluditur, & omitti-
ta alia sunt quæ possunt: dicimus
er: gemm: hyacinth. tinctur. corall.
r. Vnicor. Ambra, extract. mum.
. ol. anysi, caryophyll. citrior. nuc:
moscb.

mosch, &c. quæ non tàm virtutem m[...] camenti, quàm pretium & dosin, et[...] in minimâ quantitate ægris abomin[...] lem, adaugent. Omninò enim Tech[...] gemata pharmaceutica, quò simplici[...] cò perfectiora censeri debent, nam[...] crebrius & facilius suo fine potiun[...] quia sunt αὐταρκῆ, primamq; natu[...] æmulantur, quæ modicis commeatib[...] ter suum peragit ad opus perficiendu[...]

Ex hisce luce meridianâ clariu[...] tet qualemnam doctiores Chymiatri[...] dant confectionem desiderant, & in [...] dico prudenti requirunt; nefas ta[...] puto clarius eius præparandi modum [...] nifestare, cum hoc, præclari Theo[...] Zvingeri judicio, medicamentum [...] sit, quod Medici manu parari deb[...] ipso alioqui usu vilescet, & abusu p[...] macopœorum importunè adhibitum [...] spectum reddetur.

CA[...]

CAPUT X.

De Tincturis mollibus †

[E]Tsi TINCTURAE meritò propter operationes, quibus [e]ficiuntur, & consistentiam [...]n, ad extracta referri pos[sent]: tamen quia ab autoribus [Tinc]turarum titulo donatæ fue[run]t: placuit ipsis etiam pecu[liare] caput adsignare.

† Tincturæ molles differunt à liqui[s,] quod in illis fiat aliqua menstrui e[vapo]ratio, & sic aliqualis coagulatio: in [his v]erò mẽstruum servatur universum.

[T]INCTURA MELLIS.

Misce mel arenis benè mun[dis]: ut fiat quasi massa: super[fund]e vini spiritum: ut emineat

duobus digitis : digere per quin-
que vel ſex horas : coloratum
ſpiritum effunde, aliumq; affun-
de: donec non amplius colore-
tur. Tinctum ſpiritum filtra, α &
coagula. Mirum in modum nu-
trit phthiſicos. β

α non omninò, ſed ad mollem con-
ſiſtentiam uſq;.

β potiùs veros hecticos, ſi eius quo-
tidiè manè & veſperi exhibeatur coch-
leare dimidium, vel per ſe vel in decoct.
pectoralibus, præcipuè verò cum balſam.
fæniculi; poteſt & in ſero lactis exhiberi.

TINCTVRA CROCI.

Fit cum vini ſpiritu, α qui
ſuper ipſum infundi debet toties
donec tincturam totam attraxe-
rit: & remaneat terra ſubalbi-
Tinctura filtratur : & S.V. le-
balnei calore abſtrahitur. β V-

ria

ias & egregias habet facultates: & spiritus inprimis in syncoptiis recreat & restaurat mirabiliter: si unica saltem eius gutta, in usculo aut vino albo exhibeatur.

† Subintellige flores Croci Orientales.

α melius cum aqua vitis, vel sero ectis.

β Exinde fit extractum si ad constentiam destilletur.

γ Conducit & in Apoplexiâ si guttula linguæ aspergatur, præsertim si S.V. o præparatus, cum floribus lavendulæ c lilii convallii. Eadem præstat in moris hystericis.

Ferè similem in modum hanc Croci incturã præparare jubet Libavius, dum nquit: tusum crocum, inq; syndone ligaum merge in vini spiritum, ita ut in meto pendeat vitro, digere per diem, (vel onec color extractus sit) siq; alba substana est in syndone: eam exime, & novam mpone materiam, idq; donec sat coloris

Alius modus

habeas, pòst coagula. Quod si uno men-struo non poßit extrahi totus color, plu-adhibe per vices, acrimoniam elue aq-stillatitiâ. Coagula verò igne lenißim- sine jacturâ coloris, lib. 2. Alchym: tra- 2. cap. 8.

TINCTVRA SACCHAR-

Recipe Sacchari albi pu-verisati libram unam: pone cucurbitam, vel matracium cu- duobus cochlearibus aceti d- stillati: digere super cineres c- lidos per sex horas: deinde perfunde aquæ vitæ rectificat- ut supernatet ad duos digito- digere, donec coloretur: post aquam tinctam effunde, & alia toties reaffunde, donec ulteri- non coloretur. Tum menstruu- per balneum evoca. Tinctura vè essentia rubra manebit in fu-

d

lo, quæ circulari *a* debet, cum quis cordialibus.

a nec tamen hæc necessaria est circulatio.

Prodest in Syncope & deliquiis animi, cum aqua cinamoni & rosarum exhibita.

TINCTVRA SVLPHURIS.

Liquefac *a* Sal Tartari in tigillo: flores item sulphuris in alio tigillo: postea simul misce, & sponte infrigidari permitte. Massam tere, cui spiritum vini superfunde, ad eminentiam 4. digitorum. Digere: *β* donec colore rubicundissimo tingatur: menstruum separatum per balneum evoca. Hæc tinctura est verus pulmonum balsamus.

a Modus hic præparandi tincturam

sulphuris in ἐγχειρήσει ipsâ non succedit
Alius itaq; substituendus.

β digestione non opus est.

Penoti balsamus sulphuris simplex.

Penotus tincturam hanc vocat balsamum sulphuris simplicem, quem tali apparatu conficit: Recipe olei Terebinthinæ drachmas quatuor; florum sulphuris uncias duas, flores sensim imponantur, eò melius solvi possint, vitrum sit super cineres calidos, moveantur sæpius. Hoc totum finito in arena calida, ut fiat pi... instar, quod octo vel decem horarum s... tio fiet: ignis lentus sit. Tandem h... materiæ superaffundatur spiritus v... optimi ad eminentiam trium digitoru... & relinquatur supra ignem lentum, ... vini spiritus fit rubeus, quem effun... in aliud vitrum: novumq; spiritum ... funde fæcibus: & rursus tinctus er... quem etiam sensim separa, & utru... spiritum simul junge: spiritum ... tinctum impone in cucurbitam & ... posito alembico extrahe partem i... spiritus, & tinctura sulphuris man...

*fundo, quam ad usum serva. In com-
entar: de vera præparatione & usu me-
camentor: Chymicor: Nos ut brevio-
rem ita & meliorem talem damus: Pri-
ò liquefac flores sulphuris in tigillo
mmuni ne adurantur, posteà guttatim
lde oleum salis tartari per deliquium
cti ana: & tàm diu agita, & misce.
nec fiat materia nigricans cum rubo-
, tum tere, & statim cum affuso S. V.
loratur rubicundissimè. Huic solutio-
i nonnulli miscent acetum, & statim
rbabitur, lactescetq́, atq; hac ratione
lphur ad fundum cadit grysei coloris.
uod longè præstat ipsâ tincturâ. Da-
ur in syrupo prassii, jujub. & aliis appro-
riatis scrupulus unus, vel amplius. S. V.
ost impositionem aceti fætet pessimè;
irum tamen facit ad contracturam ex
orbo Indico, si in decocto guajaci ad
dandum exhibeatur.*

Brevior & melior sulphuris præparatio in forma pulveris.

TINCTVRA CORALLI

Non ē tinctura vera sed potius Syrupus. Aliter itaq. fit infra.

Dissolve corallorum unc duas, in libra una succi limonum digerendo per octiduum, & p steà filtrando. In hac tinctura dissolve sacchari albi uncias cto, & digere evaporando ad rupi consistentiam.

Dosis cochlear unum in mni fluxu hepatico, dysenteriâ & fluxu sanguinis. γ

α solutione potiùs.

Non est hæc vera tinctura, sed tius solutio; in vera enim tinctura in grâ manente corporum compage, tant elicitur vis formalis; hic verò omnis mul compages corporalis solvitur à suc limonum: quod & dosis indicat, quæ tincturis vix guttulas 6. vel 8. exced Est itaq; potiùs Syrupus.

β Hic in dysenteriâ & aliis al fluxionibus, præsertim malignis, constri gendis, non tàm respiciendum est ad re stri

ictiva, quàm confortantia, sine quibus ius plus peccatur, quin etiam malum speratur. Sic omnes fluxus intestinom primariò à ventriculo pendent: ius ergò ut partis mandantis cùmpris ratio habenda fuerit, nisi fluxus nis urgeat; ideoq; ventriculo corroboto, ipsi quoq; fluxus cessant: sed tamen emisso, in fluxibus incipientibus, vomi- adhibitis epithematibus, tandem enetis abstergentibus & consolidantibus endum.

γ In febribus etiam pestilentialis est arcanum summum, id quod de se tatum facit Anshel: Boet: de Boodt in de gemm. tractatu, dum inquit: Ego rtò testari possum me cum extremè fei pestilenti decumberem, animiq; deliia singulis momentis haberem, quatuq; dies & noctes absq; omni somno haissem, omnesq; adstantes de meâ salute sperarent, me sex guttulis tincturæ m decoctione violarum ex cochleari opinatis, extemplò & quasi miraculosè isse liberatum. Quamprimum enim

duo cochlearia tincturæ sumpseram, c
dis spiritus ita recreari, & naturæ g
tissimum quippiam accessisse, ac om
præcordia subiisse sensi, ut ilicò q. luce
pulsis tenebris morbi vim medicam
efficaciâ manifestè abiisse perciper
Sudorem enim & crisin movebat, n
culasq́; quàmplurimas purpureas ad
tim pellebat. Quibus sudore contin
deletis brevi pristinam valetudinem
euperabam. Hæc Anshelmus Boëtius.

ALITER.

de ober
pyrra.
fol: 159.

Recipe coralli triti q. v. i
funde in aquâ acidâ, vel quercu
vel juniperi, vel Guajaci, vel b
xi rectificata, (sicut in capite
aquis destillatis docuimus)
menstruum ad tres vel quatu
digitos emineat. Digere in f
mo equino vel eius vicario, a
octiduum. Quod dissolutum
fu

rit: effunde: & aliud acidum
ies reaffunde: digere: & de-
ta donec coralli diſſoluti fue-
t. Diſſolutiones per char-
n emporeticam cola: vel fil-
: & ad ſiccitatem deſtilla. Ma-
iæ in fundo vaſis relictæ af-
de optimum vini ſpiritum.
tingetur per digeſtionem o-
o dierum, inſtar ſangvinis: ſe-
ra liquorem tinctum à feci-
s: alium reaffunde ſpiritum:
gere: & decanta: donec o-
nem tincturam extraxeris.
andem ſpiritum tinctum filtra:
coagula ad Syrupi conſiſten-
m: ſi placet: circulabis cum Syrupus
quâ cordiali, vel adde ſaccha- corallorum
m in aqua roſaceâ diſſolutum;
reduc in ſyrupum.

Hæc

Hæc secunda tincturæ corallorum præparatio, non videtur carere suspicione alienæ tincturæ, quæ non est à corallis, sed à menstruis ea solventibus: nunquam enim fit ut menstrua hæc etiam recens destillata per alembicum evocata syncerè sine omni sedimento rubro transeant, per se itaq; dum faciunt multò magis cum corpore corallorum; relicta eandem rubedinem tandem spiritus ad se trahet. Genuina itaq; tinctura hæc esse nequit.

ALITER.

Calcinantur α coralli cum flori-na sulphuris: & tinctura per acetum destillatum elicitur, digerendo per quinq; vel sex dies. β

α in catino igne rotæ.

β aceto posteà per destillationem evocato, & à corallorum remanentia per aquam dulcem repetitâ destillatione acrimonia vini remotâ, tandem fit extractio cum spiritu, quæ tamen non rubescit elegãter; tinctura itaq; vera non est.

AL

ALITER.

Coralli triti calcinantur, cum
salis petræ, per horam, igne
moderato, ut Nitrum γ non
iescat. Posteà calidè impo-
ntur in matracium, & spiritus
i superfunditur: digeruntur
viginti quatuor horas. Spi-
s tinctus effunditur, & alius
ffunditur: donec omnem tin-
ram attraxerit.

γ *Melius operatus fueris, si ita cal-* **Melior co-**
ntur corallia cum nitro, ut simul per **ralli præ-**
grum diem naturalem fusa maneant: **paratio.**
enim ratione nitrum magis discon-
at corallia, quo ad reddendam tin-
am habiliora fiant. Nitrum posteà se-
à pulvere corallorum per aquam ca-
m: ex pulvere corallorum siccato
turam extrahe cum spiritu sufficien-
donec nullus color amplius transfun-
ossit; relictam corallorum materiam,
nti nitro fundendo, ut anteà calcina,

&

& separato nitro tincturam cum spi[...] extrahe, à quâ superfluo spiritu per [...] stillationem evocato, si ea in pelican[...] liquandiu circulata fuerint, insigni[...] virtutum arcanum præstantißimum [...] bebis.

Tincturæ coralliorum, ut & per[...] rum, decantatæ, quamvis etiam hinc [...] de ab impostoribus & medicastris c[...] cumferantur, tamen potius sunt soluti[...] nes ipsorum menstruorum, quam rer[...] solvendarum, ita ut eiusmodi non nis[...] pud veros reperiantur Chymiatros. Q[...] circà hanc licet difficilem non tam[...] planè impoßibilem esse evincit experie[...] tia; difficilem quidem; siquidem Croll[...] ultrò fatetur, se veram & genuinam [...] pud neminem adhuc vidisse. Et magn[...] Zvingerus testatur, sibi veram tinct[...] ram semel tantùm videre & excipe[...] contigisse. Nec propterea cum Crolli[...] aliisq; statuendum, quod affusione aq[...] mellis vera elici nequeat tinctura. [...] enim spiritus mellis dextrè paratus so[...] vat aurum per sulphur & mercuriu[...]

Tinctura coralliorum licet difficilis, non tamen impoßibilis.

pag. 164.

Per spiritum mellis vera quoq;

calci-

...inatum, eiusq; tincturam eliciat, quæ ...sit à melle, sed ab auro in eodem spi... dissoluto: multò magis igitur coral...m tincturam ad se raptam spiritus ...is posteà meliori menstruo alcohole ...pè vini lubens tradet. Et talis ope...o per spiritum mellis nemini suspe...sse debet: experientia enim hic no...dem multoties fecit. Hic tamen non ...mus, quod melior & facilior per corrosiva etiam vera coralliorum ...ura extrahi possit, quæ corpori hu...o conducibilior: imò tantarum vir...m, ut pòst eius usum aliquoties re...um impossibile sit ullam impurita... in massâ sanguinis totius corporis ...ani superstitem esse posse, quæ exhi...ur in vehiculo convenienti à gutt. 3. ... vel 10. sed cum talia sunt, quæ ab ...ibus doctrinæ filiis pro arcanis ha...tur, nec nostrum eiusmodi revelare ...tet, quum sacra sacris esse debeant.

elici potest tinctura.

Optima corralliorum tinctura fit per non corrosiva.

CAPUT XI.

De Calcinatione salis communis, sal Petræ; Victrioli, Lapidis spongiæ, Crystalli, Marchasitæ argenti.

CALCINATIO SALIS COMMUNIS.

SAl commune positum in cribulo, vel alio vase terreo, ferè ad summum repleto coopertoq; locatur inter carbones vivos, donec undiq; candeat, nec amplius crepet. Solvitur postea aquâ communi; filtratur & in scutella nova vitreata coagulatur.

H

Hæc calcinatio seu potius prepara-
alis communis eum in finem fit, ut spi-
s arsenicales & fortes in sale hospi-
es, ignis beneficio auferantur, hu-
q; ei admistus adventitius pereat; u-
nq; te consecuturum esse certò confi-
ubi crepitus pòst candorem satis de-
nt.

LCINATIO SALIS PE-
træ: sive cristallum mine-
rale, seu Lapis Prunellæ. †

Sal Petræ venalitius solvi-
aquâ communi, & per char-
emporeticam trajicitur: quô
rdibus omnibus expurge-
Deinde vase vitreo deco-
tur, & crebrò despumatur, æ
quam coaguletur. Exsicca-
eritur, & tigillo mundo im-
itur: ut inter prunas β accen-
iquefieri possit. Liquatæ li-
injicitur florum sulphuris

uncia una, non quidem simul u-
na vice, sed pluribus, donec o-
mnis pinguedo γ deflagraverit.
Flamma autem vitanda. δ Hæ
salis solutio, filtratio, decoctio
despumatio, coagulatio, eliqua-
tio & deflagratio si ter continu-
entur: ad medicinæ usum suffi-
cienter præparatus est. ε Sal iste
drachmæ semis pondere, in aqua
rosarum vel endiviæ η resolutus
summum est in prunella arca-
num. Gargarisatus enim omnem
oris & colli θ immunditiem tol-
lit: & si parùm istius aquæ ι de-
glutiatur: sedat omnem calo-
rem internum, & cordi refrige-
rium præstat. Cum κ vini spiri-
tu sumptus tussim sedat: cum a-
qua hyssopi tàm pulmonis, quàm
hepa-

Vires et usus.

hepatis obstructiones expedit: λ anhelitum difficilem curat: vocem deperditam restituit, eamq; sonoram reddit: si dimidia eius drachma, cum ovi vitello mediocriter percocto, μ matutino tempore, à jejuno quotidiè sumatur. Valet præterea in multis ν aliis morbis tàm internis, quàm externis: ut latiùs Iohannes Tholdeus in sua Halographia, & Bernhardus Penotus in libro de præparatione medicamentorum Chymicorum docent.

† *Lapis prunellæ dicitur ideò, quod inflammationi gutturis, quam prunellam vocant, ac faucium scabritiei, confiniumq; partium inflammationi medeatur præsentißimè.*

α postea, antequam coaguletur, ... gori in scutella lignea præsertim ex u... facta, exponitur, ut deinde in lapi... concrescat; coagulatio autem super i... non usq; quaq; tuta est.

β non continuò, sed pedetentim... quidem igne rotæ.

γ sulphurea.

δ Quia nimis visum dispergit, p... tereaq; odor pectori malignus: ide... operatio hæc semper sub patenti cam... perficienda.

ε sal nitri scilicet.

ζ scrupuli unius, vel drachmæ ... mis, &c.

η vel sempervivi.

θ inflammationem, & tandem ... nitri eliquatum & purum in vas fer... um, vel æneam pelvim, prius probè ... calefactam, est effundendum, ut frig... concrescat.

ι cum saccharo mistæ, vel etiam ... aqua acetosæ cum saccharo. Itaq; eius u... in febribus est magnus.

κ ad unciam unam salis petræ pr...

para...

*rati seu lapidis prunellæ, proportiona-
ter sumitur S. V. libra semis, de hâc
istione exhibetur cochleare dimidium,
t unum ad duo.*

*λ potiùs spiritus nitri, quàm lapis
unellæ id præstat.*

μ in cineribus.

*ν præsertim in febribus putridis,
ngaricis ac malignis; mirè enim putre-
ini resistit; expellit calculum renum, &
esicæ impuritates expedit, urinam mo-
et in aquis appropriatis.*

CALCINATIO VI-CTRIOLI.

Exsiccatur ad albedinem, n vase terreo, α non vitreato: i-gne moderato: postea is augetur per horæ quadrantem, ut Vi-ctriolum rubescat: & tunc vo-catur Colcothar.

α vel etiam ferreo semper victrio-lum intensè agitando, ne adhærescat ni-mis ac lapidescat.

CALCINATIO LAPIDIS SPONGIÆ. †

Lapis ſpongiæ ignitur: toties in aceto deſtillato extinguitur: donec in calcem reſolvatur. Eius uſus in calcinatione pro tincturâ eliciendâ.

† *Spongiæ in ſe habent lapides candidos friabiles, crudo cum ſulphure calcinati leviter, & cum aceto ſoluti, evaporatoq́ aceto, in ſalem rediguntur, qui ſal ſæpius per aquam pluviam dulcificatus & purificatus ſolvendo, filtrando & evaporando eſt utilis ad calculos renum & veſicæ, in appropriato liquore vel vino ſumptus, pondere granorum 3. 4. 5. vel 6. valet etiam ad ſtrumas diſcutiendas, ſi nempè omni manè fiat hauſtus propriæ urinæ, & poſteà in ultima lunæ quadra ſingulis diebus ſumatur in vino lapidis ſpongiæ calcinati ſcrupulus ſemis, ſalis tartari ſcrupulus unus, ſalis gẽmæ drachmæ duæ, & nulla ſtruma tàm contumax erit, quæ ſpatio duorum non cedat menſium.*

Ad ſtrumas remedium.

CAL-

CALCINATIO CRISTALLI.

Criſtallum, per ſex horas, crucibulo reverberatum, α reduc in pulverem ſubtilem: & miſce cum ana ſalis Petræ: & denuò reverbera igne vehementi, horas octodecim. Fuſum projice in aquam cœleſtem: β & quod diſſolutum manſerit, exſicca, & reduc in Alcohol. Deinde cum eâdem aquâ coque: donec inſtar pultis inſpiſſetur: & expone ſuper partes vitri, in calido, γ ut exſiccetur: iterumq; reduc in Alcohol: & δ ſi volueris, tandem pone in humido, ut diſſolvatur. ε Si quid indiſſolutum remanſerit: repetita calcinatione cum nitro & aliis, ut ſuprà, fiet ſolubile.

Dosis, guttæ tres vel qua-
tuor, cum ana olei juniperi con-
trà calculum renum & vesicæ.

ALITER.

Candefac Cristallum cla-
rum & ponderosum: eumq; ex-
tingve in aceto destillato toties
donec minimo attactu in pulve-
rem redigatur. Tum misce cum
ana salis Petræ, & reverbera α per
octodecim β horas. Deinde
multis ablutionibus, sal fixum
salis petræ extrahe: exsiccatum
γ reduc in alcohol. δ Prodest in
calculo, ε morbo caduco, ζ dy-
senteriâ, η uberibus sterilibus.
Si quis hunc pulverem impalpa-
bilem ad prædictos affectus ma-
gis subtiliare voluerit: digerat
viginti quatuor horis in spiritu
vini:

ni: & per retortam destillet. uod fixum remanserit: reverretur, ι ut suprà. κ Digeratur & stilletur toties, donec major rs cum spiritu vini ascenderit. um spiritu vini per destillationm separato, quod in fundo va- hæret, ponitur in humido, ut aquam sivè oleum dissolvar. λ

α per ignem nudum aut ignem tæ.

β vel rorem majalem.

γ in hypocausto, vel super furnum.

δ deleantur illa, etsi volueris, *& bstituatur* tandem.

ε si in deliquium abeat, præsertim ensibus Majo, Iunio, Iulio: hi enim enses ad deliquia commodißimi sunt.

ζ in vehiculo convenienti aqua peroselini, saxifragiæ, juniperi, ononidis, aphani, &c.

α igne rotæ.

β ad fluxum usque.

γ scilicet corpus cristalli.

δ Dosis est à scrupulo semis, ad scrupulum unum semis.

ε Paracelsus scribit in lapillo duro non est præstantior medicina, cristallis. Hinc liquor Cristallorum à multis uni in calculo totius corporis dissolvendo & expellendo commendatur. Id quod non est extra rem: prudentiâ tamen in administratione eius opus est singulari. Nam iste liquor neque confertim, neque continuè est administrandus, præsertim ubi natura languidior extiterit. Eius à 10 ad 16. guttas vix sunt propinandæ plures simul & semel, neque id singulis diebus, sed paulatim donec videlicet medicamenti operatio successivè id præstiterit, quod scopus curæ requirit.

lib. x. de tart. tract. 3.

Cristallorum liquor summè commendatur ad calculum.

ζ Epilepsiæ aut aliis morbis caducis non video, quomodo calcinatio cristalli inservire poterit; habet enim tantùm vim ipsum cerebrum corroborandi; deinde etiam eum ineptum esse epilepsiam medendi propter crassam suam substantiam: oportet n. ut sint subtilioris substantiæ

η cum vino: hac ratione etiam al-
fluxus uterinos sistit: quin imò flu-
m ventris, colicam, vel coeliacam ci-
imè, & à proprietate veluti bezoarti-
m præsens, compescit.

θ cum melle, vino aut jusculo;
stallus enim â proprietate lactis uber-
em promovet.

ι cum nitro.

κ lavetur.

λ Dosis á gran: 10. ad 15. Sic huius
lveris scrupuli duo cum oleo amygda-
dulc: expresso exhibiti, è vestigio pro-
t iis, qui mercurium sublimatum hau-
unt, ratio ea est, quia sulphur, quod
in mercurio sublimato statim sese in-
uat huic pulveri propter convenien-
m, & ita insinuando facit, ut mercu-
s iterum fiat currens, atq; ita sine ullâ
xâ è corpore exit.

Sed melior hæc est sequens cristalli
lcinatio processu priori. Cristallus pri-
ò ignescat in tigillo; postea ignitus pro-
iatur in scutellam aquâ frigidâ ple-
m, ut facilius in pulverem redigatur,
vel

Melior cristalli calcinatio priori.

vel comburatur; prius pulverisata i mortario ferreo, cum sulphuris commu nis æqualibus partibus, igne rotæ in cati no cooperculato, donec sulphur univer sum difflagret auctioribus ignis gradi bus; posteà cum aqua dulci calx eluitur quæ posteà exsiccata tritave cum ana sa lis petræ purificati miscetur, denuoq́ i catillo cooperto igne rotæ tàm diu calci natur, ut fundantur simul; ubi refrixe rint, exempta ex igne pulverisentur cum aqua pluviali ferventi coquantur & tandem ad mentem autoris proce datur.

NOTA.

minor Cri stalli. *Si cupis pulverem à suo menstru separare, tum adhibe tertium quoddam quod sit naturæ eius, quod à pulvere se parare velis. E.g. si velis separare pulve rem cristalli ab eius menstruo scilicet a quæ urticæ minoris, affunde parùm sal fusi pulverisati, tùm efficiet hoc, ut aqu urticæ relinquat pulverem, (quæ nimi rum aqua anteà erat mixta cum pulve re) & superiorem partem occupabit, u*

fund

ndo autem ipse pulvis solus manebit, & sic in aliis.

CALCINATIO MARCASITHÆ ARGENTI.

Wismouth dissolvitur α in qua, factâ ex salibus, sulphureo & stiptico diaphano. Solutio sit clara, cui nucleum rerum omnium liquidum superfunde. Sic in momento præcipitabitur in alcohol, instar nivis candidissimum, quod ab omni acrimoniâ vendicari & exsiccari debet. Vsus eius ad cutis vitia. β

α Hoc est VVismouthum primò pulverisatur: posteà aquâ forti, ex sale petræ & alumine ana destillata solvitur, & cum spiritu vini præcipitatur.

β cum unguentis, præsertim cum unguento pomadæ, ad lychenes, impetigines, scabritiem manuum.

CA-

CAPUT XII.
De Calcinatione An-timonii.

CALCINATIO ANTI-MONII.

Recipe Stibii electi libr quatuor, α salis præparati libr quinque β Pulverisata miscea tur: & in vase terreo lato, pla fundi, super fornacem reverbe agitentur, spatulâ ferreâ contin movendo, spatio quinq; γ vel se horarum, donec fumus cesset: stibium fiat album & subflavum (cavendum diligenter à liquefa ctione & fumo noxio) conte rantur posteà in pulverem, & sa affusione aquæ calidæ & sœpiu frigidæ eliciatur: quod exsicca tum & pulverisatum, sublima pe

se in

in aludele per decem aut duodecim horas. δ Floribus collectis caput mortuum tere: & ad rubedinem, mensis ε spatio reverbera: vase ita occluso propter cineres: ut ignis ab operatione debita, ne impediatur. Pòst calcinationem tincturam ζ aceto radicato elice: & filtratione, menstrui separatione, & circulatione cum aqua cordiali, ulterius labora.

α duas potius.

β tres, ad modum præcedentis capitis; vel non opus est additione salis, sed sine eo hoc modo & melius calcinatur; si eius pulvis ponatur supra tegulam igne subiecto lento, nec fusorio, continuè baculo agitando ferreo, donec videlicet exacto fumo sulphureo, tandem in cineres exalbicantes vertatur.

γ tantillo spatio non absolvitur.

δ vel etiam plures, igne neque nimis lento, neque nimis intenso.

ε Phi-

ε *Philosophici scilicet, qui con[...]*
40. diebus.

ζ *melius ex ipsis Antimonii flo[...]bus, quam capite mortuo extrahitur ti[...]ctura nobilissima.*

Tinctura Antimonii.

Iubet autor colligere flores, ut fo[...]san aliis usibus eos reservet; caput ve[...]mortuum tritum per continuam coct[...]nem, aut elixationem in ignis gradib[...]tandem ad rubedinem figit, ut exin[...]tincturam extrahat; at secus faciendu[...]monet expeditior ratio. Flores enim s[...]limati tanquam nobilissima pars & n[...]bilior præ capite mortuo in vasculo [...]vitreo, vel terreo, firmo, rotundo, [...]colli longioris, sunt beneficio gradu[...]ignis tam diu figendi, donec fiant rub[...]instar rubicundissimi: quibus affundit[...]acetum radicatum seu destillatum, ut o[...]digitos emineat, atq; ita succedente te[...]pore color rubeus extrahitur, totid[...]repetitis aceti affusionibus, donec nem[...]omnis color fuerit extractus: deinde [...]niversum acetum coloratum in aren[...]vel cineribus â tinctura extrahitur,

edulc[...]

dulcoratur aquâ communi stillatitiâ; ulcoratâ tincturâ, cum alcohole vini njuncto, digeritur vase clauso per quaaginta dies, tandem lentâ admodum stillatione spiritus abstrahitur, tinctu- Antimonii preciosissimâ in forma olei stante: Huius dosis est à guttis tribus quinq; vel octo. Medicamentum sanè restaurationem & renovationem toius corporis humani laudatissimum, in nvenienti vehiculo, præsertim verò in no exhibitum, omnes vitiosos humos ex corpore expellit, & quidem sine acuatione manifestâ, solâ pravorum morum correctione; succedente pautim sudore spontaneo, fœtido quidem imùm, sed deinde rursus naturali, hetis obstructionibus opitulatur, hydrom tollit ac dißipat; ictericiam curat; orpheam à lepra tollit, & pro qua eliminda nil ferè præstantius reperire licet, nem rectificat; scorbuto medetur; atricis dolores sedat; menses movet; lculos frangit, & alia infinita subsidia æstat.

Tinctura Antimonii preciosißima.

X ALIA

ALIA STIBII CALCINA-tio † & pulvis Emeticus, sive Mercurius vitæ.

Recipe Antimonii α pulverisati uncias quatuor.

Mercurii sublimati uncia octo. Misce simul: γ & dest in cineribus, δ per retortam trеam: cui applicetur recipie aquâ communi semiplenum. Detur posteà ignis per gradu donec liquor gummosus, inst butyri, ad collum retortæ hæ at, quem apposito ζ carbone vo. fluere η facies: & θ in aqua in pulverem album præcipitab Posteà paulatim detur ignis ι su pressionis: donec liquor ruber egrediatur. Tum amoto reci ente & alio substituto; ignis tendatur per horam unam vel

teras

eram: λ donec Mercurius ex
ublimato sulphuri ãtimonii jun-
tus, μ ad collum retortæ, in Cin-
nabarim sublimetur: quam vase
refrigerato colliges. ν Præcipita-
um pulverem per noctem dige-
es: & aquam spiritu victrioli, ex
ublimato, impraegnatam, ad co-
allos & perlas dissolvendas ξ se-
parabis & servabis: aliam aquam
æpius præcipitato pulveri affun-
endo, donec omnis acrimonia
ollatur: tandem aquâ cordiali
blue, & lentissimo calore exsic-
a. ϖ Dosis in robustioribus est
ranor. quatuor vel quinq;, in de-
ilioribus, duorũ vel trium, in po-
no cocto, vel conservâ rosarũ. ρ
Prodest in peste: cap: morbis:
ebribus: σ lue venereâ, τ leprâ, υ
ydrope, φ ulceribus. In exhibi-

tione autem huius obſervand
ſunt *cautiones* elegãtiſſimæ Cro
lii, quas tradit in ſua Baſilic
Pag.31.35. & 36. Chymicâ, Earum *prima* eſt
quòd in uſu Antimonii caven
Cautiones in exhibitione Antimonii obſervandæ. dum: ne adſint conſtipationes,
colici dolores, neve unum prin
cipalium membrorum læſum ſi
Secunda: ne iis, ♃ quibu
Antimonium offertur, vel ant
vel pòſt eius aſſumtionem ven
incidatur.

Tertia: ne Picrocholis,
iis, qui difficulter vomunt: a
qui viribus imbecillibus ſu
præditi, offeratur: ſed iis, qui a
vomitum proclives, ſtomachu
fortem habent, thoracem am
plum & latum, quiq; vomere a
liàs ſunt adſveti, &quibus humo
rum materia ſurſum fertur.

Quar

Quarta: quod, ubi sese vomitus movet; exhiberi soleat [...]ffa, aut *jus* pisorum leviter co[...]orum, vel gallinarum pingve, [...]t calidæ cerevisiæ haustus, rei[...]rando, si opus, aliquoties, ut [...]cilius vomatur, & medicamen[...] acceleretur actio.

† *præparatio magis.*

Vocatur & pulvis Angelicus, i[...]m pulvis Algorethi: Victorius enim [...]lgorethus Medicus & Physicus Vero[...]nsis id nominis ipsi dedit, aliàs & a[...]ilæ albæ nomine venit.

α *fusi.*

β *Nonnulli, ut Crollius pag. 130, su[...]unt utriusq; ana.*

γ *terendo in marmore, sed caven[...]um est à fumo, qui inter terendum ele[...]atur; est enim à sulphure Antimonii [...] sublimato ipso venenosus.*

δ *melius in arenâ.*

ε *commodius fit per simplicem de[...]illationem liquoris gummosi in vas re-*

 cipiens

cipiens sine aqua, & tandem semel at[q;] iterum per se eiusdem rectificati in aqu[am] fontanâ præcipitari potest.

ζ foris.

η paulatim.

θ in aquam in pulverem albu[m] præcipitabis, potius præcipitationem i[n] vas recipiens sine aqua communi, ut m[o]dò dictum, instar butyri colligas.

ι qui fit carbonibus vivis super a[renam, retortam tegentem, positis, s. ac]censis.

κ luteus potius.

λ vel etiam per horas octo, aucti[o]re in fine igne, donec aliquandiu copel[la] cum vase retortæ canduerit.

μ ex utroq; enim & sulphure An[]timonii & Mercurio sublimato confla[]tur Cinnabaris.

ν Cinnabarim semel atq; iteru[m] per retortam angustioris colli ex aren[a] sublimando rectifica, & in pulverē redu[c] & habebis Cinnabarim diaphoretica[m].

ξ non item, sed altioris & præsta[n]tioris usus est liquor hic acidus, quem r[e]ctè philosophicum appellare licet.

ο ut beton. bugloſs: meliſs: cina-
mom, &c.

π in phiolâ vel mortario.

ρ Vide Crollium pag. 131.

σ In omnibus febribus ita dictis re- Febris.
curandis maximoperè reſpiciendum
eò, ut nec ἀμεθόδως, nec temerè cura
ſpicetur. Quantumvis enim ſpecifica
ramq́; paginam rectè abſolvere debent
omnium morborum curatione: illa ta-
en vel ſine ratione, id eſt, ſine metho-
, vel ſine judicio exhibita, parùm pro-
unt: ſtagnantibus nempè impuritati-
s corporis contrà ſpecificorum innatas
teſtates mirabiliter dimicātibus. Quæ
tio itaq; eſt in cæteris morbis omnibus,
etiam hic nullo modo negligenda fue-
t. Sic evacuantia poſſunt eſſe hoc loco
ria & egregia hinc inde ab autoribus
ſcripta; ita tamen ut temperamentum,
as, ſexus, & vires probè conſiderentur.
c Mercurius hic vitæ cum ſit emeticus,
odeſt febribus (longè ſcilicet antè paro-
ſmum exhibitus) ſed non quibuslibet,
que indifferenter is cunctis eſt ex-

 hiben-

hibendus: operæ precium itaq; est, ut diligentius natura patientis consideret, an nempè ad vomitiones ferendas habilis sit nec ne, quod si ad vomendum minus dispositus sit patiens, hoc specificum potius intermittendum, & ad alia recurrendum, quam temerè periclitandum.

Luis Venereæ adumbratio, & cura generalis.

τ Lues Venerea nisi manifestissimis tuberculis & pustulis hinc inde in toto corpore, præsertim verò circà frontem, obscænas partes & ad femora, nominatim versus genua, prorumpentibus se prodit, sæpius occulta est, facileq; imponit, ne vel recens rectè curetur, vel inveterata difficulter cedat: accurato itaq; judicio opus est, quod unicè dependet ex confessione ipsius patientis. Præter enim illos manifestos gradus, quos Fernelius quatuor distinxit, plures sunt propter communia cum aliis morbis symptomata, vix in cognitionem pervenientes. Eos omnes & singulos judicabit concubitus contagiosus, vel cum scorto infecto patratus: eius itaq; si conscius fuerit patiens, utut symptomata fuerint com-

de part. morb. & sympt. lib. 6. c. 20. & in lib. lu. Ven. c. 5.

nia, nihilominus si rectè omnia fieri
bent, non aliter quàm à lue venerea
ectus patiens tractandus fuerit. Quo-
cà in signis nonnullis & certis indi-
aliqualis infectionis multùm situm
in probè cognoscendo tempore dura-
nis eorundem. Hinc morbus recens
t noviter contractus ab inveterato ri-
discernendus fuerit: ille breviorem,
opptereaq́ faciliorem; hic longiorem &
tificiosiorem requirit curam. Vtraq;
ndamentum & basin collocat in Mer-
rio seu argento vivo rectè riteq́ para-
, qui verus & unicus est luis huius ἀ-
ξίκακος & ῥιζότομος, quicquid contrà
aterent mirabilis & divini medica-
enti osores & rosores. Quod si mor-
s inveteratus planè fuerit, læviora lo-
m habere nequeunt, præsertim si sym-
omata urgentiora valdè molesta sint,
sumq́ corpus undiquaq; à morbo ipso
ntùm non prorsus devictum. Hic itaq;
urgationes Mercuriales maximè locum
abent: Quin imò sudores non nisi à
ercurialibus fixis, vel etiam in specifi-

cum actis excitari debent. Nec salivatio in hoc affectu negligenda, sed instar certissimi signi habenda est futuræ sanitatis; ea igitur prudenter observanda, ut vel sponte sequatur, vel ulterius provocetur. Quæ tamen citò non restinguenda, sed potius promovenda, donec sponte cesset. Quod si symptomata evidentiora etiam cessarint, probè quidem cura peracta est. Sin minus, aut prædicta mercurialis mundificatio repetenda, ac salivatio, si opus est, restauranda, aut ad diaphoretica tantùm, sed mercurialia, progrediendum. Ab hâc igitur methodo generaliter adumbratâ lues venerea etiam inveteratissima facilè curatur, modò omnia rectè correspondèrint, ut exinde Medicus de Symptomatum molestiis haud anxius esse poßit vel debeat. Nonnunquam verò in morbo Gallico benè curato relictæ reliquiæ tanquam Symptomatum soboles altius infixa, etiam subsidiarias manus medicas, & quidem non segnes, sed curiosas postulant; Hoc itaq; ubi facto opus fuerit, aut prior methodus revocanda,

da, aut alia in auxilium accersenda.
ò sæpißimè semel intromissus inquili-
hostis inducias non fert, quin præsen-
auxiliares manus natura desideret,
sertìm ubi fluxiones malignæ fre-
enter methodum medendi interver-
nt, aut nova symptomata pariunt. Sic
er reliqua recentißimum luis sympto-
est Crystallina, quam vocant, vesi-
lam nempè ad glandem membri viri-
adnascentem, translucidam: indeq;
minis ratio nata est. Est alioquin le-
alis, si remediis exquisitè factis non cu-
tur. Ferrum non patitur, nec leviter
lescit locus affectus, etiam remediis
oquin ulcerationibus venereis præsen-
bus. Verum de his omnibus consulan-
r immensi Practicorum Codices.

v Hydrops confirmatus difficulter Hydrops.
ratur: incipiens facilè. Nobiliora ta-
en medicamenta, utendiq; ratio expe-
ita, præphereaq; subjectorum dispositio æ-
uabiliter affecta, quandoq; etiam hydro-
em confirmatißimum tollere visa sunt.
Ubi

*Vbi probè obſervandum quod in ſingu-
hydropis ſpeciebus ſemper ab aperienti-
& mundificantibus per alvum, nunquã
à diureticis cura incipienda. Secus enim
colluvies ventris tota ad renes conferti-
quaſi coacta, ſummam difficultatem p-
rit. Quocircà purgantia univerſa-
antè omnia præmittenda, inter quæ n-
infimum tenet locum mercurius hic n-
ſter vitæ, cuius doſis à gr. iiij. ab initi-
poſteà auctiori uſq; ad 12. per aliquot di-
continuos præſertim in hydrope confi-
mato, ſtante tamen adhùc virtute ve-
triculi, maximè prodeſt. Qui in hoc ca-
nullos generat vomitus, ſed tantùm p-
inferiora movet. Ideoq; non immeri-
autor ſcribit eum prodeſſe in hydrop-*

Nota tamen quod hæc Mercurii ex-
hibitio in ſenioribus procidentiam a-
cauſetur, difficulter, aut vix poſteà ſan-
bilem.

Arthritis. ℘ *Adde etiam in arthritide, cuiu-
in hoc caſu virtutes admirandas Vene-
randus ſenex* Jacobus Moſanus *aulæ Ca-
ſellanæ Medicus celeberrimus, ſatis de-*

prædi-

edicari nequit, dum in consil. quodam Illustrissimum Marchionem Baden-n scripto, sic de hoc testatur, cum inqt :
ercurius vitæ quàm tutò exhiberi pos- si Cels. V. exemplum deesset, possem eter vulgus hominum, multorum ge- rosissimorum Comitum & Nobilium minarum, & virginum nomina recen- e, quæ ipsius usum non solum suo ex- plo approbant, sed etiam in cœlum dibus extollunt, nisi putem in re tàm nifesta, non opus esse probatione.

Huius Mercurii vitæ dosin 4. gra- rum V. C. singulis diebus accipere, st lunæ mutationem, potest, idq; qua- r in mense. Hinc quatuor vomitus, cem vel octo sedes sequentur, neque usea in stomacho ultra tres horas in macho erit. Hora sequenti pòst as- mptionem exhibetur haustus jusculi sorum vel carnis, posteà à cibo absti- ndum, donec vomitus planè desierit, nc prandium capiatur leviusculum. *ec Mosanus, quem, ob experientiam ultiplicem, æternis laudum encomiis ncelebramus.*

x alvi scilicet.

In

♆ *In Canone. 2. Crollii nullam* [...] *demus rationem, quamobrem is pòst* [...] *hibitum Antimonium venam aper*[...] *dam dissvadeat: nec enim metus u*[...] *esse potest ullius heteropraxeos prude*[...] *quidem medico valdè indignæ, etia*[...] *necessitate ita requirente post Anti*[...] *nium sanguis mittatur. Imò sunt,* [...] *nullis aliis, quam Antimoniatis pur*[...] *tionibus utantur, sæpè tamen ab iis in*[...] *siones venarum admodùm salubriter* [...] *solverunt. In pleuritide exquisitâ, it*[...] *in febribus tertianis intermittentib*[...] *pòst Aquam Benedictam, quæ ex Cr*[...] *metallorum Antimoniato fit, exem*[...] *Mart. Rulandi Pat. ducenties venas se* [...] *cidisse, nec usspiam à scopo aberrasse te*[...] *tus est coràm celeberrimus Hartmann*[...]

Pag. 136. *Huic cõmodè annumeretur ultima re*[...] *gula Crollii, quæ in peste unicè est obs*[...] *vanda.*

HEPAR ANTIMONII † sive Crocus Metallorum.

Recipe Antimonii crudi lib. a u[...] nam.

Sali

lis Petræ uncias ß duodecim. Misce: & impone mortario rreo ad latus γ posito: ubi ea rius benè triveris. Deinde adbito saltem carbone δ vivo, acende: & subitò fiet hepar ε Antmonii: Sal Petræ posteà sepa. Dosis gran: duodecim ad vinti, in infusione vini albi, aquæ arduibenedicti, vel alio conveenti liquore, in febribus pestintialibus maximè.

† *hepar dicitur, quia hepatis vituli, aut alterius animalis colorē refert.*

* *Crocus appellatur, quia penè colom croci adhuc in flosculis suis subruntis refert; metallorum verò crocus citur; quia communi opinione Hermeorum receptum est, magnesiam illam turni, quam ajunt esse Antimonium, uod tamen non est) esse Ens & radicem nium metallorum. Hunc metallorum ocum Martinus Rulandus Pater etiam cat Terram sanctam.*

β vel etiam recipe utriusque an
γ inclinato.

δ commodius spatulâ ferreâ ig
circumagendo semel.

ε Ex quo demùm verus fit me
lorum crocus.

Croci Metallorum præparatio vera.

Nos sic paramus: hepar antim
pulverisatum in aquâ ferventi ebu
per horam unam atque alteram, & f
ad fundum præcipitabuntur; aqua v
colorabitur instar croci, quæ à feci
dum adhuc calet, decantata, & per ch
tam emporeticam transmissa, relinq
tur per noctem donec rubedo probè su
deat, hæc remotis aquis, sale petræ
adhuc imprægnatis, ac propterea pe
vaporationem in sartagine reducen
semel atque iterum edulcorata aqua co
muni, ac posteà exsiccata, exhibet ver
crocum metallorum, ita à Martino
lando Centur. 5. curat. 95. vocatum.

ALIA STIBII CALCI-NATIO.

Per inferiora tantùm purgan

Recip

[R]ecipe Antimonii electi. α

Salis decrepitati ana lib. unam:

Trita, & simul mista reverbera β in crucibulo probè luta[to] γ per duodecim horas, ignem [pa]ulatim augendo. Vase refrigerato, toties aquâ dulci ablue do[ne]c omnis acrimonia tollatur. [P]osteà exsicca & δ tere. Dosis [a] viginti quinque granis ad triginta quinque. ε

α quod fusum habet strias longiores & splendidiores.

β igne rotæ.

γ supernè benè clauso.

δ cum sale decrepitato aliquandiu [in] marmore tere. Tandem salem per a[qu]am dulcem remove, & pulverem sæ[pi]us eluendo edulcora; post, pulverem ex[sic]catum ad usum reserva.

ε potius à scrupulo semis ad scrupu[lu]m integrum.

Alia Antimonii præparatio.

Fit & Antimonium per infer tantùm purgans hoc modo; Recipe v Antimonii q.p. pulverisa, affunde in tracio oleum seu spiritum victrioli (quod notandum) rectificatum, ut sup emineat duobus digitis, relinque in ca re moderato aliquandiu, & oleum rec tur nigro puniceum: eius guttæ 4. 5 usq. ad 10. in aliquo liquore convenie exhibitæ, sine omni noxâ, nauseâ & vomitu alvum tantùm solvunt; Cathar cum admodùm utile, & multis mor accommodatum.

REGVLVS ANTIMON

Recipe Antimonii. a

Salis Petræ.

Tartari ana libram una

Tere: & misce, dein collo crucibulum inter prunas acce sas, ut candeat. Tum injice co chlear pulverum: ß & statim peri, donec fumus cesset. Post

amot

moto cooperculo, novos pul-
res in;ice & claude: ad finem
que ita continuando. Tandem
ignem fusionis, & crucibulum
ove ut regulus fundum petat.
ucibulo frigefacto, Regulum
ecibus separa, & serva.

a Alii accipiunt libram unam timonii, salis Petræ uncias duodecim, tari uncias octo, pulveris carbonum nipulum unum.

ß & detonabit, **es wird verpüff-**
; aut recipe nitri ac tartari in prædi- quantitate detonent prius, tum pul- em misce, cum Antimonio pulverisa- & in crucibulo per se fiat regulus. Feces seu scorias & recrementa Anti- nii nominant vulgò ob similitudinem ndam regulum corruptum, propterea d eiusmodi impuritates ipsi Antimo- regulo undiq; sese adhæreãt. Quæritur, num essentia quædam Chymica hisce. ius insit? Dicemus ne illas quidẽ per se

esse rejectaneas; at quia aliquid ess
continent, in pretio haberi tanquam
gisteria, donec id sit extractum? Et
tè ex reguli corruptione (quæ sunt
ipsius residuæ) oritur tum Sal Anti
nii, quod nonnulli aurum medico
vocant, author verò noster sulphur
ratum appellitat, à formâ desumptum
licet externâ; cum potius sit sal sum
diaphoreticum, multis morbis præser
epidemicis depellendum aptissimum;
etiam oleum quoddam crassum ac f
dum, quod summè efficax est in suff
tione matricis, si nimirùm illud asper
tur prunis, & fumus eius excipiatur
inferiora. Hinc autor pergit:

Sal Antimonii nonnullis aurum Medicorum dicitur.

Ex fecibus autem huius
SVLPHVR AVRATV
DIAPHORETICVM, hu
in modum: Recipe feces Re
li, ut suprà, præparati: easq;
duc in lixivium per digestione
vel ebullitionem, illudq; cali
p

Sulphur auratum diaphoreticum.

c chartam emporeticam traji-
. Huic lixivio frigefacto, ad-
parum aceti destillati, & vide-
β crocum multis ablutioni-
s dulcoratum, & desiccatum
rsim collige, qui admirabile
t sudorificum, & sanguinis
ndificativum, multis morbis
pellendis aptissimum. Dosis â
upulo semis ad integrum.

α Huius meminit Quercetanus in
rmacop. in Quarto pag. 243.

β Crocum auratum paulatim fun-
n petere; separa lixivium per incli-
ionem & prædictum crocum, &c.

REGVLVS MARTIS STELLATUS.

Recipe apicum clavorum
iorum α lib. semis: Antimonii
ram unam. Candefac β Mar-
n in crucibulo: cui adde An-

timonium tritum: & cooper
dando ignem fusionis. γ Post
injice per vices uncias duas N
tri: & tandem projice in conu
fusorium. δ Regulum in cruc
bulo funde: cui adde unciam
nam Nitri per vices, ut suprâ,
projice in conum. Hoc quat
quinquies ε vel sexies repete
donec Regulum Martis habe
stellatum.

α vel quosvis clavos ferreos so v zehem Eisen sind.

β hoc est, da clavos in crucibulo scoriis separatum denuò.

γ Martem fluidum reddit Antim nium: qui sanè omnimodus fluor statu ferreâ explorari potest.

δ anteà paulatim excalefactum, e sebo vel cerâ intus illitum: marginem coni fusorii superiorem levibus ictib malleo tunde, donec requiescens ad fun dum regulum mittat.

ε Stel

e Stella in hoc Martis regulo soli-
uartâ ad summum fusione fit, quod
n hâc, nec sequentibus continget, &
ò statuas te non ad amußim in prio-
is ritè progressum esse.

NOTA.

Regulus Martis stellatus felicius
edit cælo sereno, & Luna crescente;
s enim vix superius stella videbitur.

ANTIMONIVM DIA-PHORETICUM.

ccipe Antimonii,
Salis Petræ ana libram u-
m.
Pulverisata simul misce: dein-
pone crucibulũ α inter accen-
prunas, ut candeat. Tum inji-
uncias duas, aut circiter huius
xtionis, & statim crucibulum
eri: donec fumus & strepitus
set. Postea amoto operculo,

novos pulveres injice & claude ita ad finem continuando. Tandem da ignem liquefactionis a horæ quadrantem. Vase refrigerato: materiam exime & tere miscendo, ut suprà, cum ana Salis Petræ, eodem modo calcinando & elaborando ut supra: Materiam tritam & ablutionibus β edulcoratam, reverbera in vase terreo clauso, spatio viginti quatuor horarum: donec pulvis fiat candidus: cuius dosis grana quindecim. γ

α majus.

β aqua calida.

γ ad scrupulos duos. Vsus huius mirificus est, in rumpendis internis apostematibus; item in lue venerea recenti.

ALIVD.

Recipe spumæ venenatæ duorum α draconum semel rectifica-

ificatæ β uncias quatuor: qui-
as calore resolutis, superfunde γ
iritus salis balsamici δ uncias
tidem: destilla ε ex arena o-
nem liquorem, ad siccitatem
que. Terram exime, & probè
re; cui liquorem destillatum
affunde, cum unciis duabus,
iritus recentis balsamici; & de-
illa ut prius. Posteà, pulveri tri-
reaffunde destillatum cum ali-
unciis duabus ut suprà: & pro-
ede rursus ut prius. Massam tri-
m trade Vulcano Docimasti-
o ζ examinandam per quatuor-
ecim horas: materiam conti-
uè agitando ferreo instrumento
uro. Tandem alcohol vini ab
a aliquoties abstrahe: ut rema-
eat pulvis siccus candidus: cu-
is dosis gran: 4. ad sex. Vsus
 eius

eius singularis est in omnibus affectionibus pestilentibus, & febribus malignis populariter grassantibus. η

α Id est, mercurii sublimati & antimonii crudi.

β olei scil: per destillationem in butyrum acti, non tamen præcipitati.

γ potius in spiritum Nitri oleum istud Mercurii sublimati & antimonii in majusculo vase guttatim injiciendum, ne nimiæ ebullitiones jacturam faciant, spirituum magnâ vi inde erumpentium.

δ seu spiritus Nitri.

ε per cucurbitam cum alembico.

ζ Id est, in furno probationis suprà catinum probatorium.

η in vehiculis convenientibus; præmissis tamen præmittendis necessariis. Vide quoq; Crollium pag. 155. 156. & 157.

Bezoarticum minerale, & Antimonium Diaph.

† Hoc Dn. Hartmannus & ab eo Quercetanus in s. pharmacop. pag. 209. in 4to vocant bezoarticum minerale; minus verò convenienter ab autore hic, &

Crollio

[B]ollio pag. 185. vocatur *Antimonium* [dia]phoreticum, ut enim hæc appellatio [pr]ecedenti competit antimonii diaphore[tic]o autoris; ita huic minus æquè: ibi e[ni]m revera substantia antimonii fit dia[ph]oretica per sal petræ, quod sæpius cum [e]o detonuit: hic verò nequaquam; bu[ty]rum enim quod progreditur ex subli[m]ato & Antimonio simul junctis, mer[cu]rius sublimatus potius est, nihilq; ac[ce]dere de Antimonio, nisi quod hoc ipsius [fl]uiditatem promoveat, neutiquam a[li]ás in hâc formâ progressuri, absq; anti[m]onii adjectione; nullo itaq; modo ab an[ti]monio, sed potius à mercurio sublima[to] denominationem accipiet. Hic notan[d]um quod bezoarticum hoc minerale [lo]ngè antecellat bezoar animali; siqui[de]m expresse fatetur Dn. Crato in epist. [] medicinal. dum inquit: *Lapis bezoar* [a]nimale in febribus pestilentialibus no[bi]s nil profuit. quod sanè de hoc minimè [p]ronunciandum.

phoretic cum mini[mè] æquè pollent.

CAPUT XIII.

De Calcinatione & præparatione Mercurii.

Mercurii substantia.

MErcurius est corpus minerale, compositum ex terra subtili sulphureâ, & aquâ fortiter admixtâ. Substantia autem eius terrea purganda est, à crassa terrestreitate sulphureâ: aquæ verò substantia, ab humiditate superfluâ. Duplex autem est, naturalis & artificialis. Naturalis activus & summè depuratus, in Almagro propè Calatrava, in regno Castiliæ, reperitur vivus, per se fluens, & in Cinabari coagulatus, qui ignis vi educitur. Hanc mineram antiquissimam Plinius vocat

Mercurius naturalis.

lib. 33. cap. 6.

cat

at vomicam liquoris æterni. Huic ſimilis reperitur in Hydria, pago comitatus Goritz in Sclavonia. Sed Hiſpanica bonitate excellit: quamvis Hydria longè fertilior. Eſt autem admiratione dignum, quod quamvis in vicinia Hydriæ, ſingulis ferè annis lues peſtifera graſſari: illa tamen ab hac immunis nunquam non manere ſoleat: id quod viri provectæ ætatis ſeſe obſervaſſe, idemq; à Majoribus ſuis accepiſſe, mihi antè annos octo, eò loci profecto, ſanctè confirmarunt. Ex quo ſatis patet: ut & ex aliis exemplis innumeris: Mercurium eſſe ſummũ omnis corruptionis & putredinis alexipharmacon. Non minus & illud ſtupendum, prodigioq; ſimile: quod

quod ibidem notavi. Senex erat decrepitus, qui toto vitæ suæ tempore, in paranda Cinabari consumto, perpetuò tremebat & aureum nummum manu compressum ita dealbabat: ut color eius nativus omninò dispareret.

Reperitur & alius Mercurius in monte Gimnauoda dicto sex miliaribus à Cracovia, in Polonia, inter Tarnava, Ribie & Streletzky, distante, qui sponte certis anni temporibus, usq; ad terræ superficiem erumpit: præsertim autem autumnali tempore: quàmvis etiam circà festum Iohannis Baptistæ, multa grana pisorum instar, in radicibus graminum, ibidem collegerim. Verùm hic Mercurius nimis aqueus, & Sclavonico, ut & Hispanico lon-

o longè inferior. Invenitur etiã
turalis, in multis aliis locis: &
erdũ in auri & argenti fodinis.
Artificialis fit modo satis trito *Mercurius*
artistis noto, per sales resusci- *artificialis*
ivos, α tàm ex mediis minera-
us, β quàm metallicis. γ Quin
in hac urbe plures viros fide
gnos, & præcipuæ autoritatis
gnitatisq; novi: qui non modò
nineralibus, sed etiã ex sangvi-
humano priùs calcinato, & ex
ntis etiam, Mercurium vi-
m elicuêre.

Ille optimus, cuius drachma *Mercurii*
ochleari argenteo puro, su- *bonitatis*
carbones vivos posita, pòst *nota.*
porationem, maculam relin-
t flavam vel albam. Sed qui
hlear denigrat: ita purgari de-
: antequã ad usum medicum
ibeatur.

Re-

Purgatio Mercurii.

Recipe Mercurii,

Aceti destillati ana libr
nam: pone in matratio forti, c
manipulo salis præparati: mo
strenuè per horæ quadrantem,
misceantur, & acetum denig
tur: quod per inclinatione
cum Mercurio, in scutellam
treatam effunde, & toties ac
tepidâ ablue, donec omnis
gredo & salsedo separetur. E
siccatum repone in matratiu
cum aceto & sale ut suprà, eu
dem laborem ter quatervè re
tendo, & tandem per coriu
trajiciendo. Sed hæc vulgaris
imperfecta purgatio: sequi
perfectior: Recipe Mercuriu
præcipitatum, Cinabarisatum
sublimatum: misce cum duab
partibus sui ponderis Tartari
f

Purgatio perfectior

δ vel calcis vivæ: destilla per
[re]tortam vitream, igne suppres-
[sio]nis, vel in reverberio clauso,
[ad]hibito recipienti amplo, aquâ
[se]mipleno. Ita accipies Mercu-
[riu]m magis depuratum, quàm
[m]odo præcedenti. Sed modus Purgatio
[pe]rfectissimus depurandi Mer- pfectissima
[cu]rium, quo melior dari non po-
[tes]t, est eius amalgamatio cum
[co]rporibus perfectis: ε destillan-
[do] aliquoties, per retortam, sin-
[gu]lis vicibus, ζ feces terreas, sul-
[ph]ureas, fœtentes separando, &
[de]nuò amalgamando, & tandem
[pe]r corium trajiciendo.

α id est, per salem tartari, armo-[ni]acum & urinæ.

β ut Antimonio.

γ stanno, Saturno.

δ solùm, vel etiam cum calce, aut

calcem vivam solam sine Tartaro,
etiam utrumq́.

ε in regulo Antimonii essential
collectis, à quo regulo cum mercuri
malgamato fit destillatio per retor
igne suppressionis.

ζ in collo retortæ, aut juxta f
dum se colligentes.

Melior & compendiosior Mercurii depuratio.

Melior Mercurii depuratio fit c
acetum sine additione salis, tantum c
Mercurio conjunctum, ac in cucurb
oblongiori aliquandiu exagitatum,
nec nigrescat acetum; hoc verò rem
seu decantato, cum recenti aliquot v
bus fiat agitatio, & semper in decant
aceto subsidebit mercurii impuritas,
clarificato aceto, iterum poteris uti
repetendas depurationes, potest i
totus Mercurius hâc agitatione cum
ceto in nigredinem quandam conver
convertibilem tamen per calcem viv
in pristinam suam naturam currente
ab omnibus tamen impuritatibus pl
liberam, si omnes istæ nigredines dec
tatæ impastentur cum calce viva, & p

reto

ortam destillentur, tunc purissimus dibit Mercurius.

Præcipitatus albus. †

Mercurius dissolvitur in aquâ forti, & affusione aquæ salsæ α ecipitatur in pulverem album. solvens per inclinationem efditur: & præcipitatus multis utionibus cum digestione, oi salsedine & acrimoniâ priur. Tandem exsiccatus aquâ aceâ abluitur & exsiccatur. sis interius à granis octo ad em, in morbis venereis β manè: purgat per inferiora tan-. γ

† *communis dictus.*

α *frigidæ, non autem opus est marina, sufficit si communis sal sit in communi decoctus.*

β non tamen inveteratus.

γ in convenienti vehiculo; p-
larum modo exhibitus, & sine mast-
tione deglutitus; quia aliàs dentes læ-
ac ptyelismon movet. Quæ observati-
omnibus præcipitatis exhibendis cur-
tenenda.

NOTA.

Mercurii Hermeticè præcipitat-
gnum est, si cum Sole fortiter teratur,
aurum inde dealbetur, vel etiam si n-
arte redivivus reddi possit. cæterus
men paribus.

Præcipitatus Rubeus.

Pòst dissolutionem Merc-
rii in aqua forti, fiat evaporati-
ad siccitatem igne violento: [illegible]
fundo matratii hærebit pul-
rubeus præcipitatus, ulcerib-
maximè venereis aptissimus.

α aquæ fortis.

β extremo loco administrato.

y rarò vel nunquam intrà corpus
mendus.

Mercurius præcipitatus.
ex optimis optimus. †

Crollius fecius et exquisitius fecit.

Recipe Mercurii purificati
cias 4. affunde olei sulphuris
ctificati uncias 8. Digere per
os dies in arena: deinde per
tortam destilla, cum tribus
hobiis; Vltimò igne vio-
nto, ut retorta candeat, mas-
m albam exime & tere: aquâ
stillatâ calidâ sœpius ablue:
onec præcipitatum videas ver-
m in pulverem flavissimum. su-
r quem, spiritum vini ter ac-
ndas, ita securè intra corpus
ri poterit. Dosis â granis tri-
s vel quatuor ad sex, in extra-
is purgantibus, conserva rosa-

 rum

rum aut saccharo rosaceo. V-
let γ in infirmitatibus causatis
humorum putredine, & morb
deploratis: purificat sanguine
in podagrâ, hydrope, & in
mnibus febribus continuis sun
mum est arcanum.

† *Turpethum minerale vulgò*
ctus, quod apud Chymiatros nihil al
est, quam artificiosa Mercurii præp
ratio.

α *per campanam facti, aut e*
succedanei, olei scilicet vel spiritus v
ctrioli. Videtur autem oleum sulphu
per campanam ideò assumi, quia ma
fixationi inservit, sed æquè sufficit
hoc institutum oleum seu spiritus vict
oli ex mente autoris præparatus, es
penè unus idemq; spiritus, qui ex Victri
destillando fit, & qui ex sulphure p
campanam elicitur; Ex eodem en
principio victriolato derivantur.

β *Non commodum vehiculum h*
ius præcipitati sunt conservæ, quia ci

ma

...sticationem aliqualem vix possunt su...; præcipitati verò omnes masticati ...tes lædunt.

γ De usibus vide Crollium in Ba...câ Chymic: pag.126. qui etiam huius ...rationis processum fusius, & exquisi... perſequitur, & benè exemtum pul...rem in igne arenæ vehementiori in ...tracio per octo dies digerit, quo, si ...d adhuc Mercurii crudi cum fixo per...tum, sit sublimando ſeparetur, & præ...tatus sit tutior.

Autor pro vehiculo turpethi hu... mineralis, inter alia ponit extracta ...gantia: poteſt autem ad incorpora...nem præcipitati pro extractis purgan...m unicè commendari præparatio ſcam...neæ ſeu diagridii ſubſequens admo...m bona. Recipe ſcammoneæ ſeu dia...dii quantum placet, v. g. drachmam ...is, tere in pulverem, adde poſteà pau...lum (guttas quinq; vel ſex) victrioli ..., vel ſpiritus ſulphuris per campanam ...li, & guttulas tres vel quatuor olei ...ſi, tere (piſtillo oleo amygdalarum

Incorporatio bona Mercurij precipitati

dulci illinito) fortiter, & evadet m
lenta instar picis, quam in magdaleon
redactam serva in vesica, quæ per plu
mos annos inviolata servari potest, e
grana 13. vel 16. ad 20. usq; leniter
omnibus torminibus subducunt alvu
Huius verò diagridii præparati m
cum præcipitatus certâ dosi pro incor
ratione ad formam pilularum, pote
sumere tria vel quatuor grana diag
dii. Svaderem autem ut tonsores & b
neatores, quos nobilissimi huius medi
minis præparatio Philosophica planè
tet, ab usu huius ut illegitimo se absti
rent, aut parùm sibi contemperaren
quot enim quæso eiusmodi homines M
curio hoc præcipitato non Hermeticè p
parato, præcipitarunt? hinc Antarve
opinatur se Crœso ditiorem fore, si
haberet nummos, quot Mercurius præ
pitatus sustulisset. Nec tamen propter
apud medicos veros & prudentes p
stätissimus eius usus exolere debet, qua
vis illud interdum malè audiatur, s
potius sentiendum cum Magno Zving

Adhortatio ad tonsores & balneatores.

Turpethi Mineralis usus commendatur.

r

qui in lib. 3. epist. medicinal. à Schol-
edit. ita de hoc judicat: Turpetho
nerali utere deinceps & audacius &
cius. Eos enim qui odio sectæ Theo-
rasteæ hoc & rident & insectantur,
n tàm in Chymistas, quàm in Chymi-
Medicinæ famulam, multò antiquissi-
m, injurii sunt, & de ignotis judicium
erponunt. *Vt & Libavio sic attestan-
illud cavendum est, ne audaculi im-
iti in medicando id adhibeat, quod est
dicorum circumspectißimorum, ex-
itatißimorumq́: veluti si essentia ex
limato & regulo fiat, si flos ex anti-
nio, si Turbith ex mercurio, si lauda-
m ex opio, tu qui imperitus es meden-
& imprudens, nec tibi facilè, nec aliis
rum permitte usum, cum te veritate
t semel atq; iterum fortè prosis, plus
men deinceps peccare poßis. Nam
biles Medicinæ in manu temerarii
minis, sunt ut culter, vel fax ardens
manu pueri, aut dementis.* In præfat. Alchym.

Alia Mercurii Calcinatio & præcipitatio.

Mercurium à Sole vel Lunâ destillatum & purgatum ut supra, vel per se, vel cum octava parte Solis vel Lunæ, α præcipita in pulverem rubeum, modo quo sequitur: Accipe matracium parvum, β colli prolixioris, cui impone Mercurii γ uncias quatuor: deinde super laminam ferream, in fornace arenæ colloca, dando ignem continuum, spatio quadraginta dierum. Collum matracii super arenam eminere debet, ad sex vel octo pollices & primis decem vel duodecim diebus, Mercurius, qui ad collum matratii ascenderit, debet aliquoties quotidiè baculo ferreo, cui alligatus sit pannus lineus, ad fun-

dum ignitum (uti Geber do-
) detrudi δ & præcipitari. Est
em hic modus præcipitandi
ercurium non modernorum,
antiquorum philosophorum.
mpore finito: si quid Mercu-
crudi, in matracio repertum
rit: separari debet à pulvere
eo, qui admirandas habet in
dicinâ facultates. Est enim
harcticum præstantissimumin
râ, ε blandè adeò alvum sol-
ns, ut pueris & prægnantibus
ri possit: acres humores mi-
at: pituitosos expurgat: cali-
mq; ac siccam viscerum con-
utionẽ emẽdat. Dosis gr. sex. ζ

cap. 53. summ: perfectionis.

Vive

α prius per amalgamationẽ adjecta.
β subtus loricatum.
γ præparati vel rectificati.
δ commodior fit operatio, si phiola
l. matraciũ lateraliter non sursum posi-
tum

tum singulis horis 12. vertatur, ita, superior eius pars cum inferiore commutata præcipitationem acceleret.

ε & aliis fœdis ulceribus.

ζ ad decem.

ALIA.

Dissolve Mercurium in aqua forti, & præcipita, ut arest, per exhalationem omnis humiditatis, ut præcipitatus fiat rubeus. Pulverisatum impone menstratio forti, superfundendo acetum ter destillatum, ut superemineat ad altitudinem quinq; digitorum, dando ignem arenæ, acetum lentè bulliat, spatio horarum, & præcipitatus tot dissolvatur. α Dissolutioni β pri filtratæ, superfunde liquorem nimâ mundi imprægnatum: γ statim separabitur Mercurius,

disso

solvente, qui ablui & exsiccalebet. Dosis à gr. 4. ad 5.

α nempè pòst aliquotas cum recenceto ebullitiones.

β calidæ.

γ id est, spiritum vini, cui ad hunc m succenturiari potest oleum Tartari.

Huic sequentem addimus præcipium: Recipe Mercurium per salem mmunem & victriolum sublimatum, e aqua fontana ebulliendo, postea in tionem claram & puram guttatim te oleum Tartari quantumvis & stacadit Mercurius ad fundum instar ei pulveris, deple aquam per incliionem, & pulvis eluatur aliquoties, ec aqua nihil retineat saporis acris, remò pulverem exsicca diligenter & va; cuius grana 4. vel 5. vel 6. in theâ, vel mithridatio data jejuno stomabis in hebdomade mirificè solvunt oes obstructiones, præsertim in ictero; trà venena eius sumtio admodùm est taris; in febribus diuturnis etiam ores movet. *Præcipitatus alius non infimæ notæ.*

Præci-

Præcipitatio Mercurii in momento,

Impone Smiridem *a* rub‑
um *β* pulverisatum crucibul‑
exponendo spatio quatuor h‑
rarum, igni violento: donec qu‑
dammodo vitrescere incipiat,
lateribus crucibuli adhærere
Tunc ab igne ablatum, tritura
pulverem subtilem, & matrat‑
impone: Cui superfunde aquar
Regis rectificatam, digerend‑
per viginti quatuor horas, *δ* p‑
stea per inclinationem, aquar
tinctam effundendo, & alian
toties reaffundendo: donec o‑
mnem tincturam attraxerit. De‑
pletiones ad oleaginositatem
destilla. Huius olei recipe uncian
unam, infunde super uncias qua‑
tuor *ζ* Mercurii *η* crudi: sic in mo‑
mento præcipitabitur: *θ* nec oleū

rcurio adhærebit. Si destille-
igni satis forti, pòst olei ex-
tionem, aliquid de Mercurio
imabitur; major tamen pars
nebit fixa κ Eius usus in aug-
ntatione Solis λ & Vitrifica-
e rubicundissima. μ

† *Vocatur etiam præcipitatus mi-*
losus.

α *loco Smiridis adhibeantur gra-*
Bohemica tosta.

β *imò quò nigriorem, eò meliorem.*
γ *in calido.*

δ *donec aqua regis imprægnata fue-*
nctura Smiridis subviridi, vel sub-
.

ε *ut nimirùm tantùm tertia pars*
, tinctura Smiridis imprægnata,
.

ζ *potius duas vel tres.*
η *benè purgati.*
θ *in pulverem album.*
ι *Hunc Mercurium, quia oleo non*
ret, lento igne in crucibulo can-
defac

defac per horam unam, posteà edulco
Habebis Mercurium emeticum sur
Mercurii vis emetica qua ratione demitur. *& deorsum leniter moventem gr. 3.*
4. Quod si igniatur horis duabus, per
feriora tantùm purgat; at si amplius
ris scilicet 5. vel 6. igniatur, fixißi
fit, & tantùm sudores movet.

κ Ipse verò præcipitatus manet
beus; cui si mercurii crudi tantun
addideris, & in phiola ad ignem ar
posueris, breviβimo tempore præcipita
tur, atq; ita per crebras additiones æq
les Mercurii crudi, quantitas præcip
ti augebitur.

λ Augmentatio Solis per præci
tatum hunc miraculosum hoc fit mo
Recipe sulphuris communis duplum
præcipitatum hunc miraculosum, tere
misce in marmore, liquescant in cati
liquata facilè ignem concipiunt, qu
permitte donec spontè cessarit; relinq
tur pulvis subflavus, qui in fluxu a
pedetentim eidem admiscetur.

μ Si nempè eidem silicum calci
torum pauxillum adjeceris, & igne vi
le

dißimo urseris ; solet enim tandem in um rubicundißimum transire.

Præcipitatus Diaphoreticus. †

Dissolve Mercurium à Sole Lunâ destillatum & purgaum ut suprà in aqua forti, quam matratio colli prolixioris, n alembico proportionato, rahe igne tertii gradus, cum à cohobatione, α ut Mercu- fiat rubeus, qui edulcorari et calcinando in crucibulo, r prunas accensas, continuò a ferreâ movendo per horæ drantem circiter, β vel cum a sequenti. γ Recipe aceti deati libras duas phlegmatis aminis libram semis, calcis reperatæ testarum ovorum unlsex: destilla simul ad sicci-

tatem. Huius aquæ recipe lib
tres. Mercurii ſupradicti præ
pitati libram unam. Miſce &
gere per diem naturalem: po
deſtilla per alembicum, cum
nis cohobiis, ignem auge
ſub finem, ut materia probè
cetur, quæ circulari debet
diem naturalem cum S.V.
ſtea deſtillatione ſeparatur ſp
tus: & denuò circulatur &
ſtillatur. Hoc quartò repeti
bet. Hæc vera Mercurii præ
tati præparatio ad infinitos m
bos pellendos: & maximè lu
veneream, ſive interius ſuma
(quia ita elaboratus ſaltem ſu
res provocat) ſive exterius c
butyro, aut alio medicamen
applicetur. ♂

† *Paracelſi.*

ſem

α semper reaffusâ aquâ priori, sed
n uncia una atq; altera recentis aquæ
tis fortificata.

β disjunctivâ non opus est, sed loco
s ponatur postea.

γ debet scilicet figi.

δ dosis à gr. 4. ad 6. vel 8.

Præcipitatus † Cinabaris Diaphoreticus.

Recipe cinabaris vulgaris un-
ım unam.

Salis præparati α drachmas
as.

Simul tere, misce: & matratio
pone, quibus superfunde olei
phuris per campanam facti
cias tres. Digere per triduum
cineribus: tandem igne β vio-
nto, fac omnem humiditatem
aporare. γ Manebit in fundo
ssa alba, quæ frequenti ablu-

tione edulcorari debet. Dosi
gr. sex ad decem in morbis V
nereis maximè. Datur δ c
conserva rosarum & unciis q
tuor vel tribus decoctionis ε
sæ parillæ.

† vitiosè scribitur, legendum
tius Præcipitata Cinabaris diaphoret

α Id est decrepitati.

β arenæ scilicet.

γ reaffunde & destilla iterum,
iam tertia vice.

δ aliquot diebus.

ε primæ nempè.

Mercurius Veneris Diaphoreticus.

Recipe limaturæ Veneris un
unam.
Mercurii meteorisati un
as duas.
Salis Mercurialis α unc: d
as semis:

ritis, & ſimul miſtis: inde ea
ratio firmo, dando ignem a-
æ: donec inſtar ceræ omnia
eſcant. Tum matratium ita
ns frigidæ impone, ut in par-
diſſiliat, & Mercurius ſubvi-
s effluat: quem exſiccatum
etortam parvam, cum ſpiritu
huris vel Victrioli, in cineri-
, per diem naturalem, dige-
dum collocabis: & poſtea
binis cohobiis in arena de-
abis: tandemq; ablues bis aut
& ultima vice, aquâ cordia-
Præſtantiſſimum remedium
horeticum Bezoarticum eſt,
tra peſtem. Si duodecim ♂
is, à veneno hauſto ſumatur,
orte præſervat. Doſis gr: u-
n vel duo in aquâ appropria-

α id est, salis armoniaci.
β aqua dulci.
γ seu spiritu vini.
δ intra duodecim horas.
ε cum theriaca; in lue Venerea dicitùs curanda nihil hoc præcipitato præstantius; in principio quidem da movet vomitus, sed repetitus tantùm sudores mali mineram expellit omn

CAPUT XIV.

De Calcinatione Saturni & Jovis.

Cap. 10. summ: perfect. CVm, teste Gebero, impos bilis sit corporum soluti compositione ignoratâ: ant quam metallorum calcination aggrediamur: de ipsorum n turâ obiter aliquid dicendu est. Rectè autem mihi sensi *Generatio metallorum.*

vid

etur Hermes, pater ille Phi- In Tab.
ophorum: dum dicit: Id quod Smaragdina.
superius, est sicut id, quod est
rius: & vice versâ. Quâ ra-
ie enim natura paulatim &
cessivè in terræ superficie,
ntas & cœtera vegetabilia
oducit: ita eadem in locis sub-
raneis, metalla quamvis tar-
s, & longiori temporis spatio,
vapore humido unctuoso, ar-
nti vivi & sulphuris vitriolati,
calore, mercuriũ decoquen-
proprietates in se continente
erat. Vnde Hydrargyrus ma-
Metallorum dicitur; Sulphur
ò pater: in iisq; quatuor ele-
nta, quæ omniũ corporum na-
alium materia remota sunt, re-
esentãtur. Mercurius enim in-
: fœminæ, frigidus & humidus

aquæ & aëris rationem hab
Sulphur autem tanquam mas,
lidum & ſiccum, ignis & ter
vicem obit. Si quis materiam e
rum, non tàm halitum, quàm ſ
cum ſtatuere velit, non repugn
bo. Cum enim ſuperiori æſta
in Hungaria, medio miliari
Schemnitz, in argenti fodinar
mille quingentos circiter cub
tos profundam deſcendiſſem:
foſſoribus, qui ob ſummum m
neræ æſtum, veſtibus & ipſo i
duſio exuti laborabant, didic
Vapores minerales à centro te
ræ frequenter ſurſum ferri: e
rumq; lucernas & ipſosmet,
ſubitò recedant, extingvere:
liquanto autem tempore pòſt,
eodem loco illos halitus ad p
rietes fodinæ in maſſam, quæ l
vi con

Germanis dicuntur Berg-ſchwaden oder wit-terungen.

contactu, instar olei fluat, co-
latos reperiri. Vnde fortè
s inferre posset: vaporem es-
materiam metallorum remo-
rem: succum verò sulphure-
& mercurialem, propinquio-
n. Et sunt mihi ad manum ex
dem fodinâ, & ex aliis silices,
os seu vapor, seu succus talis
neralis humidus unctuosus
liquaque penetravit: & in
orum aliis conspicitur materia
da, nec satis cocta: in aliis
diocriter excocta; ex quo-
n libra una, elici possunt dra-
mæ sex argenti puri, & scru-
us semis circiter auri: in aliis
fectè decocta: ita ut argen-
n in superficie pullulet, & in
ramusculi auri puri puti con-
ciantur. Etsi autem sunt, qui ob

frivolas quasdam ratiuncula
Mercurium & Sulphur, metall
rum materiam esse, inficias ean
tamen satius est, Philosophis m
tallicis, & metallurgis creder
qui in omnibus fodinis & ven
ea reperiri, uno ore attestantu
Ad quorum opinionem, & m
tallorum excoctores, ustores
probatores accedunt: ut tacean
quod Medici plerosq; fossorun
morbos à sulphureis & merc
rialibus spiritibus crudis intr
corpus admissis, oriri: & metalla
in externis affectibus, eadē præ
stare, quæ Hydrargyrum. Im
omnia metalla facili negotio i
argentum vivum, & argentun
vivum, in omnia metalla reduc
possunt.

Calcinatio Saturni.

Plumbum liquefit in matul

-eâ, vel ollâ ferreâ, purgaturq;
-oriis: α deindè aucto igne, ut
-t candeat, continuâ agitatio-
-cum ſpatula ferreâ, reducitur
-alcem; β quæ cribellata, po-
-a ſi diutius reverberetur, fit
-nium.γ

α ſupernè eminentibus.
β gryſeam.
γ cuius uſumvide infrà ſub finẽ, c.17.

Calcinatio Jovis.

Recipe ſtanni Anglici non ſo-
-ſiſticati (ꝙ ex pondere & mal-
-tiõe dignoſces) libras quatuor.
-quefac in olla plani fundi, & à
-oriis purga: deinde injice ali-
-id ſalis Ammonii: & igne au-
-o, ut olla candeat: impone li-
-am unã & ſemis ſalis præparati,
-atulâ ferreâ tam diu movendo;
-onec in calcẽ redigatur: quæ △
-olẽto reducitur in corpus, & à

ſale impuro & denigrato ſepar-
tur. Iterum miſcetur cum lib
una ſalis præparati, & calcinatu
ut ſuprà. Calx abluitur ab om
ſalſedine & reverberatur ad oct
duum, donec vertatur in Alco
hol. Sal affuſione aceti alkaliſa
elicitur, digerendo aliquot di
bus, poſteà filtrando & coagu
lando.

*Hæc Iovis calcinatio minus vide-
tur commoda; propter ſalium enim ad-
jectionem calx illa multùm corripitu
ſatius eſt, ſi, ut cùm Saturno in præce-
denti factum, Iupiter per ſe calcinetu
& tandem per acetum deſtillatum ſal I-
vis eliciatur: qui vulgari ſolutione pe
aquam ſimplicem & coagulationem re-
ctificatus, præſtantiſſimum habet uſum i
ſuffocatione matricis: de qua re videa-
tur Crollius pag. 225. Huic uſui auten
magis inſerviunt Criſtalli Iovis Philoſo-
phicè præparati, quorum doſis ſunt tri
grana*

Criſtalli Iovis philoſophicè præparati.

na, tribus aut quatuor auroris conti- in aqua artemisiæ vel aquis cordia- s, sumta.

ALITER.

Iupiter poteſt etiam calci- i, ſicut Saturnus, α ſine addi- ne ſalis: vel poſſunt etiam cal- ari in ſcutellâ lignea, β cretâ ita: ſi fuſi in crucibulo, effun- ntur in dictam ſcutellam, & γ itâ agitatione moveantur.

α de quo suprà cap. 8. ad balsamum urni.

β vel fictili, non vitreata, duplici, rum una ad amussim contegat al- um.

γ laciniâ humidâ juncturis invi- circa circùm coarctatis.

Jupiter Diaphoreticus.

Recipe Iovis Anglici limati, ut ſuprà, in ſcutella ligneâ, vel terreâ

terreâ non vitreatâ calcinati
cias duas: Mercurii ſublim
uncias quatuor: Simul miſc
& per retortam deſtilla, ig
arenæ, apponendo vas reci
ens, aqua ſemiplenum; cum
deſtillare inceperit, da ign
ſuppreſſionis moderatum, d
nec omnis liquor deſtillaverit
præcipitatus fuerit in aqua
Quod autem ad collum reto
tæ ſublimatur, abraditur, & cu
eo, quod deſtillatum eſt, per n
ctem digeritur. Aqua ſpiri
Victrioli imprægnata ſeparatu
& ad uſus ſervatur: calx ve
exſiccatur. Doſis à gran. quat
or ad ſex.

CA

CAPUT XV.

De Calcinatione Martis & Veneris.

Calcinatio Martis.

Imaturam Chalybis à ſordibus, ventilatione & ablutione ligenter emunda. Huius recipe bras duas, ſalis præparari libras es. Miſce ſimul, & in olla terâ reverbera, per diem naturam. Maſſam exime, & tere: diſlve in aquâ calidâ, & lava tos, donec ab omni ſalſedine & reſtreitate liberetur. Exſicca: deinde, & in pulverem ſubtin, terendo & cribellando recitur. Poſtea reverberatur per to vel decem dies; donec ſupies elevetur in crocū rubicundiſſimum

dissimum impalpabilem: quo lato; reliqua pars toties & ta diu reverberatur; donec tota crocum abeat. Vas terreum maturam continens, habeat o operculum, ne cineres sup crocum decidant, ita tamen e vatum, ut inter vas & operc lum, flamma liberum hab transitum.

Quinam Crocus Martis ad medicinæ usum optimus.

Crocus Martis omnium optimus, ad medicinæ usum præstantissimus est sola limatura Martis, sine adjectione lis communis, aut alterius heterogen per se igne reverberii florificetur; posteà per aquam dulcem à sordibus el tur: qui autem cum corrosivis, ut sa bus, &c. conficitur, periculo non vaca melius autem & citius procedit opera reverberationis, si priusquam furno r verberii committatur, limatura Ma tis, aliquoties urinâ puerorum consp gatur, hac enim ratione inter reverb

randu

dum surgit in florem rubicundissi-
m uno atq; altero die, qui tamen quo-
è colligendus est, ne violentiâ ignis
erberu pereat; aut ex rubicundo co-
in nigrum vicissim denigret ac de-
t.

Vsus Croci Martis vulgaris inter- **Croci Martis vi-res.**
est ad fluxum ventris, diarrhoeam,
nteriam, sistendam, sed cautè proce-
dum est; sæpè enim eiusmodi adstrin-
tia tempestivè non adhibita, maiora
rrerunt pericula. Quocirca sumentes
s medicinis attenuantibus, & alvum
ducentibus purgatos esse oportet. Ex-
nus usus est, in exsiccandis ulceribus
vulneribus. Huius vires insignes vi-
tiam apud Crollium pag. 253.

ALIA.

Paratur etiam crocus Mar-
è lamina chalybis candente
scintillante, immissâ in mag-
eonem sulphuris, cuius vili-
scit & decidit granulatim in

vas fictile suppositum frigidâ v
aceto plenum. Granula exsicc
ta teruntur in pulverem subtilis
mum, &, si placet in crocum r
verberantur, spatio sex, vel oc
horarum. α

Virtutem habet deobstr
endi, β aperiendi & attenuand
quam etiam limatura chalyb
acquirit, si per simplicem aquan
in tenuissimum alcohol rediga
tur. γ

*α Hæc Martis calcinatio secund
est basis & fundamentum pulveris c
Pag. 263. in 8. chectici Quercetani, quem describit
pharmacopæâ Dogmaticâ.*

β Hepar inprimis & splenem.

*γ Per aquam simplicem limatur
Chalybis alcolisatur, si ea pura & sincer
eluatur aquâ simplici, parùm sale absyn
thii exacuata, & aliquandiu relinqua
tur in loco tepido, exsiccata teratur,
denuò imbibatur, idq; tàm diu, done*

ostea sponte levi attritu in pulverem ub flavum tenuem redacta sit; quæ præparatio à Quercetano in pulvere prædicto apprimè commendatur.

ALITER.

Dissolve limaturæ Martis unciam unam, in aquæ fortis *δ* unciis octo: digere per noctem: & destilla per alembicum aquam fortem, in arena. Habebis unciam & semis croci rubicundissimi. *ε*

δ potius aqua fortis successivè, & paulatim superaffundatur, aliàs nimis fortiter effervescet.

ε super hunc crocum exsiccatum, & in igne leniter calcinatum, funde spiritum vini vulgarem, & apposito alembico cæco, spiritus rubescet, quem à fecibus decantatum destilla in balneo ad oleositatem, & habes insigne medicamentum ad exsiccandum hydropem, & viscera corroboranda; universalibus

tamen præmiſſis; ſi poſteà guttæ hui decem vel octo propinentur hydropi manè & veſperi in decocto granorum ju niperi, facilè rem expediunt; eius gutt ſex in vino exhibitæ, qualemcunq; hæ morrhagian paſſo ilicò eam ſiſtunt; ſana vulnera & ulcera antiqua radicitùs, eadem eodem quotidiè ter illinas.

ALITER.

Reverbera limaturam Mar tis, cum ana ſulphuris triti, pe quatuor aut quinq; horas. a Vir tutem habet aperitivam; ſed ma jorem, ſi per dimidiam tantùn horam calcinetur, cum duplo ſu ponderis ſulphuris triti.

a *tantùm ſpatulâ ferreâ agitand ut ſulphur difflagret.*

Alia Martis Calcinatio.

Digere lento calore limatu ram ferri, vel chalybis, in aceto te

r destillato, donec coloretur. ecanta, quod tinctum est: & iud acetum reaffunde toties: onec omnem tincturam attraerit. Depletiones filtratas desilla: & remanebit in fundo puls rubeus, qui per diem naturam reverberari debet in crocum impalpabilem. Virtutem bet constringendi.

Hæc quinta operatio non procedit, andoquidem limatura nuda ferri, aut alybis in acetum etiam aliquoties delatũ ægrè aut nunquam suam rubedim de se mittit. Expeditior res fit cum riis ferri cœruleis, aut viridiusculis in lverem contusis, & cum aceto destillaextractis. Ad mentem autoris huius laudatus à Crollio in specifico dysenico usus pag. 253. & 254.

ALITER.

Crocus Martis etiam cum

 oleo

oleo sulphuris fit: infundend[o] in cochlear ferreum, olei sulphu[ri]ris & spiritus vini partes æqua[les]les, evaporando lento calore, a[d] consumtionem humiditatis: po[st]stea si resideat ad aliquot dies invenies pulverem subtilissimun[m] quem servabis in phialis optim[e] clausis, ne aër intret, quia resol[vi]veretur. Si aliquot grana in ju[...]sculo sive liquore congruo den[tur]tur, verum hepatis restaurati[vum]vum erit, conducens omnibu[s] morbis, qui inde oriuntur, ut hy[dro]dropisi & similibus.

Hæc 6. Croci Martis præparati[o] cum oleo sulphuris & spiritu, quem auto[r] ex Quercetani Pharmacop. dogmat. ca[p.] ult. circa finem propè transscripsit, no[n] procedit, sed pro hisce duobus menstru[is] substituenda est aqua fortis ex vitrio[lo] calcinato, & sale communi ana, cum ar[-]

gill[...]

læ tribus partibus admiſtis deſtillata;
: enim poſtea cum in cochleari ferreo
nporando conſumpta fuerit, ſtatim
cum fuſcum ex ferri ſuperficie abra-
n post ſe relinquit tenerrimum, & u-
ius multis deſtinatum.

Calcinatio Veneris.

Diſſolvitur Venus in aquâ
rti: & affuſione aquæ tepidæ,
m particula ferri vel argenti,
æcipitatur ad fundũ vaſis. Vel
ninæ Veneris reverberantur in
: uſtum, in fornace figulorum,
od facili contritione in calcem
ducitur. Vel: laminæ ponun-
r in crucibulum, cum parte æ-
ıali ſulphuris triti, faciendo
S.S. & reverberantur tribus vel
ıatuor horis, in æs uſtum.

Veneris laminæ tenues cum ſale præpa-
to in ollâ firmâ terrea vel ferreâ ſtrati-
antur, & paulatim leviter igniuntur
ſteà in vas aquâ frigida plenum injici-
itur, & laminæ à nigredine & ſale dilu-

genter cum scobis ferreis eluuntur; ex- siccatæ denuò cum sale condiuntur, ut su- prà igniuntur, & in aquam frigidam immittuntur, reliquavè omnia cum prioribus ad præscriptum peraguntur; aqua tandem illa, in qua laminæ sunt ex- tinctæ, & illotæ cum aquâ ferventi, tem- peratur, ut omnis salsedo abeat, & cro- cus Veneris in fundo relinquatur, instar sanguinis rubicundißimus: quem dili- genter ab omni salsedine liberatum ex- siccatum & tritum. Cheirurgi periti ad emplastrum sticticum, quod opodeldoc vocant, conficiendum curiosè servant.

Crocus Veneris rubicundißimus.

CAPUT XVI.
De Calcinatione Lunæ & Solis.
Calcinatio Lunæ.

DIssolve Lunam in aqua forti & affusione aquæ salsæ, præ- cipita ad fundum matratii, in cal- cem

m candidam, quæ frequenti a-
e communis affusione edul-
rari debet, & exsiccari. Huius
cis recipe unciam unam: Sa-
præparati uncias duas: Salis
monii drachmas duas. Hæc
bè misce in mortario vitreo,
reverbera per octiduum. α E-
itur postea tinctura cum spiri-
vini alkolisato, β & circulatur. γ
nfert maniæ & aliis cerebri
ectibus.

α *sufficit dies naturalis unus, vel*
.

β *vel cum sale Armoniaco fortissi-*
mo.

γ *ablatoq; menstruo tinctura re-*
net in forma liquoris; hæc eadem tin-
ra instar lasurei, seu cærulei ultrama-
ni coloratissimi extrahitur ex limatu-
Lunæ cum spiritu vini, in quo aliquid
lis ammoniaci fuit solutum, quæ ulte-
us posteà, ablato hoc menstruo, & tin-

Tinctura Lunae

ctura, quæ remanet à salsedine liberat. recente alcohole vini repetitis cohobi. in oleum elaborari potest.

Tincturæ Lunæ vires.

Tinctura Lunæ est diaphoretica, & aliquantulum anodyna; cerebri inflam- mationi, nervorum convulsioni, insa- niæ, & delirio ac melancholiæ maxim. prodest, eius guttæ tres vel quatuor a sex, in aquis betonicæ, salviæ, vel meli sæ exhibentur; est singulare quoddam re medium hepatis, lienis, & menstruorum obstructionibus easdem solvendo, me dens: datur in aq. cichorei, centaurei mi noris, scolopendr: artemisiæ; conforta omnia membra principalia, spiritusq; a- nimales mirificè exsuscitat.

Calcinatio Solis.

Fac amalgama Solis, per cœmentum repurgati, cum sex partibus Mercurii, ut sequitur. Accipe aurum laminatum, quod in minutas particulas forficibus scinde: & in crucibulum mun- dum

m, inter carbones vivos pone, urum ſaltem igniatur. Dein- x alio tigillo, mercurium factum, ſuper aurum effun- & bacillo miſce: ut incor- entur. Tum projice in frigi- : & maſſam optimè lotam ce per corium, & mercuri- ſuperfluum exprime, ut re- eat maſſa, ſatis dura, quæ teri debet cum duplo ſui pon- s ſalis præparati, in mortario eo, ita ut nihil de amalga- e appareat. Hoc totum po- n crucibulum coopertum & tum, parvo ſaltem foramine vium: & reverbera per diem ralem: tali cautione adhibi- ne aurum liqueſcat. Hoc fa- reperies aurum calcinatum; rcurium verò cum ſale in

auras

auras evolaſſe. Tum aurum
nuò amalgama: & per cori
traſice ut ſuprà: & miſce cum
plo ſui ponderis ſulphuris vi
& optimè tere: & pone in ſ
tellam terream vitreatam, ſup
fundendo optimum θ vini ſp
tum, qui accendi debet. Pòſt
ius deflagrationem & ſulphu
reperies aurum ſpongioſum
valdè attenuatum: præſertim ſ
dem proceſſus bis vel ter rep
tatur. Aliqui amalgama cum fl
ribus ſulphuris terunt, & in cr
cibulo ponunt inter carbones
vos, bacillo ferreo continuè m
vendo, donec mercurius in a
ras abeat. Hæ veræ Philoſophic
præparationes ſunt, ad auru
potabile & alias operation
phyſicas.

Antequam autem aurum cal-
etur calcinatione philoſophi-
debet, ut dictum eſt, coe-
ntari cœmento vel vulgari,
regali. Cœmentum vulgare
fit:

Purgatio per cœmentum vulgare & regale.

cipe farinæ laterum uncias
o.
Salis præparati unc. quatuor
Victrioli albi uncias duas:
Salis petræ,
Æruginis ana unc. ſemis.
Cœmentum regale, quod ſo-
ro probatiſſimo parcit, re-
it
Farinæ laterum partes 4:
is Ammonii,
Gemmæ,
Communis præparati, par-
ſingulas.
Commiſta uniantur: & urina
hume-

humectentur. Quidam auri b
cteas, antequam componant
candefaciunt, x sinuntq; refri
scere: ut si quid inquinamenti
cute hæserit, id consumatur, &
beriorem accessum & impressi
nem relinquat medicaminum
cumini. Omnibus ritè præpa
tis: ollæ cœmentatoriæ insper
tur pulvis æqualiter, crassitie
gitali. Huic imponuntur bract
urinâ irrigatæ, eo ordine & m
do, ut æquali situ, se λ non co
tingant mutuò, ne corpus co
pori cohærens id accendat: c
loreq; aucto, oras colliquet. D
spositæ primo ordine bracte
obruuntur medicamine, μ dim
dii digiti crassitie: sequuntur br
cteæ, atq; ita vicissim usque a
ollæ marginem, quam tantu
in

plere debet medicamẽ, quan-
a est in fundo, nempè ad craſ-
em digiti tranſverſi. Vltimò
ponitur operculum ſine re-
raculo, ſi pro cœmento vul-
i; at ſi pro regali: operculum
beat foramen parvum. Ignis
tur ad 24. horas: ita ut olla ſi-
pixis ſemper rubeſcat. Finito
ere: bracteæ pede leporino
gantur à pulveribus adhæ-
tibus; & urinâ lavantur, &
ſiccantur.

Omnium autem perfectiſſi-
m cœmentum eſt iſtud, quod
uitur. *Optimum cœmentum.*

Liquefac aurum cum duplo
põderis optimi cupri: & reduc

in lamellas tenuiſſimas inſtar p
pyri: quas cœmenta per quadr
ginta vel 50 horas, igne forti, f
ciendo S. S. S. ut in cœmento r
gali dictum eſt, cum farina lat
rum, ſale communi, colcothar
viridi æris & modico ſale arm
niaco cum aceto forti permiſti
In hoc examine, totum cupru
evaneſcit, ſulphure ipſius incom
buſtibili & tinctura, in auri ſub
ſtantia ₒ remanente: cum teſt
Gebero, decimo octavo capi
fornacum, à cupro extrahatu
ſulphur mundiſſimum tingens
fixum.

α probè mundatum.
β extrà ignem.
γ inſtar globi.
δ vel marmoreo.
ε igne ſcilicet rotæ.
ζ non tamen omni, ſed nonnihil d
ſal

superierit, quod per aquam dulcem
ra, & calcem Solis exsicca.

η potiùs florum sulphuris.

θ qui est sine omni phlegmate.

ι Hoc vulgari cæmento utuntur
ifabri, cum deaurare cupiunt, quo
solùm aurum purgatur ratione sali-
, sed & in calore exaltatur à farina
rum & ærugine, quæ ex cupro est.

κ id quod omninò fieri oportet, an-
uam bractea in aqua regia solvantur.

λ neq; etiam latera & spondilia
is.

μ pulveris propositi cæmentatorii.

ν & lutatur.

ξ quale est Hungaricum; præstan-
mum verò fuerit id cuprum, quod ex
o confit, quale generatur in zepusio
gò im Zepffem/ ex fontibus victrio-
, saltem ferri frustis injectis, & paulò
in rubiginem corrosis, ex quâ denuò
eficio ignis cuprum excellens fit.

ο Hinc per hanc recentis cupri cum
o hoc modo cæmentato per aliquot
es, additionem, & repetitam cæmen-

zationem, aurum impensè fit rubicundum.

Bezoarticum Metallicum.

Dissolve in aqua Philosophicâ, α solis purissimi drachmas duas: cui adde guttatim liquoris gummosi β septies γ rectificati unciam unam. Fiet maxima ebullitio. Pone matratium super cineres calidos, ad tres vel quatuor horas. Tum præcipita in aqua communi & sœpius ablue: ultimò cum aqua cordiali: tandem exsicca. δ Habebis lapidem admirandæ virtutis: cuius grana sex sudores egregiè movent.

α ex sale communi & aqua forti præparata, vel etiam regia.

β id est butyri Antimonii & Mercurii sublimati, de quo supra cap.12. in pulvere emetico, & bezoartico minerali.

γ. suff

γ sufficit terna vice.

δ melius & convenientius fiet, si
alembicum ex arena evocetur aqua
losophica, vel aqua regis, trina destil-
ione, ut suprà in bezoartico minerali
lum, figatur; vix enim fiet aliàs be-
articum hoc ad mentem autoris præ-
atum, citrà vomitiones & secessus.

raunocryson †. Diaphoreticum.

Dissolve solem purissimum
aqua Philosophica, & per no-
em digere in arena: Deinde
erfunde guttatim oleum Tar-
i: α donec cesset ebullitio, &
x auri ad fundum vasis præ-
itetur, β quæ multis ablutio-
us edulcorari debet, & igne
ntissimo exsiccari. Dosis gra-
rum trium vel quatuor.

Ex hoc Diaphoreticum pa-
i potest adhuc præstantius, hūc

in modum: Recipe Ceraun
crysi quinque vel sex grana: e
impone in vasculum argenteu
& superfunde spiritum vini rec
ficatum optimè, quem incend
& desuper vitrum cristallinu
satis ampli orificii suspend
Quamprimum spiritus vini a
dere desierit, ceraunocryson o
ficium suum faciet, & pars qu
dam terrea ad parietes vitri su
limabitur. Hoc quater vel qui
quies repete, & vitrum cum s
ritu vini lava, ut calx fundum p
tat, quæ exsiccari debet. Do
gr. unius aut duorum.

† *Germanis dicitur* das Schla
goldt/ *Latinis aurum fulminans, id e*
quod instar fulminis dissiliendo fragor
acutissimum edit: Crollio verò vocat
aurum volatile pag. 212.

a per deliquium ex sale Tartari

Elu

n; aut in defectu huius Tartari, sal
qua communi solutum accipiatur.

β quod animadvertes è colore aquæ
is, qui debet esse albus, nam si adhuc
us sit, signum est totum Aurum non-
 repercussum, plus igitur olei Tarta-
ttatim affundatur. Et calce auri ad
lum præcipitatâ in calido liquorem
riorem effunde, quæ postea &c.

γ calore; vel ut vult Crollius in pag. 211.
na vitrea per se spontè in hypocausto
scat, nullo ignis calore adhibito.

δ potius partem cucurbitæ superio-
, cum alembico rostrato & recepta-
.

ε id est, dißiliet ac fulminabit.

Vnde autem huius fulminationis & Auri fulminatio & percussio unde?
rcußionis causa existat, non æquè
tat; Crollius quidem refert in salem
noniacum, atq; hanc suam sententiam
onfirmat: quemadmodum, inquit, sal pag. 213.
rum & sulphur sunt hostes, & se in-
em non compatiuntur, ut videmus in
parati pulveris Tormentarii accen-
e: Eodem modo sal Armoniacum &

Tartarus sibi contrariantur, &c. Ver
Libavio non satisfacit, qui tamen ip
Pag. 12. *met etiamsi in prodrom: phil. vital. tr*
49. conqueratur, nullas ponderosion
aut meliores contrarietatis in medi
producit rationes. Nos verò negativ
nostram de sale Armoniaco, cum Cla
simo Doctore Hartmanno sic compro
mus: Si sal Armoniacum esset percuss
nis causa, utiq; ad omnem effectum tal
requireretur; sed non hoc; E. neq; illi
Mars enim in aqua forti, quæ nullum
lem Armoniacum recipit, solutus, & o
Tartari repercussus, eâdem fulmina
facultate pollet. Rectius igitur virtus
sulphuri solis igneo, & cælesti, ac spiri
tus nitrosis, & tartareis, quorum ali
cum auro remanent, & fixi evadu
tribuitur, quamvis spiritus salis Arm
niaci et... non prorsus segregetur, u
fortior penetratio ob salium contrarie
tem, quæ tamen sola in aliis metallis
lem effectum non producit, nisi in f
ro, quod sulphure igneo, non secus ac i
aurum, abundat. Deinde idem fragor
vo

latilitas Solis protinus in infusione olei rtari adimitur: si enim tantisper id uderis in solutionem Solis in aquâ re-, quantisper tota compositio nigricet, ar atramenti, non tantùm planè cer- existis Aurum omne ad fundum esse ercussum, sed & nunquam illud posteà am statim pòst primam exemtionem collectionem, fulminãdi potestate pol- e, id quod omninò mirabile, duorum quidem diversorum effectuum, unam eandem caussam extare posse. Quod iè alioquin per naturam poßibile haud detur esse; idem enim quâ idem non icit nisi idem: idem igitur non potest e causa oppositorum, nisi in eodem oc- rrant, & concurrant diversa princi- a, quæ quandoq; eiusmodi sunt & im- llunt, ut verum & idem oppositorum usa sit. Sic igitur oleum Tartari debi- proportione infusum aurum repercu- ens & fulminans facit, sed idem ean- em facultatem ipsi adimit proportione debitâ & quidem excedente, affusum, onec nempè totum nigrescat.

℥ *cum recenti ceraunocryso, & spi-
ritu vini.*

CAPUT XVII.

De Salibus.

Modus eliciendi sal essentiale ex herbis sine Calcinatione.

RECipe carduibenedicti quantitatem magnam; contunde in mortario lapideo vel ligneo: postea in alveo β amplo, cum magna aquæ quantitate coque usque ad mediocritatem: γ deinde fortiter exprime & cola. Colaturam iterum coque usque ad spissitudinem δ mellis liqdi. Succus iste Carduibenedicti ponatu in vase vitreo, in loco frigido per dies aliquot: & generabit in fundo vasis sal cristallinum, angulare

lare, in modum ſalis gemmæ.ε
fuſo ſucco colligitur, & aquâ
rduibenedicti abluitur & ex-
catur, quod diligenter ſerva.
t enim præſtantiſſimum reme-
um in peſte, ſi eius grana duo
us minus, in carduibenedicti
iritu ζ exhibentur, ſudores ab-
dè provocant. Eâdem quoq;
tione fit ſal ex aliis herbis, qui
ultis modis antecellit ſalem,
i ex cineribus herbarum con-
itur.

α volatile potius.

β vel æneo, vel ferreo.

γ dimidium.

δ exquiſitam.

*ε ſal gemmæ vocatur ideò, quia ha-
t tranſparentiam ipſius gemmæ ; aliàs
citur ſal foßile.*

ζ aqua.

Hic modus eliciendi ſal eſſentiale, vel potius volatile, ex herbis, nullâ præ- *Modus eliciendi ſal eſſentiale.*

 miſſa

missâ calcinatione, est solarum herbaru
extrà sal fixum, quod solâ calcinatio
prodit, etiam quamplurimùm salis vol
tilis possidentium, quales plerumq; su
herbæ temperatè calidæ, ut carduus ben
dictus, cum reliquis carduis ferè omn
bus, absynthium, majorana, abrotanu
melissa, resta bovis, urtica, flammula, p
troselinum, rosmarinum, & aliæ; de fr
gidis non item hoc intelligendum; quan
vis & multùm situm sit in operatione
nisi enim succus ritè ad melleam con
stentiam sine empyreumate coctus, ac pr
terea in locum frigidissimum positus, n
hil aut parùm salis generabitur; deinc
quod hæc salia hoc modo extracta reliqu
salia per calcinationem facta, tàm vir
tute, quàm sapore superent, mirum no
est; integritas enim salis volatilis, t
quia essentialis potestas latet, salva ma
net; nec potest fieri, quin etiam ex sul
phure, & liquore mercuriali cæteris ce
sui compositi principiis aliquid sibi attri
buatur, quibus alioquin si calcinando pro
venisset, carere debuisset. Huiusmodi sa

Noxa haru salia.

tes

-, ut & reliqua principia, licet summis -elegantissimis virtutibus praeditae sint, -n tamen carent suis incommodis, ut -idam praestantissimi viri observarunt. -lia enim arrodunt & extimulant: spi--tus caput petunt: olea ventriculum -nviscant & adhaerent. Unde nonnulli -mmoti sunt, illas philosophicè conjun--rè, & ex combinatione horum trium -rimorum corporum lapillum quendam -hilosophicum, seu clyssum, ut alii vo--unt, conficere, qui salis, spiritus & olei -irtbus impraegnatus, sine omni noxâ u--rpari possit. Clyssus.

Sal Essentiale, Cremor, sive Cristallum † Tartari.

Recipe Tartarum Montispe--iense album, quod est optimū; -educ in pulverem, & fac in ma-gnâ aquae quantitate, in cacabo -eneo vel ferreo bullire ad mediae partis consumtionē. Tunc amo-ve ab igne, & si vis, trajice per

mani-

manicam Hippocratis, vel pannum lineum, in vas figulinum firmum. Vbi refrixerit: aquam per inclinationem effunde: & salem parietibus vasis adhærentem, separatis fecibus, frequenti aquæ affusione† collige: & iterum, ut supra decoque, lava, a sordibus separa & exsicca. Tandem reduc in pulverem: cuius dosis drachma una in iusculo vel medicamine appropriato. Virtutem habet incidendi humores crassos & tartareos: meatusq; obstructos aperiendi.

† Cristalli nomen à nativo accipiunt, suntq; solubiles omnes in humore copioso: nam in pauco suo menstruo concrescunt etiam. Cum coagulat filtratus liquor aluminosus, victriolatus, salsus, acidus, &c. crystallos vel lapillos vocant.

α vel Hungaricum, aut etiam Hispanicum.

β &

β & lava in aqua clara fontana, fusa semper turbida, donec aqua talis, alis affusa, permaneat lympida.

γ crassum nempè.

δ non est opus.

ε potius cum priori proprio decoo, parùm recentis aquæ affuso, & hanc iquoties repete singulis vicibus, ubi dectum ab igne semotum, refrixerit, creorem tùm superna parte instar pellic usublimatum, tùm parietibus cacabi adrentem collige, lava, &c.

Cremor Tartari in omnibus obructionibus admodum est utilis; in mencholia hypochondriaca expedienda nil felicius est; si aliquot diebus eius rachma semis, vel scrupuli duo in juscu, cum capparum decocto exhibeatur, & cterius ad hypochondrium sinistrum nplastrũ ex ammoniaco in aceto squillico soluto applicetur, senibus maximè, qui obstructæ sunt alvi conducit: ingne evadit catharcticum, si huius cre-oris scrupulus unus cum extracti scamoneæ granis 7. 8. vel decem in jusculo el vino propinetur.

Sal sive Alkali Imperatoriæ.

Siccatam calcina ad albedinem: α salem extrahe cum aqua eiusdẽ herbæ stillatitiâ, vel communi, β digerendo per noctem. Postea aquam per inclinationem γ effunde; cavendo, ne feces turbentur; aliam usq; tertio reaffunde, digerendo ut supra. Tandem depletiones filtra & coagula. Si coagulum non sit satis album, calcina in crucibulo ad rubedinem; cavendo, ne δ liquescat: deinde resolve, ε filtra & coagula.

Sic extrahitur Sal ex omnibus herbis: sed tali calcinatione perit sal volatile, sive essentiale, manetq; solùm elementale. η

α hoc est, cineres albos.

β calida, non tamen ferventi, quod observandum.

γ & filtrationem.

δ nonnulli parùm curant liquefa-
[...]onem in igne; citius enim albescunt sa-
[...]; sed propter fluxum eiusmodi sales
[...]teà raro consistunt, sed plerumq́ in li-
[...]ores ab aëre resolvuntur, quin imò non
[...]vem virium patiuntur jacturam.

ε in igne.

ζ idq́ sæpius repete, donec salia fi-
[...]t purissima.

η fixum potius sivè terreum.

Sales vegetabilium cristallinos seu Salium vegetabilium cristallinorum præparatio genuina.
[...]ansparentes instar salis petræ feceris, si
[...]usq́ cineres pòst calcinationem denuò
[...]m æquali parte sulphuris commistas,
[...]cinaveris, idq́ igne non admodùm le-
[...] & tandem beneficio aquæ communis
[...]illatione extraxeris. filtraveris, &
[...]aporaveris, donec tantum aquæ cum
[...]e restiterit, quousq́ ille in cristallos in
[...]gido abire poßit; hi sales sunt omnium
[...]imi, nec enim facilè in deliquium abe-
[...]t, nec lixiviū recipiunt; Quin imò sa-
[...]hoc modo præparati mirificè operan-
[...], sic sal absynthii hac methodo præpa-
[...]ū purgat per vomitus, vētriculi & pe-
ctoris

ctoris impuritates expediendo, si e
scrupulus unus, vel drachma semis in
cijs duabus aquæ propriæ, id est, abs
thii, exhibeatur; sic sal Imperatoriæ
xta hanc sententiam ex radicibus fact
& à 4. ad 8. gr. in rob sambucino exhi
tus tollit omnes febres intermittentes.

Sal Tartari.

Sternitur Tartarum in va
terreo non vitreato plani fun
craſſitie digitali. Reverberat
poſteà ad albedinem uſq; ſpat
quinque vel ſex horarum, ign
ita moderato, propter fuſionem
ut vas ſaltem candeat. Tarta
rum ita ad albedinem calcina
tum, perfunditur aquâ commu
ni; digeritur, filtratur, & coagu
latur.

Modus hic non est aspernendus
præsertimq; observandum in eo ignis le
nis moderationem, quo hic sal melius fi
quam

...am fornacum figulinorum intentiore. ... hoc sale per deliquium soluto fit oleum Tartari per deliquium, de quo suprà, quod rarò ad medicos venit usus, nisi quod est constitutivum magisterii tartari, de quo mox.

oleu tartari p deliquiu.

Sal Corallorum.

Hoc fit, digerendo a corallos tritos, in aceto ter destillato, per noctem: postea filtrando, acetum ad siccitatem evaporando. γ Sic sal corallorum manet in fundo vasis.

Vires eius sunt excellentes. Sangvinem enim in universo corpore mundificat: pristinum sanitatis vigorem restituit: fluxus uteri, ventris, hæmorrhoidum sistit: roborat cor & stomachum: omnes obstructiones viscerum reserat, concretumq; san-

nem dissolvit. Prodest & in h
drope, convulsionibus, paraly
calculo, suffocatione matricis
cum aqua affectui præter nat
ram conveniente exhibeatu
Dosis à granis decem, ad scr
pulum unum vel duos pro rati
ne ætatis & vehementiæ morb

α & solvendo.

β Nonnulli acetum sic conficiun Destillant à cineribus herbæ Kali lib. sensim prius infusi, propter metum scil cet effervescentiæ, aceti destillati optim libras sex, cohobando bis vel ter: acetu tale fit dulce, & non admodum morda nec tamen magnis caret viribus: ilicò nim corallia, ut & perlas solvit.

Croll. pag. 162.

γ vel: post solutionem abstrahitu acetum ad siccitatem, & sal aqua pluvi li destillata, vel quod melius Rore Maj li supra Triticum collecto & destillat solutum & filtratum, denuò evaporati ne siccescat, reiterando quinquies vel se xies hunc laborem, donec sal candidiss mum habeas, ab omni acetositate libe

um, id quod facilè obtinebis, si acetum
verius ad operationem hanc citius ab-
vendam adhibueris.

de natura & viribus salis coral-
rum videantur Crollius basil. Chym:
q. 165. & Anshelm: Boët de Boodt cap.
4. lib. 2. de gemmis.

Quercetanus sal ita elicit: Corallia Pharmaco
esso modo conterantur: posteà ritè dis- cop. Dog-
vantur in succo limoniorũ vel berbe- mat. cap.
rum: qui succus post illorum dissolutio- ult:
m rursus separetur: & quod in fundo
manet (quodq; posteà pluries cum aquis
dialibus dissolvi & coagulari potest,
aciditatem dissolventis acidi tollendã)
itur sal corallorum. Nonnulli autem
gis operosius sic praeparant: Corallos
nè tritos (quamvis corallia crasso mo-
conterenda esse censeat Quercetanus
to loco) vasi vitreo apposito alembico
ponunt, eosq; ut vasis fundus excande-
t ad albedinem usq; calcinant. Calcem
to destillato potenti immittunt, ac in
tepido digerunt ad octiduũ quotidiè
agitãdo materiam, ita tingitur colore

Alius modus

Alius modus

rubro; posteà colaturam diffundunt, re-petunt infusionem. Deinde tincturas omnes simul collectas vesicæ injiciunt, phlegmaq́ omne alembico abstrahunt, liquoremq́ crassum, qui in fundo remansit in vitrum paulatim infundunt, seorsumq́ omne in calido exhalare sinunt. Quo evaporato nova corallorum rudimenta apparent, quæ abluuntur aquâ calida sæpius, quâ abstracta, exsiccatam materiam suprà cineres calidos fovent per hebdomadas aliquot; ita enim in salem albißimum convertitur, quod in quolibet liquore promptißimè solvitur.

Sal Colcotharis. †

Colcothar perfunditur aqua pluviali, & sal digestione unius diei vel noctis in eam ingreditur, filtratur, coagulatur. Rubedo reliqua si sexies aut quinquies iterum calcinetur & salsedo semper eluatur; tandem dulcis re-

lin-

-quitur, & vocatur dulcedo Vi-
-trioli, quæ major est si ex Vi-
-triolo Veneris paretur: & præ-
-s est in ulceribus malignis re-
-dium.

† *Colcothar est caput mortuum re-* Colcothar quidnam?
-um ex destillatione olei Victrioli; vel
-psum Victriolum ad summam rube-
-m calcinatum. Vsus salis colcotharis
-arus, nisi quod nonnulli in diapho-
-is id valdè commendent, gran. duo-
vel tribus.

a Terra victrioli dulcis per hunc
-um parata habet tantùm vim em-
-icam & stipticam, nec est vera eá
-edò quàm aliàs Victriolum, & omnia
continent acria. Illius usus est in
-astris, & hæmorrhagiis narium.

Victriolum Vomitivum.

Dissolve victriolum album
-qua communi, filtra & coa-
-, repete hoc secundo, tertiò

diſſolve in aqua roſacea & co-
gula.

Aliter.

Diſſolve victriolum albu
in aqua deſtillata: filtra: & i
vaſe vitreo aquam exhala, done
cuticulam ſupernè contraha
Tum vas pone in loco frigid
ut criſtallos producat: quibu
ſeparatis reliquum humorem e
vapora: & ut ſupra criſtalliſa
hocq; ſecundò repete. Terti
criſtallos in aqua roſacea diſſo
ve: exhala: & ut ſuprà criſtall
ſa, igneq; lento exſicca.

Doſis à ſcrupulo uno a
drachmam ſemis, in hauſtu vi
vel cereviſiæ, aut conſervâ roſa
rum. Operatur feliciter in febri
bus, ventriculi affectibus, catar
rhis, lumbricis, peſte, &c.

† Vocatur à Paracelso lib. 1. de rebus [na]turalibus cap. 8. (ubi agit de virtutibus [vi]trioli crudi & colcotharis) Grilla non [...]la, aitq́ id nominis Victriolum acce[pis]se secretè. Liquorem verò victrioli ad [ce]rebri magnos illos affectus, vertigi[ne]m, phrenesin, maniam, caducum, ter[tio] & quarto capite 2. de viribus mem[bro]rum internorum, vocat arcanum, [qu]od ex Grilla extractum est: sive itaq́ [...], sive hoc nomine appellaveris, perin[de] fuerit. Videatur Croll. pag. 118. Paracelsi grilla.

[...]a dosis hæc autoris est nimis magna; [ult]rà scrupulum semis n. vix exhibetur. [...]s potissimum quotidianis, quæ sunt [ve]ntriculi, cum aq. centaurii minoris, [ve]l potius in eiusdem decocto.

Est & victriolum aliud vomitivum [...] purgans simul, quod Angelo Salæ ad[scr]ibitur, sequentem in modum paratum: Angeli Salæ victriolum vomitivum.
[Re]cipe victriolum Romanum cæruleum, [...]v. reduc in pulverem & supra char[ta]m in loco calido sine radiis solaribus in [pu]lverem album exsicca, posteà solve in [aq].centaur. minoris, per filtrū trajice, re[lic]tis fecibus liquorem lympidū è balneo

ad tertiam partem destilla. Vas in locu refrigerationi accommodum repone, concrescant cristalli, quos separatim si cabis, servato tamen colore cæruleo, cri stallos toties collige quoties necessitas ex git, semper videlicet destillando ad ter tiam partem, & frigori postmodùm ex ponendo, collectos cristallos serva in vi tro probè occluso. Hoc victriolum per vo mitum & secessum purgat corpus. Dos à gr. 5. ad 10, in liquore aut aqua desti latâ appropriata; eximium est in febribu pestilentibus.

NOTA.

Vniversaliter in omnibus vomito riis victriolatis exhibendis, sedulò ca vendum est ab asthmate, aliisq; pector affectibus; victriolum enim crudum ve nenum est, suffocando enecans, & quo modocunq; præparatum vix omnem suf focandi pravam deponit indolem.

Sal sive victriolum Martis.

Accipiatur spiritus Victrio li, vel olei Sulphuris per campa nam

um facti, licet non rectificati
cia una, cui immiſceantur un-
e duæ aquæ communis. Huic
iſtioni impone limaturæ ferri
ciam unam, in matratio quod
oſeratum colloca in cineres ca-
dos, ut bulliat lentiſſimè ſpatio
x horarum. Poſtea infrigidari
onte permitte: & invenies in
ſe generatum Victriolum, vi-
le, ſplendens, quod calore diſ-
vitur, frigore coagulatur.

Ad aſthmata etiam inveterata, & ſes, aliasq; pectoris infirmitates, ex arte ſubitò fieri poteſt victriolum al- ans hoc modo: Recipe limaturam cha- is tenuem, puram & neutiquam pul- rulentam unciam ſemis, ſuperfunde ttatim in ſcutella vitrea olei ſulphuris r cãpanam facti, non rectificati drach- s duas, ſtatim incaleſcit, & totus Mars vitur; ſine quieſcere & refrigerari, nt criſtalli, qui per aquam communem vitriolum Martis

 deſtil-

destillatam soluti, & à fecibus per filtrationem liberati, denuò in cristallos aqua evaporata, redeunt, eorum gran. ij. vel tria in syrupis pectoralibus aliquoties exhibita mirificè asthmata expediunt, idque nec per vomitum, nec per secessus, sed sudoribus prorumpentibus.

Sal sive Victriolum Veneris.

Cuprum calcinatum, sive squamas cupri reduc in pulverem subtilem, quem in aceto destillato, per diem naturalem digere. Tinctum acetum per inclinationem effunde: & aliud reaffunde toties; donec non tingatur ulterius. Depletiones filtra: & ex tribus partibus evapora vel destilla: quod relinquitur in fundo vasis; ponatur in locum frigidum: sic generabitur victriolum viride, obscurum, splendens.

Ali

Aliter.

Laminæ Veneris cum ana
phuris triti, ut dictum est in
lcinatione Veneris, reducun-
r in pulverem subtilem: & in
la terrea, cum sulphure trito,
lcinantur; continuè baculo
preo movendo, donec totum
phur ustum fuerit. Calx denuò
ritur; & cum octava parte sui
nderis sulphuris triti calcina-
r: ut suprà teritur; & in aquam
rventem projicitur, baculo sæ-
us movendo, dum calx fun-
m vasis petit, donec aqua re-
geretur: quæ filtrata evapora-
r ex tribus partibus, & ponitur
locum frigidum; ut cristallos
ruleos producat, vel ex toto
aporet.

*Vide Crollium pag. 218. & seq. accu-
tius de hâc præparatione præcipientem.*

Habetur & alia via compendiosior, qu[ia] fit victriolum Veneris & Martis, se[u] hermaphroditicum, id est, quod utriusq[ue] Veneris nempè & Martis naturam habet: ex ambobus enim conficitur, & ubi vis à Basil. Valentino Monacho celebratur. Cuius vires in medicina sunt eædem, cum hâc autoris præparatione.

Victriolum Veneris & Martis hermaphroditicum.

Sal Saturni.

Calx Saturni sive Minium a[ut] perfunditur aceto destillato, vel saltem β eius phlegmate: digeritur per diem naturalem, sœpius agitando: menstruum detrahitur, aliudq; substituitur, donec omnis salsedo abstrahatur: depletiones filtrantur, & in cineribus vel arena coagulantur. Si acetum tertiò destilletur à sale Saturni cum cohobiis: posteà superfundatur vini spiritus, & de-

stilletur

illetur cum trina cohobatione:
sic virtutem acquirit admiran-
dam, in sanandis diversis mor-
bis. Si eius sex grana dentur in
peste, cum vino albo: curatur æ-
ger intra viginti quatuor horas.
In hydrope dantur tria grana in
vino albo, quatuor diebus con-
tinuis: In colica sex grana cum
vino albo: in lepra itidem sex,
cum aqua fumariæ, continuè per
octodecim dies Saccharum hoc
intra corpus sumptum, frigidi-
tate suâ, libidinem etiam venere-
am extinguit: ac propterea uti-
le iis, qui in cœlibatu vivunt.
Extrinsecus usurpatũ mira præ-
stat in ulceribus corrosivis, ma-
lignis, cancrosis, lupo & simili-
bus. Contra putredinem oris
etiam, & impetigines, ambusta,
inflam-

inflammationes, tumores, ζ p-
ſtulas faciei rubras, præſtantiſ-
mum eſt medicamentum: ſi cu
oleis aut aquis convenientib
applicetur.

*α ſupra cap.14. factum ſub titul: C-
cinationis Saturni.*

*β Verba illa, vel ſaltem eius ph-
gmate, deleantur.*

*γ huius deprædicatio nimis pom-
poſa eſt, & valdè aliena ab experient-
rerum omnium magiſtra.*

*δ vel mel, vel butyrum, de cuius
ſu prolixè Crollius pag. 274. & 275.*

*ε Caſtitatem præſtat quidem but-
rum hoc Saturni, ſi umbilicus & priapi-
eo inungantur, atq; ita deſiderium fæm-
narum minuit; aſt viciſsim ſi mederi v-
lis, utere Balneo Laconico, & inunctio-
umbilici cum ol. nucis muſcatæ deſtillat-*

ζ Hoc mirum cuipiam videri po-
Sal Saturni tumores diſſolvens. *ſit, cum hoc ſit frigidiſsimæ naturæ, qu-
modo tumores, durities & ſcirrhos di-
ſolver*

vere possit. Attamen experientia c ipsum nos docet, & convincit, utut incipia Galenica non usque quaque re-ndeant.

CAPUT XVIII.

De Floribus.

Flores Benzoini. †

BEnzoinum teritur, α & ollæ rotundæ β imponitur, deinde uditur duplici charta emporea, convoluta in modum ma-æ Hippocratis: & datur po-a ignis γ ad sublimationem i-neus: δ floresq; nivei sœpius lliguntur.

Valet ad asthma, ε & omnes monum morbos. Dosis scru-us semis in liquoribus vel sy-pis idoneis. Topicum etiam nedium est ad tubercula & ru-rem faciei. ζ

† hoc est, asæ dulcis.

α grosso modo.

β cum pedibus.

γ arenæ, vel prunarum.

δ dum flores scilicet assurgūt, qua deprehendi potest, si chartæ admoveatu candela.

ε Si florum Benzoini drachmæ du cum florum sulphuris drachma una m sceantur, & ex hac misturâ quantu cum mucrone cultri capi potest, cum pa xillo salis in ovo sorbili, singulis dieb manè, jejuno stomacho, exhibeatur, vitia pectoris felicius expedienda, pr sertim in phthysi, & asthmate etiam i veteratâ commendatur.

ζ cum ungvento pomadæ, aut bu tyro Majali illitum.

Flores Sulphuris.

Parantur miscendo æquale partes sulphuris & colcotharis perfectè rubificati exsiccatiq; & sublimando, β ut in Antimo ni

(o) ſpatio tamen octo horarum
eratio hæc perficitur, nec tan-
opus eſt igne, ut in Antimo-
(o) dicetur. Secundò ſubliman-
r cum ſaccharo y candi ſolo, ut
ajus ad aſthma & alias pulmo-
um affectiones conferant auxi-
m. Fit etiam hæc florum præ-
ratio, miſcendo ad libram u-
m ſulphuris, libram unam &
mis farinæ laterum: Vel, ad li-
am ſulphuris, addendo Colco-
aris & ſalis decrepitati ana li-
am ſemis: Vel, per ſe etiam
ſq; ullâ additione.

Flores hi valdè reſiſtunt pu-
edini, ac propterea in peſte
m præſervationis, quàm cura-
nis gratiâ, vel in aqua Cardui-
nedicti, vel Theriacâ, vel Sy-
po citrio, vel aquâ Meliſſæ, ad

mam unam utiliter usurpant
Præservant à febribus & epil
psia. Sudorem in lue vener
promovent. Conducunt in
mnibus morbis, qui exsiccati
ne opus habent: in omnibus pu
monum affectibus, asthmate, tu
si antiquâ & recente, catarrhis a
pectus defluentibus: pleures
colicâ: apostematibus & putr
factionibus corporis.

α *Hi tamen flores propter acred nem non usquequaq; utiles sunt.*

β *per arenam ex cucurbita flor in alembicum colliguntur.*

γ *Sublimatio cum sacchato can vix potest operi conferri; liquescunt nim unà, & saccharum ebulliendo subl mationem impedit, potius miscendi sun flores sulphuris cum sacchato candi, vel forma electuarii, vel morsellorum u sui adservandi.*

Modus om̄ium optimus δ *Qui modus ultimus omnium est syn cerissi*

rißimus, fitq; hoc modo: Cucurbita ter-
a, ad quam prius duo alembici vitrei,
ngrui sint selecti, ita ut unus post alium
ßit adhiberi. locetur prius vacua in a-
nam, quæ ubi gradibus ignis paulatim
erit excalefacta. immitte sulphuris cō-
unis in frusta cōquassati manipulum u-
m, aut alterum, & appone alembicum,
debis paulò post elevari flores, si modò
nis justè administratus fuerit; aliàs si
tentior is fuerit, jacturam patieris ope-
: Quod si itaq; nonnihil florū in alem-
um elevatū fuerit, illo sublato, substi-
itur alter, & identidem flores sic repe-
is sæpè alternis alēbicorum vicibus col-
antur. Quod si elegantiores & purio-
adhuc desideres, hanc florum operatio-
m semel atq; iterum reiterare poteris.
Hos flores si in usus adhibere velis me-
os, poteris partem quandam cum aliis,
gr. gummatibus sequentibus selectißi-
, in tenuißimum pulverem tritis, mix-
n servare ad usum, suadente idipsum
racelso in lib. 8. paragr. p. 232. de asthi-
te, & cap. de sulphure 3. Tom. 7. p. 174.

Confectio florum sulphuris

Recipe ergò florum simplicium sulphr... ter elevatorum unciam unam & sem... Myrrhæ selectæ drachmam unam. A... Epatici scrupulum unum. Croci gr... quindecim. Terræ sigillatæ scrupulum... num. Sacchari q. s. dissolvatur in aq.... sar. vel pectorali, & fiat massa, ex q... formentur Rotulæ; vel cum tragacan... in aq. rosac. dissolut. F. Tabulæ; aut c... theriaca extract. Electuarium. De h... ut & eorundem compositione, egre... præcipientem, vide Crollium in Ba... Chymic. pag. 229. & seqq.

Flores † *Antimonii.*

Electum stibium in subtile... pulverem redactum, ex alude... terreo in alembicum α rostri e... pertem quidem, sed tamen ... vertice pervium ad humido... spiritus emittendos, cum mob... cono, β sublimetur secundum a... tem, dando ignem per gradus ...

decen

[de]cem vel duodecim horas, γ ad [flo]res albos excipiendos: ad ci[ner]inos, per viginti quatuor ho[ra]s: ad rubeos, per triginta sex, [ig]nem continuando & augẽdo. δ

† *Elegantiores fiunt flores Anti[m]onii, si secundum Crollium ex retorta [pe]r arenam admistam sublimentur, pa[g]in. 132.*

α *potius in ollas artificiosè sibi in[c]umbentes.*

β *vitreo vel terreo.*

γ *ignis gradus hanc florum Anti[m]onii variationem præstare non possunt.*

δ *Flores Antimonii in medicum [u]sum accersendi non sunt, nisi corrigan[t]ur: id quod de vitro eiusdem rectè à ve[ter]is Chymiatris pronunciatum est. Primò [it]aq; ut flores Antimonii probè corrigan[t]ur, habeantur flores Antimonii albi, qui [c]ommuni more fiunt, per sublimationem [s]cil. in aliquot ollis supernè ad orificium [c]ucurbitæ sese excipientibus, ceu monet [h]is autor; quæ via quidem est expedita,*

Flores Antimonii non nisi correcti in medicum usum accersendi.

Florum Antimonii correctio.

Alius modus

sed felicius proveniunt, si fictilis cucurbita ex bona materia facta inferius propè fundum sit tubulata, eiq; postea firmiter in furnum collocatæ adaptentur alembici cæci invicem sese capientes: itaq; quâ capiunt sint perforati: eorum sint numero sex vel plures; in summitate verò apponatur alembicus vitreus rostratus, cui cucurbita regalis adjecta sit. Primum itaque ubi ignis gradibus admotis cucurbita tubulata per se vacua fuerit ignita, ex antimonio trito cochleare unum paulatim & pòst vices est injiciendum, statim liquescit, & vi ignis tolluntur flores sursum, super impositos alembicos cæcos: antimonium verò injectum est cum ferreo stilo incurvato aliquoties per tubulum movendum: Sic enim citiùs & velociùs sursum fertur. Omnibus ritè recteq; institutis etiam ad distantißimum alembicum rostratum flores elevantur, cum aliquotâ parte phlegmatis acidi, quod in cucurbitam annexam dilapsum colligendum est, suoq; usui destinatum reservandum. Et hic sit modus florum alborum eli-

iciendorum tutissimus. Posteà recipe sa- Flores Antimonii albi.
Tartari frequenti solutione & coagu-
tione summè depurati quãtumvis, (quæ
nè purificatio salis Tartari apprimè est
cessaria, alioquin apparatus hic noster
on procedet) & affunde tantùm de aceto
stillato, vel potius de spiritu vini, quan-
um pro solutione salis sufficit, abstrahe
cetum, sivè vini spiritum lento igne, in
alneo, vel fac ut evaporet; nonnihil n.
credinis simul progreditur. affunde vi-
ssim acetum destillatum novum, ut di-
tum, & abstrahe eodem modo reiterãdo
borem, donec tandem acetum eiusdem
poris destillãdo egrediatur. quod octavâ
vel nonâ imbibitione & destillatione fiet,
& hoc Chymicis est impragnare. Huius Impragnare Chymicis quid-nam.
gitur salis aceti spiritu impragnati &
xiccati accipe, E.g. unciam unam & se-
nis, Florum Antimonii alborũ modò præ-
aratorum unciã unam, misce, & in cru-
ibulo ad ignem subitò liquescãt, massam
iquefactam ferè instar sanguinis rubram
ffunde suprà marmor, ubi refrixit erit
coloris cineritii: Postea tere materiam,

& affunde illi in vitro ſequentem aqua vitæ aromatiſatam. Recipe Galang Galliæ Moſchatæ, Caryophyllorum, Cin momi, vel Caßiæ ligneæ veræ. Mace ana unciam ſemis. Croci drachmas tr Terantur mediocriter, & affundatur cohol vini, in lento cinerum calore Ti cturam extrahe, poſteà per declinati nem aufer tinctum ſpiritum vini, & a funde recentem, donec amplius non ti gatur: demum omnem ſpiritum vi tinctum & aromatiſatum, affunde Ta taro & Antimonio ſimul, ut dictum e liquefacto, addendo ſalis vel magiſter perlarum & corallorum ana drachm duas: Omnia vitro clauſo digerantur calore cinerum per duos dies. Poſtea a aptato capitello deſtilletur lento igne ſp ritus vini, & remanebit in fundo Ti ctura Aromatum præcedentium cum pu vere Antimonii & Tartari, abſtraha tur omnia ad ſiccitatem, color erit inſt caryophyllorum: Ita habebis Antimon um optimè præparatum. Servetur in v tro clauſo pulvis, quia in aëre reſolv

tur

...r: sine ulla formidine tutò intra cor-
...s exhiberi potest. Et hæc est correctio
...ntimonii Crolliana, pag. 132. & 133.
...avi autem & rubei Antimonii flores, Flores Antimonii flavi & rubei
...n nisi peculiare quoddam instrumen-
...m, si semper eos habere velimus, ad hoc
...tificium construendum requirunt, quod
...tâ opera supersedemus. Tandem hi flo- Flores Antimonii omnes vomitivi sunt nisi corrigantur.
...s omnes, tàm albi, quàm colorati vo-
...itivi sunt, & quidem rubei vehemen-
...ores cæteris. Verum si præter illam
...rollii præparationem flores ex vini &
...ellis spiritu aliquandiu circulentur, o-
...nem deponunt violentiam, retinentque
...lam deiiciendi facultatem; violentia
...im à cruditate est, quæ coctione & no-
...lium menstruorum clementia mitescit.
...orum florum grana 6.7.8. aut ad sum-
...um 10. movent blandè quatuor vel
...inque sedes, sine omni vomitu, cum ta-
...en ante hanc rectificationem priorum
...orum duo vel tria grana non tantùm
...lvum perturbent, sed & enormes cie-
...nt vomitus.

Flores Antimonij solum per inferiora purgantes

Mercurius sublimatus.

Recipe Mercurii purgati p[o]
ſalem præparatum, acetumq́; , [...]
per corium trajecti.

Victrioli rubificati :

Salis p̄parati ana lib. unam

Salis Nitri uncias quatuor

Terantur, & miſceantur ſimu[l]
in mortario lapideo, cum mod[i]
co aceto, tamdiu, donec Mer
curius nullo modo appareat vi
vus. Omnia benè miſta pone i[n]
cucurbitam α lutatam : cui ſuper
pone alembicum roſtri brevis
dando ignem per gradus, ut ar
tis eſt, per octo vel 10. horas. A
qua fortis, quæ primò effluet
ſervetur. Pro ſecundâ ſublima
tione : ad libram unam ſublimati
addantur ſalis præparati, uncia[s]
duodecim, & Victrioli uncia[s]

qua

atuor. Si tertiò: ſale tantùm
blimetur.

a qualemcunq.

Præterea ſublimatio Mercurii vulga- hæc eſt: Solvatur argentum vivum ificatum in aqua forti, donec totum orptum ſit ab ea; poſtea ſolutio funda- ſuper victrioli exſiccati & ſalis com- nis præparati ana partes mercurio a- gas, & cum ſpatulâ lignea diligen- ſubagita, cavendo ſpiritus acres eva- antes. Tandem ex cucurbita ſublima, lerumq; glaciei transparentis inſtar rcurius elevatur. Poſſemus etiam hic rcurium in Criſtalli formam, ſingu- quodam proceſſu, redigere, qui alios es ſublimatos puritate & virtute gè antecelleret, verùm eius ſaltem in- ſſe hâc vice ſufficit. Mercurij vulgaris sublimatio. Mercurii in Criſtalli formam traductio.

Sublimatus dulcis. †

Recipe Mercurii purgati ut rà, unc. 6.

Mer-

Mercurii ſublimati unci
octo.

Tere ſimul, & miſce cum libr
una colcotharis α perfectè r ib
ficati. Deindè ſublima ex matra
tio, in arena, ſpatio quinque v
ſex horarum. Secundò ſublim
cum media libra colcothari
Tertiò per ſe tantum. Qui vo
luerit, loco colcotharis uti pot
rit ſale præparato. Finitis ſubl
mationibus, maſſa redigitur i
pulverem ſubtilem, †qui aqua ro
ſacea abluitur & exſiccatur. Do
ſis à viginti granis ad triginta, i
lue Venerea. β

† *qui est panchymagogon Querce
tani.*

α *Ad ſublimatum dulcem confici
endum non opus eſt ullâ colcotharis addi
tione: ſtatim enim ac poſteaquàm cu
Mercurio vivo, eo pondere, quod innu
pr*

...ocessus, fuerit conjunctus, & trituran...
... mistus, omnia corrosiva & victrioli
... salis emoriuntur, & pulvis fit dulcis;
...q; victrioli adjectione nulla opus est,
...d si velis operari dextrè, binos Mercu-
...os junctos per se in matratio sublima,
...ore solito, idq; tertiò repetendo, semper
...jecto Mercurio crudo, qui in extima
...rte interdum simul vivus surgit, re-
...ctis fecibus, in fundo matratii, restitan-
...bus.

ß adhuc recenti; inveteratam e-
...im non tollit. Aliàs evacuat & curat
...orbos omnis generis, at nec per se, neq;
... conservis exhibendus est, sed plerumq;
...aßis pilularum immistus, ad concin-
...ndam pilulam, integrè est deglutien-
...us, v. g. Recipe sublimati dulcis gr. quin-
...cim vel 20. adde masse cochiarum, vel
...icuius alterius purgantis, ut diaphœni-
...nis, &c. scrupulum semis, misce; vel ei-
...m pulveri Mercurii dulcis extra mas-
... adde gr. 4. vel 5. scammoneæ præpa-
...tæ, vel trochiscor. alhandal. & cum sy-
...po aliquo fac pilulam parvam, quæ o-
mnes

Mercurius in certis vehiculis exhibendus

Vires

mnes humores electivè, sine aliqua pe-turbatione purgat, exhibetur dextrè, omnibus affectibus, in quibus evacuat. requiritur; possit etiam hic pulvis cu extracto panchymagogo, quod suprà de cuit autor cap. 9. misceri, & dari eâ do quâ diximus.

Aliter.

Recipe Mercurii sublimati uncias sex.

Foliorum a Lunæ uncias duas.

Tere simul: misce: & sublima ex matratio, in arena. Vase refrigerato: partem volatilem separa: fixiorem & cristallinam tere: & cum fecibus in imo vasis relictis, misce: secundò & tertiò sublimando, ut suprà, & tandem abluendo. Dosis à gr: sex, ad octo, vel decem. Purgat suaviter,

a Vitram

☾ Vtrum sublimatus cum Luna si-
additione Mercurii vivi in sublima-
n dulcem abire poßit, dubitatur meri-
& forsan non immeritò negatur, ve-
n magis congruens videtur processus
: Recipe Mercurii sublimati elegan-
imi uncias quatuor. Mercurii vivi
gat. foliorum Lunæ finæ, & talci ana
tas duas, misce, fiat pulvis, quem sub-
a more anteà dicto, idq; quatuor vi-
s, ultimum sublimatum pulverem
ge, & in matratio pulverisatum, in
nam calidam statue, per diem unum
alterum, restabit pulvis magis albi-
, dosis à gr. V. ad XV; purgat suavi-
ac urinam movet. Non per se tamen
bendus, sed in pilulis, ut in priori
um.

Alius modq et quaerida- lior.

Manna Mercurii.

Dissolve Mercurium ☾ in
a forti. Postea aquâ mari-
præcipita: & ex cucurbita,
arenam destilla, ignem
sub

ſub finem augendo, ut Merc rius ad latera vaſis ſublimari po ſit. Vaſe refrigerato, fecibus imo vaſis ſubſidentihus abjecti ſublimatum ſeorſim collige: iterum in eâdem aquâ diſſolv & deſtilla, ut ſupra. Habebis A quilam cœleſtem nive candidi rem: γ cuius uſus in morbis v nereis maximè: Doſis à gran decem ad quindecim. Purg tantùm per inferiora.

α probè mundatum.

β quâ deficiente accipe ſalem m rinum, in aqua communi calida diſſ lutum.

γ ante uſum aquâ aliqua cordial ut roſacea, vel alia prius lavandum.

CAPUT XIX.

De Magiſteriis.

MAgiſterium eſt, quando co

pu

rpus miſtum ita præparatur ar-
Chymicâ, citrà extractionem:
omnes eius partes homoge-
æ ſerventur, in nobiliorem vel
ſtantiæ α vel qualitatis gradum
ductæ: exterioribus impuri-
is ſegregatis.

α ſeu conſiſtentiæ.

*Vel eſt Ens Medicum ex toto citrà ul-
ſeparationem, impuritatibus dunta-
ſegregatis, elaboratum & exalta-
. Huc igitur pertinent medicamenta,
ab alteratione ſaltem ſuam perfectio-
habent.*

Magiſterium Tartari.

Recipe olei Tartari ex ſale
oluti α & purificati uncias qua-
r: β Spiritus victrioli unciam
m:

Quem guttatim ſupra Tar-
oleum in vitrum capax in-
a: fiet δ coagulũ albiſſimum.

Humiditas supernatans evo
tur ε lento calore, ad siccitat
salis: super quem destilla ter
quater vini spiritum: atq; ita
bebis Tartarum album vict
latum fixum. ζ

Vsus eius est in omnium
scerum obstructionibus: cal
lo: η nephritide: ictero: me
um retentionibus: melanchol
splenis duritie: febribus: hyd
pe: si convenienter exhibeat
Dosis à scrup. semis ad integrũ

α ceu docuit autor supra cap. 4. x

β duas potius esse sumendas.

γ suprà cap. 4. præparati.

δ istorum duorum diversis inter naturis pugnantium ebullitio cum calo & tandem amica pax & coagulum.

ε vel evaporando, vel destillan

Pag. 115. *ζ Magisterium Tartari Crollio Tartarus Vitriolatus, ex quo gener* Virus *digestivum ad omnes obstructiones* Modus ... *vendas conficit, eius uncia una in libr*

-ibus vini ebulliendo dissolvitur: hoc
-stea miscetur cum decocto passulato pro
-bitu, eiusq; singulis diebus manè & ve-
-eri exhibetur haustus; vel recipe juris
-lli uncias quinq; in parop side supra len-
-m ignem calefac, adde Tartari Victrio-
-ti dosin, quæ est à scrupulo semis ad
-rupulos duos, & cum cochleari argen-
-o move diutius, donec solvatur, & ju-
-lum acescat.

7 In obstructione renum deoppila- Vires
-vum certius & evidentius nullum est,
-am quod ex Victriolo & Tartaro con-
-itur. Tartarus itaq; victriolatus &
-cificum quoddam purgans hic omnem
-ginam absolvunt, præsertim si sit ob- Morbo-
-uctio recens, nec ab impactis grandio- rum Tar-
-ous profecta calculus: hæc enim curam tareorum
-am requirit. Cristallus hic Tartari i- cura.
æquivalet: nam obstructiones & Tar-
-um ipsum solvit, expellitq;. Quum
-tem omnes obstructiones renum sint
-artaro, sive illæ recentes, sivè con-
-natæ fuerint, maximè præstaret speci-
-m tale, cuius vi & potestate insitâ

Tartarus in omnibus humani corporis partibus genitus mirabiliter expelleretur, adeoque omnes obstructiones maximopere expedirentur. Id quod de laudo humano omninò sperandum esse censemus, cuius preparationem Paracelsus quidem pluries commendat, nuspiam tamen eius descriptionem genuinam, à multis hactenus desideratam & anxiè quæsitam, reliquit.

Laudibus humani præparatio.

¶ Hunc affectum esse chronicum constat, nec ferre fortiora, aut multa remedia, quibus tamen ægri se diu sæpè frustrà excruciant. Quapropter inprimis ut ventriculus bene coquat, laborandum ne flatus & cruditates gignantur, aliave excrementa prava; unde illuvies hæc in venis meseraicis colligitur, quæ etiam ex sentina hac, ut expurgentur sensim procurandum, cor reficiendum, recreandumque. Quapropter Tartarea & Vitriolata medicamenta hoc loco primatum obtinent; per ea enim in venis meseraicis congesta melancholica excrementa per alvum expurgabuntur, calorque præterna

Melancholiæ cura generalis.

rnaturalis hepatis, & lienis contempe-
bitur. Interdum etiam vomitiones ad-
odum proficuæ sunt: sed utrobiq; pru-
ntia Medici hic desideratur, à qua cum
ndeant omnium curationum momen-
, sæpè perit omnis felicitas, nisi illa
utè & religiosè, sed cordatè subsit. A-
is in hoc casu vomitus minimè formi-
ndus experientiâ deprehensum est.
uod si animus dein sit convertendus ad
rgantia specifica ibi sæpè usu venire
let, ut ab exhibitione horum præsertim
utis obstructionibus internis viscerum
vus ita proritetur, ut quasi dysenteria
bsequi videatur: huic providendum
erit corroborantibus nonnullis, accom-
odatis.

i potius ad scrupulos duos.

Tartari verò Crolliani vitriolati
lis, exempli gratia, usus esse potest: Re-
pe scammoneæ unciam unam in morta-
o in pulverem (pistillo prius oleo amyg-
alar. dulc. illito; aliàs enim scammonea
on potest teri) reduc; extrahe cum spi-
itu vini partes puriores facilius abjectis

aufer menstruum per calorem ex balne- & scammonea in forma pulveris in fu- do manebit. Huius grana. 5. 6. 7. vel cum scrupulo uno Tartari huius victri- lati exhibita, impuritates omnes felic- ter exturbant. Proinde de hoc testatu- facimus, quod eo ad febres præserti- chronicas arcanum non detur præstant- us. Vel sic procede, menstruum scammo- neæ tinctum funde super pulverem Tar- tari victriolati, & abstrahe iterum calo- re balnei; sic enim unitur essentia scam- moneæ cum Tartaro Victriolato.

Magisterium Perlarum & Corallorum.

Dissolve corallos sive per- las tritas in aqua, α valdè acid- facta cum spiritu victrioli. β Di- gere per noctem: & super disso- lutionem prius filtratam injice guttatim oleum Tartari: γ & fiet instar lactis. Superfunde aquam com-

mmunem, & digere: sic præ-
itabitur pulvis candidus ad
ndum vasis. Aqua separatur, &
i superfunditur ter vel quater:
nec omnis acrimonia separe-
. Tandem pulvis exsiccatur
ad usus servatur.
Margaritæ temperie & viribus
rum valde æmulantur: ac pro-
erea spiritꝰ cordis vitales cor-
borant: palpitationem cordis,
imi deliquiũ & vertigines tol-
nt: & meritò omnibus cordia-
bus medicamentis misceri de-
ent: appetentiam Veneris ex-
tant: melancholiæ resistunt:
entes dealbant: memoriam
onfortant, & fœtum in utero:
mnes pravos humores in cor-
ore existentes exsiccant: & à
ariis morbis oẽs corporis hu-

mani partes præservant. ε De co-
rallorum viribus, ζ in sale eorum
dictum est.

α potius in aceto destillato; quam-
vis olim pro eo Thomas Moufetus Medi-
cus Anglus Practicus quondam Franco-
furtensis insignis, ad magisterium perla-
rum extrahendum vini spiritu optimo
utatur. Minimè verò acetum quoddam
radicale, ob maximam scilicet acrimo-
niam, quâ illud imbutum, ita ut huic e-
luendæ vix trecenti aquæ congii suffice-
rent, uti ipsemet scribit in quadam epi-
stol. ad Dn. Monavium lib. 3. epist. medi-
cin. à Scholzio editar. Verùm si Crollia-
no modo processum fuerit, nullus sensibi-
lis acrimoniæ metus esse possit, cujus et-
iam supra cap. 17. sub titul. de sale coral-
lorum meminimus, ubi simul acetum
quoddam compositum magnarum viri-
um, pro dissolvente admodùm idoneo ad-
junximus, quod huc referendum. Ast non
tantum eo artifices contenti, cum insuper
varia à variis excogitata sint, solutionis
men-

In solvendis perlis & corallis aceti acrimonia minimè nociva.

pag. 162.

Varia solutionis menstrua.

menstrua; nam nonnulli solutionem per-
rum per spiritum Quajaci absolvunt;
uidam per succum limonum, & liquo-
rum betulæ eam sic expediunt: succi limo-
num expressi & depurati libras duas,
um libris octo liquoris betulæ mense A-
rili collecti, in olla devitriata leniter
quunt, cui denuò addendo succi limo-
um libram unam, destillant posteà ex cu-
rbita bis vel ter; hoc menstruum ser-
ant in vitro probè obturato ad usus
ædictos.

Cunctis istis menstruis palmam fa-
lè præripit spiritus quidam secretus
um suo phlegmate, si perlæ in marmore
ltem tritæ solvantur in hoc phlegmate:
lutæ posteà, & à fecibus liberatæ cum
uxillo spiritus prædicti infusi rursum
æcipitentur in liquamen instar sperma-
s tantæ volatilitatis, ut etiam visu di-
nóscantur in auras abire. Hæ cum spiri-
i vini posteà extractæ, vel cum eodem
lanè per retortam actæ, præbent cordia-
tantarum virtutum, quantas nulla a-

Menstruum reliqua facilè superans.

aliàs præparatio perlarũ polliceri potest. Dosis gutt.j.vel ij.in aqua convenienti.

β vel communi, vel philosophico.

γ per deliquium scilicet factum.

δ dosis à gr. 5. ad 15.

ε de viribus perlarum videatur Crollius pag.162. & 163.

Ad magisteria corallorum paranda eadem quidem menstrua, quæ anteà ad perlarum solutionem à nobis accommodata fuerunt, proficiunt, nec alia esse potest via magisterii corallorum, quàm quæ anteà in perlis fuit. Majoris tamen lucis gratia habetur & alia, & quidem arcana magisterii corallorum præparatio, quâ illud ita efficitur, ut instar butyri in ore liquescat: magnum magisterium ad menstrua inordinatè fluentia corrigenda, stomachoq; robur conciliandum in morbis dissolutis, ut lient. dysenter. diarrhœa, &c.

Butyrum corallorum

ζ Videantur quoq; de his Crollius Basil. Chymic. pag.165. & 166. & Anshelm: Boetius de Boodt, cap.154. lib.2. de gemm.

Ma-

Magiſterium, Lac, Cremor † ſeu Butyrum Sulphuris.

ecipe florum ſulphuris unc. 1.
Salis Tartari uncias tres:
liſce: & ſuperfunde
Aquæ communis libr. tres:
igere in arena per diem natura-
m: ita ut ſub finem aqua ferè
illiat: α poſtea filtra calidè per
hartam emporeticam: & ſuper-
nde aceti deſtillati β q.ſ. ſic cre-
ıor lacteus ſulphuris paulatim
etet fundum. Separa diſſolvens
er inclinationem: & reiteratis
blutionibus materiam edulco-
a. Vltimò digere cum aqua
ordiali, γ & exſicca: & ita ha-
ebis lac ſive cremorem ſulphu-
is albiſſimum: qui balſamum eſt
umidi primigenii: confortat

vires

vires naturales: ſanguinem purificat, morbos pulmonum, ut tuſſim, aſthma, phthiſin ♂ curat: in exſiccandis catharris, ventoſitatibus ſtomachi tollendis, ſchiatica & podagra ſummopere commendatur eſſe utilis: ab apoplexia, peſte, lepra, & nervorum convulſionibus præſervativum egregium: hecticis etiam ſuâ confortatione prodeſt. Tantùm pulveris cum aquis ſpecificis † commiſcetur; quantum ad eas albicante colore tingendas ſatis eſt. Datur mane & veſperi cochlear unum; & ante exhibitionem accuratè cum vehiculo humido commiſcetur.

† *dicitur etiam ſupereminentia ſulphuris. Autor aliàs huius compoſitionis eſt Doctor Samuel Schlegel Anhaldini Principis Medicus, à quo Comitem de*

Alſé

...lta Flamma hoc sibi coëmisse fertur ...ingentis coronatis.

α & sulphur penè omne solutum ...erit.

β Crollius affundit vinum austeri... ...culum.

γ seu spiritu vini.

δ Phthisis hæreditaria difficulter ...ratur, imò ferè nunquam, propter al... ...us impressas avitæ constitutionis radi... ...s, quæ curationes nullas recipiunt, in... ...cias quidem interdum patiuntur, ne ...mpè gravius affligant, sed consumma... ...s radices nuspiam. Quia verò phthisis ...erumq; destillatitiones comites & cau... ...sunt, eò incumbendum, ut purgante ...ecifico præmisso, simul cerebrum tan... ...uam membrum mãdans suis appropria... ...: & confortativis diligenter in suo vi... ...re conservetur. Deinde respiciendum ...oq; est ad illapsos humores in ipsos pul... ...ones, ut expectorantibus, mundificati... ...is, aut si tenues sint, incrassantibus, do... ...entur. Sic butyrum hoc sulpharis est ...pectorans egregium. Ad consolidanda Phthisis.

autem

autem pulmonis ulcera balsamum habemus rubicundissimum nobilem, aliquoties expertum & comprobatum. Nam huius guttæ 6. usq; ad 20. in decoctis pectoralibus quotidie mane & vesperi intrò sumtæ, pulmones putridos & exulceratos, præmissis tamen mundificantibus & expectorantibus, mirabiliter restituit, ulcera consolidat, & ad perfectam curationem disponit.

ε ut aq.cinam.melis.lavend.aq. epil. Langii, hirundinum: vel in spirit: vini.

Alius modus Hic primus modus subsequentibus duobus longe præstat; expeditiorem tamen ex Crollio lactis sulphuris præparationem sic damus: Recipe sulphuris flavi triti vel cribrati, vel florum sulphuris (qui meliores sunt) partem unam, & salis Tartari ad viriditatem ferè calcinati & fusi partes tres, pone in vitro ore capaci seu olla fictili, luto obducta collocetur in arenam, affundatur aqua pluvialis destillata ad eminent. 6. digitorum: Vitri quarta pars sit vacua, quæ extra arenam promineat, subjice ignē successivè, ut bulliat, lignea spatulâ diligenter agitetur.

P.199.

donec ſulphur ferè omne in illis ebullitio-
nibus ſolutum ſit, quod ſpatio 5. vel 6. ho-
rarum fit, tunc enim liquor rubeſcit, me-
diocriter ſaltem inſpiſſando inſtar lixi-
vii: Si aqua inter bulliendum evaneſcit,
affundatur alia fervida, ſuprà pone alem-
bicum cæcum, hâc enim ratione aqua
non evaporat: Vltimò ubi ferè omne ſul-
phur ſolutum eſt, & liquor rubeus ad e-
minentiam trium digitorum tranſver-
ſorum reſtat, tunc ita calidè filtratur, per
chartam Emporeticam, ſi non omnia
tranſeunt, ea iterum aqua communi ſol-
vantur, & ut anteà coquantur, & de-
filtrata calida ſolutione parum in alio
vitro ponitur, & confeſtim dum adhuc
calet, affunditur vinum calidum auſteri-
uſculum lente, (in ipſa autem affuſione
fœtor admodum ingratus ſentitur) celeri
tamen & alto viciſſitudinarioq; lapſu,
(hinc ebullitio) tamdiu, donec colorē ſpiſſi
lactis acquirat. Hoc poſteà in peculiari vi-
tro ſervatur, & proceditur eodem modo
cum reſtante ſolutione calida & vino: ul-
timò omnem lacteum liquorem miſce, &

pone,

pone in loco tepido, donec albedo ſulphuris à vino quod erit cærulei & rubei coloris in fundum deſcendendo ſe ſeparaverit, abſtrahe tunc vinum illud tinctum per inclinationem, & affunde aquam pluvialem deſtillatam miſcendo: ſtet per diem & noctem ac iterum effundatur affundendo novam: Hoc toties reiteretur, donec nulla nigredo ſeu impuritas in aqua amplius appareat, nec ſenſibilis fætor adſit, poſteà pòst debitam reſidentiam & effuſionem aquæ ſiccatur lentè per ſe in hypocauſto, & ſervatur inſtar pollinis, vel antequam planè ſiccetur, miſceatur aqua Cinamomi, vel alia appropriata, ut fiat pultis inſtar vel lactis, & priuſquam ad uſum medicum adhibeatur, diligenter moveatur.

Aliter.

Fit etiam: miſcendo ſulphur tritum cum arenæ vel vitri tuſi ana æqualibus partibus: & deſtillando per retortam, igne mo-

oderato: apponendoq; vas
cipiens, quod acetum destilla-
m contineat. Et sic substantia
phuris destillata præcipitabi-
t in pulverem album, quem
siccabis. Hoc [a] antidoto ute-
tur Princeps Auraicus contra
stem.

*a Non hoc sed priori, quem à Comi-
de Alta Flamma acceperat.*

Aliter.

Lac sulphuris fit etiam cum
phure & arena miscendo cum
qua vitæ, & destillando in cine-
bus per retortam. Valet ad
ncros Venereos, ulcera mali-
na, serpigines, lichenes, &c.

*Hæc præparatio, nec genuina est,
c etiam magni usus aut momenti; fit
im aqua quidem albicans, sed intra
rpus inutilis: Externis potius accom-
odanda.*

CAPUT XX.

De Tincturis Solidi[...] sculis & Panaceis [...]

Tinctura Antimonii.

FAc capitellum ex cinere c[...] vellato, calce vivâ, & cinc[...] bus communibus ana: α in q[...] dissolve Hepar β Antimonii; [...] gerendo in arena per nocten[...] ut ferè γ bulliat. Tincturam δ [...] para: & filtra: & si placet, ε p[...] acetum, in pulverem croceu[...] præcipita, ac multis ablutionib[...] edulcora.

α cum aqua communi, vel vino.

β supra cap. 12. factum.

γ non ferè, sed revera in cacabo fe[...] reo bulliat, &c.

δ calidam quodammodo adhuc.

ε nam & per se tinctura subside[...] licet non tàm confestim.

Pr[...]

Pro tinctura Antimonii reponatur vera compositio lilii Paracelsi, ex lib. de vit. long. quæ tandem ad tincturam inde extrahendam multùm operæ conferre potest, & est magnarum virium; exhibetur enim ad quoslibet morbos à gr. duobus ad quinq; vel 6. in vino vel aqua cordiali: Est diaphoreticum vel hydroticum insigne. De quo etiã vide Alexand. à Suchten. lib. de Antim. myst. gem. p. 196. & 284

Vera lilii Paracelsi compositio.

vinus

Quod si tinctura hæc Antimonii deinceps per multa cohobia menstruo aliquo idoneo, in nobilißimam essentiam exaltetur, contracturam inprimis ex podagra in articulis externis causatam feliciter curat, si observatis observandis, ad legitimã nempè diætam pertinentibus, & corpus mundificantibus, quotidiè aut alternis gutt. j. de tinctura exaltata cum vehiculo appropriato in aurora exhibeatur, & sudor vel in lecto, vel in laconico procuretur (id quod in declinatione contracturæ fieri debeat) & contractura nulla arthritica resistit. Deniquè huic Tinctura Antimonii dulcißima sul-

Tinctura Antimonii exaltata.

Hæc Antimonii tinctura ita in summam spiritualitatem deducta, auro potabili vix quicquam concedit.

Sulphuris Victrioli essentia dulcißima.

pluris Victrioli essentia philosophicè pra-parata maximè equipollet viribus suis & mirabiles effectus facit. Dosis est à gr j. usq; ad iiij. in aq. meliß. noxios humores totius corporis expellit, venerem stimulat, uterum rectificat, eiusq; motus inordinarios sistit, & in utroq; sexu prolificam vim seminis ad liberorum generationem operatur. In aq. petrosel. idem penè præstat, sed insuper hydropem perfectè curat: Usus autem istius essentiæ aliquandiu continuandus.

Panacæa † Victrioli.

Dissolve victriolum cœruleum, in aqua pluviali destillata calida: quam tertio filtratam lento balnei calore evaporare facies; donec cuticulam in superficie contrahat. Tum liquorem restantem calidum projice in vas plumbeum, α in quo prius bacillos β hinc inde transversos, per

cir-

circuitum posueris. Ita per triduum in loco frigido relinque: ut cristallos virides ♀ producat: quibus separatis liquorem restãtem decoque: ♂ & in eodem vase plumbeo repone: toties id repetendo: donec omnis liquor in cristallos abierit. Victrioli m. Smaragdini coloris, his reiteratis dissolutionibus & coagulationibus summè depuratum reduc in pulverem subtilem, quem spatio 5. vel 6. dierum tali calore exsiccabis, ut æstivalem Solis non excedat: donec foris & intus candidum appareat. Tum dissolve in aqua destillata: filtra: quod indissolubile, abjice: coagula in vase plumbeo: exsicca in hypocausto, ♀ ad albedinem, ut supra: reiterando hanc operatio-

nem, uſque tertiò, vel donec i
diſſolutione nihil maneat indiſſo
lutum. Victriolum hoc candi
dum pone in matratium firmum
ſigillo Hermetis munitum: quo
in cineribus ita calidis colloca
ut ſolis æſtivi calorem non ex
cedat. Decimo die flaveſcet: vi
geſimo reducetur in alcohol
fietq; inſtar ſangvinis rubicundiſ
ſimum. ⁊ Vaſe fracto impone in
cucurbitam altam, & deſuper
funde acetum tertiò deſtillatum
ut ſupereminéat quatuor ad mi-
nimum digitis. Superpone a-
lembicum cœcum, & per qua-
triduum in balneo tepido dige-
re, ſpatulâ ligneâ quotidiè mo-
vendo. Vaſe refrigerato: quod
tinctum eſt effunde: aliudq; a-
cetum

etum reaffunde: digere: move: ... para toties; donec acetum ulterius tincturam non attrahat. Quod in fundo remanserit, abiiciendum. Acetum tinctum lento balnei calore ad siccitatem destilla. Manebit in fundo pulvis rubicundus, quem etiam tertiò in eodem aceto dissolves: digeres: separabis: destillabis: exsiccabis. Pulverem rubicundissimum pone in retortam, adhibito receptaculo grandi, dando ignem per gradus. Primò egredietur spiritus flavus, posteà rubicundissimus. Continuetur ignis in eodem gradu: donec appareāt spiritus albi. Tum cessandū. Vase refrigerato: reperies in fundo retortæ, terram diaphanam, pu-

ram, candidiſſimam, † quam ſpi-
ritibus ſuprà dictis paulatim im-
bues, digerendo, imbibendo,
donec ſpiritus & anima propria
corpori ſint reſtituta. Tandem
terram hanc benedictam, in a-
thanorẽ, in vaſe hermeticè clau-
ſo, per quadraginta dies decoque,
que, donec figatur. Doſis eius
granis tribus ad quinque vel ſex
in morbis deploratis maximè.

† *Num Panacæa vera detur anxiè hucuſq; inter Medicos diſputatum & conflictatum; plerique autem Medicorum æſtimant impoßibile eſſe eam dari, propter innumeram & inexplicabilem morborum varietatem, reticendo luxationes & alios morbos Cheirurgia egentes: ut firmißimis rationibus demonſtrare conatur Rulandus in progymnas. q. 51. Verùm quæſtionem hanc pro huius temporis tractu, huius vel illius individui poßibilitate & impoßibilitate, metiendam non eſſe*

ſſe cenſemus, ſiquidem ſi ἁπλῶς eam onſideremus de eius ſcilicet compoſitione & viribus propè divinis, planè de eius veritate, conſentientibus tot viris eminentiſſimis, conſtabit, ita ut nefas eſſe putemus experimentis tot præclariſſimis reclamare velle. Quocirca Panacæa res impoſſibilis non eſt. Num autem ea inter modernos tum Medicos Hippocraticos, tum Pſeudoſpagyricos reperiri liceat, valdè & meritò ambigimus: Interim qui Panacæam e.g. Anwaldinam defendunt, firmiter aſſerunt; ipſum Anwaldum Panacæam quidem veram habuiſſe, eamq́ ex Italia ab alio quodam confectam & acceptam ſecum attuliſſe, & multis etiam eâdem in graviſſimis morbis conſuluiſſe; Poſtea verò, ne tandem omnem illam veram Panacæam deperderet, compoſuiſſe illud pharmacum, quod apud Crollium ex Cinab. Croc. & conchis, pag. 123. deſcriptum extat, eidemq́ veræ Panaceæ portiunculam adjeciſſe, ut hâc ratione dictum Pharmacum de veræ Panaceæ viribus participaret. Sed hanc litem non faciemus

Anwaldum Panacæam veram habuiſſe ex nonnullis conſtat.

ciemus nostram, quin potius cuilibet suam relinquentes opinionem.

α plumbum enim magnam habet conglutinandi vim.

β ligneos abieginos, non quernos alias enim atramenti instar nigresceret.

γ potius cœruleos.

δ ad cuticulam usq;.

ε retrò fornacem, vel in umbra.

ζ vix tàm citò hoc succedit.

η hoc nihil est.

Panacæa Victrioli ab autore proposita, pene eadem est cum Isaaci Hollandi essentia victrioli benedicta, quam habet in opere minerali: sed ut verum fatear, utraq; præparatio est admodum laboriosa & longissimi temporis. Neq; autor noster eandem unquam confecit, tantum abest, ut de certitudine eius nos confirmare possit. Itaq; ne in ignoto Pelago vela ventis committamus, hâc præparatione potius supersedere, quam eandem laboriosè venari velle, expedit. Nihilominus non vituperamus propositam in eâ victrioli purgationem, tum etiam quo-

modo

modo ex hâc victrioli purgatione spiritus & tinctura elici poßint: reliqua verò nullius sunt momenti.

Panacæa Solaris Diaphoretica.

Stomachus struthionis Paracelsi.

Rec: aquæ Philosophicæ libr. 1.
Mercurii sublimati unc: 2.

Misce: & in hac aqua solve mercurii tantum, quantum solvi potest. Dissolutio tardè procedit: ac propterea opus est digestione. Solutioni adde liquoris gummosi uncias duas. Misce, & destilla, idq; bis vel ter, donec aqua nullas feces pòst se relinquat. In omnibus destillationibus adscēdet Mercurius sublimatus, quem singulis vicibus in aquam repones. Hâc aquâ extrahitur q. essen. metallo-

tallorum mineralium & marcasitharum.

Spiritus vini Tartarisatus.

Destilla feces vini exsiccatas, in modum aq. fortis. Aquam & oleum separa & serva. Interim feces ad albedinem calcina, quas oleo suprà dicto imbibe: & ut suprà destilla & calcina, toties id opus repetendo; donec oleum fuerit clarum, ut aqua, & dulce, nec adustionem sapiat. Ita habebis quintam essentiam tartarisatam, quæ corrosiva omnia ex metallis tollit.

Solis sublimatio.

Recipe Solis per Antimonium purgati & in bracteolas secti, vel eius loco.

Solis foliati uncias duas:

Stomachi Struthionis uncias quatuor: Sol-

Solve: & destilla per alembicum, igne forti sub finem, ad sublimationem usq; , ut vitrum caveat vase frigefacto: cohoba & destilla, idq; ter repete, singulis vicibus, quod sublimatum fuerit, separando. Quartò destilla lentè phlegma, & iterum novum affunde ad uncias quatuor: & fac ut prius, donec tota aqua consumta, & omne corpus exaltatum & sublimatum fuerit in albedinem exaltatæ aquilæ, ß id est, mercurii sublimati. Tunc lauda Deum. Denuo totum sublimatum repone cum phlegmate destillando phlegma sine adscensione Spiritus.

Mercurius vitæ.

Fit, ut est in Archidoxis Paracelsi, libro de arcanis, cum parte u-

te una, vel ſecundum alios, duabus Mercurii ſublimati. Rectificatur poſtea, & ſolvitur ſupra marmore vel vitro, deinde congelatur, deſtillando phlegma, & modicum aciditatis; donec guttæ in phlegma decidentes incipiant præcipitari. Tum amoto recipiente & alio ſubſtituto, deſtillatio igne moderato urgetur. Hoc quater repeti debet: quartò maſſa ♈ erit clara & alba.

Conjunctio Solis ſublimati & Mercurii vitæ.

Recipe Solis ſublimati, ſive olei eiuſdem ſupradicti ſine phlegmate partem unam:

Mercurii vitæ clarificati partes duas:

Miſce ſimul: & lento igne deſtilla ſpiritus. Quod coagulatum reman-

remanserit, solve supra marmore: tertiò solutionem & coagulationem repetendo. Tum supra hanc materiam affunde duas partes quintæ essentiæ tartarisatæ, destillando per alembicum ad siccitatem usque: reaffundendo aliam desuper toties, donec essentia dulcis destilletur, ut imposita fuit. Quo facto: super huius medicinæ partem unam, affunde partes quatuor spiritus vini sine phlegmate: digerendo, donec consumatur. Sic habebis Solis & Mercurii vitæ coniunctionem: cuius dosis guttarum quatuor, in vino albo. Prodest in omnibus morbis desperatis, & iis, quorum causa est occulta.

α generaliter dicuntur omnes aquæ fortes stygiæ, quod hæ perinde; ut ille ferro edomando sufficit, similiter omnia metalla corrodendo solvant, & in se absorbeant.

β Hoc non procedit.

γ butyrum potius erit clarum & album de quo sufficienter suprà cap. 12. sub titul. Alia stibii calcinatio & pulvis emeticus.

Panacæa solaris diaphoretica secundum præscriptum autoris nostri nullo modo confici potest, ac multa sunt in hâc ipsâ descriptione, quæ invicem pugnant, proptereaq; neq; vera, neq; verisimilia possunt esse. Misso itaq; hoc ipso eidem æquivalens, vel potius majus addemus, bezoarticum scilicet solare clarissimi Hartmanni, cuius confectio est talis: Solve aurum finum in aq. Philosophica, abstrahe menstruum in B. sæpius, usq; ad oleoformem in fundo cucurbitæ substantiam, pòst superfunde acetum destillatum radicatum, & destilla, idq; fac, done

Aurum diaphoreticum

Bezoarticum Solare Hartmanni.

donec acetum planè in ea acrimonia procedeat, quâ affusum est, & à Sole omnes corrosivos spiritus hoc modo fuerunt ablati: tandem affunde spiritum vini proprio sale alkalizatum, & digere per quindenam, posteà spiritum vini eundem ex B. destillando aufer, & manet oleum Solis in fundo instar sangvinis rubicundum. Huius olei recipe unciam semis, adde solutioni butyri Antimonii unc: quatuor, cum spiritu nitri factæ, (ceu suprà ostensum est in fin. descript. secund. c. 12.) & progredere eodem modo, quo ibi in confectione bezoartici propositus, destillando & cohobando sæpius, donec extremo loco ipse pulvis, in igne docimastico calcinatus, redeat in pulverem purpureum elegantissimum, eandem planè virtutum, quas de Panacæâ sua Solari autor hic deprædicat. Dosis gran. 3. 4. 5. 6. in convenientibus vehiculis, in morbis venenatis & διαφόρησιν exigentibus.

TYROCINII CHYMICI.

LIBER TERTIUS.

De QVINTA ESSENTIA

CAPUT I.

De Essentia quinta sangvinis humani.

Quintæ essentiæ vox homonyma est.

Vintæ essentiæ vocabulum homonymum est. Interdum significat quamvis speciem Chymicam crassitie materiæ elementaris, corpulentisq; fecibus exutam: aç opponitur magisterio, in quo tota substantiæ moles ferè remanet, sed exaltata & depurata. Interdum, ut nos eam hîc accipimus, denotat substan-

tiam

tiam æthercam, cœlestem, ac subtilissimam; è tribus principiis cuiusvis corporis misti soluti, à qualitate elementari sensibili, corruptibili & mortali, per varias operationes Chymicas, orbatis, & in unum, seu corpus spirituale, seu spiritum corporeum coagulatis, conflatam. Dicitur à quibusdam Medicina, κατ' ἐξοχὴν: ab aliis Elixir, ob insignes virtutes, quas in præservatione corporis humani à variis morbis, exerit: ab aliis Cœlum, duplicem ob rationem. Primò, quod sicut cœlum non ex quatuor elementis; sed materiâ quadam æthereâ & quinto quasi elemento factum, nec corruptioni ulli obnoxium est: ita & quinta essentia

vera, ab omnibus fecibus ele-
mentorum ſit ſecreta; ac quam-
vis non planè incorruptibilis: at
tamen ad eam ſubtilitatem, te-
nuitatem & ſimplicitatem ſpiri-
tualem redacta, ut nihil hetero-
genei, à quo corrumpi poſſit, in
ſe continere videatur. Deinde
quod ſicut cœlum in hæc ſublu-
naria potenter agit, rebus omni-
bus vitam largiendo & conſer-
vando: ita etiam hæc quinta eſ-
ſentia corporis humani valetudi-
nem conſervet juventam exten-
dat ſenectam remoretur, & o-
mne morbi genus abigat.

Eſſentiæ quintæ ſanguinis humani præparatio.

Cæterum quinta eſſentia ſan-
gvinis humani paratur hunc in
modum. Recipe quantitatem
ſatis magnam ſangvinis virorum
ſanorum, in flore ætatis conſtitu-
to

orum: pone in vaſe circulatorio juſtæ capacitatis in B.M continuè bulliēs, donec Draco α propriam caudā devoraverit. Vaſis refrigeratis materiā exime, quæ inſtar hepatis erit, eamq; in particulas ſcinde: & per cucurbitas altas, eodem balnei calore, elementum aqueum ſive phlegma deſtillatione ſepara. Deſtillatum ſuper propriam terram β reaſſunde & pone in B. bulliens in iiſdem vaſis circulatoriis, per decem dies ut ſupra poſtea phlegma deſtillando & propriæ terræ reaſſundendo, ut ſupra, quinquies eundem proceſſum repetendo, & ultimò totum phlegma deſtillatum reſervando. Vaſis frigefactis materiam exime, & retortæ amplæ inde, adhibito recipi-

ente capaci: destilla ex cineribus elementum aëris, & igne graduato. Nubeculis in recipiente disparentibus, ignis intendatur: ut elementum ignis in forma olei rubri sive purpurati egrediatur. Sub finem sublimabit se aliquid de sale Armoniaco. Vasis refrigeratis: separa aërem sivè spiritum ab igne, sive oleo, vel blanda destillatione balnei, vel per tritorium. Spiritum cum sale Armoniaco reaffunde fecibus, digere per triduum: & per retortam novam destilla, sub finem dando ignem ad sublimationem idoneum, ut totum sal spirituale, vel saltem major pars sublimetur, & cum spiritu in recipiente misceatur. Novum spiritum fecibus reaffunde: digere: & de-

tilla toties, ut supra: donec terra privetur animâ: quod cognoces, quando super laminam candentem posita, fumum non ediderit. Notandum, antequam spiritus animetur, debere septies rectificari, singulis vicibus phlegma & feces separando: & pars eiusdem seorsim reservari, pro dissolvente parando, ut posteà dicetur. Nigrum nigrius nigro calcina in reverberio, spatio quinque dierum igne moderato, in vase undiq; clauso: donec nigredo vertatur in albedinem subflavam, & tandem in rubeum colorem. Tum terra apta erit ad susceptionem spiritus animati. Imbibe terram calcinatam proprio phlegmate, &per viginti

quatuor horas in cineribus digere, & destilla, hoc ter repetendo. Terræ exsiccatæ da decimam partem sui ponderis spiritus animati: digere in Balneo, quantum satis: postea humiditatem insipidam destillatione blandâ separa. Reaffunde nonam partem spiritus animati: digere: destilla ut suprà. Deinde da octavam partem spiritus animati: posteà septimam: sextam: quintam: quartam partem: tamdiu cum quarta parte imbibendo; donec terra in duplum sui ponderis accreverit. Et hoc est, quod Avicenna dicit: Scias, quod terram oportet nutriri, primò modicè aquâ suâ, & posteà majori, sicut videre est in infantis educatione. Idcircò multoties contere terram &

paulatim imbibe eam, de octo in octo diebus: decoque: & posteà mediocriter calcina in igne: nec tædeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Caveas tamen, ne imbibas terram, nisi paulatim & cum longa contritione, pòst siccationem terræ. Vnde in hoc est pondus ubiq; notandum, ne scilicet nimia siccitas, vel superflua humiditas opus corrumpant. Et in tantum decoque assando, quantum dissolutio exposcit imbibendo. Hæc Avicenna. Vnde etiam Geber ait: ex multiplici ergò reiteratione imbibitionis & assationis, maior pars eius aqueitatis deletur; residuum verò per sublimationem.

Pone itaq; terram prædictam in cucurbitam altam, cui alembicum cum receptaculo ſimul adapta, rimulis diligenter conſtipatis, ne quid reſpirare poſſit. Et dà ignem cinerum, ſpatio duorum dierum, quouſq; fumus ille mundus & albus adſcendat, & inſtar Talci ad latera cucurbitæ hæreat. Et hoc eſt, quod dicit Clangor buccinæ: Idcircò quantò magis poteris, ipſum corpus ſubtilia: & cum mercurio mundo coque: cumq; corpus aliquam partem Mercurii in ſe hauſerit & concluſerit: ipſum ſubtilia cito igne & fortiori quo poteris: donec adſcendat in ſimilitudine albiſſimi pulveris, in modum nivis, adhærens ſpondilibus Aludel. Cinis verò in fundo manens eſt fex, & ſcoria

toria vituperata abjicienda, in qua nil vitæ habetur.

Prædicti Mercurii meteorisa- ti accipe unc: unam: misce cum septem unciis spiritus rectificati non animati. Digere per biduum in balneo, postea destilla per cineres; deinde per balneum cum reiteratis cohobiis; donec nullas relinquat feces. Tandē per quadraginta dies circula. Vsus eius ad tinct: metall: lapidū eliciēdas.

Ex eodem Mercurio & eius oleo fit Elixir ad desperatissimos quoque morbos pellendos, in hunc modum: Recipe huius Mercurii unciam unam: cui adde octavam partem sui ponderis olei rectificati: decoque in Athanore per octiduum: postea imbibe cum septima parte:

&

& ut ſupra, decoque: deinde cun ſexta parte: tandem cum quint: toties reiterando, donec materi: fiat inſtar Syrupi ſpiſſi, nec ulterius decoctione induretur. Tun per quadraginta dies decoque: & fiet lapis rubicundus, cuius doſis granum unum, vel duo in liquore appropriato.

α id eſt, donec omne phlegma fuerit abſorptum.

β quæ relicta fuit in deſtillatione.

γ hoc eſt, ſpiritus.

δ quod eſt terra reſidua poſt extractam animam.

ε Oleum hoc debebat eſſe ἄφθαρτον ſeu incorruptibile, ſed hic poſitum tale non eſt, ſiquidem flammam concipit: ergò autor hic finem non aſſequitur. Omnia quidem in hoc proceſſu poſſunt procedere; verum cum ad conjunctionem devenitur, tunc aqua hæret.

Adjungeremus hiſce, commentarii

loco

loco, præclara & admiranda nonnulla sanguinis humani insignia, inprimis diceremus de Biolychnio illo, seu lampade vitæ quam vocant, mirabili prorsus & ad omnem posteritatem commendabili opificio, totius Spagyricæ operationis artificio singulari: quod stupendo admodum magisterio gravissimorum in corpore humano sed proprio, affectuum, ac mortis denique ipsius indicem in sese continet: diceremus præterea de cura morborum deploratissimorum magnetica ex mumia sanguinis hominis ægrotantis desumta: sed quoniã talia à Iohanne Ernesto Burggravio jam publici juris facta sunt in libello Biolychnii curis secundis auctius edito anno 1611. Franekeræ apud Dominicum Balck, Lectorem eò remittimus, modò tantum ex eodem eadem repetituri, & quæ minus clara sunt, stylo magis aperto interprataturi annitemur. Ros Iovis amphibii vegetabilis in descriptione Biolychnii est spiritus vini summè exaltatus, de quo mox subsequenti capite ad vini quintæ essentiæ præparationem. Is

cum

cum ſangvine humano proprio vel eius cui conficiendum eſt hoc biolychnium, adhuc calente, & ex vena cordis ſeu baſilic. ſaliente conjungitur proportione analoga, qualis eſt ſangvinis ad alcohol vini tripla, quadrupla vel quintupla. Miſta per filtrum trajiciuntur, & in pelicano anſato Hermeticè clauſo tertiam ſaltem partem eius complexa in B. digeruntur, donec naturali quâdam fermentatione tota capacitas vaſis à mixtura illa occupata, & ſeparatio puri ab impuro facta fuerit. Purum quod eſt aurei coloris ſervatur ſeorſim, & exaltatur per retortam vitream cum ſuo recipiente firmiter & continuè ferruminatam, ſolo ſiphunculo per quem liquor intromittendus eſt, ad collum ſuum permeabilem decies vel duodecies ex B. cohobando, donec nimirum pretioſus liquor perfectè præparatus fuerit. Iſte tandem adaptato ellychnio ex aſpheſto, hoc eſt, immuni ab igne artificioſè paratur in lampade aurea vel argentea, vel vitrea radiis ſolaribus per

...culum concavum in lychnium coactis ...censis sanitatis vel morbi certißimus ...dex reponitur. De cura morborum ...agnetica ex sangvine hominis ægrotan... instituenda, rectè præcipit Burggra...ius, qui videatur. Nunc pergimus de ...uodam filtro ex sangvine humano præ...rando præceptionem instituere. Sæpius ...utem usu venisse animadversum est, ...uod inter diversos duos odio & simul...ates vigentes, quin etiam inter uxorem ... maritum jurgia & rixæ odium into...rabile procrearint, ac alter alterum ...anta mentis aversatione ac acerbitate ...nsectatus fuerit, ut neq; præsentis vul...um, neque absentis recordationem tran...uillo animo ferre potuerit. Cuius o...lii exemplum memorabile est patris fi...ium ex conjuge legitimè natum haud ...lio modo aversantis, quam quo non...ulli feles reformidare, nec ullo aspe...ctu, vel alio sensu ferre solent, idq; is ...tum statim à partu fecisse dicitur, tùm ...etiam subsequente ætate. Cum enim pa...ter juberetur recens natum amplecti, abhor-

Cura morborum magnetica.

Philtrum ex sanguine humano.

τῆς ἀντιπαθείας exemplum mirabile & memorabile.

abhorruit, nec posteà eius præsentiam i
eodem contubernio absq; lipothymiâ tol
rare potuit. Factum itaq; est ab amici
ut cum puer decennis cum aliis pueris, i
no eodemq; habitu vestitis, inscio patr
in convivio ministrasset, neq; dùm à pa
tre agnitus fuisset, pristinam tamen affe
ctionem pater præter omnem spem passu
fuerit lipothymiâ cum algore sudore
invadente: jussus ergò filius discedere
perpetuò posteà divortio à patre est s
junctus. Huius formidabilis antipathetæ
A. L. causas conatus est reddere non nemo, se
nisi nos mens nostra fallit, eiusmodi na
tura obsoleta seu rara, non nisi ex intimi
naturæ absconditis censeri, & determi
nari volunt, cum minus obnoxia sint ull
qualitatum elementarium miscibili po
testati, ad causarum tantarum concur
sum prorsus inutili. Nos certè, quia ani
malia etiam inter se infensissima in gra
tiam rediguntur, huic abominabili affe
ctui rectissimam medelam adhiberi po
tuisse non dubitamus. Modus est talis:

Recipe

Recipe sanguinis ex basilica sinistri brachii, & quantum opus est in tantundem alcohol. vini opt. per infundibulum, è venam salientem eius personæ, quæ ab altera odium patitur: digere bene clauso vitro per plusculos dies, posteà destilla ex B. vaporoso per alembicum ad siccitatem, Eius aquæ destillatæ exhibe alteri personæ, quæ odium alit in vini haustu jejuno ventriculo drachmam j vel duas, aliquoties repetendo, & mirabili admodum metamorphosi animi dißidentium conciliabuntur, omniumq; rixarum fomites, seu irritamenta cessabunt, modo præter hanc medicinam etiam piorum consolationes, & jucundæ svasiones accedant; malevolorum verò obstreperorum gannitus abarceantur. Hâc ratione conjuges sæpè furiis in perpetuas lites agitatas, redintegrato pristino favore in individuum amorem rediisse, explorata & toties confirmata experientia fidem fecit. Sequitur jam oleum sanguinis humani ad caducum etiam inveteratum sanandum per quàm celebre: Recipe sang. homin.

Modus animos etiam inter conjuges dissentientes uniendi exprimitur.

Oleum sanguinis humani ad caducum.

min sanor: & juven: venas primo ve incidentium satis magnam quantitate, adde alcoholis vini præstantissimi part tres, & in cucurbitis probè munitis ventre fimi equini digere putrefaciend per quadraginta dies, deinde destilla cineribus per alembicum, & prodit, un cum aqua, oleum elegans, separa phle gma ab oleo destillando per B. lene, oleu postea per retortam è cineribus rectific per se novies repetendo eandem destilla tionem, admodùm nobile fiet oleum, cu ius scrupulus semis in aq. pæon: singul diebus per mensem integrum à luna no va incipiendo epileptico exhibitus, pr tereaq; singulis novilunis semel per in tegrum annum scrupulo integro repeti tus, si diætæ ratio simul habeatur exqui sita, certissimè morbum tollit, maligni tatemq; totius corporis expellendo: si non minoris excellentiæ & virtutis es balsamus sanguinis humani simili fer modo conficiendus, qui talis est: Recipe sangvinis hominis sani libram unam, alcoholis vini optimi uncias duas, post

Balsamus sanguinis humani insignis.

dige-

digestionem debitam, destilla ex B. bis, deinceps repete totius digestionem in fimo equino per sesquimensem, aut septimanas plures, donec videlicet aqua appareat gemina, inferior rubra, superior alba, quas ambas separatim serva, utraque in caduco, capitis doloribus inveteratis, aliisq; cerebri affectibus insignem præstat usum, memoriam confortat, spiritus animales recreat, loquelam vel impeditam, vel amissam restituit, venena expellit, angustiam pectoris ampliat, pulmones impuritatibus infarctos expedit, sanguinem purificat, ac inprimis nervis mirificè opitulatur, aliosq; usus in tota medicina, observatis ubiq; cæteris ad benè medendum necessarius, exhibet. Dantur in vehiculis appropriatis, vel etiam in vino utriusque ana gutt. 6. ad 12. usq;. Huius generis est aqua sanitatis quam vocarunt Veteres. **Aqua sanitatis.** *Recipe sanguinis humani juvent: & carnosi libram unam, adde succi florum chelidoniæ majoris, & mellis virginei, seu primi, prius tamen*

desbumati tantundem, salis torrefacti manipulum unum, misce: addendo pulveris Zingiberis, macis, caryophyllor: cubebar. galangæ, mastic. cardamomi, granor: juniperi, cinamomi ana unciam unam semis. Xiloaloës drachmas quinque musci optimi, ac ambr. grys. in aq. rosar dissolutor: ana scrupulum unum. Recondantur omnia in phiola Hermetice clausa eandem subtus terram defodiendo per mensem, postea destilla, & quoslibet liquores auctis ignis gradibus, successive egredientes serva. Iisdem usibus inserviunt, quibus præcedens balsamus: commode itaq; ad eosdem affectus applicatur.

Balsamus ex sanguine humano Antipodagricus.

Porrò ex sanguine humano balsamus quoque elicitur antipodagricus, infinitis elogiis dignissimus, & toties ab eruditis Spagyris singulari cum successu in debellanda podagra adhibitus, eius modus talis est: Recipe sanguinis humani adhuc calentis satis magnam quantitatem, id est, duas vel tres metretas, putrefac in B. clauso vitro per integrum novenium, vel etiam dies plures: deinde destilla per

retor-

retortam ex arenis, obſervatis tamen i-
gnis gradibus, omne quod prodibit colle-
ctum, ſerva, & lento B. calore per alem-
bicum phlegma evoca. reliquum ex a-
rena pelle per cornutam, emanabit oleum
rubicundum & fœtens, elevato, ad ſpon-
dilia colli, ſale proprio volatili; quem
diligenter cuſtodi. Oleum verò rectificā
per colcothar ex retortâ igne arenæ ali-
quoties à recenti colcothare diſtillando:
in quo probè correcto, tandem ſolve præ-
dictum ſalem & ſerva. Eſt balſamus
mirandarum virtutum in paroxiſmis
podagricis, eo inungatur membrum af-
fectum ſex diebus continuis, quotidie bis
vel ter: ſiſtitur revera dolor, tumore ſi-
mul & rubedine; ſi quâ fuerit, evane-
ſcente, & naturâ per ſeceſſu crebriores
reliquum quod noxium eſt, expediente:
Similis prorſus virtutis ſeu ἐνέργεια ſunt Olea ex
olea ex ſanguine cervino & hircino, ſanguine
cum ſuis propriis ſalibus, in omni com- cervino &
muniter ſanguine exiſtentibus, eâdem hircino.
δοκιμασία præparata, niſi quod ex præ-
dictis animalibus, interiora viſcera pul-

monum, cordis & hepatis, prius particulatim dissecta, unà cum sangvine putrefacienda sint, ut exinde nobilior quoque earum partium essentia simul eliciatur. Horum omnium etiam insignis usus est in contracturis, à quibuslibet causis provenientibus: magnam enim potestatem resolvendi habent, quam inprimis sal volatile conciliare videtur. His omnibus tanquam appendicis loco annectimus duplex arcanum, unum sangvinis, alterum verò Tartari. Arcanum sangvinis humani, à Paracelso lib. 3. de nat. rerum, qui est de conservatione rerum natural: mirificè commendatur. Parandi modus est talis: Recipe sangvin: human: puri & synceri libram unam vel duas, relinque in vase ligneo non metallico, donec omnis aquositas spontè sua sine ulla alia motione separata fuerit, quam decanta: super sangvinem coagulatum, & ad magma quoddam redactum funde salis communis spiritum, seu aquam, ut vocat Paracelsus, & continuò hæc eadem cum sangvine mista eundem rubori pristino

Arcani sanguinis humani præparatio.

stino

lino restitutum, posteà nunquam putrescere sinit, sed perpetuo conservat in vigore. Hoc arcanum fecibus, pòst aliquot dies remotis, vocat Paracelsus balsamum super omnia balsama, proptereaq; in medicina vehementer commendat. Eius autem usus in renovando sangvine per universum corpus præcipuus videtur esse: ideoq; in hydrope, qui sanguinis stagnãtis & quasi corrupti catarracta est, omnium maximè commendabile fore dubium non est ullum. Est enim hydrops à sale microcosmico resoluto, ac limites suos egrediente, sanguinisq; massam à statu integritatis in pejorem aquam videlicet reponente; quia igitur ad arcanum hoc inprimis salis spiritus assumitur, isq; altàs in hydropis, morbi nempè contumacissimi eradicatione felicissimè usurpetur, consequens est mundificationem sanguinis ab utroq; nimirum à spiritu salis & sanguine pro spiritu salis rectificato, multùm adjutã iri. Cæterùm præparatio spiritus salis ad hanc extractionẽ à Paracelso adhibitus, in ipsius Cheir. mag. l. 2. tract. 3. c. 2.

Spiritus salis præparatio.

docetur, quæ talis est: Recipe salis communis albißimi aliquoties fusi quantum placet, (ideò autem fundi debet, ut per istas fusiones salis, etiamsi purißimum spiritus arsenicales pereant) illius pulverem cum succo raphani expresso misce & agitando solve, post resolutionem cum silicibus, vel laterum pulvere ad salem triplo vel quadruplo ex retorta igne nudo, & postremò vehementiori destilla, destillatum cum optimo spiritu Victrioli rectificato analogis partibus conjunge, & quinquies per cornutam rectifica. Hic est spiritus, vel aqua salis, quam Paracelsus ad comminuendum Solem, ut postea tinctura extrahi poßit, & ad arcanum sanguinis commendat.

Philosophicum arcanum Tartari.

Superest extremo loco nullo modo prætereundum Philosophicum arcanum Tartari quod vocant: compositum quidem: fit enim ex triplici tartaro minerali, vegetabili & animali: sed magnarum virtutum. Eius descriptio genuina hæc est: Recipe Tartari albißimi libram unam, adde salis petræ finißimi libram

semis:

semis: pulverisentur tenuiter, & affuso alcohole vini correctissimo, ut quatuor digitis supernatet, obstructisq; diligenter orificiis macerentur in B. vel fimo triduum integrum, postea per alembicum destilletur leni igne spiritus vini, qui simul & seorsim, cum residentia reservetur. Deinde mense Majo accipe sanguinis hominis sani & integrè juvenescentis, quantum satis est, exsicca in arena donec in pulverem redigi queat: ex quo cum spiritu vini, anteà ex Tartaro & nitro destillato, extrahe tincturam crebris affusionibus & destillationibus, donec nempè libram semis extracti sangvinis habueris: residuos autem à sangvine faeces, tanquam inutile magma abjice. Ab hac tinctura leniter per alembicum spiritum vini evoca, & tandem balsamum seu mumiam sangvinis in fundo restitãtem, in cineribus exsicca, ut penè pulverisare posit. Deniq; spiritum vini hâc destillatione evocatum affunde reservato Tartaro & nitro simul junctis, & relinque aliquandiu, ut puriores partes in spiri-

tum vini transeant, impuriores verò relinquantur, quibus invicem probè beneq; disjunctis, rejectis nempè fecibus, impregnatum à Tartaro & nitro spiritum vini junge cum pulvere balsami sangvinis paulò ante facto, & statue juncturis benè munitis in capaciori cucurbita in B. per duodecim dies, postea paululum bulliente B. per alembicum abstrahe menstruum, remanente in fundo pretioso arcano Tartari. Eius guttulæ aliquot usque ad scrupulum semis, vel etiam plusculum in convenienti liquore exhibitæ, subinde repetitâ eâdem dosi, obstructiones omnes totius corporis expediunt, inprimis verò hepatis & mesenterii, hydropem auferunt, febres, nominatim quartanam, tollunt, pleuritidi unicè auxiliantur, sitim levant. Externè, præter usum internum, herpeti, ac quibusvis æsthiomenis, pustulis faciei morphææ non absimilibus, mentagræ; illitum mirabiliter hoc arcanum medetur. Atq; hæ sunt præcipuæ ex ipsa Anatomia Medica petitæ sangvinis humani præparationes, non nisi sensu, ra-

tione

ione & experientiâ impregnatæ; secus utem sentientes non moramur, quippe nicè confidentes nos non malam gratim inituros apud eos, qui naturæ mysteria perscrutantes nec in minimis, nec in nediocribus acquiescunt, sed etiam ad bditissima usque penetrare allaborant.

CAPUT II.

De quinta vini essentia.

POne vinum generosum *a* per mensem in vẽtrem equinum, vel eius vicariũ, in vasis circulatoriis *j*ustæ amplitudinis. Postea destilla in B. M. spiritũ in cucurbitis altis, quem quater rectificatum singulis vicibus separando phlegma, septies adhuc destilla; ita ut ex libris quadraginta vini, unã separes spiritualiorem (nam quod

quod inter ſpiritum & phlegma deſtillatur, aqua ardens eſt) ſpiritum vaſe vitreo ſemipleno probè obturato ne reſpiret, ſerva loco frigido. Interim phlegma deſtilla, reſiduum, uſque ad mellis liquidi conſiſtentiam. Quod prolectum eſt, redde fecibus: & iterum lento balnei calore tres partes evoca: ß deinde cucurbitam exime: & pone loco frigido, ut criſtallos producat: quos ab omnibus ſordibus elutos toties diſſolves, & coagulabis; donec aquæ limpidiſſimæ glaciem æmulentur. Interim ſi artis vim & oleum pingve & combuſtibile è vino quæris: phlegma à criſtallis ſeparatum in B. uſq; ad mellis liquidi ſpiſſitudinem deſtilla: poſtea in retorta per arenam pelle.

Aqua

Aqua oleo flavo miſta prius egredietur : deinde oleũ rubrum : ultimò reſina. Criſtallis minutiſſimè tritis ſuperfunde ſpiritum ſuperius ſervatum : digere in B. per triduum : poſtea in arena deſtilla : toties eundem proceſſum repetendo ; donec ſpiritus perfectè propria anima imprægnetur ; & corpus planè aridum ſuper laminam candentem poſitum fumum non edat. Tum corpori ♂ prius, ut artis eſt, calcinato ſuperfunde octavam partem ſui ponderis ſpiritus animati : digere & deſtilla ut prius : deinde da ſextam partem ſpiritus : poſtea quintam : deinde quartam, toties cum quarta parte continuando, donec major pars corporis ſuper laminam candentem

tem

tem posita in auras abeat. Tunc impletur, quod Morienus dicit: Hoc quoq; te scire decet: quod anima citò corpus suum ingrediatur, quæ cum corpore alieno nullatenus conjungi potest. Habito hoc signo, vasi superpone antinotorium: & da ignem cinerum spatio duorum dierum, donec sulphur vegetabile ζ spondilibus vasis instar Talci adhæreat. Huius sulphuris accipe unciam unam. Spiritus puri uncias 4: misce & digere per diem naturalem: deinde destilla in cineribus cum cohobiis; donec totum corpus adscenderit. Tunc bis per balneum bulliens destilla & per sexaginta dies circula: separatâq; hypostasi, quæ circa fundum Pelicani hærebit, serva quin

tam

am vini essentiam, ad infinitos morbos curandos, tàm interiùs quàm exteriùs usurpandam.

Potest etiam hæc quinta vini essentia breviori tempore perfici. Imò cum hæc ederem: præsentibus & spectantibus quibusdam meis discipulis, spatio quinque septimanarum eam absolvi: & auri tincturã rubicundissimam eâdem elicui. Multæ enim sunt viæ, teste Gebero, ad unum effectum & unum intentum. Non possum autem non satis mirari hoc loco: spiritum vini Gallici aut Germanici circulatum, mirabilem illum odorem non referre, quem Baptista Porta vino Neapolitano tribuit his verbis: Tunc resera osculum, & si foras mirabilis fragrantia manabit, cui

nulla

nulla res comparari poterit: sci-
to te optimum finem assecutum.
Quod si odor vel color non re-
sponderit: reclude vas, & iterum
ad circulandum repone, donec
signum assequaris. Atqui nec Ita-
licus vini spiritus, teste Rubeo,
tali præditus est odore. Ille enim
cap. secundo, sectionis secundæ
libr. sui de Destillatione in hunc
modum scribit: Vtinam viveret
nunc vir clarissimus, medicusq;
præstantissimus Eustachius San-
cto Severinas. Is enim, ut de me
taceam, experientia ipsa, quam
fecerat diligentissimè testari pos-
set, aquam ardẽtem si non men-
se solùm integro, sed duobus at-
que etiam tribus mensibus, imò
vel anni toto circulo, ut Rai-
mundus præscribit, ageretur, ad
id

d odoris suavitatisq; nunquam perventuram, ac potius calidiorem indies, acrioremq; fieri, ut quisquis velit, facilè potest experiri & ratio ipsa ab igne ac motu desumta persuadet. Quamquam illud non absolute de aqua ardente simplici ac pura ut posteriores putarunt, Raimundus intellexit, sed de ea in quâ dissolutum fuerit metallicum corpus. Canone enim secundo primi libri sic scribit: Hæc verò quinta essentia sic circulo acta & rectificata, non illo prædita odore fuerit, nisi corpus sit destillatum in eâ. Vnde constat: Portam talem quintam essentiam vini non è fornaculis, sed ex scriptis Lullii & Rupescissæ malè intellectis depromsisse.

α quale est Hispanicum.

β ut quarta pars maneat.

γ in phlegmate vini rectificati.

δ ipsi seu sali per ignem rota ad a-
bedinem usq.

ε & levi calore balnei destilla, pri-
digerendo, prodit solum phlegma insip-
dum, posteà adde septimam partem spiri-
tus animati.

ζ hoc est, terra foliata alba.

Quinta vini essentia composita.

Est & alia Quinta vini essentiæ pr-
paratio, cuius etiam in præcedenti capi-
mentionem fecimus, sed composita magi-
ex vino scilicet generoso & urina à pue-
ris 12. annor: aut circiter natis vinu-
bibentibus, quæ ad aurum potabile con-
ciendum egregiè valere creditur. Ei-
apparatus genuinus talis est: Primò fi-
ex generoso vino spiritus seu alcohol si-
omni phlegmate, hoc modo: generosu-
vinum quale est Hispanicum primò i-
clauso, sed capaci vitro aliquandiu vel i-
fimo, vel in eius vicario B. M. digeritu-
postea ex eodem per phiolam spiritus de-
stillatur, isq. aliquoties per eandem phi-
la-

lam rectificatur, donec nempè ad summam tenuitatem pervenerit. Huius libræ duæ miscentur cum libris sex recentis vini eiusdem generis, & per phiolam denuò eadem quantitas librarum nempè duarum non plus nec minus destillādo prolicitur: atq; ita deinceps posterior quantitas duarum librarum cum recenti vino septies vel octies semper addita ac toties destillata, libras duas alcoholis vini spirituosissimi & fortissimi tandem deponit, reliquo vino, ad residuos spiritus vinosos exinde aliàs destillandos, reservato. Iste verò spiritus diligentissimè in vase vitreo Hermeticè clauso adservādus est. Deinde colligatur urina à pueris 12. annor: aut circiter natis vinum bibentibus: eius sufficiens quantitas in cucurbitis probè munitis fimo equino putrefiant per 40. dies: Finito putrefactionis tempore destilletur urina ex arena per alembicū in receptaculum majus, donec omnis humiditas ablata fuerit. Destillatum porrò tertiò à capite mortuo rectificatur per cohobia, ut exinde spiritus posteà justè elevari possit.

Ex phiola igitur prolixioris colli cum su alembico & recipiente, juncturis undiq; probè dextrèq; munitis, ac per spongiam oleo olivarum parcè imbibitam & leviter expressam, in colli orificio statuminatam, per B. fervens destillatio instituatur: elevabitur spiritus urinæ instar cristalli, ac alembici spondilibus adhærebit nullâ concomitante humiditate aqueâ sed solo spiritu volatili prodeunte. Hæc verò destillatio ad completam elevationem totius spiritus continuanda est. Fæces, post spiritum in phiola residuæ abjiciantur. Quod autem supernè sublimatione prodiit cum aqua pluvia destillata solvitur & colligitur, similiq; modo ex phiola, ut prius, per spongiam oleosam destillatur, idq; sexies repetitur semper recentem aquam destillatam subministrando. Hic deniq; ad summam puritatem deductus spiritus, inq; phiolam Hermeticè clausam conditus, per quindenam lento calore balnei roridi digeritur, donec totus in liquorem lympidum solutus sit: huic postea additur æquale pondus

spiritus

spiritus vini suprà facti & correcti, ac ambo in frigidißimum locum positi, elapsa hora una vel altera, in albißimum salem coagulabuntur: Qui sal denuò per lentum calorem balnei vaporosi in phiolà Hermeticè sigillata spatio 20, vel 30. dierum in liquorem vertitur: ac is extremo loco per alembicum probè firmiterq; adaptatum ex B. semel atq; iterum rectificatus, tandem fit excellens menstruum, quod est sine omni corrosivo & fœtore, ad auri solutionem, ac liquorem inde conficiendum maximopere desideratur. Calcinetur prius aurum per argentum vivum & flores sulphuris, ceu docet autor supra cap. 16. lib. 2. sub titul. calcinationis Solis; ut transeat in calcem tenuem, quæ deinceps tenuißima fiat per Mercurium sublimatum purum, sæpius nimirum eundem ab illo sublimando, donec aurum spongiosissimum redditum in massam majorem & raram excreverit. Cum prædicto itaq; menstruo hæc Solis calx subtilißima lento igne solvitur in solutionem instar sanguinis rubentem:

quæ deinceps per mensem clauso vase digeritur, abstractoq́; ex lentissimo B. spiritu solvente, (in eosdem usus in posterum adhuc dum & perpetuò quasi sufficiente) aurum manet in forma olei rubicundissimi, suavem odorem de se spargentis, & in quolibet liquore solubilis. Idem verò oleum exaltatur, seu purius activiusq́; redditur, quando nimirum spiritu à corpore separato, sola tinctura, in quâ potentissima vis duntaxat, residet; per alembicum elevetur. Solutionem itaq; Solis non per B. destillamus, sed per arenas ex vase humili igne aliquantulum fortiori: Sic enim pòst primam partem menstrui, cum reliqua eius parte, ipsa auri tinctura per alembicum transit instar sangvinis, relinquendo post se in fundo vasis terram nigram, aridam spongiosam & levem: Ipsum autem menstruum, quod cum tinctura Solis prodiit per B. saltem tepidum ex phiola cum alembico separamus. Hoc igitur est aurum potabile, non illud quidem philosophicum & & verum, seu unicum: ab illo enim hoc sepa-

Solis oleum rubicundissimum.

paratur multis modis, ac longè aliud est, neq; hoc idem justißimam veri auri potabilis δοκιμασίαν sustinere potest, reducitur nimirum, & cum corpore suo denuò in gratiam redit, quod planè alienum est à vero auro potabili. Potest a. in usu medico idem penè præstare, quod aliàs de auro potabili sperandum esse censent Chymiatri, quantumvis hoc nostrum agat remißius, nec exaltatis seu astralibus morbis æquè medeatur omnibus.

CAPUT III.
De quinta Corallorum essentia.

PRimò destillanda est magna aceti acerrimi ⍺ quātitas cum separatione phlegmatis ad hoc opus inutilis; novū singulis vicibus, super priores feces destillando, donec centum circiter libras

aceti per B. optimè rectificati habeas. Requiruntur etiam triginta ac minus libræ corallorum rubeorum in pulverem ſubtilem redactorum: matratia item plurima, ampla: colli prolixioris: quibus ſingulis libra una corallorum imponatur, acetum paulatim & per vices, propter nimiam ebullitionem affundendo; donec ad quatuor aut quinque digitos ſupereminеat; perq; diem naturalem in B. digerendo; uſq; dum acetum dulceſcat, & colore flavo imbuatur. Tunc menſtruum decantandum, novum reaffundendum; donec diſſolubile diſſolutum fuerit. Menſtruum ß per B. ex cucurbitis altis repetatur: ✱ & ad ſingulas ſalis libras, unciæ duæ aceti ♂ affundantur & deſtil-

estillentur: deinde unciæ quatuor addantur: postea sex: ita paulatim & per vices alendo, tandemq; infusiones de uncia in unciam minuendo: donec acetum tàm acre atque impositum fuit, destilletur. Phlegma omne insipidum destillatum asservandum. Salia e sale aceti armoniaco impraegnata in vapore calentis balnei fermentanda ibidem: donec odor gravis, & color ater appareat relinquendo, quæ veræ putrefactionis sunt indicia. Cumq; hæc apparuerint: sales resoluti calidè in retortas imponendi: eò quod statim in frigido congelentur: & per balneum vaporosum vel cineres phlegma separandum; donec vapores sive fumi albi conspiciantur Tunc

ceſſandum: & deſtillatio per arenam in reverberio clauſo continuanda uſque dum omnes ſpiritus egreſſi fuerint, & oleum rubrum ſangvinis inſtar guttatim effluxerit. Feces ſervandæ ad uſus, ut poſtea dicetur. Liquores omnes deſtillatos odoratiſſimos, & inſtar aquæ ardentis ♃ flammam concipientes pone in cucurbitas altas, & lento balnei calore à phlegmate ſepara: & loco frigido in vitris probè obturatis ſerva: poſtea igne aucto, phlegma urge, & ab oleo ſeparatum ad uſus repone. Interim feces ſuperius reſervatas calcina in Athanore, ſpatio quinque dierum, in vaſe undique clauſo, uti Geber lib. primo Summæ, cap. quinquageſimo, ſequentibus verbis

docet.

ocet. Modus itaq; calcinationis
piritum est: ut eis ad fixionem
pproximantibus, administretur
gnis successivè & paulatim illum
ugendo, ne fugiant: quousq; ma-
ximum eos tolerare ignem con-
ingat, & vas eorum sit rotũdum,
itreum, benè spissum, ne funda-
ur undiq; clausum: & ut inquit
Lullius, ne inflammationem præ-
tet: Aut secundum Alphidium,
spiritus dispergantur per aëra: quod
quæritur enim non fieret. Postea
vase aperto detur ignis per gra-
dus: ut feces nigræ cineritii colo-
ris fiãt: à quibus sal eliciatur cum
phlegmate priori reservato, quod
filtretur & coaguletur. Postea e-
undẽ salem dissolve in phlegmate
posteriori servato: donec purum
evadat, quod calore moderato exsic-
cari

cari debet. Huius ſalis recipe uncias duas : ✻ digere in B. per triduum : poſtea levi B. calore deſtilla aquam inſipidam quam ſeorſim ſerva. Reitera eandem operationem ; donec ſal in duplum ſui ponderis, proprio ſale armoniaco imprægnetur & augeatur, vel etiam paulo plus, vel donec ſpiritus tam acer aut fortis deſtilletur à ſuo ſale, atq; cum impoſitus fuit. Tum ſal in vaſe idoneo pone ad ſublimandum in cineribus ſpatio duorum dierum dando ignem per gradus. Ita ſublimabitur ad latera vaſis materia candidiſſima, inſtar nivis, quæ dicitur verum Philoſophorum Sal Armoniacum. Huius Salis Armoniaci recipe unciam unam, ſpiritus θ rectificati

unc.

inc: quatuor: Misce simul & per biduum digere: deinde destilla cum cohobiis; donec totum sal cum spiritu adscenderit. Hæc materia triuna circulari debet; donec exaltatio voto responde-at. κ Sic habebis quintam Corallorum essentiam: cœlestem substantiam, ab omni fece terrenâ immunem, Mercurium vegetabilem & mineralem, Clavem Philosophicã solidissima λ quævis corpora aperientem, ad medicamenta virtutum admirandarum paranda, modo omnibus veris Philosophis noto.

α Vt in salis corallorum præparatione, eorundemq; magisterii confectione supra cap. 17. & 19. aceti etiam acerrimi loco menstrui adhibitionem minimè formidandam esse ostendimus: Sic nec hic erosionem aceti veremur, siquidem ex

Galeni

Galeno ipso edocti, multa eiuscemodi intra corpus tutò propinari, quæ foris corpori admota & rubefiunt & erodunt, & crustas inducunt. An verò acetum crudum acerrimum, quo coqui passim utuntur, minoris acrimoniæ erit stillaticio? majoris imò efficaciæ propter crassitiem suam, qua magis adhæret, & diutius infestare potest. Modò ita procedatur ceu supra cap. 17. sub tit. sal. Corall. innuimus.

β id est, decantationes omnes.

γ ac relinquitur in fundo sal, qui est corpus corallorum per acetum solutum.

δ recentis acerrimi.

ε corallorum nempe.

ζ Si cum isto spiritu ardenti corallia alia pulverisata conjunxeris, & in calido aliquandiu reliqueris, extrahitur tinctura corallorum vera, quæ posteà à menstruo hoc separato, inq; liquorem reducta, egregium est mundificativum sangvinis; dosis gutt. 3. ad 10. usq; meliùs verò procedit extractio, si corallia prius cum sale petræ calcinentur, & discontinuentur, ac dein à sale petra per ablutionem liberentur.

η & spiritus ardentis drachmam
θ ardentis scilicet. (semis.
ι saltem est biuna.
κ id est, clarissima evadat.
λ scilicet gemmas, cristallos, coralia, &c. non metalla.

Sal quidem & magisterium corallorum in medicina maximè utilia sunt: longè tamen præstat eorum quinta essentia, quæ nempè est interior & purior succus seu liquor per multas solutiones & digestiones tandem inde extractus. Cuiusmodi apud varios sunt varii: sic Penotus quintam essentiam ex margaritis (quæ eiusdem confectionis est cum corallis) sic extrahit: pulverisa margaritas (corallia verò crasso modo tunde) & in vino albo calido lavabis, deinde in optimo aceto destillato in Sole solves vitro optimè obturato, ita tamen ut singulis tribus diebus renovetur acetum, & effusum diligenter servetur; solutis omnibus margaritis (corallis) conjunge & destilla acetum & iterum novum acetum solve ut prius, destilla ut ante, & semper aliquid de præp. medic. Chymic.

aliquid

aliquid de margaritis, (corallis) adscendet: retine & diligenter custodi, id reiterabis, donec nihil de margaritis tibi restet amplius. Recipe postea omne destillatum, adde ad mensuram unam margaritarum (corallorum) camphoræ optimæ unciam semis: reducit enim nobilem margaritarum essentiam, ut nihil remaneat, sed tota margaritarum substantia per alembicum transcendat: habet enim miram vim volatilizandi, ut ita dicam, corpus margaritarum: destillationem adhuc semel repete. Recipe hoc ultimum destillatum, pone ad calorem non nimis fortem sed lentum, permitte exhalare acetum in vitro orificii satis ampli ut remaneat vigesima pars margaritarum: pone in vitro mundo cum alembico, per se destilla lento igne, priorem aquam exeuntem solùm recipe: & ubi guttæ flavescunt, appone aliud recipiens, fortifica ignem, videbis transcendere materiam flavam crassiculam, instar mellis. Hactenus Penotus. Nos verò corallorum quantitatem electam solvi-

mus

mus in spiritu aceti vini: hoc menstruo aceti per destillationem remoto sal Corallorum denuò in novo aceto destillato solvendum est, & feces removendæ, abstracto vicißim per destillationem eodem, deinceps hæc operatio solutionis, per spiritum aceti, & coagulationis, semper rejectis fecibus est peragenda, donec nullæ amplius feces ab ultimis solutionibus restiterint, atq; adeò ipsa corallia ab omni immunditie liberata fuerint. Hinc cum aqua pluvia, vel rore majali destillato sal corallorum purificatum est solvendum, & sæpius remoto hoc menstruo aqueo omnes spiritus aceti cum corallis residui per destillationem ex cineribus auferendi, id quod ostendet ipsius aquæ postremò destillatæ dulcedo aliqua, spirituum aceti separationem factam esse coarguens. Huic sali corallorum defæcatißimo in phiola affunde alcohol vini rectificatißimi ad duorum digitorum eminentiam, ac orificio vasis benè occluso, illud ad digerendum pone in B. per octiduum vel decen-

dium: corallia eo tempore essentiam suam instar olei spissi ad superficiem ipsius vini spiritus remittent, quam cautè separa: alioq; alcohole vini superaffuso, & aequalis temporis spatio digestione institutâ eam toties collige, quoties visum fuerit. Cōvertitur autem penè totus sal relictis paucissimus feculis, in essentiam. Hanc de novo cum spiritu vini aliquandiu circula, posteà leni destillatione balnei spiritum vini separa & serva. Habebis veram corallorum essentiam magnarum virtutum in medicinâ. Tandem ut huic Tyrocinio Beguiniano colophonem imponamus, coronidis loco praecipitatum diaphoreticum excellentissimum subsequentem, medicinae alicuius universalis signaturam secum facilè prae se ferentē, apponimus; eius autem confectio, quamvis prolixa, tamen utilis, est eiusmodi: Primò omnium fiat spiritus nitri, ceu autor docet cap. 4. lib. 2. sub titul. Spiritus Nitri. Huius recipe libram unam, salis gemmae tenuissimè pulveri-

Praecipitatus diaphoreticus excellens.

Vide Paracel. Tom. VI.

iti tantundem, misce, & ex retortâ convenienti è vestigio cum suo recipienti anteà conjuncta destilletur ex reverberio clauso aqua rubicundissima quam serva. Deinde recipe cinabarim nativam Vngaricam rubicundissimam, quæ minera est mercurii seu argenti vivi, probe à scoriis montanis separatam quantumvis, eamq; paulatim in aqua præcedenti solve, ac inprimis vide ut cautè procedas, vehementer enim invicem incalescunt, particulatim itaq; minera injicienda est, ac insuper ad eius totalem solutionem, quæ egregiè virescit, satis magna quantitas menstrui requiritur. Solutionem claram, & à sulphure combustibili, quod vel supernatat solutioni, vel in fundo residet per inclinationem decanta, & ex cucurbita in igne arenæ destilla: prodit primò menstruum, ac quæ principia sunt ipsius mineræ in fundo manent, jam quidem propter hanc solutionem & mẽstrui ablationem discontinuata, sed deinceps separanda. Itaq; posteaq; jam menstruum

omne separatum fuerit, urge ignem aliquantò fortius. & ad latera seu spondilia cucurbitæ elevabitur mercurius sublimatus albißimus: in fundo verò retortæ sulphur & sal dati subjecti simul residebunt. Detrunca itaq; cucurbitam videlicet & mercurium seorsim, nec cùm cæteris principiis confusum, ut hæc eadem ab illo separata habere poßis. Sublimatum commanem diligenter collige. & cum aceto destillato in cucurbita igne arenæ ebulliendo solve, feces remove, acetum clarum, mercurium tamen in se continens abstrahe ad siccitatem: quod restiterit cum aqua pluvia vel rore majali iterùm ebulliendo, abjectis fecibus, solve, & aquam destilla usq; ad magma quodammodo nigricans: idem cum recenti aqua pluviali destillata vicißim ebulliendo solve, ac, rejectis fecibus, destilla, idq; etiam tertiâ & quartâ vice, donec nimirùm mercurius post quartam destillationem planè albißimus restet. Huic tandem affunde alcohol vini præ-

ni præstans, & cum alembico cæco in B. digere per aliquot septimanas, vel etiam per integrum mensem. Interea reliqua quoq; principia, quæ in fundo cucurbitæ, post ablatum mercurium, restitere, separa, & clarifica, quod hac ratione obtinebis, super eadem infunde aquam pluviam destillatam calidam, statim sal solvendo sese in eandem aquam abit; Sulphur verò flavescens solum manet. Quod si aliquid salis adhuc dum eidem adhærebit illud per aliquot repetitas eluitiones aquæ pluviæ destillatæ auferendum est, & priori salis extractioni miscendum. Vtrumq; autem deinceps est purificandum, quod unicè quoque per spiritum vini absolvendum est: à sale igitur aufer aquam destillatam, cum qua nimirum salem extraxisti, & eundem cum spiritu vini optimo solve, fecibus remotis solutio futura est ex viridi flavescens: aufer spiritum vini ad cuticulam supereminentem, & sal ipsum instar vitrioli trāsparentis in fundo coagulabitur, quod

diligenter collige & serva. Sulphur verò aliquoties cum aqua calida destillata prius lotum, & exsiccatum simili modo cum spiritu vini aliquandiu digere, ac eundem postea aufer. In promptu itaq; hoc modo sunt duo principia salis & sulphuris purificata: ad eandem puritatem redigendus quoque est mercurius Posteaquam ille fuerit per destinatum tempus cum spiritu vini digestus & solutus: rubescit enim totum illud compositum eleganter ex retorta in excipulum capacissimum igne arenæ lento primum destilla spiritum vini, postea urge ignem, & spiritus mercurii prodibit sæpè hinc inde per totum recipientem extendendo, & sublimando instar Cristalli: relinque omnia pòst exactam destillationem, & pòst horas viginti quatuor spiritus mercurii cristallisatus in spiritum vini primo destillatum solvetur, qui denuò à spiritu vini separandus est: id quod fac per B. lene: Spiritus enim vini adscendit, &

spiri-

spiritum mercurii in fundo relinquit cineritii coloris, quem etiam serva. Habitis his principiis omnibus, tandem ad illorum conjunctionem anaticam est descendendum; quam hoc modo solve: Primò omnium fiat aqua conjunctiva ex eadem minera hac viâ: Solve mineræ argenti-vivi Vngarici uncias sex, in aqua solvente ex nitro & sale gemmæ primo loco facta, ac sequestratis fecibus solutionem ex B. leni destilla ad crassitiem usque oleosam: affunde recentem aquam solventem, ac vicissim ad oleositatem destilla, idq; fac quinquies vel etiam sexies. Postea repone in B. M: clauso vase, ad putrefaciendum per quatuordecim dies, tandem destillā lento igne arenæ, donec, quicquid aquæ superfluum fuerit, separetur: ubi spiritus albicantes prodierint, muta recipiens, aliudq; apponendo, & diligenter lutando eos cape, cum aqua postea simul transeunte; urge destillationem usq; ad ignitionem vasis: aquam

hanc

hanc serva: in huius unciis sex solve salis supra facti uncias duas, ac circula aliquandiu in B. postea super unciam semis sulphuris funde istius aquæ, in qua nempè sal est solutum & digestum unciam unam semis, ac vicissim per B. lene tandem separa ad crassitiem: denuò affunde eiusdem aquæ priorem quantitatem, nempè unciam unam semis, & destillando per B. evoca, atq; ita perge donec cum sulphuris uncia semis, salis uncia una integra fuerit copulata. id quod expendere cognosces, an ex ambobus factus sit unus viscosus quidam liquor. Harum unciarum uni semis adde uncias duas spiritus mercurii supra præparati, inq; phiola sigillo Hermeticè clausa coque in Athanore prudenter adhibitis ignis gradibus, donec omnia in pulverem rubicundum versa fuerint, id quod spatio mensium trium vel quatuor fiet. Pulverem hoc modo præparatum, & tandem cum alcohole vini correctum, serva. Est Medicina universalis, cuius gran. I. vel ad sum-

summum ij. in vehiculis convenienti-bus, in quolibet morbo exhibita, balsamum internum ad expellendum intrò hospitantem hostem, vel per vomitum, vel per alvum, vel per sudores mirificè adjuvant.

SIT NOMEN DOMINI BENEDICTUM.

Corollarium.

VTi olim Sapientissimi qui & Philosophi eminentissimi Naturæ vires admirandas, & proprietate divinâ planè insignitas, non stylo quodam vulgari & aperto, sed variis numeris figuris miris occultarunt, ne vel Naturæ vel artis Arcana temerario quodam aut omnibus indifferenter prostituerentur. Sic Philosophis Hermeticis (ut videre e ex Hermetis tabula Smaragdina, & Jo annis Dee Londinensis Monade Hieroglyphica) ea facultas concessa, ut quia r rum Domini facti sunt, etiam Nemini ad arbitrium dispensarunt, & suos partus pro libitu vestierunt, ne quibuslibet abstrusiores suos sensus proderent & nobilissimas huius Artis Hermetic margaritas porcis & suibus projicerent Quocirca Planetas terrestres certis sui notis Hieroglyphicis insignierunt, im totam Mineralium familiam eiusmod arcanis & abstrusis signis summo adornarunt studio, idq; solâ de causâ, ut rerum latentes, & non cuivis obvias virtutes filiis artis exponerent, ab illisque solùm perciperentur. Ut autem & Medicina

cinæ Hermeticæ Tyrones aliquam cer-
m earundem consignationem habeant;
s, quantum medicinalibus inserviunt,
quibus ipsimet utimur, Tyrocinio
hic Chymiatrico Coronidis loco, anne-
ere placuit.

NOTAE METAL-LORUM.

aturnus	Plumbum	♄
upiter	Stannum	♃
Mars	Ferrum	♂
ol	Aurum	☉
Venus	AEs, Cuprum,	♀
Mercurius	Argent: vivum	☿
Luna	Argentum.	☾

Notæ

Notæ mineralium & aliarum rerum Chymicarum.

Antimonium
Arsenicum
Alumen
Acetum
Acetum destillatum
Amalgama
Aqua fortis
Aqua Regis
Aqua vitæ
Alembicus
Æs ustum
Maria Balneum
Cœmentare
Calx viva
Caput mortuum
Calcinare
Calx
Cineres
Cineres clavellati
Cinnabaris

ristalli

Crocus Martis

Cagulare

Cucurbita

Digerere

Filtrare

Fixare

Lutum sapientiæ

Lutare

Marcasita

Mercurius sublim:

Oleum

Putrificare

Pulvis

Sal commune

Sal Petræ

Sal armoniacum

Sal gemmæ

Solvere

Spiritus

Spiritus vini

Sulphur
Sublimare
Stratum super stratum
Tartarus
Tigillum
Vitriolum
Viride æris
Vitrum
Vrina
Cera
Borax
Ignis
Aër
Aqua
Terra
Annus
Dies
Nox
Hora
Mensis
Ignis rotæ.

FINIS.